

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Informe anual 1979 - 1980

Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma del País Valencià

GENER 1981

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

INTRODUCCIÓ.

Resumim en aquest informe una sèrie d'activitats de caràcter cultural realitzades al País Valencià en el període de juliol 1979-juny 1980, amb el complement d'alguns treballs més aprofundits sobre diversos temes importants i d'una extensa cronologia sobretot referida a qüestions polítiques.

L'informe és, doncs, una continuació dels que hem anat publicant de fa anys, amb un esquema igual o semblant.

Fa un any escrivíem, en introduir l'informe anterior:

"Obviament, un dels problemes més importants de l'hora present i des de les perspectives de les institucions culturals valencianes, és establir els vincles necessaris amb l'administració local, provincial i regional, a fi que els recursos es dirigisquen a les necessitats més urgents -i que no siguen desviats- i d'elaborar uns plans que cobresquen el futur immediat, en ordre a la recuperació lingüística i cultural."

Les institucions culturals han treballat en aquest sentit, si bé no sempre han rebut la resposta adequada i molt sovint ha calgut vèncer resistències només justificades per prejudicis polítics.

Es pot afirmar que les institucions culturals no han trobat enfront una política perfilada i clara en aquest camp, amb la qual poder col·laborar des de la seua àrea específica d'actuació, sinó que amb massa freqüència s'han vist davant improvisacions plenes de bona voluntat, que obstaculitzen greument, però, qualsevol intent de treball continuat i coherent.

Cal pensar que és necessari insistir en la mateixa direcció, enfortir les institucions privades i accentuar, tant com es puga, les relacions amb les corporacions públiques, que vertaderament estiguen disposades a treballar per la recuperació lingüística i cultural del País Valencià.

València, gener de 1981.

LLENGUA I ESCOLA

Els Ports.....	245
El Baix Maestrat.....	3.600
L'Alt Maestrat.....	880
L'Alcalatén.....	210
La Plana Alta.....	5.280
La Plana Baixa.....	8.045
El Camp de Morvedre.....	3.800
El Camp del Túria.....	2.385
L'Horta.....	25.670
La Ribera Baixa.....	4.960
La Ribera Alta.....	12.165
La Costera.....	3.840
La Vall d'Albaida.....	4.990
La Safor.....	11.590
La Marina Alta.....	7.395
La Marina Baixa.....	4.505
El Comtat.....	3.220
L'Alcoià.....	7.115
L'Alacantí.....	3.205
Les Valls del Vinalopó.....	1.605
El Baix Vinalopó.....	<u>7.525</u>
	121.630

Alumnes que tenen classe de català.
Ensenyament oficial.

LLENGUA I ESCOLA.

La situació de l'ensenyament del valencià a les escoles durant aquest període queda suficientment reflectida en els butlletins d'Acció Cultural del País Valencià que reproduïm en aquest informe.

Actualment hom treballa en la quantificació dels centres i els alumnes que reben classe de valencià. Segons xifres oficioses, en aquesta situació es troba unquaranta per cent de la població escolar, calculada en 550.000 alumnes. Les xifres que donem a continuació, distribuïdes per comarques, fan referència a aquells centres dels quals tenim informació directa. Per a fer-les més reals, caldria incrementar-les amb la quantitat d'alumnes que falten per arribar al percentatge esmentat del 40 per cent; és a dir, amb uns 78.000 alumnes. En els moments que redactem aquestes notes treballam en la recollida d'informació sobre els centres i alumnes que ens manquen per tal de completar-ho.

CRONOLOGIA

JUNY

El mes comença amb la firma, a la Generalitat, del primer traspàs de competències de l'administració central al Consell. L'acord inclou matèries d'urbanisme, agricultura, transports, turisme, fires i festes. El mateix dia 1 s'inicien converses a Madrid entre representants d'UCD (Abril Martorell, Lamo de Espinosa, Gamir i Broseta), del PSPV (Lerma, Garcia Miralles i Pastor) i del PCPV (Palomares, Pilar Bravo, Bono i Ernest Garcia). Els temes que s'hi tracten fan referència a l'Estatut i la llengua. Dies després la premsa es farà ressò de l'infructuós resultat de les negociacions.

El Consell de ministres comunica la substitució de Pérez Olea, com a governador de València, per Fernández del Rio, el qual adoptarà contundents decisions dies després del seu nomenament. Durant aquest mes decidirà de suspendre els acords del Consell i dels ajuntaments de Bunyol, Silla, Riola, Castelló de Rugat i el Puig, els quals havien fet seua la senyera quadribarrada amb l'escut del Consell. Davant aquest fet el President de la Diputació, Girona, declara que ignorarà aquesta decisió. També el governador prohibirà, el darrer dia del mes, una manifestació de solidaritat amb el Front Sandinista de Nicaragua.

El dia 2 els mitjans de comunicació es faran ressò de l'aparició de l'expedient complet del Projecte d'Estatut de 1.931, localitzat gràcies a la custòdia d'un funcionari que va impedir la seua destrucció. Aquesta notícia ens introdueix a dos actes culturals que tenen lloc en aquests dies: la presentació a la galeria TEMPS de la revista l'ESPILL i una reunió de premsa en la qual Josep Renau expressa la seua intenció de treballar al País Valencià.

Un altre tema que aclapara una gran atenció és la preparació de la jornada antinuclear internacional que congregarà unes 15.000 persones a Aiora, convocada per la Coordinadora Antinuclear del País Valencià i les Associacions de Veïns. Molts ajuntaments exigiran la paralització de les obres de la Central Nuclear.

Dissabte 2, convocada sota el lema "Homenaje a la Patria española", un miler de membres de FE i de FN realitzaran una manifestació pels carrers d'Alacant.

Dilluns dia 4 es reuneix el Plenari de Parlamenu

taris i inicia un procés que culminarà en la formació d'un Consell amb un President socialista (Albiñana) i totes les carteres en mans d'UCD: Enrique Monsonís (Economia, Hisenda, Interior i Treball); Antonio Espinosa (Obres públiques i Urbanisme, Turisme, Transports i Benestar social); José Peris (Educació, Cultura, Sanitat i Seguretat Social); i Leonardo Ramon (Indústria i comerç i Agricultura).

El dia 3 el Consell nacional del PSPV posa en dubte la trajectòria d'Albiñana. En el transcurs de la reunió l'Executiva dimiteix (encapçalada per Joan Pastor) i la votació de la gestió del President del Consell dona els següents resultats: 18 a favor, 15 en contra, 1 abstenció i 18 membres que se n'absenten; entre aquests l'executiva. Aquest mateix cap de setmana UCD celebra les jornades municipals a Dénia i el PCPV renova el Comité executiu de la província d'Alacant.

En el terreny de la violència amb un atemptat a la seu de FN a Alzira, del qual l'esquerra culparà els destinataris de l'artefacte. Dies després l'anomenat "Front Revolucionari i Nacionalista" reivindicarà tres atemptats simultanis en oficines d'Hidroelèctrica Espanyola S.A. a Cullera, Benidorm i Ontinyent. El dia 29 dos artefactes més, aquesta vegada reivindicats per ETA (PM), esclaten a Benidorm, sense provocar-hi víctimes. A més la triple A amenaça un camping d'aquesta mateixa població, propietat d'un conegut nacionalista. Dies abans, concretament el 14, és enterrat a Torrent l'artista valencià Vicent Vadillo Santamaria, mort a trets per un membre de la policia a Renteria (Guipúscoa).

El senador Cucó presenta una interpel·lació al Senat que el dimecres 13 serà contestada pel ministre Ibáñez Freire, que nega en tot moment una possible escalada de la violència. Cucó insisteix en l'existència d'un terrorisme que culminarà amb l'agressió a autoritats locals i membres del Consell. El senador Broseta, en el debat, declara la presència de causes que motiven els freqüents incidents.

En el terreny cultural s'inagura una exposició d'homenatge a Artur Ballester a València el dia 6. Sis dies després el Museu González Martí obri les portes a una exposició sobre la indumentària tradicional, organitzada per ALIMARA. El dia 15 el Gremi de Llibrers del País Valencià fa la seua primera Assemblea general.

Dins la vida universitària cal remarcar l'elecció de Joaquim Colomer i Sala, com a rector de la Universitat Literària.

Una altra notícia cultural d'interés és l'anunci, el dia 6, de l'aparició d'una ortografia valenciana editada per l'Acadèmia de Cultura Valenciana. Carola Reig i Xavier Casp en són els responsables, si bé els redactors són persones de fora de l'entitat (Com ara Miquel Adlert).

L'associació ecologista AVIAT celebra una exposició de tecnologia solar, a més de diverses conferències, el 23. El dia del sol també es commemorarà a Gandia, amb actes organitzats pel CES. El grup DANA d'Alacant realitzarà el dia 17 una neteja de l'illa de Tabarca i hi replegarà 4.000 quilos de fem.

També són notícia el dia 23 els homosexuals, que fan una manifestació a València, amb el suport de l'esquerra, i hi reuneixen uns milers de manifestants.

La notícia amb més ressò del mes és la mort, a mans de la policia, d'un treballador del Mercat d'Abastaments de València. En el transcurs d'una vaga legal Valentín González és assassinat en intentar protegir son pare, mentre la policia fa una càrrega contra un escamot de vigilància. El fet provoca una vaga general que es generalitza a les comarques centrals del País i l'enterrament aplega unes 300.000 persones que clamen exigint-ne responsabilitats. La resposta a la mort de Valentín González es constitueix com a la mobilització obrera més important de 50 anys ençà.

Pel que fa a la vida institucional el dia 13 es fa una reunió entre el President Tarradellas i el President Albiñana a Morella. El dia 20, aniversari de la crema de Xàtiva, el President hi declara que aquesta ciutat "representa la Guernica del segle XVIII".

Aquest mes també s'unifica el PTPV amb l'ORT i es legalitza la Convenció Republicana.

JULIOL.

Dilluns dia 2 comença simultàniament la IV Escola d'Estiu, amb 1.100 matriculats i 123 cursos. El tema de debat és l'Ensenyament i l'Estatut. El dia anterior, Josep Jornet i Eusebi Pimental, alacantins, fan unes declaracions al diari INFORMACION, amb l'explicació del que varen fer per sobreviure al camp de concentració de Mauthausen.

A Torrevella, un regidor del PCPV és expulsat del partit acusat de corrupció. El premi de teatre "Arniches" queda desert en la seua modalitat de valencià. Malgrat tot el jurat, entre el qual es troba Joan Fuster, decideix de fer costat al muntatge de l'obra "La dictadura del Plutoni" d'Antoni Amorós. Una concentració de 50.000 seguidors reben el València C. de F. en el seu retorn rere el triomf en la copa de S.M. el rei.

Al club de golf de Castelló i a les oficines de Turisme de Peníscola esclaten un parell d'artefactes atribuïts a ETA (PM). Militants de FN senyalen amb pintades una hipotètica "zona nacional" al centre de la ciutat de València.

Dilluns dia 2 també, una manifestació il.legal a Alacant d'un centenar de persones demana el sobreseïment d'un judici a 3 militants troskistes.

Dimecres dia 4 Josep Renau és proposat com a doctor "honoris causa" de la Universitat Politècnica de València. El mateix dia la factoria FORD d'Almussafes fabrica el motor un milió.

Una manifestació contra l'ingrés a l'OTAN és desautoritzada pel Govern Civil de València.

A Elx uns 10.000 treballadors es concentren al camp d'esports i es manifesten amb motiu de la crisi de la sabata i contra el tancament patronal.

Dijous 6 és enderrocat el monument "a los caídos" a Gandia. Vicent Álvarez, Antonio Cuenca i Albert Garcia-Esteve denuncien, com a advocats i davant els tribunals, la col.locació de fotos de Hitler als carrers de València a càrrec del grup CEDADE.

El 7 de juliol es fa saber que una vintena de punts costaners estan greument contaminats.

El 10 de juliol Monsonís és nomenat nou President de la Comissió de transferències amb l'administració. Un dia

abans un artefacte explosiu és localitzat al carrer de Císcar.

Novament Monsonís declara el 12: "Albiñana és la reina del Consell" . El mateix dijous 200.000 treballadors participen en la jornada de lluita convocada per CCOO contra l'estatut del treballadors d'UCD. Així mateix es comunica que l'organització del País Valencià OCE (BR) ingressarà en el MCPV-OEC.

Dissabte dia 14 comença a Aldaia la primera festa del PCPV, a la qual van assistir unes 30.000 persones. Aquest mateix dia s'estrena l'obra de Guillem de Castro "Los malcasados de Valencia", que és també la presentació del Teatre Estable del País Valencià. A la nit, Joan Fuster, present en una festa a la Plaça Major de Sueca, se'n retira en iniciar la banda les notes de l'himne regional.

Cincidint amb la primera festa del PCPV un representant del Front Polisari manté diverses entrevistes a la ciutat.

Novament els incendis assolen el País. El 16 una partida de terres a Simat de Valldigna és destruïda pel foc.

El 18 de juliol la CNT celebra un homenatge, prohibit, als afusellats de la guerra al Cementeri de Paterna.

Un dia després un nou incendi forestal destrueix 20.000 hectàrees de bosc a Aiora. Els seus efectes arriben a la costa en forma de núvol de cendres que minven la intensitat del sol.

Dissabte els diaris publiquen que la brigada 26 de la policia municipal ja no protegeix la Generalitat. La notícia constitueix el primer fet extern de les tensions entre el President del Consell i el Batle de la ciutat. Es legalitza el Partit Liberal del País Valencià.

Aquest mateix dia UCD no assisteix a la reunió del Plenari de Parlamentaris. En converses bilaterals, UCD i PSOE acorden reunir-ne tots els electes per al dia 25. Al Congrés del PSOE-PSPV la candidatura d'Albiñana per Carlet és derrotada.

La reunió d'UCD-Alacant elegeix Luís Gamir com a President provincial i Juan Vicente Peral com a Secretari General. Pel que fa a València, Pin Arboledas, Secretari General "ixent", en fer un balanç afirma que el partit centrista té

8.000 militants a la "província".

Dimecres 25 el Plenari de Parlamentaris tria una comissió -anomenada "dels nou"- per tal de redactar un projecte d'Estatut.

L'últim cap de setmana del mes tots dos partits duran a terme llurs Congressos respectius. El PSOE-PSPV, a porta tancada, decidirà de rebutjar la gestió de l'executiva Pastor (40 vots a favor, 46 en contra i 12 abstencions). Lerma n'és elegit Secretari General i Garcia Miralles passa a ser-ne President.

En l'Assemblea provincial d'UCD Emilio Atard n'és elegit President i J.L. Manglano passa a ocupar el lloc de Pin Arboledas com a Secretari General.

El Consell de ministres acorda de canviar el governador d'Alacant, Josep Duato, que hi serà substituït per Merino Vázquez.

El darrer dia del mes l'Ajuntament d'Elx reivindica la devolució de la Dama que porta el nom de la vila.

AGOST.

Un incendi destrueix 2.000 hectàrees a la reserva de caça de Cortes de Pallars. Al Saler se celebra la III Trobada Internacional de la Joventut, de caràcter "pro-Albanès".

Durant el transcurs d'aquest campament, organitzat per la JCE (ML), es desenvoluparen activitats de distint caire. Hom calcula l'assistència de més de 2.000 participants.

El primer dia del mes és sancionat un diputat del PSOE en trencar la disciplina de vot en l'elecció del President del Consell. El ple d'aquest organisme insta els ajuntaments a demanar l'autonomia. Lerma declara, en nom de l'executiva del PSOE, que no s'hi encetarà una caça de bruixes entre els anomenats crítics.

3 d'agost. El governador indica la falsedat del fet que una avioneta fantasma siga la provocadora dels incendis forestals. El 7 d'agost el balanç d'hectàrees cremades durant un any és de 45.000.

Segons una enquesta del Consell un 77% dels valencians volen l'autonomia. Albiñana lliura una carta personal als batles per tal que acceleren les peticions envers aquest dret.

En unes declaracions del President del PSOE s'anuncia el dia 17 que la presidència és negociable si l'UCD es mostra partidària de l'article 151 per a la consecució de l'autonomia. El mateix dia aquest partit reclama la major autonomia en la menor quantitat de temps possible.

Un incendi al Garbí el dia 18 aïlla la població amb un setge de foc i dos dies després 6.000 persones són evaquades pel mateix motiu a Alcossebre.

En la visita d'Albiñana a Paterna es produeixen enfrontaments i hi són detingudes diverses persones d'ideologia feixista. A Torrevella hi ha algunes esbatussades entre militants de Fuerza Nueva i falangistes.

Després d'una reunió a Xàbia, el dia 23, els dirigents d'UCD declaren que estan disposats a assumir la via del 151 si, en convocar el referèndum, hi ha un estatut aprovat per les forces parlamentàries.

El BOE publica aquest mateix dia el Decret de Bilin-güisme.

Un ateneu llibertari del barri de Marxalenes és destruït per un incendi.

Diumenge dia 26 Carmen Garcia Bloise, membre de la gestora estatal del PSOE, declara que no hi ha hagut mala administració al si del partit. El dèficit reconegut és de 20 milions i hom proposa una quota extraordinària de 500 pessetes.

Un grup de capellans demana a la Santa Seu el reconeixement oficial de la llengua valenciana.

El mateix diumenge apareix un rumor, posteriorment desmentit, sobre el canvi de militància de Blasco Ibàñez d'URV al PSOE.

SETEMBRE

El dia 1 Josep Lluís Pitarch és cesat pel nou conseller d'educació del seu càrrec com a cap del Gabinet Tècnic per a la normalització i foment del valencià. El mateix dissabte el batle accidental (Zamora, PCPV), Girona i Albiñana s'entrevisten amb el contralmirall Gordon Nagler, cap de 5 unitats de la VI flota americana. Segons el batle d'Oriola la comarca està més unida a la Regió Murciana que al País Valencià. Coalició Democràtica propugna d'unir-se a la regió veïna.

Segons informa el Gabinet del Consell 305 ajuntaments han sol·licitat l'autonomia. UCD a través del Consell prepara una enquesta per tal d'aprofundir en l'opinió pùblica sobre la viabilitat d'un referèndum. Un grup de fanàtics escudats rere la franja blava intenten d'agredir Albiñana a Quart de Poblet. Com a resposta regidors i batles es tanquen a l'Ajuntament. Arribara a ser-hi 70 els municipis representats per membres del PSPV, PCPV i MCPV. Fernández del Rio es nega a visitar els tancats. Els presents denuncien el terrorisme i la passivitat oficial programada. Mentrestant Monsonís demana a Albiñana que abandone la presidència. Girona s'entrevista a Madrid amb el ministre Ibàñez Freire, el qual declararà la seua intenció de restablir l'ordre al País Valencià.

Dimecres 5 s'inagura a València l'exposició antiimperialista als baixos de l'Ajuntament. La Convenció Republicana n'és l'organitzadora.

Dissabte 8 a l'Alt Palància s'inicia la I Volta Biciclista ecologista i antinuclear al País Valencià. Durant 10 dies farà el seu recorregut fins Alcoi.

La reunió de divendres de la comissió del nou per a la redacció de l'Estatut es reuneix per primera vegada. UCD constitueix el seu Comitè Executiu Regional. Abril passa a ser-ne President i Broseta Secretari General.

Diumenge de vesprada un atemptat de l'extrema dreta destrueix part dels despatxos d'uns coneguts advocats (Garcia Esteve entre ells). A Montcada s'esdevenen nous incidents en la visita d'Albiñana. Totes aquestes agressions tendeixen a deslluir la campanya de la presidència per tal que els ajuntaments demanen l'autonomia.

Fernando Martínez Castellano presenta la seua dimissió davant Joan Lerma. Divendres s'anuncia l'expulsió del batle del PSOE, per raons internes. Els "draps bruts" de les diferents tendències ixen a la llum pública.

El II Estatge, organitzat per la Conselleria d'Educació, se celebra a Gandia diumenge 16, amb tensions sobre el tema lingüístic.

Continua amb tota la seua força l'"afer Martínez Castellano". El cessat acusa Albiñana de ser el culpable "de la destrucció del PSPV". Apareixen nombroses pintades, referides al tema, a la ciutat de València. Una concentració de 400 persones es manifesten dijous dia 20 a la Plaça del País, mentre la directiva del PSOE expedienta els 33 membres de l'anterior executiva.

Dimecres dia 19 és condemnat Àngel Pérez a sis mesos i són absolts altres cinc joves a les conclusions del judici de guerra per la difusió de propaganda de la clandestina Unió Democràtica de Soldats (UDS).

El 21 la Comissió redactora de l'estatut aprova el reglament de funcionament. Dissabte 22 s'inicia a la Vega Baixa la III Marxa per l'Autodeterminació del País Valencià. Amb motiu de la política lingüística, 34 entitats redacten un manifest, on mostren la seua desconformitat amb el Decret de Bilingüisme i el signen ICE, ACPV, sindicats, etc. A Alcoi 40 regidors de cultura es reuneixen per tal de parlar del Decret.

Novament es reuneix la Comissió dels nou per a la redacció de l'Estatut, i acorden els set grans blocs de temes de l'avantprojecte: Disposicions generals; sistema electoral; competències; institucions; hisenda i patrimoni; procediment de modificació de l'estatut i, finalment, calendari. En aquest clima s'inicia la campanya d'eleccions a Senyera, a causa d'una impugnació a les municipals, que va prosperar. Nou enfrontament, doncs, entre UCD i PSOE.

Dijous 27 es produeixen nous incidents durant la visita a Catarroja d'Albiñana i Girona. En aquests moments les peticions d'autonomia recollides dels municipis sumen 406.

Durant el cap de setmana se celebra a Cala Finestrat el IV Aplec de la Marina Baixa. El mateix 29, les Associacions de Veïns, que celebren la cinquena trobada del PV a Caste

115, reclamen llur participació en l'elaboració de l'Estatut
Joaquim Maldonado, en nom de la Societat Econòmica d'Amics
del País, fa arribar al ministeri un escrit sobre el Decret
de Bilingüisme, on assenyala: "ens produeix la sensació d'ha
ver estat discriminats".

En acabar el mes Blas Piñar realitza un "mítting" a
la Plaça de bous de València. El mateix dia són detinguts a
Carlet 10 joves que duïen uniformes de l'exèrcit de terra en
una cavalcada. A Madrid se celebra el Congrés extraordinari
del PSOE.

OCTUBRE

Dilluns dia 1 el ple del Congrés tracta el tema língüístic, i concretament el desenvolupament del Decret de Bi-lingüisme. Una proposta de Bevià per tal que la Universitat en faça un dictamen no hi prospera. La situació del Consell travessa un moment força particular. La presidència continua en mans d'un socialista i totes les carteres estan en mans d'UCD, a causa del sistema d'elecció de la presidència i dels restants membres del Consell, que permet que el President puga ser elegit pel Plenari, mentre que les diputacions inter-venen, i decanten cap als centristes el resultat final, en el recompte de vots dels consellers.

El mateix dilluns un grup de mestres inicia una tancada a la Conselleria d'Educació, per l'adjudicació de 591 places a mestres no valencians.

Dos dies després del Congrés extraordinari del PSOE a Madrid és cessat com a diputat provincial Manuel Lledó que, segons sembla, va lliurar-hi un dur manifest contra la direcció. Uns dies més tard Lledó farà pública la creació d'un grup anomenat Coordinadora Socialista Marxista, que més endavant esdevindrà Partit Obrer Socialista d'Esquerra (POSI). La direcció del PSOE acusa els qui l'acompanyen de ser "trokistes infiltrats". Piquets de vaga paralitzen el sector de la construcció a Pedreguer. El resultat de les eleccions a Senyera no canvia res (PSOE 258, UCD 114, PCPV 141). El President de la Diputació de València, doncs, continuarà sent un socialista.

Dijous 4 hi ha tensions al poble d'Alfafar arran de la inauguració de la Plaça del País Valencià. Divendres es concreten els rumors municipals amb al confirmació que el nou batle municipal serà En Ricart Pérez Casado.

El dia 6, en commemoració del 9 d'octubre, "La Coordinadora d'Entitas Culturals del Regne de València" convoca una manifestació. Les xifres d'assistents, segons les distintes fonts, van des de 250.000 a 50.000 manifestants. A Alacant s'inagura la Fira del Llibre, que clourà el dia 14.

Diumenge 7 té lloc a la Plaça de bous de València el XX Aplec del PV. L'acte constitueix un èxit per al valencianisme radical. Els partits organitzadors (PSAN i MCPV) se

sumen a la vesprada a la manifestació convocada per PSPV, PCPV, PTPV, PSUPV, PNPV, i PCT. Es calcula que hi assisteixen el triple d'assistents que a l'anterior.

Dilluns dia vuit és enderrocada una estàtua de Franco a Torrent. L'acció tindrà algun ressò, provocat per les amenaces provinents d'algun sector dels militars. Aquest mateix dia es presenta l'entitat "València 2000", presidida per Francisco Domingo. Amb la petició simultània de 56 consistoris municipals de Castelló s'acompleixen els requisits legals de petició de l'autonomia per part del ajuntaments.

El dia 9 en l'acte de la baixada de la bandera local de València s'esdevenen una sèrie de violències, ja previstes de bestreta, que culminen amb agressions a Ricard Pérez Casado. Uns centenars de fanàtics empaiten la casa consistorial i cremen, amb el suport d'alguns regidors d'UCD, la bandera de les quatre barres i la d'Espanya, així com també la de la ciutat. La policia es limita a actuar-hi amb molta passivitat. La III Marxa per l'Autodeterminació arriba de vesprada a la ciutat. A la nit se celebra un acte d'homenatge als pobles del País Valencià al Teatre Principal. L'escàndol de l'agressió omplirà les primeres pàgines dels diaris de tot l'estat.

El 12 comença el Congrés d'URV, que després del qual passarà a denominar-se ENV-URV.

El dia 14 UCD invita, mitjançant la secretaria regional (Broseta), que el PC i el PS abandonen la senyera del Consell.

Dimarts dia 16 s'inicien noves negociacions entre UCD (Broseta, Monsonís i Berenguer) i PSOE (Garcia Miralles, Lerma i Cucó). El Consell es paralitza totalment. Un artefacte esclata a la seu provincial del PCPV de València. Segons l'enquesta d'ICSA GALLUP, encarregada per UCD, podria fracassar la iniciativa autonòmica.

El dia 21 la Comissió d'ordenació del territori del Consell d'Europa fa una audiència pública a València sobre temes del medi ambient. Més de 100 funcionaris municipals s'han matriculat de valencià a l'ajuntament d'Alacant.

El 25 Albiñana lliura a Madrid l'acta notarial de la petició d'autonomia dels consistoris, d'arreu del País Valencià, al President del Congrés Antonio Fontan.

Dissabte 27 se celebra el sopar del Premis d'Octubre. Dos capellans lliuren, sota secret de confessió, una bomba a l'ajuntament d'Alacant. El governador civil desautoritza la marxa al Puig, convocada per grups radicals. PSAN, MCPV i PTPV manifesten llur protesta.

El dia 29 s'estrena un nou programa en valencià a Ràdio Elx, finançat pels ajuntaments d'Elx, Crevillent i Santa Pola, té com a títol "Terres i gent del País Valencià"

NOVEMBRE

Nova crema d'exemplars de la revista INTERVIU davant el lloc on estava ubicada l'estàtua de José Antonio a València. Dimarts dia 6 es reuneixen novament amb Albiñana els signants de l'acord del compromís autonòmic. El President no permet l'entrada d'URV a la reunió.

Dijous 8 apareixen unes declaracions del President i Secretari General del PSPV en què critiquen Albiñana. Entre altres coses s'hi afirma que el PSPV no fa seua la bandera del Consell. Els sindicats (CCOO, UGT, CSUT, SLMM, SU i STEPV) demanen la celebració del referèndum per al 28 de febrer.

A Alacant s'inicien les primeres jornades sobre Patrimoni Urbanístic el dia 8.

A l'Ateneu Mercantil Manuel Sanchis Guarner pronuncia una conferència sobre "La València de 1.879" i hi són presents -no podien faltar a la cita- un grup de provocadors.

Dissabte dia 9 acaba la tancada de treballadors de guarderies que protesten per la manca d'ajudes rebudes. Manuel Acero, director de la C.N. de Cofrents, declara a LEVANTE que les obres continuen amb normalitat. El premi de teatre "Ciutat d'Alcoi" té com a guanyador Serra i Fontelles amb l'obra "Deixeu-me ser mariner". UCD, mitjançant Abril, es referma en l'acceptació del 151 si pogués controlar el Parlament valencià.

Martínez Castellano declara diumenge 11 de novembre: "com més enrere mire menys entenc el que s'ha esdevingut". El mateix dia se sap que la policia ha localitzat un pis franc del GRAPO a Mislata.

El 14 de novembre s'enceta una vaga indefinida en la facultat de filologia contra el Decret de Bilingüisme. A les tres capitals del P.V. es fan tancades contra aquest decret i l'Ordre Ministerial que el regula. La de València és desallotjada per la policia.

Un potent artefacte esclata el dia 16 als Jutjats. L'acte és reivindicat per un grup anomenat "Internacionalistas rabiosos" de València. Xavier Sanz, diputat del PSPV, interpel·la al ministre sobre incidents de construcció a la C. N. de Cofrents.

"El Consell -declara Cucó el dia 18- s'ha convertit a hores d'ara en un 'ring' polític". Lerma remata dient que

no s'hi ha avançat ni un mil·límetre. El Grup Ecologista Llibertari denuncia amb proves distintes anomalies en la construcció a la Central de Cofrents.

L'aniversari de la mort de Franco és l'excusa per a poder muntar guàrdia davant l'estàtua equestre i fer una concentració a l'eixida del funeral. Aquest mateix dia, davant la seu de la Conselleria d'Educació, uns centenars de persones es manifesten en suport del Decret de Bilingüisme. L'acte ha estat convocat pel GAV.

El dia 21 una manifestació contra la política lingüística de l'UCD recorre els carrers de la ciutat. És la culminació d'una etapa de mobilitzacions. Fan costat a aquesta convocatòria PCPV, LCR, PCT, PTPV i MCPV. Es produeixen vagues als centres d'ensenyament. Els estudiants engeguen una tanca da a la Universitat Literària i celebren Assemblees de districte.

El 23 la policia dissol amb duresa una manifestació d'estudiants. El PSOE i el PCPV reconeixen haver aprovat el Decret de Bilingüisme. L'Assemblea local del PSOE elegix Del Hierro i Ruiz Mendoza.

Diumenge 25 l'elecció del comitè local d'aquest partit es va farcir d'incidents. Els estudiants de BUP es manifesten, mentrestant, contra l'Estatut de Centres.

Dimecres 28 és incendiada la seu del PCE(ML). L'Atur a la Universitat continua.

Dijous dia 29 la Diputació de València compra un Sòrolla titulat "Peixateres valencianes" per 20 milions de pesetes a Londres.

El GAV abandona un projecte de manifestació a favor del controvertit Decret de Bilingüisme. FN declara que l'autonomia només ajuda i afavoreix als rics. L'Arquebisbe de València assenyala el dia 30 que el poble té la paraula en el tema de la llengua.

DESEMBRE

La Magistratura de treball declara improcedent l'acomiadament de J.L.Pitarch del seu lloc de treball al Gabinet Tècnic per a la normalització del valencià, organisme de la Conselleria d'Educació.

El primer dia del mes la "Coordinadora d'Entitats Culturals del Regne de València" demana la destitució del rector de la Universitat i del batle de València, tot donat suport al Decret de Bilingüisme. En el cap de setmana se celebra el Congrés constituent del PNPV. Jesús Puig Noguera se'n retira, del partit, durant el transcurs de les sessions. El PNPV s'hi definirà com a "valencià, nacionalista, progressista i d'esquerra".

Dilluns dia 3 es produeixen incidents, en agredir un grup de fanàtics de la franja blava uns quants marianistes que, arreu dels Països Catalans, en visitaven les verges més importants.

Dimecres 5, en el marc d'una jornada universitària de lluita contra el Decret de Bilingüisme, s'aturen 40.000 universitaris i n'assisteixen 6.000 a una assemblea de districte. La llibreria AMICS, de València, rep el Premi d'Establiments de Literatura Infantil.

Sagunt és l'escenari dijous de la Primera Conferència Municipal del PV, a la qual assisteixen els batles dels municipis majors de 20.000 habitants. A la reunió, s'hi n'apleguen 4 del PCPV, 3 independents, 1 d'ARDE i 21 del PSPV. Els cinc batles d'UCD, convocats també a la reunió, no hi acudeixen. Al voltant del lloc on se celebra es concentren un bon nombre d'estudiants dels instituts de la comarca, contra el decret de bilingüisme. Entre les 6 de la vesprada i les 12 de la nit, a diferents indrets, caps de comarca, generalment, s'hi tanquen batles i regidors contra l'ordre ministerial.

Mentrestant a Madrid, després d'una reunió entre Alfonso Guerra i Albiñana, se sol·licita un referèndum per al País Valencià, el mateix dia que el convocat per a Andalusia.

Dissabte dia 8 es duu a terme a la ciutat de València, una manifestació a càrrec de joves de CCOO, Jove Germania i JCPV, en contra de l'atur juvenil. Del total dels aturats més del 50% tenen menys de 19 anys. El dia següent, al

Teatre Principal, hi té lloc un acte andalusista, en suport al referèndum del 28 de febrer.

Tres dies més tard, a les 7'30 de la vesprada, s'inicia la manifestació anunciada de valent els dies abans, contra la política lingüística d'UCD. Convocada pel Comitè de Vaga de la Universitat, rep el suport de tots els partits d'esquerra: PSOE, MCPV, PNPV, PSAN, PSUPV, SPV, LCR, PTPV, i només deixa de convocar el PCPV, encara que moltes organitzacions d'aquest partit, com ara la universitària, se sumaran a la manifestació, que aplegarà uns 30.000 manifestants.

A Madrid el ple del Senat tracta la interpellació que Alfons Cucó va fer al ministre Ibàñes Freire, arran dels vandàlics actes del 9 d'octubre, i les responsabilitats que en pertoquen al governador civil. El senador socialista demana el cessament del representant governamental, i Broseta retruca acusant el Consell de les tensions.

La Caixa d'Estalvis de València edita: "Cien años de historia gráfica de Valencia". Un llarg ple del Consell s'inicia divendres 14, on la tensió arribarà al seu màxim punt. Un primer tema de discussió és la validesa de la reunió celebrada el di 12, on sols varen acudir els consellers d'UCD. Així mateix Monsonís (com a portaveu d'aquest partit al Consell) demana la dimissió d'Albiñana. Després d'una discussió sobre l'Ordre Ministerial s'hi decideix de fer una altra reunió dilluns 17. Aquest mateix dilluns, mentre continua la vaga generalitzada al sector de l'ensenyament, es produeixen diversos intents de manifestació als carrers de València, en protesta de l'assassinat de dos estudiants a Madrid.

La reunió del Consell, que continua durant algunes hores de la nit, acabarà amb la retirada dels socialistes d'aquest organisme. La decisió de l'executiva d'aquest partit serà contestada per Broseta amb l'afirmació que sense la retirada d'Albiñana no es podia negociar amb pau. Així mateix l'UCD es nega a convocar el referèndum per al 28 de febrer i al Plenari de Parlamentaris. Ernest Garcia, del PCPV, declara que l'actitud del PSOE és desmesurada i decideix que el PC no se'n retirarà, continuant la seua presència sense cap cartera.

Albiñana és cridat a Madrid, per l'executiva federal del PSOE, mentre a València s'esdevenen moments de confusió sobre la dimissió d'Albiñana i l'expresident anuncia una

reunió de premsa el dissabte 22.

Dijous 20 se celebra un homenatge a Miguel Ramon Izquierdo, batle franquista de la capital. Una petita manifestació contra la crisi del sector industrial de la sabata es du a terme a Elx el mateix dia.

Dissabte el govern informa que s'han esmenat els defectes en la construcció de la CN de Cofrents i Albiñana celebra l'anunciada reunió de premsa, on anuncia la seua renúncia, com a respecte a la decisió del PSOE.

Dimecres 26 els diaris es fan ressò de la recuperació del diputat Muñoz Peirats de l'infart que dos dies adés l'havia obligat a ser internat en un hospital. Segons l'agència governamental EFE, Emilio Attard és el polític valencià de l'any.

L'afer Albiñana encara fara parlar, en anunciar que estudiarà la possible renúncia del seu escó de diputat al Parlament espanyol.

Joan Valls i Amand Blanquer són premiats per l'UNICEF, amb motiu de la sinfonia coral "en pro dels nens". A València el dia 27 es constitueix la primera Assemblea Anti-OTAN del País Valencià.

La dimissió d'Albiñana obri les portes a una polèmica al voltant de la improcedència que Monsonís siga President i la possibilitat d'una "usurpació de funcions", als ulls de la llei. El PCPV, malgrat qüestionar la presidència del Consell, assisteix a la reunió convocada per Monsonís el dissabte 29 i accepta finalment la presidència interina.

GENER

Comença l'any amb la petició per part dels partits PSOE i PSAN, de l'Ajuntament de Muro del Comtat, que siga designat el 28 de febrer com a dia per a la celebració del referèndum.

Cucó confirma la retirada del PSOE del Consell que es mantindrà fins que es negocie el calendari autonòmic. El MCPV demana la retirada del PCPV d'aquest organisme.

Dijous 3 apareix el primer número de "AVANT", òrgan del PSPV, de dues planes, dedicat a l'explicació de l'abandonament del Consell per part d'aquest partit. Vicente Blasco Bonete és elegit secretari general de les joventuts d'UCD.

El BOE del 4 de gener publica la incoació d'expedient segons el qual el xalet de Blasco Ibàñez serà declarat monument històrico-artístic.

El dia 5 apareixen a la llum pública els primers rumors sobre la possibilitat que cítrics marroquins arriben a Europa a través del País Valencià.

El 6 apareix a LEVANTE una explosiva entrevista. "Diego Sanjuan", pseudònim de Ricardo Dasí, hi desfigura unes declaracions d'Albiñana dintre una campanya de desprestigi. Dos dies abans el ministre d'Indústria i Energia contestava a Cucó i a Pérez Ferrer que la C.N. de cofrents no necessitava cap investigació de seguretat.

Dilluns dia 7, en el transcurs de la reunió del Consell, s'hi decideix la supressió de la senyera i alhora es ventegen els deutes de l'anterior presidència. Una manifestació contra els joguets bèl·lics i l'entrada en l'OTAN recorre el centre de València.

El 8 de gener la junta de govern de la institució Alfons el Magnànim aprova la iniciació de la reforma del reglament.

Després de 16 anys senes aparéixer en TVE, Raimon hi fa un recital el 10 de gener. Dos dies després l'Ajuntament de la capital del País Valencià aprova la retirada de l'estàtua de Franco.

El dia 12 un temporal de neu i pluja arruïna diverses indústries d'Ontinyent, Alcoi i Enguera. Es calculen les pèrdues en més de 10.000 milions. Tres dies més tard grups de persones es concentren prop de la Generalitat, aprovant

uns i rebutjant, uns altres, la retirada de la senyera del Consell. I xen a la llum pública les primeres tensions internes del PSAN, que acabaran amb la creació de dues organitzacions que faran servir el mateix nom. Una d'elles encapçalada per Josep Guia i l'altra per Josep Lluís Blasco.

Diumenge dia 13 s'inagura el Teatre Escalante que, regentat per la Diputació de València, ocupa l'antic edifici del teatre del Patronat. La bandera del Consell continua present en els consistoris d'alguns municipis, com ara el d'Alacant i el de Cullera. El grup de teatre Pluja presenta un nou espectacle que porta per títol "Dona'm la lluna".

Felipe González declara el 16 a València: "la via del 143 és tan vàlida com la del 151". Sols el PCPV declara sentir-se contrariat per l'actitud de "reconduir l'autonomia". Clavero -ministre de cultura- dimiteix.

Dijous dia 17 se sollicita la declaració de zona castròfica per a la Vall d'Albaida. S'inagura a Madrid una exposició amb motiu del quart centenari de la mort de Joan de Joanés.

Diumenge 20 veuen la llum pública unes declaracions de Thomas F. Glick -catedràtic de Boston- que comenten: "L'horta de València hauria de ser declarada 'recinte històric nacional'".

Un grup d'"incontrolats" crema la bandera del Consell situada a la Diputació tot aprofitant la passivitat oficial. "Per Nadal tindrem autonomia", declara Monsonís el dia 22, després d'una reunió del Comitè Regional d'UCD. Al Teatre Reial de Madrid s'estrena amb èxit la "Cantata de Nadal" d'Amand Blanquer.

Dissabte 26, a l'edat de 90 anys, mor a València Andrés Saborit, dirigent socialista.

Amb el suport dels sindicats de l'ensenyament, el 30 de gener es convoca una vaga acadèmica i una manifestació contra la política educativa i lingüística de l'UCD.

El dia 27 és novament cremada la bandera del Consell que onejava en la Diputació. La universitat ha començat la vaga contra la LAU. Els partits d'esquerra fan costat a la manifestació que concentrarà unes 20.000 persones. Es reuneixen els partits signants del Compromís autonòmic sense arribar enlloc.

El 30 S'inagura una estàtua de Blasco Ibàñez a l'avinguda que porta el seu nom en la ciutat de València.

FEBRER

En demanda de millors convenis un miliard de persones es manifesten, convocades per CCOO, pels carrers d'Alacant dissabte dia 2. S'inicien les eleccions a delegats del II Congrés del PSPV. Dilluns 4 un artefacte destrueix el monument a Blasco Ibàñez, el grup "Maulets" en nega la seua paternitat. El mateix dia 4 diversos policies són ferits pels manifestants en el transcurs d'una manifestació no legalitzada.

Dimecres es fa pública la concessió de tres milions per tal de subvencionar el Misteri d'Elx, a càrrec del Ministeri de Cultura. Un incendi destrueix les instal·lacions del centre regional de TV, AITANA, les pèrdues arriben al centenar de milions. El mateix dia són tancades pel governador civil 21 de les 56 sales de bingo que hi ha a la província.

Sota el lema "Tots units per l'autonomia; sí al 151" els partits signants del compromís autonòmic (PSPV, PCPV, PSUPV, URV, IRA i PCV), les joventuts socialistes, CCOO i UGT convoquen una manifestació, a la qual assistiran vora dues mil persones. Aquest acte, sense el suport d'UCD i PTPV (signants també del compromís), se celebra a València el dia 8. Dos dies més tard s'aplegaran 25.000 persones sota el lema "Per la dignitat i la llibertat del PV i contra la política antivalenciana d'UCD". La manifestació, organitzada per la LCR, MCPV, PSAN, PNPV, UCE i SPV, té també com a convocants dos partits que varen signar el pacte autonòmic (PSUPV i PTPV). A banda d'aquestes organitzacions, CCOO, USO, CSUT, SUPV, STEPV, SDEPV i CCTT, donen el seu suport a la iniciativa. La conseqüència immediata serà la paralització de les reunions del pacte autonòmic. Divendres 8 unes 300 persones s'havien manifestat als Poblatos Marítims en contra de les violacions.

Dissabte comença el II Congrés del PSPV. Els congressistes fan costat a la gestió de l'executiva, que hi és reelegida.

Dijous dia 11 els diaris publiquen una circular interna de l'executiva del PSOE sobre contractació directa d'obres. S'hi suggereix que s'informen, abans de la seua publicació, les contractacions i subhastes, amb el fi d'anar afavorits.

en el moment de concursar.

El 14 de febrer el Ple de la Diputació decideix de retirar la bandera del Consell. Amb l'abstenció del PCPV, el PSPV perd la votació. Amb motiu del referèndum d'Andalusia, la Diputació de València organitza una oficina electoral d'informació.

Diumenge 17 es fan públiques les discrepàncies entre el ministre d'agricultura, Lamo Espinosa, i el vice-president del govern, Abril Martorell, la raó és una manca d'entesa al voltant dels preus agraris. Aquest mateix dia Alianza Popular canvia la seua postura i accepta l'autonomia per la via de l'article 143. La reunió de la IV Conferència Provincial del PCPV acorda la formació d'un nou Comitè Provincial.

Dimecres dia 20 dues famílies laosianes es refugien a Alacant. Un dia més tard se celebra a València una manifestació antifeixista. Els assistents, membres de l'esquerra radical, hi van armats amb pals. El 24, en visita a València, el nou ministre de cultura, Ricardo de la Cierva, inagura l'exposició dedicada a Joan de Joanes.

Dimarts 26 Josep Lluís Albiñana deixa de ser diputat mitjançant un secret presentat a les Corts amb la seua dimissió. Hi és substituït per Adela Pla. Aquest dia mor, a l'edat de 73 anys, el veterà cenetista Eugenio Benedito.

Dijous 28 és una jornada de vaga total a Sagunt. El motiu és la solidaritat amb els treballadors d'Alts Forns de la Mediterrània. Aquest dia també es fa pública l'aprovació, per part de CODENA, de la formació d'un Consell Assesor del Medi Ambient (CAMA). Es constitueix a València Fuerza Nacional del Trabajo (FNT), branca sindical de FN. URV protesta davant el consolat francès per l'agressió a camions valencians en aquest país. A Madrid el Ple del Congrés aprova el nou escut d'Espanya.

L'últim dia del mes apareix el nou projecte de remodelació dels barris i districtes de la ciutat de València.

El resultat del referèndum d'Andalusia porta a diferents interpretacions polítiques des del País Valencià. A Alacant se celebra la I Assemblea estatal d'Unions de periodistes. Aquesta trobada està organitzada per l'UPPV.

MARÇ

La representació diplomàtica d'Iran promou una protesta per la presència de la figura de Jomeini a les falles

El 4 de març el sindicat SLMM informa de l'arribada a València de material radioactiu, procedent d'Estats Units, i destinat a la CN de Cofrents. Les instal·lacions de la IBM a Paterna queden destruïdes a causa d'un incendi.

Durant el cap de setmana primer del mes els regidors de la província de València es reuneixen amb Manglano i Abril Martorell; el Comitè Central del PCPV ho fa a Dénia. Per primera vegada un batle democràtic presideix l'acte de "la crida" a València. El dia 5 és llançat un pot de pintura sobre l'estàtua de Franco. Federica Montseny arriba a la capital del PV, amb motiu d'un "míting".

Per parlar del tema autonòmic es reuneixen a Palma de Mallorca els secretaris generals del PSOE d'Aragó, País Valencià, Balears, Canàries i Andalusia. Es mostren tots partidaris del 151.

El pintor Manuel Boix exposa deu imatges sobre les Germanies a la Sala d'Exposició Municipal de Torrent.

El dia 7 unes 4.000 persones es manifesten en commemoració del Dia Internacional de la Dona Treballadora. Els organitzadors són en llur totalitat partits d'esquerra. Organitzat per l'agrupació socialista local se celebra en la capital del País la Primera Conferència Ciutat de València.

El "míting" de Federica Montseny, celebrat dissabte dia 8, esdevé un atac contra l'altra tendència de CNT.

Es presenta a l'opinió pública l'anomenat "Estatut d'Enric", el seu autor, Enrique Monsonís, el trameta el dia 12 al seu partit.

Un informe jurídic, demanat pel President de la Diputació, Manuel Girona, és lliurat per Lluís Aguiló, Manuel Martínez Sospedra, Vicenta Bosch, Rosa Ripolles i Vicent Franch. El contingut, que fa referència a les eixides del tema autonòmic, conclou: "el govern ha de convocar el referèndum". Mentrestant els contactes UCD-PSOE no donen cap resultat. Atard indica que aquest informe pateix de premisses falses. Aquest argument es fonamenta en el fet que molts ajuntament no especificaren la via concreta, en sol·licitar l'autonomia. El PCPV declara la necessitat d'arribar al consens per tal de po-

engegar el referèndum.

Novament les falles són dies conflictius. Petits aldarulls s'esdevenen a la Plaça del País Valencià. Acabada la setmana fallera, el batle de Bolònia signa, junt a Ricard Pérez Casado, l'agermanament entre les dues ciutats. L'atenció en aquests dies se centra en les eleccions al Parlament de Catalunya.

Emilio Attard declara el 23 que: "cal assegurar la continuïtat de l'estatut per la via 143, si fracassa la 151". Aquesta sembla ser una actitud oberta al diàleg amb l'esquerra que, per la seua banda, es referma en l'article 151.

El dia 25 es fa pública l'expulsió del batle de Sueca del PCPV. Amb aquesta decisió la direcció del partit confirma la seua línia tancada. El mateix dia mor a La Pedrera, Dènia, Josep Espasa Signes, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural.

La Diputació d'Alacant, amb l'abstenció del PSOE i l'absència del PCPV, es decanta pel 143.

Dimarts dia 25 s'inicien les Jornades sobre el Medi Ambient, patrocinades per la Conselleria de Transports i Benestar Social. Un dia abans les cambres de comerç valencianes s'havien oposat, en una reunió a Alcoi, al trànsit de productes marroquins cap a França. A Crevillent escamots d'extrema dreta agredeixen treballadors, mesos després es coneixerà llur militància en FNT.

Dimecres dia 26 apareixen dos quilos de goma 2 en una paperera dels magatzems "Preciados" d'Alacant.

Els treballadors del ram del metall es manifesten, pel centre de València, el dia 27 en defensa de llurs reivindicacions. El 29 són posats en llibertat diversos membres de la Junta Directiva de l'Associació de Veïns "Natzaret", acusats de col.laborar amb l'organització ETA (PM). Un membre d'aquesta és detingut a València.

Diumenge dia 30 Antonio Palomares (PCPV) declara ser partidari de la franja blava en la senyera.

ABRIL 1980.

El ple del Consell aprova l'ordre ministerial del Decret de bilingüisme. La crisi del PCPV arriba a Alacant, on Antonio Martín Lillo estudia la possibilitat de dimitir. El 5 d'abril el ple de l'Ajunament de Xàtiva decideix de canviar el nom de l'Avinguda Carrero Blanco per Avinguda dels Maulets. El mateix dia uns desconeguts intenten assaltar la seu del grup "ballesters del centenar de la ploma" a la ciutat de València.

Unes gelades imprevistes acaben amb el 80% de la collita del raïm a la Vall d'Albaida. En total sumen unes 80.000 fanecades. Dijous 10 d'abril s'inagura a Anna l'exposició itinerant "57 artistes i un País". El mateix dia es difon la informació que el País Valencià és le territori amb més incendis de tota la Mediterrània.

L'11 es clausura a Mallorca el XVI Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romànica. Del Congrés eixirà un manifest contra els intents de secessionisme al País Valencià.

El govern civil desautoritza un acte del MCPV al cementeri de Paterna preparat pel al 14 d'abril. Arran de la commemoració del dia de la república, és llançat un pot de pintura contra l'estàtua de Franco a la Plaça del País Valencià.

Continuen els problemes d'homogenització al si del PSOE. A Elx quatre regidors són retirats dels càrrecs i tres d'ells demanen la baixa del partit. Així mateix dies després les JJSS d'aquesta mateixa ciutat se separen de la organització. També un diputat (Antonio Torres) podria passar al grup mixt del Congrés i abandonar el PSOE.

Dijous 17 s'informa de l'ingrés a la presó de la dirigent alacantina del MCPV, Mari LLum Quiñonero, detinguda pels fets del dia de l'aniversari de la república.

A Madrid, davant la Comissió de l'interior del Congrés de Diputats, el ministre Ibàñez Freire declara, contestant una pregunta de Joan Lerma, que les forces d'ordre públic "varen restar parcialment impassibles" en els fets del 9 d'octubre i es refereix a la provocació política així com a la actitud irresponsable per part d'alguns dirigents d'UCD. El

mateix dia Manuel Broseta declara en una reunió de premsa que cal aconseguir l'Estatut abans de cap d'any i que els ajuntaments no van ratificar la via del 151, encara que sí que ho feren amb l'autonomia. Així mateix s'aprova la Llei de finançament de l'autonomia.

El 18 la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de València crea el Premi de les Lletres del País Valencià, amb el fi de guardonar un autor valencià. En unes declaracions de Broseta al diari LA VERDAD afirma que: "Hay sectores en el PSOE i en el PCPV que aceptarían la autonomia por el 143". Diumenge dia 20 es desconfirma que Antonio Palomares (Diputat del PCPV) haja afirmat que la bandera del PV portàs franja blava.

Diumenge 20 d'abril se celebra una concentració dels seguidors de la franja blava a Agres. Segons els convocants (Coordinadora d'Entitats Culturals del Regne de València) unes 10.000 persones assisteixen a la visita del monestir de l'esmentada població. Segons aquest sector uns taulells del monestir representen la bandera amb franja sobre el castell de Santa Bàrbera. Un informe d'ACPV contrdirà aquesta afirmació.

El mateix dia el PTPV es divideix. El nucli procedent del PT es dissol i el de l'ORT es fa amb l'aparell del partit. Al PSPV, mentrestant, apareix un anomenat "Col·lectiu d'Esquerra Socialista" que agrupa els crítics i que es manté en l'anonimat. Santiago Carrillo visita València amb motiu dels problemes al si del PCPV.

Dilluns 21 comencen els actes de l'aniversari de la batalla d'Almansa. Enrique Monsonís lliura al Ministre d'Administració territorial, Antonio Fontan, les actes rectificades on es sol·licita l'autonomia per la via del 143.

El 23 d'abril, per Sant Jordi, l'Associació de llibrers d'Alacant organitza el dia del llibre. La protesta pel nomenament de José Manuel Ricart com a Director General de Promoció Cultural crea certes tensions al si de la conselleria, presidida per Peris Soler, el qual afirma que si bé Ricart havia estat candidat per URV, en aquests moments pertanyia a UCD i que ell no l'havia proposat per al càrrec.

La Diputació de València aprova un projecte definitiu d'acondicionament de la cova Parpalló. Amb motiu del dia de Sant Jordi els escoltes del País Valencià preparen una acampada al llit del riu Túria, la qual tindrà lloc el 26 i 27.

Abans de començar a comentar els actes organitzats amb motiu del 25 d'abril, val la pena fer esment de dos esdeveniments a la ciutat de València. El "míting" organitzat pel PCE (VIII-IX) i el PCT, sobre la unificació de tots dos partits, en el qual parlaran Eduardo Garcia i Carlos Tuya i el cap de setmana de Fraga a València. Arran d'aquesta visita es decideix que a les sigles d'AP, al País Valencià, el partit afegirà "del Reino de Valencia".

A Madrid Manuel Sanchis Guarner fa una conferència a la llibreria "Ambito", on paral·lelament té lloc una exposició de llibrers, discos i publicacions del País Valencià. Els actes organitzats a Alacant i a Elx centraran l'atenció el cap de setmana. Per un costat a Elx té lloc un sopar-homenatge al Misteri. Joan Fuster hi lliurarà una placa commemorativa. El mateix dia s'havia dut a terme una Assemblea General d'Acció Cultural. D'altra banda, també dissabte, a Alacant comença el III Aplec d'estudiants de BUP del PV.

A l'Aplec de diumenge a la Plaça de Bous d'Alacant, on actuaran Raimon i Lluís Llach, es concentraran unes 18.000 persones, moltes de les quals s'hi han traslladat amb trens especials. De vesprada es realitza una manifestació convocada pels partits d'esquerra, que aplegarà unes 20.000 persones. Entre els convocants destaca la presència d'alguns parlamentaris i la forta acollida de les consignes radicals i rupturistes. Dies abans s'havien desenrotllat nombrosos actes culturals i polítics arreu del País. El MCPV fa una festa a València, el PSPV es concentra a Xàtiva i, també al mateix poble, el recentment creat Front d'Esquerra Nacionalista (FEN), que hi celebra el primer acte públic. A Alcoi apareix pintada l'estàtua de Franco.

Dimarts 29 es presenta a València la revista GENERALITAT, portaveu de la Diputació provincial. Aquest dia es confirma que no hi haurà unitat el primer de maig. Per un costat UGT, CCOO i, per l'altre, CNT, CSUT, SUPV, MUP I CCTT, convocaran actes per separat.

MAIG

El dia 1 se celebren dues manifestacions a València, una d'elles, convocada pels sindicats CNT, CSUT, SU..., aplega uns pocs centenars de persones, l'altra (CCOO, UGT, STEPV) en concentra unes 30.000. Pel que fa a la resta del País, són poques les manifestacions que s'hi efectuen.

El dia 2 s'inagura la Fira del Llibre a València. S'hi apleguen 50 casetes. El 3 pren possessió del càrrec de Degà de la Facultat de Filologia, Manuel Sanchis Guarner. A Alcoi es presenta un curiós llibre sobre arqueologia industrial, els autors del qual són Manuel Cerdà, R. Aracil i Màrius Garcia Bonafé. També el mateix dia, però a la capital, es presenta el llibre "Art en perill", de Josep Renau, editat per l'Ajuntament de València.

Carta de Monsonís a Jordi Pujol. S'hi inclouen crítiques veïlades. L'Ajuntament de València compra el xalet de Blasco Ibàñez. En aquesta mateixa ciutat, 23 objectors de consciència són detinguts davant Capitania General.

Després d'una intensa preparació se celebra una manifestació "en defensa de la personalitat valenciana". L'encapçala un ninot que representa Jordi Pujol. Com sempre és difícil de calcular la quantitat de manifestants que participen en l'acte organitzat per l'anomenada "Coordinadora d'entitats Culturals del Regne de València". A més hi participen membres d'URV, IRA, PSOE (h) i UCD. Un conjunt de partits progressistes fan una crida als treballadors per tal que boicotegen l'acte; signen el comunicat: UGT, Unió de Llauradors, CCOO, STEPV, CSUT, SDEPV, PSOE, PCPV, PNPV, MCPV, FEN, SPV, PSUPV, LCR, PSAN, PTPV, PCEU. Segons els organitzadors el número de manifestants arriba al mig milió de persones. Així i tot es constata una certa disminució del nombre d'assistents, comparant amb altres de semblants fetes anteriorment.

Un artefacte esclata a la seu de FN d'Alzira dimecres dia 14. La notícia es publica sis hores després d'haver-se esdevingut.

El dia 15 apareix la primera publicitat del diari CRÓNICA. Aquest mateix dia Jordi Pujol declara: "No vull entrar en pol.lèmica amb València". Un procés afecta periodistes de "València Semanal", per un article sobre el tema de la bandera i l'extrema dreta.

El dia 16 una gran concentració rep el València Club de Futbol, que s'ha convertit en l'equip campió d'Europa. La policia retira una senyera quadribarrada de la Facultat de Ciències. Aquest mateix dia Monsonís propugna la creació de l'Acadèmia de la Llengua Valenciana. Una manifestació antifeixista deixa com a balanç alguns ferits, al barri de Torrefiel, en intervenir-hi la policia. Per altra banda, una sèrie d'incidents a Alacant, arran de la pujada del preu del bus, creen una situació de tensió, en ser cremats pels manifestants 20 autobusos.

L'executiu del PCPV declara que no va signar el document unitari contra la manifestació "del regne". Malgrat això insisteix en el fet que la senyera amb blau és un distintiu de la ciutat i només d'ella. El PSOE presenta un esborrany d'Estatut d'Autonomia. "No és un projecte definitiu", declararan el dia 22. Les associacions de veïns decideixen d'oposar-se a les contribucions especials de l'Ajuntament de València.

El PCPV desautoritza un membre del Comitè Central. L'afectat és responsable d'unes declaracions al diari INFORMACIÓN sobre l'"afer de Sueca". El dia següent dimiteix la Comissió de garanties. Santiago Carrillo viatja a València per posar ordre al si del partit i assistir a la festa anyal que se celebra a Xirivella.

Durant el cap de setmana del 24 i 25 es porta a terme el II Aplec Antinuclear i Ecologista d'Alzira. La convocatòria, que oficialment aplegarà unes 7.000 persones, està signada per la Coordinadora Ecologista del PV, amb el suport de partits d'esquerra. S'hi demana la paralització immediata de la CN de Cofrents.

Dolores Ibarruri assistirà a la festa del PCPV.

Comença la "Semana de las fuerzas Armadas", amb motiu de l'homenatge a la bandera d'Espanya. Suárez i els reis es desplaçaran a València, on té lloc una important parada militar. La capital del PV ha estat la ciutat escollida per als actes. A Elda l'extrema dreta assalta el local de la CNT.

Es fa públic el suport de dos diputats d'UCD a la III Campanya Carles Salvador. Muñoz Peirats i Casañ s'oposen a la direcció del partit centrista en la província de València. UCD- Castelló donarà posteriorment llibertat als seus

militants per adherir-se a l'esmentada campanya.

A Planes es recupera la festa del Xop, amb el suport d'Acció Cultural del País Valencià. Finalment a Sueca és elegit el nou batle, Alfred Guillem, membre del PCPV.

Un falsificador declara a la policia ser autor del quadre adquirit per Manuel Girona, en nom de la Diputació, en una subhasta a Londres. Posteriorment es demostra que la notícia havia estat filtrada als mitjans de comunicació amb intencions de desprestigi.

El dia 29 s'inicia el debat parlamentari, sobre la moció de censura al govern Suárez. En el transcurs del debat es fa esment del País Valencià en alguna ocasió, en les quals es fa referència a la paralització en què es troba el procés autòmic, i la necessitat d'un acord.

Durant una sèrie d'actes programats per l'Ajuntament es ret homenatge a la figura de Max Aub. Aquest coincideix amb la posta en escena d'una obra d'aquest autor, a càrrec del Teatre Estable del País Valencià.

ENQUESTA SOBRE LA SITUACIO LINGUISTICA

Ens plau de reproduir, com a col.laboració especial per a aquest informe, un treball realitzat per l'Institut Valencià de Sociologia i Antropologia Social, de la Institució "Alfons el Magnànim", el qual ha estat dirigit per l'antropòleg i escriptor J.F. Mirà i Casterà.

Es tracta d'una primera informació sobre un important projecte que ha hores d'ara duu a terme l'esmentat Institut, a l'entorn de la situació lingüística del País Valencià actual.

Projecte: Enquesta sobre la situació lingüística al País Valencià.

1/ Estat del treball en data 13 de novembre de 1980:

- Han estat realitzades totes les entrevistes projectades, excepte les corresponents a la ciutat de València, que es realitzaran els dies vinents.
El total d'entrevistes fins ara arriba a les tretze mil.

- Més del 50% d'aquestes entrevistes han estat ja tabulades per unitats de població, la qual cosa ha permés de tenir una idea, poble per poble, de la distribució de les llengües segons les variables previstes.

- És ja completa la tabulació global dels resultats per a la comarca de l'horta (sense la ciutat de València), segons les variables de l'enquesta i la tipologia de poblacions.

2/ Comentaris provisionals i valoració dels resultats per a la Comarca de l'Horta.

En aquesta comarca s'han distribuït les enquestes entre els tres tipus de població que hi ha representats (dels sis que s'han establert, a part de les ciutats grans):

Tipus 2A: Poblacions de més de 10.000 habs., amb un alt percentatge d'immigració (més del 40%).

Tipus 2B: Poblacions de més de 10.000 habs., amb un percentatge "regular" d'immigració.

Tipus 3A: Poblacions de 2.000 a 10.000 habs., en intensa comunicació amb centres urbans i/o amb un percentatge "regular" d'immigració.

Els altres tipus no es troben representats en aquesta comarca.

Les poblacions elegides del tipus 2A representen un total de 66.778 h. (dades de 1975), distribuïts en tres municipis de l'Horta Nord i Sud, amb un percentatge to-

bal d'immigració del 51%.

Les poblacions elegides del tipus 2B representen un total de 39.473 h. (1975), amb un percentatge d'immigració del 22'7%, igualment en tres municipis.

Les poblacions de tipus 3A, un total de vuit municipis, representen un total de 28.000 h. (1975), amb un percentatge d'immigració del 23%. Donada la distribució d'aquest tipus de pobles, la major part dels representats en la mostra corresponen a l'Horta Nord.

2.1 Distribució espacial de la mostra :

En les poblacions de tipus 2A s'ha tingut en compte el fet que la major part de la població immigrada resideix en zones noves o perifèriques, i que, per tant, no tenia sentit l'aleatorietat si es proposava el conjunt com a uniforme. La meitat de les enquestes, doncs, han estat fetes en "zona nova" i la meitat en "zona vella" o "casc antic".

En els pobles de tipus 2B i 3A s'ha distribuït la mostra de manera uniforme, puix que no s'hi dona una separació tan forta com en l'anterior.

S'han realitzat un total de 200 enquestes en cadascuna de les poblacions de 10.000 habitants, amb un total de 1.214 per a aquesta categoria. I cent enquestes per a cadascuna de les poblacions de menys de 10.000 habitants, amb un total de 745. En conjunt, doncs, ens hem acostat a les 2.000 entrevistes per a tota la comarca, que donen un considerable volum de seguretat a la mostra.

Una comprovació addicional de la representativitat efectiva de la mostra ha vingut donada a posteriori: el percentatge d'immigrants reflectit en els resultats de l'enquesta és exactament el mateix que el resultat d'estudis demogràfics realitzats sobre els padrons municipals dels mateixos pobles (concretament per als tipus contrastats: 2B i 3A).

2.2 Resultats globals sobre distribució de llengües

Distribuïm les respostes per tipus de poblacions:

Parlen (o saben parlar) valencià

	<u>%</u>
Zona "nova" del tipus 2A.....	25
Zona "centre" del tipus 2A....	56
Poblacions del tipus 2B.....	67
Poblacions del tipus 3A.....	73
Total de L'Horta, sense les "zones" del tipus 2A.....	68

La primera observació, doncs, és l'existència d'una correlació positiva entre percentatges d'immigració, volum d'immigració i ús/coneixement de la llengua, amb el primer factor com a determinant: com era d'esperar la proporció de valencianoparlants és màxima en les poblacions petites amb percentatge reduït d'immigrants, i mínima en les zones de molt forta immigració. Tanmateix, en aquestes zones, el 25% que declaren parlar o saber parlar valencià, és més alt de l'esperat.

2.3 Resultats segons les variables de sexe i edat

Distribució de les respostes per variables i tipus de poblacions:

Tipus:	<u>Parlen o saben parlar valencià (%)</u>				
	<u>2A "nova"</u>	<u>2A "vella"</u>	<u>2B</u>	<u>3A</u>	<u>Global(1)</u>
Grup d'edat 1 (8-15 anys)...	12	45	59	62	57
Grup d'edat 2 (15-30/35)....	34	46	67	77	68
Grup d'edat 3 (30/35-55/60)...	24	63	69	76	71
Grup d'edat 4 (més de 55/60)..	23	71	72	74	73

(1) Global sense "zona nova" de tipus 2A

Observacions:

1) El grup "infantil" és constantment més castellanitzat que els altres, de manera molt visible. Tanmateix, la diferència de proporcions de valencianoparlants en aquest grup respecte a la mitjana, es redueix en les poblacions de més homogeneïtat lingüística. El "décalage" d'aquest grup respecte a la mitjana és lleugerament superior en conjunt, i per tipus, als deu punts percentuals, que ens dona la mesura del retrocés de la llengua en l'última generació.

2) Aquesta mesura de retrocés recent es confirma globalment si observem que els percentatges de valencianoparlants en la generació "jove-adulta" s'aproximen bastant a la mitja general. I que aquests mateixos percentatges del "grup d'edat 2" són molt semblants als del "grup d'edat 3", excepte en les poblacions de forta immigració. D'altra banda, aquest grup és, en les zones d'immigració intensa, el que presenta un major percentatge de valencianoparlants (34%), molt superior als grups d'immigrats més vells.

3) En les poblacions més homogènies (tipus 2B i 3A) les diferències d'ús/coneixement de la llengua per generacions no són especialment significatives (excepte per al grup infantil), fet que expressa el no trencament de la continuïtat lingüística fins ara.

- Les diferències per sexes no han resultat especialment significatives.

2.4. Resultats segons l'origen dels enquestats

Distribució de les respostes segons naixement, i segons origen i llengua dels pares:

	<u>Parlen/saben parlar valencià (%)</u>				
	<u>Tipus: 2A "nova"</u>	<u>2A "vella"</u>	<u>2B</u>	<u>3A</u>	<u>Glo&</u>
Nascuts al PV.....	52	77	84	91	86
Nascuts en regions de llen. castellana	4	16	11	15	14
Nascuts al PV, fills de pares valen.	69	91	92	96	94
Nascuts al PV, fills de no valen.	11	18	39	43	35
Fills de pares valencianoparlants	85	99	98	99	99
Fills de pares valen. castellanoparl.	27	33	23	39	32

& Sense "zones noves" de tipus 2A

Observacions: La combinació dels factors de tipus de població amb naixement propi i origen dels pares sembla clarament significativa:

1) La proporció de valencians de naixement que parlen valencià, creix constantment segons el grau d'homogeneïtat lingüística ambient: només el 52% en "zones noves" de tipus 2A, contra el 91% de tipus 3A. Cal considerar, a més, que aquell 52% de nascuts al PV en "zona nova" i que parlen valencià, correspon sobretot a fills de pares valencians re-

sidents en aquestes zones, no a un fenomen d'assimilació lingüística.

2) L'observació anterior es completa comprovant que la proporció d'immigrats i de fills d'immigrats que parlen valencià creix també (sobretot la d'aquests últims, més significativa) segons l'homogeneïtat lingüística ambient: els fills de no valencians que ja parlen valencià arriba al 43% en el tipus 3A. Així mateix la transmissió generacional de la llengua (almenys al nivell de "saber parlar") és integra -de l'ordre del 99%- excepte en les zones de total predomini immigratori, on baixa al 85%.

3) En conjunt, cal valorar tant el manteniment generacional de l'idioma (parlen valencià el 94% dels fills de valencians i el 99% dels fills de valencianoparlants), com la recuperació-assimilació (parlen valencià el 15% dels immigrants, el 35% dels fills d'immigrats i el 32% de fills valencians als quals els han parlat castellà). Aquests percentatges, evidentment, no inclouen els resultats de les "zones noves".

2.5. Resultats entre la població immigrada

Respostes per anys de residència al PV

Parlen/saben valencià (%)

	Tipus: 2A "nova"	2A "vella"	2B	3A	Global (1)
Menys de 10 anys al PV..	1	4	4	5	5
De 10 a 20 anys al PV...	2	21	9	11	12
Més de 20 anys al PV....	3	30	13	32	24

(1) Sense "zona nova" de tipus 2A

Observacions: El factor "antiguetat de residència al PV" resulta especialment significatiu combinat amb el factor de tipus de població:

1) Encara que el nombre de responents immigrants que parlen valencià en "zones noves" siga molt baix, i per tant el valor dels percentatges molt relatiu, és clar el contrast amb la columna de resultats globals: a les zones de total predomini de població immigrada, el pas dels anys no representa progressos en l'idioma.

2) Els immigrants dels nuclis 2A "vell" i 3A presenten les màximes correlacions entre "antiguetat" i integració lingüística: en el segon cas, probablement juga el factor ambiental homogeni, en el primer, possiblement la integració per contrast? (és a dir: viure al center del poble accentua la integració en viure la major part d'immigrants als barris de fora?). El cas del tipus 2B sembla participar dels dos extrems.

2.6. Nota breu sobre enquesta qualitativa

1) Llengua per status/professió

	<u>Agricultors</u>	<u>Obrers</u>	<u>Empleats</u>	<u>Pro.Lib</u>	<u>Ind.Com.</u>	
Valen.par. origen	27	44	13	4	12	100%
Valen. de naixement	12	63	14	5	7	100%
que parlen cast. de casa.						
Immigrants castellanopar.	9	74	9	2	5	100%

2) Us de la llengua i actituds entre valencianopar. d'origen

- Predomini del valencià en la relació amb amics 89% (edats 1-2)
- Parla/parlarà valencià als fills 93% (" 2-3-4)
- Participa en lect./act.cultural en valencià... 42% (" 2-3)
- Actitud global envers oficiali.,etc.: positiva 87% (Total)

(Aquests resultats són tabulats per status/professió, edats i sexes; ací es donen els resultats globals).

3) Us de la llengua i actituds entre valencians de llengua materna castellana

	Fills de pares:			
	<u>Castellans</u>	<u>Val. Val.parl.</u>	<u>Val. Cas.parl</u>	
- Entenen val.	75	76	81	%
- Saben parlar val.	41	27	42	
- Participen cult.				
valenciana	35	29	26	
- Actitud global davant oficiali.: pos.	80	76	76	

(Els resultats del grup "fills de pares valencians valencia-
nopalants" són poc significatius per ser numèricament molt
reduït)

4) Coneixement de la llengua i actitud entre els immigrants

	Anys de residència al PV		
	<u>menys de 10</u>	<u>de 10 a 20</u>	<u>més de 20</u>
-Entenen.....	58	67	85
-Saben parlar.....	4	12	24
-Actitud davant oficia.	58	64	60

OBSERVACIÓ GENERAL: Tots aquets resultats són globals
referits al conjunt de les respos-
tes. Són tabulats per variables
de sexe, edat, i status/professió.&

& Veure quadres adjunts.

POBL.	2A: ^{Alto} Santa Rita Ataquías				2A: ^{Alto} Santa Rita CENTRO				2B: ^{Alto} Santa Rita GLOBAL				3A: ^{Alto} Santa Rita Almizera				Horta global sense zona d'immigració			
	Nº	C	V	%	Nº	C	V	%	Nº	C	V	%	Nº	C	V	%	Nº	C	V	%
Nº habs. 300	66.778 h. 51% immig.				303				39.473 h. 22.7% immig.				28.000 h. 23% immig.				1656			
Nº eng.	300				303				608				745							
A	7	53	12		32	39	45		74	50	59		90	55	62		193	144	57	
2	32	61	34		39	45	46		425	62	67		180	54	77		344	161	68	
3	22	69	21		52	30	63		177	57	69		166	51	76		345	138	71	
4	13	43	23		67	19	71		81	32	72		111	38	76		239	89	73	
H	28	125	18		80	61	56		198	94	67		297	88	77		575	251	70	
D	46	101	31		90	68	57		207	103	67		250	110	69		547	281	66	
Nax. V	68	63	52		156	45	77		390	77	86		522	53	94		1.066	172	86	
" C	6	463	4		16	87	16		15	124	11		25	145	15		56	356	14	
Pares V	64	29	69		147	14	94		363	31	92		495	18	96		1.005	63	94	
" C	4	32	11		7	31	18		27	43	39		26	35	43		60	109	35	
Pares Vp	57	10	85		141	2	99		357	8	98		484	1	998		982	9	99	
" Cp	7	19	27		6	12	33		7	23	23		11	17	39		24	52	32	
C -10	1	76	1		2	43	4		2	46	4		3	53	5		7	140	5	
C 10-20	2	68	3		8	30	21		6	63	9		8	62	11		22	155	12	
C +20	3	28	10		6	14	30		4	27	13		14	30	32		24	71	25	
TOTAL	74	226	25	75	170	133	56	44	405	203	67	33	547	198	73	27	1172	534	68	32
<i>Immigració Vals</i>	131	169	46	66	199	103	66	44	464	139	77	23	575	170	77	23				

V C V C

1.930

V	AOS 8		A %	O %	E %	P %	L %	1 %	2 %	3 %	4 %	11 %	D %	TOT %
	NO 8	TOTALS												
Parla V. amb amicus	88	96	96	213	93	22	58	149	85	294	91	29	226	469
Parla/parlarem fills	248	98	43	331	91	6	97	94	302	301	42	29	409	808
Partien en cult/lect:	63	43	100	183	37	55	47	44	176	54	99	30	123	254
Achjud. olt/gred.	242	83	482	83	123	88	40	91	299	93	279	85	193	81
TOTAL	290	27	462	44	439	43	44	4	324	30	328	31	239	22
	175	16	324	30	328	31	239	22	522	195	531	505	1053	

Naix: V.
Parlen C.
de casa

V/C	CAI		PARES		A %	O %	E %	PL %	Lc %	1 %	2 %	3 %	4 %	11 %	D %	TOT %
	%	VAL	%	VAL												
ENT	129	75	16	16	85	84	34	86	139	74	34	81	12	86	15	75
PARL	35	41	4	27	17	42	8	44	36	41	40	45	5	50	2	18
LECT	27	35	2	25	9	26	4	27	25	30	8	38	4	40	5	33
ACT	139	80	16	76	80	76	27	75	146	78	31	74	12	86	13	65
TOTAL	173	58	21	7	105	35	36	42	188	63	42	14	5	20	7	168

38

C/C	ANYS		AT		P.V.		A %	O %	E %	PL %	IC %	1 %	2 %	3 %	4 %	H %	D %	TOT %	
	-10 %	10-20 %	10-20 %	120 %	120 %	120 %													
ENT	126	58	155	67	107	85	32	59	212	67	14	39	74	11	85	25	81	151	65
PARL	9	4	25	12	29	24	6	12	59	15	5	11	4	36	3	11	48	70	43
ACT	125	58	141	64	75	60	30	55	244	56	37	70	43	100	23	74	21	69	12
TOTAL	215	38	232	40	126	22	54	9	438	74	53	9	13	2	31	5	69	173	30

- A INTRODUCCIO
- B EL PERIODE PREAUTONOMIC
- C UN MAL ANTIC I MALS PRONOSTICS PER AL FUTUR
- D ELS AVANTPROJECTES D'ESTATUT D'UCD, PSPV-PSOE I PCPV
- E UCD I L'IDIOMA
- F PSPV-PSOE I L'IDIOMA
- G PCPV I L'IDIOMA
- H EL SECESSIONISME LINGUISTIC
- I L'ACADEMIA DE CULTURA VALENCIANA
- J EPILEG

Contra normalització, secessió (o tebiesa)

Notes de l'actualitat lingüística al País Valencià.

A

En les circumstàncies del País Valencià, la normalització lingüística és condició ineludible i bàsica per a la recuperació de la personalitat col·lectiva amenaçada. Tanmateix, les especials coordenades del punt de partida dificulten notablement tot el que es vulga fer en aquesta direcció. Aquestes coordenades són, a grans trets, les següents: 1) "la gran majoria que parlen català no acompanyen aquest fet de (quasi) cap tipus de lleialtat lingüística envers la seua pròpia llengua, és a dir, no senten cap mena d'orgull per parlar-la ni la volen mantenir (si ho fan és per pura inèrcia) i encara menys fer-la servir en les àmbits formals" (1); 2) no hi ha una consciència generalitzada de la unitat lingüística del català, sinó més aviat recel envers la constatació d'aquesta unitat; 3) el procés de normalització ha estat migrat força i mai no ha comptat amb instruments de poder per poder realitzar-se, fins ara; 4) les classes dominants estan profundament i entusiasmament castellanitzades i de fa ja segles, en un procés probablement irreversible; 5) el país està dividit en dues zones de llengua distinta; durant bona part de les últimes dècades, s'ha projectat sobre la zona catalanoparlant una allau migratòria castellanòfona, en la seua major part no assimilada encara.

Aquestes coordenades, vertaderes forces que pressionen contra la supervivència del català al País Valencià, han actuat amb intensitat variable ja fa molt de temps. Ara s'hi poden afegir, però, tres factors de signes distints i que, en alguna mesura, poden resultar decisius: 1) una certa generalització de la voluntat normalitzadora; 2) a favor de la democràcia formal implantada a l'Estat en 1977, pre-

sència pública de forces públiques que poden influir, si volen, perquè la normalització es produeca; 3) una aguda campanya que ataca la unitat de la llengua catalana alterant la unicitat dels seus signes de representació gràfica.

En efecte, és ben sabut que ja en distints moments de la història valenciana recent hi hagué personalitats i grups que veien la necessitat d'aturar la progressiva depauperació de català i de retornar-li els drets perduts. L'existència de grups i personalitats conscients d'aquesta necessitat fou especialment visible els temps immediatament anteriors i posteriors al canvi de règim operat a l'Estat espanyol en 1975; eren el resultat de tota la línia reivindicativa anterior (expressada més en termes culturals que no polítics). El canvi de règim, però, es va efectuar de manera ben distinta a la que esperaven i desitjaven les formes democràtiques, que eren les que assumien, almenys verbalment -caldria fer distincions entre els distints partits-, la reivindicació idiomàtica. Les forces de l'antic règim, passades les primeres ^{pa''}, han mantingut elevades dosis de poder i han pogut elaborar una "política lingüística" pròpia. Cal tenir en compte que la campanya anticatalanista es va iniciar en determinades oficines franquistes, ja en 1974. El seu contingut s'ha estés, posteriorment, a d'altres sectors polítics col·laterals, per una transmissió que actua d'extrema dreta cap al centre.

B

Tenim a la vista l'experiència d'un trienni llarg que els polítics, els politicòlegs, els sociolingüistes i els simples ciutadans interessats han d'analitzar.

Durant tot aquest període, crec que es pot afirmar, no hi ha hagut política lingüística al País Valencià. Si de cas, hi trobaríem una bona política antilingüística. Caldria veure com s'imbriquen els projectes, el frustrat i el victoriós. Una bona manera fóra respondre la pregunta que faré tot seguit. ¿No hi ha una política lingüística meditada i eficaç perquè hi ha el fenomen secessionista o més aviat hi ha aquest fenomen, actualment en auge, perquè ningú, des del poder que li ha correspost políticament, no s'ha

preocupat d'establir una tal política?

El que és evident és que l'intent secessionista, embolcallat amb crits, amenaces i petits atemptats diaris contra la llibertat d'expressió, cau de ple en el centre dels projectes, tot just apuntats, de normalització lingüística, en l'elaboració dels quals participaven institucions públiques i privades, a començar pel mateix Consell preautonòmic. Clar és que la posició d'aquest organisme ha variat substancialment al ritme dels canvis polítics experimentats en la seua composició i de la correlació entre les diverses formes polítiques que el componen. En tot cas, tampoc el primer Consell (abril 1978-juny 1979) no va tenir una política lingüística definida, ni tan sols no va emprendre la seua definició, si bé la gestió de Josep Bevià en cultura i més encara la de Josep L. Barceló en Educació foren molt positives, com ho fou, en tant que indicatiu, la recomanació del Plenari de Parlamentaris perquè tothom donàs suport a la I Campanya Carles Salvador (1979), amb el vot en contra de Jarabo Payà (AP) i les abstencions de Pin Arboledas i Enric Monsonís (UCD).

En últim terme, la falta de política lingüística ja és una política lingüística i l'absoluta primacia del castellà en les activitats preautonòmiques, també. De manera que es pot dir, sense cap exageració, que la gestió del Consell durant la major part del trienni s'ha dirigit més a obstaculitzar i interrompre el procés de normalització lingüística que no pas a impulsar-lo. El fenomen ha estat especialment visible en el Consell actual, d'absolut predomini d'UCD, i és tan greu que compromet no sols la força política que l'efectua sinó fins i tot el possible prestigi de tota la institució preautonòmica.

L'esforç normalitzador ha quedat, com abans, en mans d'organismes privats i d'algunes institucions públiques (Diputació de València i diversos ajuntaments), si bé hi és entrebancat per l'oposició de la dreta i, molt sovint, per la variant actitud de les distintes ales dels partits parlamentaris d'esquerra davant la qüestió.

En un moment històric per a la supervivència del

País Valencià, ens trobem que els instruments administratius més obligats a treballar intensament per la normalització lingüística, o bé no s'hi interessaven tan com caldria o bé s'hi oposen rotundament. Entre les crítiques greus i fonamentades que hom pot fer del procés polític dels darrers anys, inclòs l'autonòmic, no hi ha dubte que l'escassa activitat -quan no la franca oposició- en tema tan fonamental és una de les més importants.

Ara, d'altra banda, és dolorós haver de confessar que des de l'òrbita dels partidaris de la normalització tampoc no s'ha fet l'esforç suficient per a estudiar com cal la situació ni per a denunciar-la amb tots els arguments necessaris a la mà i amb una perspectiva global. Al Principat un grup d'intel·lectuals publicava, fa un temps, el manifest Una nació sense Estat, un poble sense llengua? (Els Marges 15, 1979). Les seues conclusions no podien ser més pessimistes -ni possiblement més enraonades- pel que fa al futur de la llengua catalana. Els autors demanaven la redacció d'estudis paral·lels a la resta dels Països Catalans. Al País Valencià, tot i que es van iniciar els contactes per tal de fer-ho, no s'arribà a cap resultat tangible. Ací, i el fet és molt simptomàtic de la situació d'absoluta precarietat intel·lectual que patim, no s'ha passat dels manifestos condemnatoris, enfàtics i jeremiacs, signe més que res, d'autèntica impotència davant la desfeta. No s'ha volgut o no s'ha pogut fer el càlcul del risc enorme que la llengua corre ara i ací.

Dintre la política lingüística que demane hauria d'haver un estudi pormenoritzat i estadístic de l'ús actual del català al País, en tots els ordres de la vida quotidiana.

Com a simple indicació i seguint els criteris orientadors establerts a l'Informe sobre l'ús oficial del català per a una primera etapa transitòria, immediata a la consecució de l'oficialitat de l'idioma, es pot aventurar algun disseny de la situació.

A. La llengua a l'administració pública. Només uns pocs ajuntaments, entre ells el de València, utilitzen el català

en anuncis i alguns documents oficials, en peu d'igualtat amb el castellà. Alguns s'han dotat de traductors oficials, el mateix es pot dir de la Diputació de València. Certes corporacions han organitzat cursos de valencià per a funcionaris. També s'ha avançat, bé que molt lentament, en la regularització de la toponímia local, tant pel que fa al nom de les poblacions com a la designacions de vies públiques..

B. La llengua a l'ensenyament. Sobre aquest punt parlarem en extensió més endavant.

C. La llengua als mitjans de comunicació. En aquest aspecte no s'ha aconseguit pràcticament res i fins i tot hi ha retrocessos importants. A la ràdio, la programació en català és mínima (set programes amb un total de quatre hores i 25 minuts per a tot el País). Als diaris no s'utilitza gens, o s'utilitza poquíssim el català (molt més, per exemple que als anys immediatament anteriors i posteriors a la mort de Franco). A la televisió (programa regional "Aitana") tampoc no gens; ací hi ha igualment un clar retrocés, manat pel ministeri corresponent. Als últims temps han aparegut diverses revistes en català ("Trellat", "Cairell", "Lletres de canvi", "Llombriu", "L'Espill", "Butlletí d'Acció Cultural del País Valencià", etc.) però minoritàries i dedicades a temes molt específics, sobretot literaris. Hi ha una presència del català prou viva a la premsa de comarques, butlletins municipals, òrgans d'associacions de veïns i a l'escassa premsa de partit supervivent de l'eufòria dels anys precedents. La difusió de tota aquesta premsa és, però, molt migrada. Cal advertir, finalment, que l'aparició del "Diario de Valencia" que havia concitat no sols les esperances sinó fins i tot la col.laboració econòmica d'una part apreciable dels sectors nacionalment més conscients del país, no ha respost a aquelles esperances. Tot el diari és redactat en castellà, llevat de moltes cartes al director i algun article escadusser -ben pocs-. Això sí, hi ha una gran quantitat de col.laboradors que posen el seu nom en català!. Resulta grotesc i humiliant que, en molts números, l'únic article en català siga el noticiari dels trinquets.

D. Us del català en relació a les empreses i institucions

no oficials. El procés normalitzador, en aquest terreny, és molt endarrerit, si bé hi ha una milloria tènue, difícil de quantificar i que curiosament es dóna més que res a la ciutat de València, segons les meues observacions.

C

Es podria pensar que una situació tan lamentable és fruit de les peculiaritats polítiques del moment (reforma i no trencament; partits demòcrates eixits de la clandestinitat i amb un al·luvió de militants i dirigents sense experiència, política de consens; etc.) En realitat el problema és molt més profund.

En utilitzar termes com ara "recuperació idiomàtica" els valencians hem de tenir molt de compte no siga que, almenys inconscientment, no els emprem amb les mateixes dimensions i el mateix sentit que ho farien, per exemple, els catalans del Principat. Per a ells es tracta de recuperar, si més no, la situació de 1931-39, en què una oficialitat certament mesquina i compartida permetia, tanmateix, traçar uns camins mitjanament aptes per donar futur a l'idioma. Nosaltres, valencians, ¿quina referència hi podríem adduir, en alguna mesura pròxima? Massa sabem que Felip V, per donar un nom, no féu sinó enfonsar més l'esperó ferida endins, en un país ja ben atacat de castellanització d'antic. Deixada de banda l'existència de la zona castellanoparlant de l'interior, que probablement ha influït poc en la castellanització de la resta del país, i que existeix des de la Conquesta, en el segle XIII, ¿quina data posaríem per trobar, en la nostra història, un moment en el qual el català no tingués com a adversari interior en ascens el castellà?. Hauríem de recórrer a dates antiquíssimes.

La utilització de models massa esquemàtics pot conduir-nos a una política lingüística, si en cap ocasió arribem a tenir-ne, estèril, impopular i sectària. En un país amb una situació idiomàtica tan greu, el sistema de recuperació demana molts mitjans de tot tipus -a començar pels econòmics-, molta imaginació i, sobretot, molta voluntat de canvi en les forces polítiques i socials que han de regir,

amb la força dels vots rebuts, una política nova que trenque amb segles de claudicació, de retrocés, de fracassos i d'agressions.

El fet que la necessitat ineludible de la normalització idiomàtica del país aparega assumida per un percentatge no desdenyable -i creixent- de la població, i que mai fins ara no haja comptat amb tal nombre d'adictes; el fet que la anormalitat siga molt vella; finalment, el fet que les circumstàncies actuals dificulten extraordinàriament el procés normalitzador; totes aquestes realitats no autoritzen a pensar que la política a emprendre haja de ser menys rigorosa que en altres països de l'estat, que o bé arribaren a la cooficialitat, almenys formal, durant la República, o bé han reivindicat més àmpliament i amb més fermeza els drets lingüístics o bé, encara, tenen una situació idiomàtica menys difícil.

El problema apareix configurat així: ¿hi ha alguna força política interessada, vitalment interessada avui, a descobrir aquest programa de normalització? Sincerament crec que podem dubtar-ne. He escrit "força". No parle, doncs, dels grups minoritaris i testimonials, que potser en un futur més o menys pròxim aconseguiran d'estendre les seues idees. A condició, és clar, que hi arriben atemps. No parle, tampoc, dels individus que dintre les forces polítiques amb poder de decisió veuen amb claredat el problema i tenen voluntat d'encarar-s'hi.

Veiem, si no, què es prepara.

D

La política lingüística ha de ser duta, com és obvi, des del govern autònom del País Valencià, i les seues línies mestres han de quedar nítidament fixades a l'Estatut, sense inconcrecions que després, podem esperar-ho, donarien peu a malentesos i a interpretacions lessives per als nostres interessos.

Des que en 1976 va aparéixer l'Estatut d'Elx, la redacció i publicació d'avantprojectes ha estat continuada,

provinents de les més diverses orientacions polítiques. Fóra interessant de veure com la qüestió de la llengua hi ha estat tractada. En tot cas, però, sembla més que probable que aquells textos no tindran més valor que el purament orientatiu o documental. Més viabilitat tindran els redactats pels partits parlamentaris del país, sobre els quals convé fer alguna remarca, en els punts que al·ludeixen a la llengua.

D'aquests avantprojectes d'Estatut sols conec els textos castellans (cal saber si n'hi ha també versions en català, perquè si no, ja tindríem un indici valuós per copsar-ne la fiabilitat). Plantegem així la qüestió.

UCD

"1. La valenciana y la castellana son las lenguas oficiales de la comunidad autónoma. Todos tienen el derecho de conocerlas y usarlas.

2. La comunidad autónoma valenciana garantizará el uso normal y oficial de las dos lenguas.

3. Nadie podrá ser discriminado por razón de la lengua."

PSPV-PSOE.

"1. El valenciano es la denominación en el País Valenciano de la lengua propia de la zona valenciano-parlante. Las dos lenguas habladas en el País Valenciano son oficiales en el mismo. Todos los valencianos tienen el deber de conocerlas y el derecho de usarlas. Las disposiciones oficiales y las notificaciones se redactaran en ambos idiomas, todo ello de acuerdo con lo que disponga la ley.

2. Mediante ley de la Generalidad se delimitaran los territorios en los que predomine el uso de una u otra lengua, así como los que puedan exceptuarse del uso de la lengua propia del país.

3. En la enseñanza se emplearan indistintamente, según el uso de la comarca, siendo obligatoria la enseñanza de la lengua propia del país en las de habla valenciana. Una ley de la Generalidad esta-

blecerá las modalidades de aplicación de la lengua propia en la Administración y en la enseñanza

4. La Generalidad otorgará especial respeto y protección a la cultura y a la lengua propia del País Valenciano.

5. El Consejo ejecutivo o Gobierno autónomo nombrará un consejo de cultura del País Valenciano, cuyos miembros serán propuestos por las Universidades valencianas. Las competencias, funciones y el estatuto de sus miembros serán regulados por una ley de la Generalidad. Corresponderá, en todo caso, al consejo de cultura del País Valenciano la máxima autoridad en materias lingüísticas en el ámbito territorial del País Valenciano.

PCPV.

"1. El valenciano y el castellano son las dos lenguas oficiales del País Valenciano.

2. Nadie podrá ser discriminado por razón de su lengua.

3. En las relaciones oficiales entre el País Valenciano y el resto de España, así como con las autoridades del Estado, la lengua oficial será el castellano."

El primer retret que es pot fer a totes tres formulacions és que ignoren deliberadament que el valencià no és més que una variant de la llengua catalana. El circumloqui utilitzat pel PSPV-PSOE -un autèntic calembour- és, més que res, una manera d'amagar la realitat volent salvar alhora el prestigi del partit, però òbviament sense aconseguir-ho. I sota aquesta qüestió del nom hi ha, cal tenir-ho ben present, una de les claus del futur de la nostra llengua. O bé es reconeix la unitat i, per tant, s'ha d'establir una política lingüística coordinada amb el Principat i Les Illes, tenint en compte les diferències dialectals que es vulga i els diferents problemes que la normalització presenta en ca-

dascun dels tres territoris, o bé es continua claudicant davant el xantatge permanent de l'anticatalanisme més indocumentat i salvatge. Reconèixer que el valencià és català resol, en principi, ben poc, però és l'única manera de mirar el futur amb realisme i de poder arbitrar uns mitjans normalitzadors que, per ser comuns, puguen tenir més potència. Mantenir l'equívoc del valencià-no-català equival a tallar tota possibilitat de normalització. I els partits parlamentaris, uns i altres, ho han de tenir ben present. No val a dir que el nom no importa, que allò més important es salvar la gramàtica comuna. Si hi ha indefinició, sota l'etiqueta de "valencià" seguiran passant tota mena de mercaderies putrefactes. L'Estatut és un text prou important perquè calga establir-hi afirmacions i fórmules que ja d'entrada deixen la porta oberta a interpretacions antagòniques. La interpretació que el valencià no és més que valencià quedaria perfectament fonamentada en la lletra de l'Estatut, si triomfava qualsevol dels textos proposats.

El següent punt d'alarma és el que fa referència a l'oficialitat. En principi, tothom sembla d'acord: el valencià serà oficial. Però, la cosa no és tan clara. UCD només parla del "dret" a conèixer i utilitzar el valencià, però sense contraposar-hi explícitament el deure coneguent. No serà obligatori, en absolut, conèixer l'idioma. És una forma massa evident de primar el castellà, el coneixement del qual sí que és obligatori, ja per la mateixa Constitució de l'Estat.

El PSPV-PSOE parla de dret i deure, tot seguit, però, introdueix alguns matisos que suposen un risc objectiu i que obstaculitzarien d'aplicar-se, la plena igualtat de drets del valencià amb el castellà. La Generalitat (quina composició tindrà?) delimitarà les zones on predomina l'ús d'una o altra llengua. Això serà per a l'àrea catalanoparlant, no cal dir-ho, ja que l'altra és ben clara. El text comença a retallar ja de bon principi el grau d'obligatorietat de l'ús del català, fins i tot en aquella zona en la qual està històricament implantat i, també històricament, oprimit. Per aquest camí, a tall d'exemple, l'ensenyament del valencià no podrà ser obligatori, sinó en petites poblacions quasi exclusivament catalanoparlants.

El punt 5 del PSPV va, senzillament, contra la pura i simple possibilitat de normalitzar el país. En efecte, es crea un organisme a proposta de les Universitats del país -institucions castellanitzades i castellanitzadores fins als fonaments- i se li dóna competències que ni tan sols pot assumir. Es diu que serà la màxima autoritat en matèries lingüístiques per a l'àmbit geogràfic valencià. El que és ben cert, però, és que el castellà ja té una autoritat màxima (La Real Academia Española) i que el català, es diga com es vulga, també en té la seua (l'Institut d'Estudis Catalans). No veig com aquestes institucions poden cedir les seues responsabilitats i funcions a una altra de rang menor, la fiabilitat de la qual encara s'hauria de demostrar.

D'altra banda, és la proposta de crear una institució per decidir sobre matèries lingüístiques contradictòria amb el fet que matèries lingüístiques tan decisives com la delimitació del territori de cada idioma, modalitats del'ús en l'ensenyament, etc. hauran de ser adoptades prèviament i amb un criteri polític (per lleis de la Generalitat), no sempre ni necessàriament acorde amb el criteri científic que, en el millor dels casos, aquest consell de cultura mantindria.

Fet i fet, tot sembla indicar que aquest consell de cultura (quan, a més a més, existirà una conselleria o departament ministerial de Cultura) és un truc com això de "el valencià es la denominación en el País Valencià de la lengua propia de la zona valenciano-parlante" (fórmula més divertida si tenim en compte que aquesta zona encara s'ha de delimitar). Tot comptat, una maniobra de diversió, una manera de no comprometre's amb el nom de la llengua i, en un altre sentit, amb la seua defensa decidida i enèrgica.

Finalment el PCPV, que fa unes declaracions molt sumàries, afig també alguna cosa en la postulació d'un règim lingüístic restrictiu, en dir que la llengua oficial per relacionar-se amb la resta de l'Estat serà el castellà. ¿I amb el Principat? I amb les Illes? Això representaria un retrocés fins i tot si comptem com a precedents els usos del Consell preautonòmic. Si no vaig errat, tant Albiñana com Monsonís s'han comunicat oficialment en català amb Tarradellas i Pujol,

respectivament.

Comptat i debatut, doncs, els avantprojectes que s'utilitzen en les misterioses converses tripartites per arribar a l'acord autonòmic valencià, resulten força insatisfactoris, en ordre a una correcta política lingüística. S'ignora la identitat de l'idioma; es preveuen una sèrie de restriccions al seu ús o es proscriu la seua utilització en les relacions oficials amb la resta de territoris que el tenen com a propi, i amb els quals, precisament, la normalització lingüística demanaria un major nombre de contactes en les àrees culturals i educatives. Tot això, remarquem-ho, es fa ja en el projecte. Cal preveure més retalls en la seua aplicació real, si arribem a tenir-ne qualsevol o una barreja de tots tres. I hem d'assenyalar que aquest és el panorama que se'ns presenta des de partits de centre i d'esquerra, però, ai las, estatals.

Caldria veure com tot aquest resultat és molt coherent amb les actituds d'aquests partits, eternes, no ja amb la qüestió lingüística, sinó fins i tot amb el conjunt de l'autonomia valenciana. El que ha passat ací amb aquesta autonomia, la preautonomia i les vespres de la preautonomia, mereix un analista seré i un sainetista enginyós.

E

L'actitud d'UCD davant el tema de la llengua no ha estat sempre la mateixa, com ho prova tota l'activitat de J. L. Barceló al front de la Conselleria d'Educació, el qual va aconseguir l'adhesió dels professionals de l'ensenyament i de tots els valencians preocupats per la normalització idiomàtica, malgrat les poques transferències que va posseir i, al capdavall, els escassos mitjans de tot tipus amb que aquell primer departament d'educació del país va comptar.

En els primers temps d'existència del Consell (i, abans, del Plenari de Parlamentaris), l'anticatalanisme, partidari del secessionisme lingüístic, estava absolutament orientat per l'extrema dreta i tenia bona cura de proclamar-se "apo

lític" (en honor de la importància que durant el franquisme va tenir aquest qualificatiu) o bé "ni de derechas ni de izquierdas" (URV en tota la seua etapa). Criticava la democràcia, els "polítics" en bloc (recordem els pamflets apegats als murs de València amb motiu de la reunió del Plenari al Puig, en abril de 1978) amb arguments copiats, sense cap escrúpul, de la retòrica populista del règim anterior.

Algú, dins UCD, ja veia la rendabilitat de l'aproximació al corrent anticatalanista, i fins i tot d'una apropiació. Emili Attard hi va pagar algun tribut verbal, almenys verbal, en mítings. Tanmateix l'UCD d'aquell moment no podia decantar-se obertament en aquest sentit, tant per la seua constitució (era una simple coalició electoral), com pel pes que hi tenia el sector liberal. Mentrestant alguns polítics, més o menys independents, però que basculaven vers UCD -Ferrando Badía, Broseta- pretenien fer de consellers au lics del president Albiñana, no sé si fent valer com a moneda de canvi les seues influències entre els sectors anticatalanistes.

Progressivament, però, es va fer pensar al partit del govern estatal que les masses que no tenia se li podien incorporar sols posant l'accent en l'anticatalanisme, la qual cosa li permetria, de passada, tenir un bon argument de polèmica constant, i fins i tot de xantatge, contra els partits parlamentaris d'esquerra. D'altra banda, la utilització de l'argument anticatalanista podia ser una bona manera de retallar influència d'Alianza Popular.

Tot sembla indicar que la proposta fou ben acceptada, sobretot a través de Fernando Abril Martorell, el qual fins i tot va arribar a anunciar (febrer de 1979) que el govern prendria unes mesures immediates per resoldre els problemes que suscitava la identitat cultural i idiomàtica del país (és a dir, per guanyar-se l'adhesió de l'anticatalanisme). L'anunci fou immediatament contestat per diversos intel·lectuals valencians. Es va creure que les mesures resolutòries es referien a l'oficialització de l'Acadèmia de Cultura Valenciana com a autoritat en temes lingüístics, històrics i culturals. Cal afirmar que l'intent s'ha mantingut després amb mitjans més subtils. Fet i fet, el govern espanyol va comen

çar a jugar aquesta carta (per bé que es volgué fer una distinció netre govern d'UCD i partit d'UCD) editant i distribuint una pretesa versió valenciana de la Constitució espanyola, anterior i distinta de l'oficial, que va aparéixer al Boletín de l'Estat.

Per a les eleccions generals de març de 1979, UCD féu signar a tots els seus candidats de la província de València un document on afirmaven: "defenem i defendrem la llengua valenciana, així com sa cooficialitat én el castellà, utilitzades tan una com l'atra en nostres comarques i integrants, una i atra també, de nostre indissoluble i variat patrimoni cultural (manifest electoral datat el "28 de giner de 1979). L'ortografia ja indicava un clar decantament cap al secessionisme; ho confirmaven els fulls de mà on es definia la "llengua valenciana ab substrat edetà", fórmula certament admirable.

En aquest intermedi l'actitud de l'UCD no ha variat: defensa clara i rotunda del valencià-no-català, liquidació, durant un curs escolar, del Pla Experimental de Barceló i, en general, contactes abundants i públics (de vegades no tan públics ni tan publicables) amb les posicions de l'extrema dreta davant la qüestió valenciana (llengua, denominació de Reino de Valencia, senyera amb franja blava afegida, etc.)

Des de les conselleries de Cultura i d'Educació s'ha potenciat aquesta iniciativa amb tots els mitjans possibles (com abans feien gents com ara Carrau i Ramon Izquierdo des de les corporacions franquistes). La presència de destacats representants d'UCD en actes anticatalanistes (i antictalans) ha estat ben freqüent. El boicot, en ajuntaments i diputacions, a les propostes de col.laboració en iniciatives culturals del tipus de la Campanya Carles Salvador o la publicació de certs llibres, ha estat permanent.

Per a actuar així, UCD ha buscat col.laboracions increïbles (Ramos, Espí, Boronat, Cabanes, Ferreres, Martín Villalba) i s'ha separat totalment de qualsevol línia reivindicativa dels drets de l'idioma. Es el preu d'alguns vots.

Com a partit estatal i governant, UCD ha col·locat el valencià en una situació inconcebible, en postular que la decisió sobre la nostra filiació idiomàtica recaiga sobre instàncies polítiques i administratives. Tal com, ho declarava sense embuts el ministre d'Educació, Otero Novas, en la seua resposta al senador socialista Bevià: "Hay que hacer una enseñanza de calidad, y ésta, en materia de lengua, debe ser según la verdad histórica. Pero quiero decir que si go entiendo que no es la Administración central la que debe decir qual es la verdad histórica del País Valenciano(...) naturalmente, la Administración central ha de pedirle al Consell del País Valenciano que nos diga cual es la verdad histórica (...) creo que es la opinión del Consell del País Valenciano la que debe pesar ante la Administración central"

A ningú no se li acut que una institució de caràcter polític i administratiu -si a tant arriba- com un consell preautonòmic, pugua decidir, amb decisió vinculant per al govern de l'estat, en matèries d'història ni, ja que a això es referia el ministre, en matèries filològiques. Cal aprofundir, però, una mica més en les circumstàncies d'aquella declaració ministerial.

Otero Novas parlà al Senat el 19 de juny de 1979 quan feia deu dies que totes les carteres del Consell havien quedat en mans del seu partit, UCD, perquè el PSPV-PSOE i el PCPV hi havien renunciat (els socialistes abandonaren l'òrgan preautonòmic el desembre del mateix any).

Es a dir que el ministre d'Educació d'UCD demanava opinió sobre Història i Filologia a un Consell amb majoria d'UCD i en el qual un sol membre del partit (Peris Soler, que ni és historiador ni filòleg) detenia allora les carteres d'Educació i de Cultura, les més vinculades al tena debatut. Tot quedava, doncs, dins UCD)

O, més ben dit, dins una certa UCD, perquè deu mesos abans, per boca de Barceló, el Consell del País Valencià havia emés una declaració on, entre altres coses, s'afirmava: "El Consell entiende que no se puede hablar de valencianos, baleares y catalanes como pueblos diversos, ya que en realidad existe una unidad lingüística que proviene de

un tronco común y todos hablamos una misma lengua con su diversidad dialectal y sus propias especificaciones".³

I, més encara, en maig de 1979, el mateix Barceló havia lliurat al Ministeri, sense ser rebut pel ministre, un informe de la seua conselleria, absolutament oposat a tot intent de secessionisme lingüístic. Però, és clar, uns dies després, Otero Novas declarava cínicament al Senat que l'Administració havia de "pedirle al Consell" la seua opinió sobre l'idioma.

La "verdad histórica" que UCD demanava al Consell ja havia estat enunciativa per aquest organisme feia vora un any, però al partit no li interessava més declaració que l'emana d'un Consell controlat quasi en exclusiva per ell i acordada a les seues conveniències electorals. I sinó una declaració, almenys una política així.

Com que l'opinió del primer Consell no convenia, calia donar-la per no formulada i esperar que el segon, totalment addicte i controlat en produís una altra. Són veritats històriques, en fi, que canvien cada quatre dies sense més suport científic que el que nul·lament pot aportar una camarilla política madrilenya instal·lada a València.

En efecte, replant el clau, Broseta advertia a Bevià, el mateix dia i al mateix lloc, que no tingués por quant a la forma d'aplicació del futur decret de bilingüisme: "en el borrador del decreto está ya prevista, con una previsión cautelar para fomentar la serenidad y evitar los enfrentamientos, precisamente la conjunción de las autoridades competentes, en todo y amplio sentido, del Ministerio de Educación y Ciencia, pero también la presencia con plena responsabilidad de los representantes del Consell"...controlat per UCD com el ministeri.

Això no passaria de ser una anècdota si no fos que un any després el govern d'UCD encara no havia sabut aclarir el tema. En setembre de 1980, davant una nova interpel·lació socialista al Senat, un nou ministre d'Educació, Ortega Diaz-Ambrona, era l'encarregar d'assegurar que "la cuestión de si el valenciano pertenece o no a la comunidad lingüística catalana, en qué términos pertenece, etc., es evidentemente una cuestión científica y, por tanto, particular-

mente filològica y, por consiguiente, creo que tiene que ser estudiada y que tiene que ser debatida y que tiene que ser decidida desde los presupuestos científicos: la ciencia concreta, la filología y la historia, aplicando los métodos científicos."4

Ja que es parla de la llengua que parlem els valencians, coneguda i classificada de fa segles, i d'unes ciències també experimentades i antigues com són la Filologia i la Història, cal pensar que les dilacions d'UCD a respectar els criteris definits pels professionals d'aquestes ciències obeeixen a una motivació menys noble que l'escrúpol científic.

Ara, és clar, al Senat es pot dir les coses -i cal dir-les- amb un to morigerat, atenuat i cívic, mentre s'actua al carrer, al ministeri, a la premsa i a l'escola d'una manera ben distinta i que els valencians experimentem amb dolor.

Al capdavant, UCD representa unes classes socials que van renunciar ja fa temps a l'ús del català, sobretot a les ciutats importants (València, Alacant i progressivament a d'altres). Això decideix com és lògic, la postura prèvia del partit envers la llengua del país, encara sense entrar en la definició del que és UCD com a organització d'abast estatal. El fet té la seua exemplificació i la seua confirmació més directes si repassem els casos personals dels seus dirigents (Abril, Attard, Monsonís, Berenguer, Broseta, Gamir, Manglano) tots absolutament castellanitzats.

I d'un altre cantó, UCD, en la seua curta vida, ha experimentat uns canvis, un procés d'assentament que potser la proximitat no ens deixa percebre amb prou claredat. Certs sectors hi han desaparegut (per exemple Burguera) mentre d'altres de l'exterior s'hi han integrat (Broseta, Manglano); hi ha hagut les pujades i les baixades lògiques pel que fa a influència i a poder. També això s'ha reflectit en l'òptica d'UCD davant l'idioma, sobretot si tenim en compte que, com ha escrit Lluís Aguiló, "el cunerisme constitueix una pràctica electoral imposada per l'UCD als valencians".5 Mentre Abril Martorell fou vice-president del govern espa-

nyol, sempre que algun valencià s'interessava en les altes esferes d'UCD, a Madrid, pel que pensaven de la qüestió del valencià, rebien la resposta que Abril Martorell es reservava les decisions sobre el tema. Segons sembla se les reservava per damunt de les possibles opinions dels ministres interessats. Abril va deixar el govern, però la situació no ha millorat, ni de bon tros.

Tot això reposa sobre unes consideracions electorals que potser no són tan exactes com UCD creu (Broseta, el "valencianista" va obtenir molts menys vots, com a senador, que Cucó "el catalanista"), però també sobre algun altre factor. Tot el "valencianisme" d'UCD és muntat sobre la base de l'anticatalanisme i del secessionisme lingüístic i prou que altres forces col·laterals més a la dreta (Unión Valenciana, per exemple) s'encarreguen de recordar-li-ho. A nivell estatal, UCD és anticatalana com és antibasca, antiga-llega o antiandalusa (i ja sabem com li va en aquells territoris); al País Valencià ha de ser doblement anticatalana: per les mateixes raons que la impulsen a ser-ho des de Madrid i perquè aquest anticatalanisme localitzat és la seua prova de "valenciania". Sent anticatalana, UCD és també antivalenciana només per a una part de la població del país; si abandonava l'anticatalanisme, seria vista ja com antivalenciana per la totalitat.

En atemptar contra la possibilitat de normalització lingüística al País Valencià, UCD respon a tres mòbils bàsics: 1) la naturalesa castellanitzada i castellanitzadora de la classe social que representa; 2) La necessitat d'atacar des de fora la represa del català al Principat i a les Illes; 3) el pacte de sang i de vots que la lliga a l'extrema dreta antivalenciana

F

Cal advertir d'entrada que en el PSPV-PSOE trobem algunes de les posicions parlamentàries més clarament decidides a favor de la normalització idiomàtica del País Va-

lencià, tant en declaracions públiques com en gestions administratives concretes (assenyalem el cas paradigmàtic de la Diputació provincial de València, presidida per Manuel Girona).

Tanmateix, de vegades resulta difícil destriar fins a quin punt aquesta actuació pugua respondre a una política definida i promoguda pel mateix partit, i fins quin punt és més aviat l'efecte de la presència als llocs clau de determinades personalitats biogràficament ja lligades d'antic a la reivindicació d'aquella normalitat.

Per tal de definir una o altra possibilitat caldria estudiar amb detall una sèrie d'informacions que ara no podem reunir i que molt sovint ni tan sols són públiques. En general, però, podem afirmar que el partit manté una actitud molt vacil·lant, en totes les seues ales i en tots els seus sectors contraposats, i l'estudi de la seua línia política, arreu de l'Estat, davant les qüestions d'aquest caire, dóna tots els motius possibles per a pensar que la segona possibilitat apuntada és la més versemblant. Ja hem vist amb quin avantprojecte d'Estatut ens amenacen.

Per altra banda, cal tenir en compte que tenim una impressió més viva dels esdeveniments dels últims temps, i que correm el risc de projectar-la sobre els anteriors. A partir de la seua eixida del Consell, el PSPV-PSOE ha tigit una clara tendència a mantenir, públicament postures numantines de tot o res. Per a un partit que es presenta com a alternativa del que n'hi ha al poder, no pot haver una altra política pública. Quan la gent vota unes determinades sigles polítiques vota també contra unes altres i contra una línia (o la imatge) que representen, siga o no exacta. Per això una tàctica de les més simples consisteix a oferir posicions retallades i esmolades, fàcilment discernibles per al lector més elemental. Però això no vol dir que a l'hora de la política, diguem-ne pràctica, els límits d'aquestes posicions siguin tan precisos. I parle del PSPV-PSOE amb totes les faccions. Tant em referisc a Albiñana, que fa uns mesos declarava que ell "sempre" havia estat partidari dels Països Catalans, com als seus correligionaris que recomanen que la Universitat i el PCPV abandonen la Comissió Mixta per a l'aplicació del bilingüisme escolar, mentre ells segueixen pre-

sents, i ben presents, en un Senat on successius ministres d'Educació i senadors d'UCD justifiquen, explícitament o implícita, la destrucció del català -és a dir el patrimoni cultural més trascendental del nostre país- per la via de la secessió idiomàtica. I no parlem ja del PSOE que va del braçet amb UCD en aquest tràmit (del Hierro, Martínez Castellanos, etc.), mentre esperem el resultat de les negociacions secretes sobre l'autonomia, entorn de les quals hi ha les sospites més tenebroses.

Al capdavant, el PSPV-PSOE no manté una política lingüística clara per oferir-la al país, ni menys encara una actitud decidida de defensa, que hauria de començar per la utilització sistemàtica de l'idioma dintre el mateix partit.

Convé no oblidar que l'Acadèmia de Cultura Valenciana és un pintoresc apèndix administratiu de la Diputació de València, patrocinat per ella i per l'Ajuntament de la capital. Si es vol adoptar unes posicions maximalistes i clares, la supressió immediata d'aquesta estranya Acadèmia seria una mesura útil i que mereixeria el suport moral de milers i milers de valencians, cansats de patrocinar herències del franquisme.

Finalment convé dir que si un partit està decididament a favor de mantenir la unitat de l'idioma, cal que comence per donar-li el seu nom. El PSPV-PSOE i el PCPV són co-autors, amb UCD, de l'enorme agressió que, en aquest sentit, suposen el decret i l'ordre ministerial sobre bilingüisme escolar, i massa oportunament els ho pogué retraure Broseta en la sessió del Senat del 24 de setembre últim. Ordre ministerial que, d'altra banda, i segons informacions fidedignes, és massa radical per al secretari general, Lerma, el qual potser s'hauria acontentat amb una disposició que donàs el català com a assignatura d'elecció voluntària per als alumnes dels centres docents.

G

El PCE mai no havia tingut una política per a les "tres províncies" valencianes distinta a la que mantenia a la resta de l'Estat. Ni abans de 1936 ni després,

fins èpoques ben recents, malgrat algunes declaracions, més o menys platòniques i malgrat les posicions de certs militants destacats. Els primers temps de la transició postfranquista hi hagué modificacions en aquesta línia; la més llampanant de les quals fou la constitució del PCPV, en desembre de 1976. S'obria així un període, encara no clos, en el qual el partit feia un esforç per definir-se en tant que organització valenciana. Aquesta etapa, però, ha suposat derrotes successives d'aquells sectors del PCPV més compromesos en la defensa de l'idioma i l'oblit quasi total dels acords presos en el I Congrés sobre aquest tema.

Entre els fets més significatius dels darrers temps cal destacar els següents. El PCPV acceptà plenament tant el decret com l'ordre ministerial sobre bilingüisme escolar, i encara rebaixà el projecte d'UCD. El comitè local de València s'oposà públicament a la manifestació del 12 de desembre de 1979, contra el decret de bilingüisme. El partit acceptà la inclusió de Ramos i Boronat en la Comissió Mixta i el seu representat se n'absentà en una sessió tan decisòria com aquella en què s'acorda de seguir les normes ortogràfiques de l'Acadèmia de Cultura Valenciana.

Com en una comèdia mal organitzada, tot això ha anat acompanyat de declaracions grandiloqüents, la més detonant de les quals fou l'amenaça que el partit abandonaria la Comissió Mixta i fins i tot el Consell si aquest organisme ratificava les esmentades normes ortogràfiques. Clar és que la declaració es va produir en el mateix moment (setembre de 1980) en què es produïen canvis significatius en la direcció del PCPV; podem suposar que aquesta nova direcció tenia interès, per moltes raons, de no fer suposar que trencava massa obertament amb una línia racional de tractament del tema.

Comptat i debatut, però, el ben cert és que el partit ha retornat molt enrere en les posicions que hi havien començat a apunatarí això, en un organisme tan escassament porós, pot resultar gravíssim. Més encara si col·loquem la problemàtica del PCPV dins la del PCE, del qual és poc més que una delegació regional. Massa sabem quina és la política d'aquest partit a Euskadi, a Galícia, a Andalusia i al Principat -si bé el PSUC té un status certament distint.

H

No és possible, ni de lluny, establir una comparació qualsevol entre la importància assolida per l'actual moment de divisió lingüística i d'altres precedents. Els casos de Nebot, Fullana o Bayarri no van passar de ser simples anècdotes, una vegada que va quedar clar per a tothom que el que calia era tenir una normativa adequada a les necessitats de la llengua i no un simple calc de les normes del castellà

L'intent d'ara, com els precedents, va emmarcat en una maniobra política que es defineix, sobretot, pel seu caràcter anticatalà i que no comença ni acaba al País Valencià. Ací havíem conegut ja mostres d'anticatalanisme visceral, sovint connectades amb situacions semblants a la resta de l'Estat (pensem, per exemple, en l'enemistat que desvetllà en radicals i cedistes l'Estatut de Catalunya, en 1932, amb el correlat d'anticatalanisme, també present al País Valencià). Eren, però, moviments que s'autodenunciaven amb massa evidència pel seu caràcter inequívocament castellà o castellanitzat.

En el cas d'avui, si bé l'anticatalanisme s'expressa sobretot en forma de castellanisme, hi ha també un altre contingut a tenir en compte: el que s'expressa en valencià, ni que siga amb una ortografia absurda i amb una visió del país absolutament reaccionària, folklòrica i estèril.

Per primera vegada, un intent de secessió lingüística ha deixat de ser individual o, a tot estirar, de grup reduït, per convertir-se, si més no com a punt de referència en el debat, en argument d'un grup nombrós de ciutadans, molts dels quals ocupen llocs socials destacats.

Un sector de les classes dirigents, que continuen expressant-se en castellà, és compromès en l'èxit de la maniobra i hi aboquen els importants mitjans amb què compten, amb l'ajuda de l'Estat. El fet es relaciona dialècticament, no cal dir-ho, amb el creixement de la consciència lingüística al país. I no sols lingüística. Cal advertir, tanmateix, i els arguments provatoris són abundants, que l'objectiu final dels secessionistes no és, ni pot ser-ho perquè els seus protectors els retirarien el suport, la normalització lingüística

tica del país, amb tot el que això vol dir, ni tan sols a partir de la llengua que tracten de codificar com a nova. Aquesta gent accepta com a inexorable i incombtable l'existència del castellà com a idioma superior al valencià a tots els efectes. I, a la llarga, la desaparició del segon o la seua supervivència en una reserva folklòrica i marginal.

De tota manera, el fet és nou en les seues dimensions i en el seu programa. Dissortadament encara no ha estat provat que els defensors de la unitat de l'idioma hagen estat capaços de sortir al pas de la maniobra destructiva si n'ó amb quatre generalitats excessivament vagues, com si el secessionisme fos una simple anècdota. En bona mesura pot ser-ho, ja ho sabem, perquè la llengua té uns mitjans de supervivència relativament àgils i perquè, a nivell culte, com ta amb el gran suport que representen la resta dels Països Catalans, amb la seua capacitat d'exemple, de contactes, de transvassament literari i amb llur producció editorial. El que no sabem és si aquesta anècdota, emmarcada en el greu tràmit en què es troba la totalitat de la llengua catalana (i podem tornar al manifest de "Els Marges") i en les dificultats d'assentament d'un règim autènticament democràtic a l'Estat espanyol; si aquesta anècdota no podrà tenir una càrrega negativa suficient per a decidir bona part del futur de la llengua al País Valencià. Jo crec que sí, que la tindrà.

L'intent secessionista ha aparegut en ple moviment de creixença (mirem l'avanç experimentat en la dècada de 1970) i ve produït per ell, com a antídot. Potser ens ha trobat amb poca capacitat de reacció. Es podria aduir ací declaracions i comentaris públics i privats d'importants intel·lectuals del país que fins fa ben poc no veien possible que l'intent prengués la volada que ha pres, la que pot prendre. En dates ben recents es donava com a irreversible l'acord unificador obert amb les normes de Castelló de la Plana, en 1932, a pesar que hi havia alguns signes claríssims que encara una maniobra divisòria era completament possible i que, dotada dels mitjans escaients, podria estendre's i arrelar.

Ni abans ni potser ara no s'ha anat molt més enllà del comentari irònic sobre els certament escassos dots

filològics dels promotors tècnics de la maniobra; tot s'ha limitat a caricaturitzar - i els autors ho faciliten amb generositat- els desgavells d'aquesta tribu de nous filòlegs, molts d'ells autèntics indigents mentals.

Ara ja, passada la irrisió, una mica nerviosa, potser caldria començar a fer cabal de l'avanç que aquesta tendència ha fet. No l'avanç sorollós d'aldarulls al carrer, de Comissió Mixta ni de cartes al director, sinó l'avanç en la constitució d'un cos bibliogràfic encara inacabat (6), d'uns nuclis de lectors, d'uns cursos de llengua i, en fi, de tot un sistema de popularització de les noves premisses que, comptant amb protecció oficial, podrà fer un cert camí.

Es evident que aquestes normes són una aberració, però no cal ser tan ingenus de pensar que una aberració no es puga generalitzar si té darrere mitjans econòmics i propagandístics i ajuts morals -i immorals- d'importants esferes del poder.

D'altre costat: són una barbaritat, d'acord. ¿Per què algun tècnic no s'ha pres la molèstia de fer la crítica interna, detinguda i entenedora d'aquest nou codi, remarcant-hi tot allò que és nociu, no perquè s'aparte de les Normes de l'Institut o de les de Castelló, ni perquè pretenga de fragmentar el català, sinó només si tenim en vista la variant valenciana, la seua lògica interna, les seues variants subdialectals i la seua història?

La maniobra secessionista nasqué en laboratori, no tan agosarada com ha arribat a ser en adoptar-la grups socials -amb la seua expressió política- que pretenen de crear un valencianisme on siguem hegemònics, absolutament anticatalà per poder merèixer les benediccions de Madrid i prou aigua lit per tal que no faça perillar, ni un moment, la continuïtat accelerada del procés de castellanització. Els qui abans deien "hable usted en cristiano" diuen ara "hable usted en valenciano", amb la mateixa intenció.

Obviament, si aquests grups sòcio-polítics deixassen de tenir poder, si el que en tenen pogués ser controlat suficientment per una esquerra nacionalitària, l'intent secessionista podria quedar fàcilment tallat, perquè els qui el suporten no tindrien inconvenient a abandonar-lo com han abandonat, en convenir-los, altra mena de teories i de posicions,

segons els moments. El problema és que, sent la unitat lingüística només reconeguda per l'esquerra -amb les excepcions de dreta que calga intercalar- i en una situació de retrocés de les forces reformistes -no diguem ja de les revolucionàries- el poder seguirà no sabem per quant de temps en mans d'aquests valencianos bien entendidos de nou tipus que no desdenyen protegir la secessió i utilitzar-la com a argument màxim de la pròpia valencianitat.

L'intent secessionista té per objectiu bàsic dinamitzar qualsevol possibilitat de normalització lingüística al País Valencià. La nova gramàtica, per sols fet d'existir, ja declara inútil la pràctica totalitat dels llibres publicats en valencià durant uns cinquanta anys, bé d'autors contemporanis bé d'autors antics editats amb ortografia moderna (i això vol dir Ausiàs March, Jaume Roig, Roís de Corella, Llorente, Querol, Joanot Martorell, etc.) Les normes de l'Acadèmia de Cultura Valenciana pretenen d'invalidar els títols, milers de títols, expedits fins ara o fins fa ben poc per Lo Rat-Penat, el Centre Carles Salvador, la Universitat de València i altres institucions.

I aquesta agressió brutal es produeix justament ara, quan el País Valencià podia veure obert el camí a formes mínimes d'autogovern i, per tant, de recuperació idiomàtica i cultural. Cal concloure que el fet no és, ni de lluny, casual.

Objectivament, amb independència dels propòsits que ells pretenguen tenir, els qui ataquen la unitat de la llengua catalana i l'esquarteren inventant ortografies, atemp ten greument contra el patrimoni cultural de milions de persones, contra un patrimoni ja prou amenaçat per enemics exteriors. Són, per dir-ho gràficament els quintacolumnistes de la castellanització, cipaios purs i simples: uns inconscientment; d'altres, amb plena consciència i, hem de sospitar-ho, programats i econòmicament dotats des de fora per actuar així.

La biografia política de la immensa majoria dels capdavanters de la maniobra els fa coincidir en els rengles de l'integrisme i les seues connexions amb l'extrema dreta aq

tuant han estat denunciades ben sovint. El que vull remarcar, però, és que "el programa lingüístic" d'aquesta gent no és al tre que el de la ideologia política a la qual s'acullen i que té com a premissa la destrucció de la llengua catalana, com hem pogut veure quan han tingut el poder polític de l'Estat. Que utilitzen un sistema o un altre és igual ara com ara: la repressió oberta i descarada o el trossejament de l'idioma tenen una finalitat comuna: la seua desaparició.

Finalment, i al marge de la força que actualment tinga, cal al·ludir a un intent secessionista previ a l'actual, encara subsistent i que durant un temps fou utilitzat amb els mateixos objectius per idèntiques forces socials. Es la posició abans incrustada en Lo Rat-Penat, però ara expulsada, i que defensa una interpretació regressiva de les Normes de Castelló. Aquest grup es va constituir en novembre de 1980 en Institut d'Estudis Valencians, tot aprofitant així un nom que mereixia més respecte (el de l'IEV, creat en 1937 i suprimit en 1939) i potser amb la idea, francament grotesca, de pretendre un cert paral·lelisme, quant a autoritat moral i científica amb l'Institut d'Estudis Catalans. Amb la seua dependència servil de les autoritats locals i provincials de l'últim franquisme, aquest grup inicià el camí pel qual ha transcorregut després l'intent de separació lingüística, que no ha fet més que exagerar fins al límit certes actituds d'aquells "peoners".

I

L'extingit Centre de Cultura Valenciana fou una institució creada el 1915 per la Diputació provincial de València, a imitació de l'Institut d'Estudis Catalans (de la Mancomunitat de Catalunya) i del Centro de Estudios Históricos (de la Junat de Ampliación de Estudios). Com a imitació no pogué ser més desafortunada, i per motius ben explicables. En primer lloc, a la València del moment no hi havia, ni de bon tros, l'efervescència cultural que pogués permetre d'establir-hi paral·lelismes amb l'esforç de Fabra, Pijoan, Puig i

Cadafal, Ors i d'altres a Barcelona; ni amb el d'Américo Castro, Menéndez Pidal, etc. a Madrid. De més a més el Centre fou víctima d'una crònica manca de mitjans econòmics. Les institucions que l'auspiciaven -la Diputació i l'Ajuntament de València- mai no el van poder oferir els fons necessaris i sense diners no hi ha investigació o bé, que és el que va passar, la investigació passa a dependre en exclusiva de la bona voluntat individual i, en bona part, de la fortuna de cadascú.

Així, en haver-hi gent responsable i amb desigs de treballar, el Centre va tenir una vida relativament eficient. Els casos, però, foren excepcionals; precisament per la seua excepcionalitat cal anomenar certes èpoques, com ara la que coincideix amb el deganat del canonge Sanchis Sivera. En general, i ho hem de dir, el Centre no passà de ser una tertúlia oficialitzada i protocolar d'uns quants erudits locals, totalment decimonònica i sense cap semblança amb un laboratori de treball on cadascun tingués una funció concreta i tot obeís a un programa d'investigacions preestablert i coherent.

Que el Centre fos això responia a la precària situació de la cultura valenciana en la societat valenciana. Ara bé, una cosa ben distinta és que tingués autoritat per a erigir-se en àrbitre lingüístic, arbitratge que ara sembla voler recollir l'autoanomenada "Acadèmia de Cultura Valenciana". La veritat és que el Centre mai no va tenir aquesta pretensió, i amb bons motius, perquè fou una institució del tot castellanitzada, per moltes excepcions que en vulguem salvar. De fet, ja Miquel Duran i Tortajada ho va denunciar en un fullet publicat el mateix 1915. Si es volia imitar l'Institut d'Estudis Catalans calia prendre'n model, no sols en el rigor dels plantejaments científics i en l'ambició investigadora, sinó també de la voluntat a esdevenir plataforma rectora de la normalització lingüística del país.

Respecte a l'idioma, l'activitat del Centre abans del 1931 va limitar-se a patrocinar la primera de les gramàtiques valencianes de l pare Lluís Fullana (1915), una de tantes que va escriure, moltes i distintes per les solucions que postulaven, i un curs de valencià a la universitat, del qual

no ha quedat rastre notable, i que també era dictat pel franciscà.

Durant el deganat de Sanchis Sivera l'òptica va canviar-hi. El curs de la Universitat fou encarregat a Carles Salvador, que partia de la normatia gramatical de Pompeu Fabra; ingressaren en el Centre al mateix Salvador, Reig, Almela, Eduard Martínez Ferrando i d'altres nacionalistes i, finalment, la institució firmà i publicà als seus Anales la Declaració i les Normes de Castelló de la Plana (1932).

I això és tot. Durant el franquisme, el caràcter erudito-recreatiu de la casa no va variar, la publicació de la revista es féu cada volta més irregular i la presència del valencià a les sessions fou més aviat excepcional. Fins i tot em conten que un cert bibliòfil i mecenas fou obligat a traduir al castellà el discurs d'ingrés a mesura que anava llegint-lo, per pura imposició.

En 1978 algú (qui?) va decidir de canviar el nom a la màquina inútil i batejar-la amb l'apel·latiu pompos d'Acadèmia de Cultura Valenciana, per establir un aparent paral·lisme formal i d'atribucions amb els instituts de Madrid i, de cara a la gent, per aprofitar-se del prestigi que això pogués aportar. Era president de la Diputació de València Ignacio Carrau. En gener de 1976 Carrau ja havia intentat organitzar un Instituto de la Cultura del Reino de Valencia "Jaume I", que, segons el projecte esbombat per la premsa, havia de tenir la màxima autoritat acadèmica en temes de cultura valenciana. A les sessions participava activament Vicente Ramos. Per alguna raó la iniciativa fou oblidada aviat i ben probablement, és decidí que el paper que es volia fer jugar a aquell somni de la imaginació de Carrau, bé podia fer-lo el Centre, amb el canvi de nom i amb alguna injecció econòmica. Aquestes aportacions no devien ser rares, ja que en 1975, a pesar de la marxa absolutament arrítmica que duia la seua revista, el Centre podia permetre's el luxe d'editar un gros volum de Vicente Lufs Simó Santonja: ¿Valenciano o catalán? Ara, ja convertida en Acadèmia, podia convocar un premi de mig milió de pessetes.

Els "acadèmics" que dirigien la secció de llengua i literatura, prpociaren l'aparició d'unes normes ortogràfiques redactades, en realitat, per gent aliena a la ins-

titució, amb el nomenament d'agregats col.laboradors: Antoni Fontelles, Fermín Juanto, F. de B. Cremades, Josep Boronat i Gisbert, Josep Fontelles, Laura Garcia Brun, Manuel Gimeno Juan i Miquel Adlert. Cap d'ells no havia publicat abans un treball de filologia, si no és que volem considerar així certs exabruptes o el pintoresc En defensa de la llengua Valenciana, d'Adlert, que és l'inventor del joc.

El sector interessat començà a parlar de les "normes de l'Acadèmia" malgrat que el director degà, Sant Valero, declarà en repetides ocasions que sols eren una proposta de la secció de llengua i que no tenien caràcter impositiu.

Però, és clar, la política lingüística d'UCD, política de clara i simple destrucció del valencià, necessitava una coartada "filològica", ni que fos heretada de la Diputació franquista i impulsada des de sectors polítics d'extrema dreta. Així, la Comissió Mixta per a l'aplicació del decret de bilingüisme acceptà per tres vots contra un aquestes "normes" i d'aquesta manera l'Acadèmia les ha fetes seues, enmig d'una situació interna molt rarificada.

En fi, que ja hi ha normes de l'Acadèmia, han començat a fer el seu efecte destructiu o paralizador (cas de la Comissió Mixta) i a ser utilitzades en alguns llibres, a ser exigides en alguns concursos literaris, etc.

En principi, l'Acadèmia no té cap autoritat legal per a dictar normes per al valencià, sent aquesta especialitat reservada a l'institut d'Estudis Catalans. Però, de més a més, tampoc no té cap autoritat moral per tal de fer-ho, com podem veure si ens fixem en la llista dels seus 35 components. Només hi ha un filòleg amb abundant obra escrita en i sobre la llengua del País Valencià: Sanchis Guarner. Dels altres 34, només 10 han publicat algun llibre en valencià (uns quants només abans de 1936) però d'acord amb les Normes de Castelló. Dels 24 restants n'hi ha 14 que mai de la vida no han publicat una pàgina en l'idioma del qual volen dictar normes (ací trobem els Sevilla Andrés, els Ramos, els Leon Tello, els Zabala, els Lluch Garín, els López Trigo, els Garín i Ortiz de Taranco, etc.). Entre els 10 que en que

den n'hi ha que han eixit del pas amb algun fulletet de circumstàncies, generalment edició d'algun discurs protocolar (Ferrerres, San Valero, Fletcher, etc.) i només 2 que tinguen obra publicada amb les normes de l'Acadèmia: Casp, que en la seua vida ja ha canviat almenys quatre vegades d'ortografia, i Simó Santonja, que ja tenia el dubtós honor d'haver publicat el fullet amb més faltes gramaticals de tota la història de Lo Rat-Penat.

Després de veure aquest recompte podem començar a compredre per què, a l'hora d'inventar una nova ortografia, es va recórrer als "col.laboradors" de fora l'Acadèmia. Perquè els qui sabien llengua no haurien col.laborat en la manu obra i els que només en sabien que uns centenars curts de pau raules (que són la immensa majoria) poc podien fer.

Una "Acadèmia" constituïda així, ¿quina autoritat moral pot tenir per a dictar normes ortogràfiques? ¿Poden imaginar l'Academia Española encarregant reformes gramaticals a gent de fora?

El que hi ha en el fons és una maniobra política d'extrema dreta contra l'idioma, embolicada amb pretensions de reforma gramatical. Si tornem a llegir alguns dels noms affuïts ho veurem més clar.

J

La lluita per la plena oficialitat de la llengua catalana al País Valencià, com en general tota lluita ideològica, no sembla probable que pugua tenir èxit al marge de la lluita política. El que la realitat actual ens presenta és una pugna duríssima entre dues concepcions distintes del País Valencià i del seu futur cultural. Els qui pretenguen de mantenir la reivindicació idiomàtica des de posicions culturalistes, ni que siga temporalment (fins que l'augment del nacionalisme cultural produeca un salt qualitatiu cap a opcions polítiques amb capacitat d'èxit electoral), s'allunyen perillosament de la realitat i dels problemes que ells representa. Els partits estatals -de dreta, d'esquerra o de centre- parteixen d'una concepció del País Valencià favorable,

implícitament o explícita, a la plena castellanització. Això podem afirmar-ho a nivell teòric però també ho podem veure dramàticament confirmat amb l'experiència dels darrers cinc anys. Els partits estatals fan ací la política que els convé segons un projecte i una pràctica que inclouen tot l'Estat com a camp d'acció i que molt bé poden sacrificar, com ho hem vist massa voltes, els interessos del País Valencià als interessos de l'Estat que no sempre són coincidents i que en moltes ocasions són absolutament contraposats. Aquest projecte i aquesta dinàmica s'exerceixen també sobre la llengua. De l'administració estatal, regional, provincial i local estant es decideix el nostre present i el nostre futur lingüístic, a través de la gestió d'organitzacions polítiques, el centre de decisions de les quals no es troba, precisament, en les nostres terres. Què podem esperar-ne? No pot haver política lingüística i cultural valenciana sense que forces polítiques immediatament valencianes tinguen els ressorts i el poder suficients per implantar-la.

Aquestes notes tenen la pretensió de descriure molt a grosso modo, però amb un rigor suficient, la situació actual del País Valencià davant un fet tan decisiu com és l'idiomàtic, en el context del seu futur nacional. No hi ha, sens dubte, cap descobriment sorollós ni rutil·lant, cap recepta precisa de solució. Sí que volem, tanmateix, incitar els polítics i els especialistes a parlar-ne públicament i coherentment, i a elaborar i imposar una política lingüística acordada amb els interessos del país.

València, desembre 1980-gener 1981.

NOTES.

1. Resolucions del Congrés de Cultura Catalana, Barcelona-Ciutat de Mallorca-València 1978, v. 1, pàg. 12
 2. Informe sobre l'ús oficial del català, Barcelona 1977, s.p.
 3. "Información", Alacant 4-X-1978.
 4. "Diario de sesiones del Senado", Madrid 24-IX-1980, núm.73, pàg. 3582. El debat sencer ha estat publicat a "Trellat", València estiu/tardor 1980, núm. 2-3, pàgs. 114-122.
 5. Lluís AGUILO LÚCIA: El sistema de partits polítics al País Valencià, València 1980, pàg. 61. Cal afegir que també el PCPV ha utilitzat el "cunerisme" en el cas de la diputada Pilar Bravo.
 6. Cal que ens fixem que l'intent secessionista fa a hores d'ara un vertader esforç de publicació -i evidentment de redacció- per cobrir, articuladament, tota una sèrie de necessitats. Té una revista, la mensual "Murta" i una gramàtica elemental, un vocabulari, llibres d'ensenyamentm un llibre de luxe (de Simó Santonja)...
-

BUTLLETINS D'ACCIO CULTURAL DEL PAIS VALENCIA

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

NOVEMBRE 1979

BUTLLETÍ INTERN

Núm. 4

EDITORIAL

ESCOLA I LLENGUA

La publicació del Reial Decret sobre introducció del valencià a l'escola (vegeu en aquest Butlletí la secció de LLENGUA) planteja una sèrie de problemes que, ací, només anem a apuntar.

En primer lloc, cal dir que el Decret ha provocat, de seguida, una considerable oposició, justament entre les entitats i les persones més vinculades, des de sempre, a la reivindicació d'una escola valenciana. Aquestes institucions i aquestes persones troben, per fer-ho curt, que el Decret és molt deficient i que situa el País Valencià en una situació de franca inferioritat, a la vista dels Decrets paral·lels del Principat, d'Euskadi, de Galícia i de les Illes. Problemes com el de l'obligatorietat de l'ensenyament del valencià, que el Decret entrebanca; com el del nom de la llengua, que el De-

cret confon, en flagrant contradicció amb tota consideració científica; com el de la paralització del Pla Experimental realitzat per la Conselleria anterior; com el de la titulació del professorat; problemes com aquests, i com d'altres que podríem enumerar, han desvetllat la profunda inquietud --i en alguns casos la clara indignació-- dels sectors més compromesos en la valencianització de les escoles del País Valencià i que tenen molt en compte que aquesta valencianització passa, molt en primer lloc, per la normalització lingüística.

JA EN SOM 2.000

Hem arribat ja a la xifra de 2.000 socis. No cap dubte que el fet és molt important: representa que el futur d'ACCIÓ està assegurat i que les nostres activitats internes i externes es podran multiplicar. Millor dit, ja s'estan mul-

tiplicant i intensificant, com es pot veure en les pàgines d'aquest número del Butlletí. La colònia de Penyagolosa, la nostra iniciativa contra els incendis forestals, la nostra col·laboració amb la Coordinadora de Regidors del País Valencià, amb l'Aplec de la Plana, etc. són mostres del creixement indeturable d'ACCIÓ CULTURAL.

Tot això, però, no és prou si calculem la tasca que queda per fer, els llocs on cal estar present, les mistificacions sistemàtiques que hem de contrarestar.

Fa ja poc més d'un any que ACCIÓ CULTURAL començà a caminar. En certa manera, és clar, fa molt més temps: molts dels qui ara som socis d'ACCIÓ portem molts anys de treball per la cultura i pels drets del País Valencià. Però, ho féiem separats, en plataformes diverses, en llocs distints de la nostra geografia; sols per a determinades activitats —especialment campanyes culturals o de sensibilització ciutadana— ens uníem eventualment. ACCIÓ CULTURAL ha aconseguit unir-nos amb uns criteris bàsics comuns —fet i fet, els que sempre havíem mantingut i que qualsevol valencià conscient pot acceptar—. Sense renunciar a la ideologia política de cadascú ni als plantejaments personals sobre les més diverses qüestions, ens hem reunit per a treballar pel País Valencià, d'una manera coordinada i tenint davant, no la localitat o la comarca de cadascú, sinó la totalitat de les terres valencianes.

En aquest any, difícil perquè era el primer, hem treballat en molts camps, a la mesura de les nostres possibilitats.

Sense tractar de fer un balanç exhaustiu, agruparem ara, perquè tothom les pugua recordar, algunes de les activitats que hem dut a terme.

Llengua. Hem realitzat la 2^{ona} Campanya Carles Salvador i els primers passos de preparació de la 3^{era}. La 2^{ona} Campanya tingué més de 250 cursets de llengua, arreu del país. Organitzàrem una reunió, amb més de 30 entitats, per a puntualitzar diversos aspectes del decret de bilingüisme.

Sensibilització cívica. Hem col·laborat a les campanyes del 25 d'abril i del 9 d'octubre, amb cartells, conferències, etc.

Patrimoni artístic. Hem col·laborat a la realització de nombroses exposicions d'art i artesanía del País Valencià.

Llibre. Hem regalat nombrosos lots de llibres a biblioteques valencianes i hem donat suport econòmic a diverses edicions i a la redacció de distints treballs a publicar.

Entitats. Hem col·laborat, a nivell econòmic o

a altres nivells, amb més de 150 entitats de tot el país.

Difusió cultural. Hem participat en l'organització i la realització de conferències, setmanes de cultura, etc., arreu de les comarques valencianes.

Patrimoni natural. Hem col·laborat a la publicació de treballs sobre ecologia, hem coordinat reunions sobre aquestes matèries, etc. Tot això és, ja ho advertíem adés, un breu resum d'allò més significatiu de tot el que portem fet. N'hi ha molt més; una lectura dels sis números publicats (2 d'ells extraordinaris) del nostre Butlletí en dona bona informació.

En aquest any hem posat les bases d'una institució important —podem dir-ho sense falses modèsties— i que pot resultar decisiva per al futur de la nostra cultura. En aquesta tasca hem comptat, i esperem que seguirem comptant, amb l'ajuda inestimable de moltíssima gent —en primer lloc, la dels nostres socis— i de moltes institucions, públiques i privades. No cal dir que encara hi ha molt a fer. Per a fer-ho estem ací, cada volta amb més gent, cada volta amb més impuls.

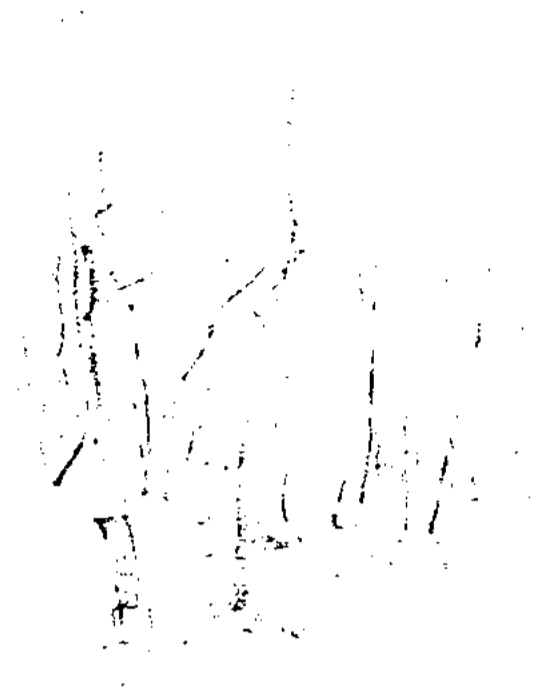
BONA PART DEL PAÍS, DESTRUÏDA

Durant aquest estiu, els valencians hem assistit, de lluny o de prop, astorats, impotents, a la destrucció d'una bona part del nostre territori. Una porció importantíssima dels nostres boscos ha desaparegut, amb una rara coincidència, ací i allà, pertot. Les zones arbòries més definides i voluminoses, les masses més espesses de bosc han cremat com un drap mullat de benzina.

Què hem perdut, en concret? Hom ha parlat d'hectàrees i de milions, amb xifres més o menys aproximades, com si l'incendi —l'encadenament sobtat d'incendis— s'hagués produït a qualsevol territori llunyà i remot. Què hem perdut? Per fer-ho curt: una part importantíssima, transcendental, del nostre patrimoni natural. Els ciutadans del carrer encara no ens hem adonat del que això representa en termes exactes. Tot sembla indicar, però, que ja tindrem ocasions suficients d'adonar-nos-en, a mesura que la destrucció vaja produint els seus efectes en el clima, en les aigües, en els cultius. S'ha parlat de la possibilitat que aquests incendis fossen provocats. La hipòtesi no és aventurada, en molts casos, però això no justifica certes omissions ni certes mancances de l'Estat a l'hora d'extingir el foc. O, més encara, a l'hora d'impedir que es puguin produir o que agafen una extensió com la que han arribat a tenir, ni que es repetesquen amb aquesta impressionant obstinació.

Es del tot necessari que ens convençem d'una cosa que sovint oblidem. Parlem del nostre patrimoni natural (com del nostre patrimoni cultural) i potser ho fem massa platònicament. Què és vertaderament nostre, d'allò que teòricament hem heretat? Els boscos? Ja ho hem vist que no. No tenim ni la possibilitat de vetllar perquè es conserven. Les aigües? Ni les de la mar, tan contaminades a certs punts de la costa que fan perillós qualsevol intent d'entrar-hi. La terra? Com deia l'ecòleg Gil Corell en la nostra darrera assemblea general a Castelló de la Plana, el País Valencià s'està desertitzant a un ritme escandalosament ràpid, sense que pràcticament ningú no faça res per evitar-ho. I això ho digué abans de l'estiu dels incendis.

Els que viuran en aquesta parcel·la de terra d'ací cinquanta anys potser continuaran parlant de "patrimoni natural dels valencians". Les frases fetes, les formulacions boniques s'estenen com les males herbes i perviuen com elles. El patrimoni natural dels valencians és cada vegada menys natural. Els qui viuran en aquesta parcel·la de terra passats cinquanta anys, tindran bons motius i raons ben justificables per a demanar-se què volíem dir, nosaltres, quan parlàvem de tot això. No els faltaran ocasions de queixar-se'n, podem estar-ne ben segurs.

Davant d'aquesta greu situació, ACCIÓ CULTURAL ha començat una sèrie de treballs per a definir possibles solucions. En aquest número del Butlletí oferim informació extensa de les nostres gestions.

COMUNICATS

ALS PROFESSORS I COORDINADORS DE LA III CAMPANYA CARLES SALVADOR

La III Campanya, a començar el gener pròxim, iniciarà en breu la fase de preparació de professors i textos. Amb l'experiència de les dues anteriors, cal preparar unes bases didàctiques prèvies, perquè tot el professorat coincideixa en els objectius a cobrir i els mètodes a utilitzar. També sembla convenient establir un sistema de seguiment per a poder atendre qualsevol eventualitat des de l'organització central de la campanya.

Fem una crida a tots els professors i coordinadors de les campanyes anteriors i a tots els titulats per l'ICE, perquè es posen en contacte amb nosaltres. És important que això es faça, a fi de posar al dia adreces de professors i cobrir els nous cursos.

CURSETS DE DANSA PER A SOCIS D'ACCIÓ

Seguint en la línia d'interès pel folklore que Acció Cultural vol mantenir, estem organitzant uns cursos de dansa valenciana, a realitzar el gener pròxim. En principi n'hi ha programats dos: un a Castelló de la Plana (dirigit per Tomàs Escuder) i un altre a València (dirigit per Antoni Beneyto).

Perquè aquests cursos puguin realitzar-se és condició indispensable que hi haja un mínim de 20 alumnes inscrits a cadascun. Tots els interessats a participar-hi poden demanar informació, ja des d'ara, a les nostres oficines. Per a prendre part en els cursos no s'exigeix cap coneixement previ.

CAMP DE TÚRIA: CRIDA ALS SOCIS

S'està treballant en la coordinació d'activitats culturals de totes les poblacions que formen el Camp de Túria. Tots els socis d'ACCIÓ CULTURAL d'aquesta comarca, interessats a participar en la confecció del pla de coordinació, poden escriure a les nostres oficines de València.

PRESENTACIÓ DEL CONGRÉS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA

El propassat mes de setembre tingué lloc la presentació d'aquest Congrés als locals de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País. En aquest acte es féu un record històric del que havien estat en el passat els Congressos de Metges i Biòlegs en Llengua Catalana. El primer es va celebrar el 1913 a Barcelona i l'única ponència era: "Vàlua semiològica de l'examen de la sang". En aquest primer congrés participà l'insigne doctor Joan Peset. Després se'n celebraren cinc a diverses ciutats del Principat. L'any 1932 es desenvolupa el VII^è Congrés a Ciutat de Mallorca. El IX^è Congrés fou l'any 1936 a Perpinyà, amb una participació considerable de professionals d'arreu del Paísos Catalans, especialment la del Dr. Josep Simon i Barceló. Es decidí que el pròxim congrés se celebraria en 1938, però no es dugué a terme per raons òbvies.

Passats 40 anys, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, junt amb la Societat Catalana de Biologia convocaren el X^è Congrés, que se celebrà a Perpinyà en setembre de 1976. En aquest Congrés, amb participació de gent d'arreu dels nostres Països, es desenvoluparen dues ponències de temàtica àmplia i de clara orientació social: "Dinàmica de la infecció" i "Funció social de la medicina". Posteriorment s'explicà el contingut científic de l'XI^è Congrés, que se celebrarà a Reus els dies 24 al 27 de setembre de 1980. Constarà de dues ponències, cada una de les quals es desenvoluparà en tres Taules:

- 1.ª Ponència: Biologia del càncer.
 - Taula 1 - Bases biològiques del càncer.
 - Taula 2 - Ambient i càncer.
 - Taula 3 - Bases biològiques de la terapèutica oncològica: una visió crítica.
- 2.ª Ponència: Ecologia i Salut.
 - Taula 1 - Els principis teòrics.
 - Taula 2 - Els principals problemes de contaminació del medi.
 - Taula 3 - Criteris de decisió davant els problemes de la contaminació.

Es va insistir en l'interès de la temàtica proposada i s'animà els assistents a participar en les tasques científiques de les diferents taules, a la vista de la importància que per a la Salut i la Sanitat tenen les dues ponències, a més de les quals hi haurà conferències i comunicacions lliures.

Han previst ja la seua participació en la primera ponència, pel País Valencià, els doctors Alfred Giner Sorolla, Manuel Caballero Caballer, Ferran Martínez Navarro, Manuel Pérez Martín, Josep Antoni Manrique Martorell, Joan Brines, Joan Ferrer i Roda, Cano Ivorra; a la segona ponència, Francesc Miralles i Manuel Oimos. Quant a les comunicacions lliures, ja n'hi ha confirmada una dels doctors López Piñero i Maria Luz Terrada sobre Producció científica mèdico-biològica dels Països Catalans.

Els treballs presentats a debat hauran d'obrar en poder dels organitzadors abans del 31 de març, a fi que els puguem publicar prèviament. L'amplitud màxima és de 150 fulls, DIN A-4, de 30 espais.

Poden inscriure's i participar al Congrés totes aquelles persones professionalment relacionades amb la Sanitat i específicament amb els temes d'aquesta onzena convocatòria.

Els interessats poden adreçar-se a ACCIÓ CULTURAL (Secció Sanitària).

20^è CONGRÉS DE PEDIATRES DE LLENGUA CATALANA

Per al mes d'abril del 1981 està prevista la celebració a Mallorca del segon Congrés de Pediatres de Llengua Catalana.

El primer d'aquests congressos tingué lloc a Girona en març del 1978. La participació valenciana fou nombrosa i decisiva tant pel que fa a l'organització com en l'aspecte purament científic. En aquella ocasió anaren del País Valencià un dels tres vicepresidents, cinc dels quinze vocals i dos dels sis coordinadors de taules. Entre els treballs científics es presentaren 12, dels quals eren autors 26 pediatres del País Valencià. Les més significatives entitats valencianes en la matèria s'adheriren al Congrés (Societat Valenciana de Pediatria, Càtedra de Pediatria de la Facultat de Medicina de València, Institut Mèdic Valencià).

Per al Segon Congrés de Pediatres de Llengua Catalana funciona ja una subcomissió organitzadora per al País Valencià. Aquesta subcomissió està presidida pel Pr. Joan Brines (Hospital Clínic de la Facultat de Medicina de Va-

lència), i té com a secretari el Dr. Lluís Cerveró (Residència Sanitària General Sanjurjo de València) i com a vocals els doctors Vicent Andrés (Residència de la S.S. d'Alacant), Josep Badia (Residència de la S.S. de Castelló), Joaquim Carbonell (Residència de la S.S. d'Alcoi), Joan Lluís Rico (Residència de la S.S. de Gandia) i Josep Tacons (Hospital Provincial de València). Els temes de les ponències seran: 1) Aspectes clínics de la immunitat en especialitats pediàtriques. 2) Sociologia de

la nutrició infantil als Països Catalans. 3) Iatrogènia pediàtrica.

Seguint les normes del primer Congrés, els temes són amplis i aptes per a una participació interdisciplinària i interprofessional. Junt als pediatres, també A.T.S., advocats, sociòlegs, economistes, mestres, etc., tenen aportacions a fer.

Tots els interessats hauran de dirigir-se a qual-sevol membre de la subcomissió organitzadora del País Valencià.

NOTICIARI GENERAL

CLUB JAUME I: PRESENTACIÓ D'HISTÒRIA DEL PAÍS VALENCIÀ

A València, el 9 d'octubre, el Club Jaume I celebrà la presentació de la *Història del País Valencià* editada recentment per Editorial Almadín i de la qual és autor Ricard Blasco.

En el transcurs de l'acte parlaren els senyors Vicent Rodríguez, president del Club Jaume I, l'autor de l'obra i el batlle de València, Ricard Pérez Casado. Tots tres glossaren la importància de la cultura en el redreçament del País Valencià i la necessitat de resoldre diferències i qüestions sobre la base del diàleg.

Assistiren a la presentació, a més de nombrosos membres del Club, alguns dels il·lustradors del llibre.

Història del País Valencià proposa als xiquets, a través de textos i dibuixos, un perfecte coneixement dels esdeveniments més rellevants del nostre passat col·lectiu.

CURSOS D'ESTIU A MALLORCA

Amb assistència d'alumnes d'arreu dels Països Catalans tingueren lloc a Mallorca, del 25 al 13 de juny, els tradicionals cursos de català, organitzats per la Universitat de Barcelona en col·laboració amb el Centre d'Estudis Lul·lians. A més de les classes pròpiament dites, a càrrec de Francesc de B. Moll, Aina Moll, Josep M. Llompарт, Joan Veny, Joan Solà, M. Sanchis Guarnier, Xavier Paniagua, R. Cerdà, Vicent Pitarch, entre d'altres, hi hagué sessions de folklore, ecologia, recitals de música i poesia, representacions de teatre i mim, excursions, etc. Als cursos assistiren 90 alumnes de Les Illes, 48 del Principat de Catalunya, 14 del País Valencià, 2 rossellonesos i 1 de la Ribagorça. Els altres eren europeus i nord-americans.

ACCIÓ CULTURAL va col·laborar als cursos amb la dotació de beques per a alguns assistents.

PREMIS CIUTAT DE GANDIA

El sis d'octubre se celebraren a la capital de la Safor els Premis Ciutat de Gandia, certamen constituït per dues convocatòries distintes: una per a narrativa, sota el nom emblemàtic de "Joanot Martorell" i una altra per a poesia, l'"Ausiàs March", que compta ja amb un llarg historial.

Al premi de narrativa s'havien presentat 12 obres; al de poesia, més de 30. En el jurat hi havia Joan Fuster, Manuel Sanchis Guarnier, Josep Piera, Josep Maria Llompарт, Vicent Andrés Estellés, i d'altres coneguts escriptors. A l'acte d'adjudicació, que fou presidit pel senyor Josep Lluís Albinyana, assistí gran nombre de persones interessades per la nostra cultura.

El 1er Premi de Narrativa "Joanot Martorell" fou concedit a Joan M. Monjo. Monjo és conegut per les seues col·laboracions periodístiques i havia aconseguit abans els premis Huguet i Vila de Teulada. El Premi "Ausiàs March" fou adjudicat al poeta Marc Granell, el qual havia aconseguit anteriorment el "Vicent Andrés Estellés" la seua obra es titulava *Materials per a una mort meditada*.

Una vegada atorgats els premis, parlaren el president Albinyana i el professor Sanchis Guarnier.

PERPINYÀ: MOSTRA DE CULTURA

La vila de Perpinyà, capital de la Catalunya del Nord, ha estat l'escenari d'una interessant mostra de cultura, realitzada entre el 20 d'octubre i el 5 de novembre, i organitzada per la municipalitat i pel Centre de Documentació i Animació de Cultura Catalana (CDACC).

Els actes de la mostra han estat molts i ben variats. Al Palau dels Reis de Mallorca hi hagué exposicions sobre la producció actual del llibre català; la premsa catalana actual; poesia

visual catalana, fotografies d'elements arquitectònics perpinyanesos, etc. Al Palau de Congressos, muntatges àudio-visuals sobre art català contemporani (modernisme, la pintura de fi de segle, el noucentisme). Hi hagué també projeccions cinematogràfiques (El món de Pau Casals, de Bellmunt, Procés a Catalunya, de Josep Maria Forn i Rosselló d'ahir i d'avui). Al Teatre Municipal, representacions de *Fi de partida*, de Samuel Becket i *Vilatge a Vendre*. Hi hagué també recitals de cançó i de música antiga, així com taules rodones sobre diversos temes: literatura catalana, problemes d'edició i distribució a Catalunya del Nord i expressió catalana i premsa.

Amb motiu de la mostra s'ha editat un gros fulllet, amb textos i fotografies sobre teatre, cançó, poesia, economia, demografia i altres aspectes dels Països Catalans.

MALLORCA: III APLEC EXCURSIONISTA

Els dies del 12 al 14 d'octubre se celebrà a Mallorca el Tercer Aplec Excursionista dels Països Catalans, al qual assistiren unes tres-centes persones. El contingent més gran fou, precisament, el valencià; d'arreu del nostre país anaren a l'Aplec més de 200 expedicionaris.

L'organització del viatge anà a càrrec d'un grup de membres del Centre Excursionista de València, a títol particular.

El matí del 12, els valencians visitaren el castell de *Bellver* i assistiren a un acte de les Festes Populars de Cultura Pompeu Fabra. A la tarda marxaren a *Lluc*. L'endemà hom visità *Sóller*, *Sa Calobra* i el començament del *Torrent de Pareis*; un altre grup féu una excursió a peu fins a *Escorca*; un altre, encara, restà a *Lluc*, on se celebrà una exhibició folklòrica de l'illa. El mal oratge obligà els excursionistes a instal·lar-se al monestir.

Hom acordà que el IV Aplec se celebràs a la Catalunya del Nord. En el foc de camp del 13 actuà el grup valencià Sota Terra, amb bon èxit.

ACCIÓ CULTURAL va col·laborar econòmicament a la celebració de l'Aplec.

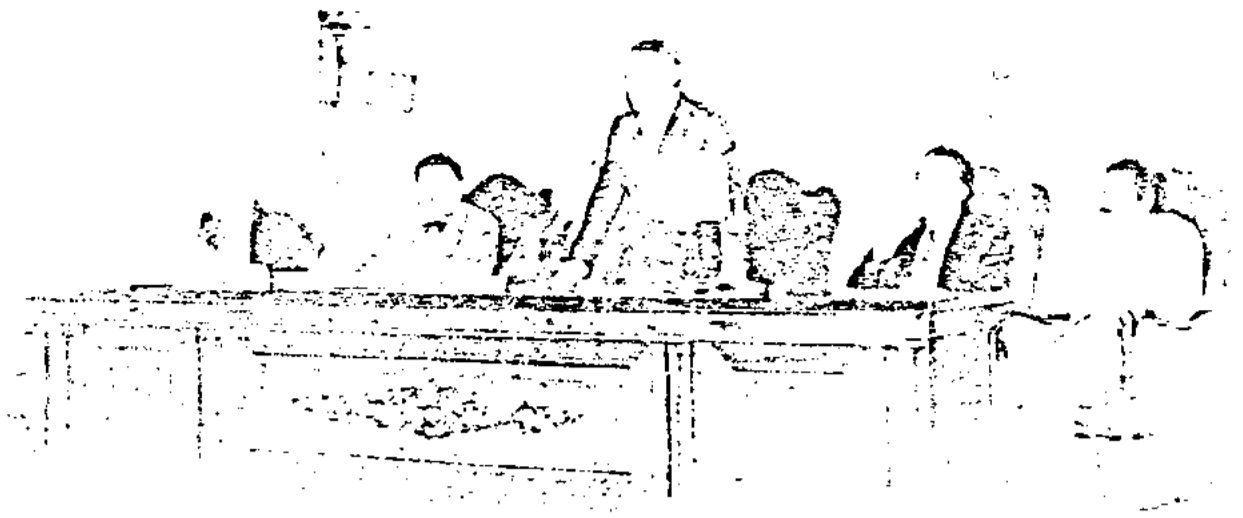
VIII PREMIS OCTUBRE

Dissabte 27 d'octubre se celebrà a València l'acte d'adjudicació dels VIII Premis Octubre, que va comptar amb la presència de nombroses personalitats de la política i de la cultura del país.

El premi d'assaig "Joan Fuster" fou declarat desert; el de poesia "Vicent Andrés Estellés"

Thomas F. Gu...

fou adjudicat a Joan Barceló pel llibre *Diablers d'escuma*; el de narrativa "Andròmina", a Josep Lozano, per *Crim de germania i unió popular*.

En el transcurs de l'acte feren ús de la paraula Josep L. Barceló, ex-conseller d'Educació, Thomas F. Glick, Avel·lí Artís Gener, Josep Renau, Aldred Giner Sorolla, Josep Maria Llompарт i Joan Fuster. Assistiren al sopar 750 persones.

Entre els membres dels jurats cal destacar la presència de Manuel Ardit, Alfred Giner, Isidre Molas, Xavier Rubert de Ventós, Maria del Mar Bonet, Miquel de Renzi, Pere Calders, Carmelina Sánchez-Cutillas i Josep-Lluís Bonet. En dies anteriors s'havia celebrat un cicle de conferències, patrocinat, com els Premis Octubre, per la Llibreria Tres i Quatre de València. El cicle anà així. El 24, a la Reial Societat Econòmica d'Amics del País, Sebastià Serrano parlà sobre Llengua, cultura i nació. A l'endemà, el doctor Giner Sorolla parlà sobre *Els orígens lligats de vida i càncer*; la conferència tingué lloc a l'Aula Magna de la Universitat Literària, estigué presidida pel vice-rector, senyor Escardino i per diversos degans de facultats. El 26, a la Facultat de Filosofia, el professor Rubert de Ventós parlà sobre *L'art segons Hegel i altres "cuentos"*.

UNIVERSITAT DE PRADA 1979

Del 16 al 26 d'agost se celebrà a Prada (Conflent) l'onzena edició de la Universitat d'Estiu. Enguany, a més de les diverses seccions que tradicionalment componen la Universitat, s'introduïren grups de treball sobre temes d'importància per a la nostra comunitat nacional. A les vesprades hi hagué distintes activitats d'extensió cultural: exposicions, debats, excursions, etc.

Presidència de la conferència del dr. Giner Sorolla

Els cursos estaven a càrrec de professionals de tot arreu dels Països Catalans: filòlegs, sociòlegs, economistes, científics, etc. Val a destacar especialment la nombrosa participació valenciana: Lluís V. Aracil, Josep Piera, Josep Soriano, Josep Lluís Sirera, Manuel Molins, Josep Lluís Blasco, etc., així com més de 100 alumnes valencians.

Paral·lelament als actes més directament universitaris se celebraren diversos espectacles amb la participació del grup d'animació de la UCE, Al Tall, Lluís Miquel i 4 Z, Maite Idirin, Cobla "Els únics", Toni Muntaner, Teresa Rebull, companyia de teatre "Els elfs", "L'Agram", "Els esquiroles", etc.

ACCIÓ CULTURAL becà diversos alumnes per a assistir a la UCE.

ALCOI: COORDINADORA DE REGIDORS DEL PAÍS VALENCIÀ

Dissabte 23 de setembre se celebrà a Alcoi la reunió constitutiva de la Coordinadora de Regidors del País Valencià, entitat que venia organitzant-se des de juliol passat i en la creació de la qual ha participat, des del primer moment, com a entitat invitada, ACCIÓ CULTURAL.

Participaren en les sessions de treball, realitzades a l'ajuntament de la capital de l'Alcoià i a la Font Roja, 24 regidors de diversos ajuntaments del país, pertanyents a distints partits (PSPV, PCPV, PNPV, MCPV) i independents. Assistiren també el President de la Comissió d'Educació de la Diputació de València, Enric Oltra i el de la de Cultura, Ricard Avellan. Altres 20 regidors excusaren la seua assistència i molts més mostraren el seu interès per integrar-se immediatament a les activitats de la Coordinadora.

Els regidors assistens a la reunió de la Font Roja

Els regidors que integren aquesta institució s'autodefineixen com a nacionalistes i es marquen com a objectiu treballar per la protecció del patrimoni cultural, artístic i natural del País Valencià.

Entre els temes abordats en el transcurs de la reunió figuraren els següents:

- Necessitat de dur a terme campanyes de sensibilització popular sobre problemes del país.
- Necessitat de continuar el Pla Experimental d'ensenyament del valencià.
- Edició d'un fullet explicant els problemes de l'ensenyament de l'idioma en les circumstàncies presents.
- Necessitat de proveir les escoles del material adient quant a textos d'ensenyament.
- Creació de la figura de funcionari municipal expert en valencià, per a actuar com a traductor, donar classe als altres funcionaris, etc.
- Problemes dels mitjans de comunicació.
- Tercera Campanya Carles Salvador.

Hom acordà que ACCIÓ CULTURAL actuàs com a col·laboradora de la Coordinadora en diversos projectes i activitats.

Igualment es decidí que la pròxima reunió de la Coordinadora se celebràs a la Diputació de València i amb la participació d'un nombre superior de regidors, de totes les comarques del país.

CASTELLÓ: VII APLEC DE LA PLANA

El 30 de setembre proppassat se celebrà al Passeig Ribalta de *Castelló de la Plana*, el VII Aplec de La Plana. L'organització estigué a càrrec del Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma de Castelló i de l'Associació Cultural Julivert.

Destacaren les actuacions de Lluís el Sifoner, Lluís Miquel i 4 Z, i el cantant de Peníscola, Fèlix Estop. A més a més, hi hagué l'actuació

del grup de teatre Espiral, de *Castelló*, El grup de danses Millars, també castellonenc, amenitzà l'aplec amb els balls de la comarca. Així mateix, val la pena de ressaltar la projecció de les pel·lícules finalistes en el I Certamen de Cinema Amateur de Vilafamés (La Plana Alta). L'assistència de públic fou nombrosa: unes 5.000 persones.

Una vegada més l'ACCIÓ CULTURAL, amb la col·laboració de l'Ajuntament de la vila contribuí a la realització i financiació de l'Aplec.

VALENCIA-DÈNIA: IV ESCOLA D'ESTIU DEL PAÍS VALENCIÀ

Des de la primera edició, l'Escola d'Estiu del País Valencià ha servit de marc d'intercanvi d'experiències i alhora de lloc d'aprenentatge de tècniques didàctiques. Fet i fet, una fita en la renovació pedagògica a casa nostra.

Enguany ha tingut lloc la IV Edició. Amb la particularitat de fer-se a dos llocs: a València, com fins ara, i a Dènia (La Marina Alta), per primera volta. Les dates, del 2 al 8 de juliol. L'assistència fou, com sempre, massiva. Professionals de l'ensenyament, estudiants o simplement persones interessades per la temàtica educativa pogueren seguir per un preu de matrícula veritablement mòdic (1.000 pessetes) uns cursos eminentment pràctics, amb exposicions, col·loquis, tallers, etc.

Es va estudiar tota la problemàtica que presenta el sistema educatiu amb totes les seues fases: des del parvulari fins al BUP i l'EGB. I dins de cadascuna d'aquestes fases s'abordaren diversitat de temes com ara els següents: "Aspectes sanitaris de les guarderies", "El conte infantil: importància, significat i aplicació educativa", "Sexologia infantil", "Programa de danses valencianes", "Introducció al llenguatge teatral", "Introducció al feminisme", etc.

En total, i pel que fa a València foren 79 cursos, 52 al matí i la resta de vesprada.

A Dènia es donaren 44 cursets, 29 matinals i 15 vespertins.

Un destacat grup de professionals s'encarregaren de la impartició dels cursos: J. Bras, M. Benet, Chon García, F. Masgrau, T. Auñón, R. Serrano, Ll. Giménez, S. Miralles, T. Pitxer, T. Hermoso, P. Sierra, T. Edo, G. Puig, M. Lacuesta, D. Pastor, M. Civera, A. Ramos, J. Palomero, E. Saràbia, V. Simbor, X. Romeu, E. Ferrer, J.V. Cubedo, V. Escrivà, Jaume Pérez Montaner, etc.

El nombre global d'assistents fou de 1.700 persones.

ACCIÓ CULTURAL col·laborà amb l'Escola d'Estiu amb la dotació econòmica de diversos cursos.

BORRIANA: HOMENATGE A LES FORCES DE LA CULTURA

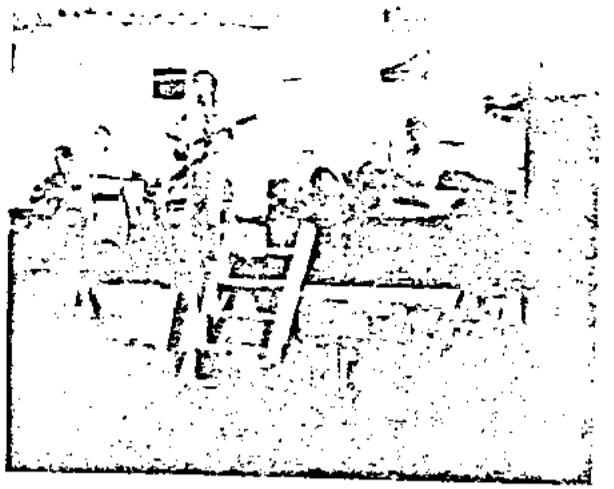
Coincidint amb l'aniversari de l'entrada a la ciutat de Jaume I se celebrà a *Borriana*, el 16 de juliol, un "Homenatge a les forces de la cultura del País Valencià". L'acte, organitzat per l'Agrupació Borriana de Cultura, comptà amb la presència de Josep Lluís Albiñana, president del Consell.

L'alcalde de *Borriana* no va assistir a l'acte, la qual cosa fou motiu de comentaris durant el sopar. Hi hagué parlaments, entre altres, de Josep Palomero, Félix Escudero i Joan Fuster. El president del Consell criticà l'absència de l'alcalde de la ciutat en un parlament en què exhortà les forces de la cultura a seguir en l'avantguarda en aquests moments preautonòmics que viu el País Valencià.

Les personalitats homenatjades eren: Andreu Alfaro, Vicent Andrés Estellés, Josep-Lluís Barceló, Maria Beneyto, Josep Bevià, Beatriu Civera, Eliseu Climent, Joan Fuster, Arcadi Garcia, Miquel Gil Corell, Casimir Melià Tena, Blai Monsonís, Miquel Peris Segarra, Adolf Pizcueta, Josep Renau, Emili Rodríguez Bernabeu, Joan Vallis Jordà, Pasqual Rubert Ramos, Manuel Safont, Matilde Salvador, Carmelina Sánchez-Cutillas, Àngel Sánchez Gozalbo, Manuel Sanchis Guarnier i Enric Valor i Vives.

CINCTORRES: APLEC DELS PORTS DE MORELLA

Segons ens informen els nostres corresponents Ximo Puig, de *Morella* (Els Ports) i Ferran Guardiola, d'*Almassora* (La Plana Alta), el dia 29 de juliol passat se celebrà a *Cinctorres* el II Aplec d'Els Ports amb l'assistència d'un públic

Aplec dels Ports

nombrós, vingut de tot arreu del País Valencià. L'Aplec es desenrotllà de la següent manera: al matí hi hagué cançó i ball comarcal, amb la participació de "El Capador", "la Rondalla Cinctorrana", "l'Auelo Rosà i les xiques de Morella", seguit d'una xarrada de Toni Mestre sobre els prejudicis de la gent d'aquests indrets a l'entorn de la llengua. Foren paraules clares i precises que van ser molt ben rebudes per tothom. L'emoció pujà molts graus quan es va anunciar que els "guerrers" de La Todolella ja eren preparats. En un silenci expectant encetaren la seua actuació. Ball rere ball, els aplaudiments pujaven de to, especialment, quan en la darrera dansa —dita "el torn"— el guerrer solitari ballà sobre les espases. Així va transcórrer el matí.

De vesprada, després d'un dinar on sense dubte isqueren a col·lació els molts problemes que la comarca dels Ports té plantejats, hi hagué una sessió de cinema infantil, amb pel·lícules de Buster Keaton, Astèrix, Charlot i Harold Lloyd. Cap a les sis actuà Carles Barranco que posà una nota de relax, de seguida trencada amb "Paquito el Xocolatero" i les conseqüents "filas". El contrapunt alcoià a la Plaça Nova de Cinctorres.

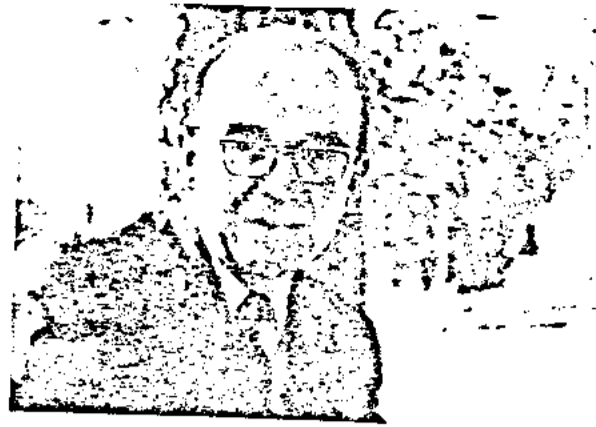
La festa continuà fins la una de la matinada, en què, amb la interpretació de "La Moixeranga" —escoltada en silenci mentre voleiaven les senyeres— i els crits incessants de "Visca Els Ports" i "Visca el País Valencià", es donà per tancat el II Aplec dels Ports, enguany a *Cinctorres*.

Els organitzadors, a pesar de les moltes dificultats que han hagut de vèncer i vist l'èxit que s'ha aconseguit, pensen continuar amb els Aplecs en anys successius.

BURJASSOT: HOMENATGE A VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

Organitzat per l'Associació de Veïns Burjassot-Progrés se celebrà el passat dia 30 de juny a Burjassot (L'Horta Nord) un homenatge al poeta Vicent Andrés Estellés.

Aquest homenatge havia vingut precedit per la polèmica, atida per les forces antinacionalistes de sempre. Malgrat tot, l'expectació era molt gran. Hi havia contribuït l'edició, a càrrec de l'Associació de Veïns, d'un fullet amb poemes de l'autor, vida i estudi de les característiques de la seua obra, a més a més d'un esplèndid cartell de Josep Renau, el primer que feia ací d'ençà de l'acabament de la guerra civil. A les 7 de la vesprada tingué lloc la inauguració del bust del poeta. Hi hagué parlaments de Josep Bevià, Manuel Girona, M. Sanchis Guarner i l'alcalde de Burjassot. Tot seguit havia de celebrar-se un recital de poemes de l'homenatjat, que fou ajornat a causa de la pluja. Per fi a les 9 de la nit començava el recital, amb l'assistència del president Albinyana. A

continuació hi hagué un recital de cançons on participaren Ovidi Montllor, Lluís Miquel i 4 Z, Carraixet, Carles Barranco, Celdoni Fonnoll i Alimara.

Foren moltes les adhesions a l'acte que es van rebre. Entre elles la d'ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ. Assistí a l'homenatge més d'un miler de persones.

Posteriorment, el bust del poeta fou objecte d'un atemptat.

EL NOU D'OCTUBRE

EL 9 D'OCTUBRE

La celebració del 9 d'octubre (commemoració, com és sabut, de la històrica presa de València per Jaume I, el 1238) ha suposat enguany, com ja és habitual des de fa uns quants anys, tot un seguit d'actes polítics i culturals d'un cap a l'altre del País; sobretot, d'actes organitzats en cicles. La temàtica general ha girat al voltant del fet autonòmic, si bé també hi ha hagut conferències sobre història, sobre la *senyera*, de literatura, etc., a més de recitals de cançons, representacions teatrals i festes de carrer.

AULA DE CULTURA D'ACCIÓ CULTURAL

ACCIÓ CULTURAL va col·laborar des del primer moment editant cartells de gran format. També amb la participació en l'organització d'actes de diversos caires a Canals, Castelló de les Gerres, Manises, Mislata, Alcoi, Quatretonda, Ontinyent, Paterna, Carlet, Silla, Alaquàs, Benifairó de Valldigna, València, Castelló de la Plana, Vila-real i un llarg etcètera de poblacions

arreu del País. En un càlcul aproximat, hom pot dir que el total d'actes realitzats en commemoració del 9 d'octubre és d'uns 300. Organitzats per sindicats, partits polítics, associacions de veïns (a València, cal destacar les setmanes culturals de Verge dels Desemparats-Dependència Mercantil, Abastos-Finca Roja), centres de joventut, grups excursionistes, falles, etc.

XX APLEC DEL PAÍS VALENCIÀ

El 7 d'octubre tingué lloc el XX Aplec del País Valencià a la Plaça de Bous de València.

L'Aplec, que durà més de tres hores, tingué un caràcter festiu i reivindicatiu. Com ha estat sempre el caràcter dels Aplecs. Pancartes i multitud de senyeres del País Valencià emplenaven el recinte. L'acte començà amb l'actuació de la cantant de Perpinyà Griselda Bellsolà. Després cantà Al Tall i tot seguit començaren els parlaments: Robert Lafont (Occitània), Jordi Carbonell (Principat) i Isidor Marí (Iles Illes). En representació del País Valencià intervingueren Vicent Ventura, que féu esment de la llarga tradició d'Aplecs celebrats, veritable manifestació de resistència nacionalista, i Pilar Trenzano (vídua de Francesc Bosch Morata, conseller de Cultura durant la guerra d'Espanya).

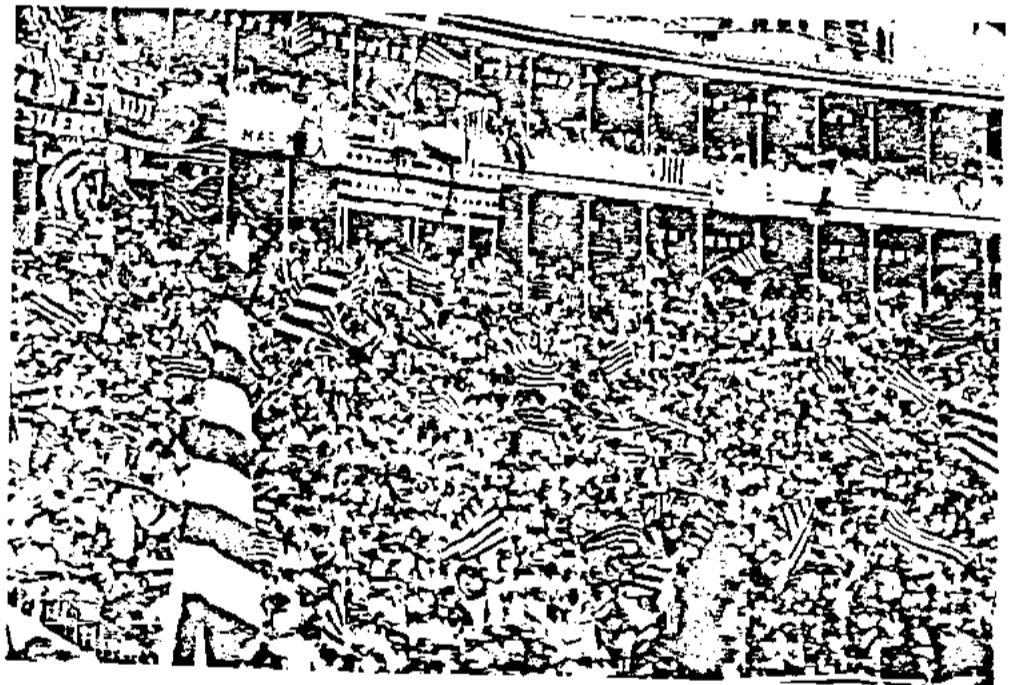
A continuació cantà Lluís Llach, que interpretà cançons com "L'estaca", corejada per tothom, o "Venim del Nord, venim del Sud", dedicada als Països Catalans.

L'Aplec del País Valencià acabà amb un poema recitat per Vicent Andrés Estellés, seguit de la interpretació de "La Moixeranga" a càrrec d'un grup de dolçainers que presidia Joan Blasco i de "La Internacional", realitzada per la Banda La Marina Alta i que fou cantada per tothom. El nombre d'assistents, segons xifres de l'agència de notícies EFE, fou d'unes 30.000 persones.

III MARXA PER L'AUTODETERMINACIÓ DEL PAÍS

Es realitzà també la III Marxa per l'Autodeterminació, que va recórrer el País i que comptà amb l'ajuda entusiasta de les nostres comarques, si bé en arribar a València (punt final de la Marxa) hagué de sofrir alguns entrebancs i amenaces. Al final hom realitzà una petita festa a les Torres de Serrans amb diversos grups i parlaments.

XX Aplec
del País Valencià

MANIFESTACIÓ PER L'AUTONOMIA I L'ESTATUT

Convocada pels partits PSPV (PSOE), PCPV, PSAN, MCPV, LCR, Socialistes del País Valencià, PNPV, PTPV i PSUPV i les centrals sindicals UGT, CCOO, USO, CSUT i SU, se celebrà a València, el 7 d'octubre una multitudinària manifestació encapçalada per parlamentaris i pel president del Consell i enmig de senyeres quatrribarrades i de crits al·lusius a l'autonomia per al País Valencià. Entre les consignes destacaven les següents: "Volem l'estatut", "País Valencià lliure", "País Valencià", etc.

En arribar la manifestació a la plaça d'Amèrica, hom procedí a la lectura d'un text redactat per les forces convocants, on s'insistia en el suport que calia donar a les autoritats democràtiques davant els atacs antidemocràtics i antivalencianistes de què han estat objecte darrerament.

La manifestació es cloqué amb la interpretació de la Moixeranga i la Internacional. Els assistents, segons EFE, van ser uns 500.000.

INSULTS I AGRESSIONS

Tot aquest clima d'eufòria fou brutalment atacat el 9 d'octubre, quan grups d'individus que portaven senyeres amb franja blava atacaren violentament el batlle de València, Ricard Pérez Casado, el rector de la Universitat, Dr. Colomer Sala i altres diverses personalitats, en el transcurs de la tradicional processó cívica commemorativa de l'entrada de Jaume I.

Es tractava d'un acte més en l'escalada d'històrica violència amb què determinats grups polítics o pseudoculturals pretenen col·lapsar el pas del País Valencià cap al seu autogovern. Una vegada més és de remarcar l'absoluta impunitat amb què aquests grups actuen, als carrers centrals de València i a les hores de migdia.

VIDA INTERNA

EL PROFESSOR SANCHIS, CATEDRÀTIC

Recentment, el Ministeri d'Universitats ha considerat acabats tots els tràmits per a la definitiva consideració del professor Manuel Sanchis Guarner com a catedràtic, a tots els efectes. El professor Sanchis és titular del Departament de Lingüística Valenciana de la Universitat de València, des que, en gener de 1976, guanyà les oposicions corresponents.

No cal dir amb quina alegria donem aquesta notícia. I no perquè considerem que la càtedra afegeixa res al prestigi científic assolit pel doctor Sanchis a través de molts anys de treball i d'esforç, sinó perquè, així, la seua obra adquirirà un major ressò universitari.

Fa molts anys que el professor Sanchis hauria d'haver estat catedràtic. La política del règim anterior, però, suposà l'allunyament o la participació quasi subreptícia, a la Universitat, de molts universitaris autèntics. En el cas del professor Sanchis, aquesta injustícia venia doblada amb una altra, ja que ell representava uns coneixements -la llengua del país- que aquell règim perseguia per molt diversos mètodes. Era, doncs, una injustícia personal contra un universitari eminent i, alhora, una injustícia contra la cultura del nostre país.

Desitgem al doctor Sanchis la fructífera continuïtat dels seus treballs.

RICARD PÉREZ CASADO, ALCALDE DE VALÈNCIA

Divendres, 5 d'octubre, fou nomenat alcalde de València Ricard Pérez Casado, soci de l'ACCIÓ CULTURAL. Economista, estudiós del País Valencià i lluitador nacionalista des de l'engament del valencianisme als anys 60, Pérez Casado és especialment conegut per la seua aportació a l'ordenació del territori. ACCIÓ CULTURAL vol fer-li arribar des d'aquestes pàgines la seua més cordial felicitació.

**RODOLF SIRERA:
DIRECTOR DEL TEATRE PRINCIPAL**

"No devia d'ésser una mena d'ironia poètica que una de les persones que més pàgines ha escrit per protestar de la mala gestió del Teatre Principal de València es veja, de sobte, amb la direcció d'aquesta sala entre les mans." Així s'expressava Rodolf Sirera, membre d'ACCIÓ CULTURAL, en les pàgines de "València Semanal" quan es va conèixer el seu nomenament col·legiat --junt amb Armand Moreno-- com a Director del primer coliseu valencià. El dia 28, en cloure's el termini de presentació d'aspirants hom sabé que eren algunes les persones que s'hi presentaven. Posteriorment la Comissió de Govern de la Diputació decidí i el 9 d'agost, en ple de la Corporació provincial, s'aprova el nomenament.

Hem de felicitar cordialment Rodolf Sirera i esperar que la seua gestió al front del Principal siga ben fructífera.

PRESENTACIONS

Segueixen les presentacions de l'ACCIÓ CULTURAL per tot el País Valencià.

El 6 de juliol li tocà el torn a Castalla (L'Alcoià). Hi participaren V. Andrés Estellés i Alfons Llorenç. Es comptà amb la presència del regidor de cultura. Cal destacar i agrair especialment la col·laboració del Cercle Castellut. Després de la presentació hi hagué un sopar.

El 19 de juliol es va celebrar la presentació a l'Alcúdia de Crespins (La Costera), amb nombrosa assistència de gent de tota la comarca. A l'acte, a càrrec d'Eliseu Climent, assistí l'alcalde de l'Alcúdia i regidors de Canals.

A l'Ajuntament de Bunyol (La Foia de Bunyol) tingué lloc el dia 13 de juliol la presentació d'ACCIÓ CULTURAL, a càrrec de Vicent Badia i Marín i Amadeu Ciscar.

A Bétera (El Camp de Túria), Manuel Sanchis Guarner i Francesc Llorenç donaren a conèixer ACCIÓ CULTURAL en acte que tingué lloc a l'Ajuntament d'aquest poble el 20 de juliol.

Després de la pausa estiuenca, ja en el mes de setembre, es reprengueren les presentacions. El dia 26 d'aquest mes l'ACCIÓ fou presentada a l'Ajuntament de Carlet (La Ribera Alta) per Rafael Mansanet i Vicent Soler, amb la presència de l'alcalde i el regidor de cultura. A Gandia es celebrà un acte de presentació a càrrec de Manuel Sanchis Guarner durant la "Setmana autonòmica".

Rodolf Sirera

ROBERT I. BURNS, SOCI D'HONOR

La Junta Directiva d'ACCIÓ CULTURAL ha decidit nomenar soci d'honor de la nostra entitat el jesuïta nord-americà Robert Ignatius Burns. El pare Burns, professor universitari, és probablement el millor coneixedor actual de diversos aspectes de la història del País Valencià durant l'Edat Mitjana. La seua obra més coneguda és *The crusader Kingdom of Valencia* (1967), però també és autor d'una llarga sèrie d'articles, comunicacions a congressos i altres treballs de la major importància: *Islam under the crusaders*, *Social riots on the christian-muslim frontier*, *Medieval colonialism. Postcrusade exploitations of islamic Valencia*. La revista "L'Espill" ha publicat recentment el seu article *La muralla de la llengua. El problema del bilingüisme i de la interacció entre musulmans i cristians al regne medieval de València*. D'altra banda, i amb la col·laboració de la diputació provincial de València, s'editarà aviat

Presentació a Castalla

Jaume I i el regne de València, un gros recull d'articles poc coneguts del pare Burns. En nomenar-lo soci d'honor, ACCIÓ CULTURAL pretén mostrar a aquest historiador el nostre reconeixement pe la seua important tasca d'investigació.

J.F. MIRA, DE NOU A CASA NOSTRA

L'escriptor Joan F. Mira, soci d'ACCIÓ CULTURAL, ha tornat recentment dels Estats Units, on treballava com a Visiting Fellow del Departament d'Antropologia de la Universitat de Princeton. Així mateix, era Codirector del Seminari Departamental sobre evolució de les cultures mediterrànies. A Chicago donà diverses conferències sobre la cultura catalana.

J. F. Mira ha publicat dues novel·les, *El bou de foc* i *Els cucs de seda*, *Som*, introducció a la gramàtica catalana, diversos treballs d'antropologia com ara *Els valencians i la terra*.

ACCIÓ CULTURAL li dona la benvinguda en el seu retorn al nostre País.

MANUEL GIRONA SEGUEIX AL FRONT DE LA DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

Manuel Girona Rubio, soci d'Acció Cultural, continua ocupant la presidència de la Diputació Provincial de València, després de les eleccions municipals celebrades el 2 d'octubre a Senyera (la Ribera Alta).

ACCIÓ CULTURAL es congratula d'aquesta confirmació del senyor Girona en un càrrec des del qual podrà continuar treballant pel desenrotllament cultural del nostre país.

Manuel Girona

RESPOSTA DEL RECTOR DE LA UNIVERSITAT LITERÀRIA

Al número 3 del nostre Butlletí donàvem compte de l'elecció de Joaquim Colomer Sala com a Rector de la Universitat Literària i, després de felicitar-lo, féiem vots perquè la seua gestió fos fecunda i arrelada en la realitat del nostre País. En Joaquim Colomer i Sala ens ha agrait la nostra felicitació amb una lletra en la qual accepta "amb molt de gust l'ofertament de col·laboració per a arribar a aconseguir els millors fins de la nostra Universitat".

ACORDS DE LA JUNTA DIRECTIVA

Des de l'últim Butlletí hom concedí diverses ajudes per a la realització d'actes culturals i cívics d'interés.

D'altra banda, la Junta ha decidit posar un termini per a l'admissió de peticions. Tota petició d'ajuda adreçada a ACCIÓ CULTURAL, haurà d'obrar en poder de la Junta almenys *un mes abans* del moment en què l'ajuda, si eventualment fos concedida, hagués de ser feta efectiva.

Les ajudes són les següents:

Adhesius "Cada valencià, una senyera"

Actes del 25 d'abril

Cartells 25 d'abril

III Mostra del Llibre - Ontinyent

Beques per als cursos d'estiu de Mallorca

I Encontre de poesia catalana al País Valencià - Elx

Grup d'Art - Vinaròs

Grup de teatre L'Auca - Ontinyent

Federació d'Entitats Culturals

Cicle de conferències Associació de Veïns Sant Marcel·lí - València

Falla República Argentina - Gandia

Catàleg Artur Ballester

Mes ecologista d'AVIAT

Homenatge a V. Andrés Estellés - Burjassot

Revista d'AVIAT

Revista "Saó"

Revista "El dàtil" - Gandia

Campanya restitució toponímica - Castelló i Vila-real

Setmana Cultural - Castelló de les Gerres

Representació Tractat d'Almirra - Camp de Mirra

Setmana Cultural - Quatretonda

Organització Cultural - Catarroja

Treballs sobre decret de bilingüisme

Grup Alimara

Setmana Cultural - Massanassa

III Aplec Excursionista dels Països Catalans

Setmana Cultural - Llíria

Servei Popular del Llibre
 Aplec dels Ports - Cinctorres
 Conferències ecologistes
 Preparació 3.ª Campanya Carles Salvador
 Llibre *Notícia del pintor Estruch*
 Tríptic sobre la Ribera Baixa
 Tríptic sobre la Safor
 Llibre de física
 Llibre sobre el doctor J. Peset
 Colònia d'Estiu al Penyagolosa
 Beques Universitat de Prada
 Cursos i organització II Escola d'Estiu del País Valencià
 Edició cartell 9 d'octubre
 Diversos actes commemoratius del 9 d'octubre

AJUDA A BIBLIOTEQUES I NUCLIS CULTURALS

Cooperativa Agrícola - Puçol
 Associació de Veïns - Burjassot
 Falla Verge dels Desemparats - Paiporta
 Campanya Carles Salvador - Polinyà de la Ribera
 Centre Cultural Ramon Muntaner - Xirivella
 Associació de Veïns - Vila-real
 Campanya Carles Salvador - Torrent
 Campanya Carles Salvador - Castelló de la Plana
 Associació de Veïns Ajustos-Finca Roja - València
 Biblioteca Pública Municipal - Alberic
 Col·legi Nacional 12 d'Octubre - Benissa
 Vostre Grup - Llombai
 Associació de Veïns Montolivet - València
 Colònia d'Estudi d'ACCIÓ CULTURAL
 Biblioteca Pública - Llombai
 Campanya Carles Salvador - Catadau i Alfarp
 Ajuntament - Castelló de les Gerres
 Col·lectiu Cultural l'Alcavor - Manises

IX Congrés de Metges i Biòlegs en Llengua Catalana

Col·legi Nacional Lluís Vives - Massanassa
 Biblioteca Catalana - Castelló de la Plana

NOMBRE DE SOCIS

Durant aquest trimestre, ACCIÓ CULTURAL ha continuat el seu creixement, tal i com les següents xifres reflecteixen:

Mes	Socis inscrits
Juliol	134
Agost	-
Setembre	59
Octubre	143
Suma anterior	1.669
Total	2.005

Cap als 3.000 socis

Acció Cultural està preparant una profundització de la seua implantació arreu del país, amb el projecte d'haver aconseguit arribar a tenir 3.000 socis la primavera pròxima. Això és tasca de tots i cal esperar que tots hi col·laborarem.

ACCIÓ CULTURAL REBUDA PER AUTORITATS VALENCIANES

El 12 de novembre, membres de la Junta Directiva d'ACCIÓ CULTURAL visitaren el rector de la Universitat Literària de València, senyor Colomer Sala, i el batlle de la mateixa ciutat, senyor Pérez Casado, tots dos socis de la nostra entitat, a fi d'informar-los sobre les activitats en curs.

Sobre el contingut d'aquestes entrevistes cal remarcar que el senyor rector va acceptar que la pròxima Campanya Carles Salvador, estiga patrocinada per la Universitat.

El senyor Pérez Casado també oferí la seua col·laboració per als nostres projectes i realitzacions.

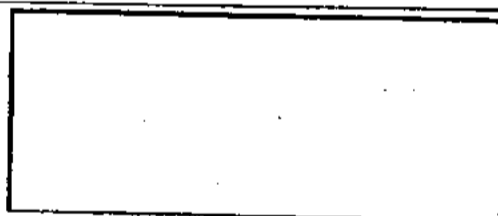
OFERIMENTS

LLIBRES I FULLETS

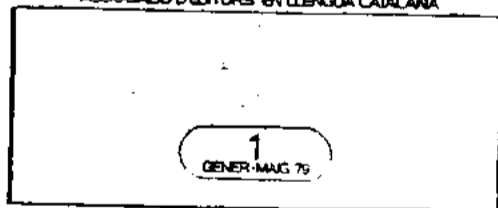
"Catàleg de llibres infantils en català."
 "Harrisburg-Cofrentes."
 "Triptic sobre la Safor."
 "Triptic sobre la Ribera Baixa."
 "Butlletí del llibre en català" (vegeu la secció EL LLIBRE).

CARTELLS

"Misteri d'Elx."
 "Mapa de zones cremades als Països Catalans."
 En aquesta ocasió incloem en la llista un inte-

BUTLLETÍ DEL LLIBRE EN CATALA
 ASSOCIACIÓ D'EDITORS EN LLENGUA CATALANA

ressant mapa de gran tamany, publicat per la Fundació Roca Galés, en què hi ha registrats tots els incendis forestals (més de 1.000 Ha.) que han afectat als Països Catalans entre 1973 i 1978.

ADHESIUS

"cada valencià, una senyera".

Tots aquest oferiments són exclusivament per al soci d'ACCIO i totalment gratuïts. Els cartells i adhesius es poden demanar personalment als Secretariats. Els llibres i fullets cal demanar-los, per escrit, també als Secretariats.

RELACIONS EXTERIORS

V COL·LOQUI DE L'ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL DE LLENGUA I LITERATURA CATALANES.

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILC), el president de la qual és el membre d'ACCIO CULTURAL Germà Colon, celebrà a Andorra, la primera setmana d'octubre, el seu Cinquè Col·loqui Internacional, en el qual participaren especialistes de diverses universitats. Entre ells hi havia un gran nombre de valencians: Vicent Pitarch, Lluís Alpera, Sanchis Guarner, Lluís Aracil, etc.

El col·loqui era patrocinat pel Consell General de les Valls, òrgan de govern del Principat d'Andorra. Hom hi observà un nivell científic superior al dels col·loquis anteriors. Foren especialment remarcables una comunicació de Joaquim Molas sobre literatura popular (els cuplets); les de Lola Badia i Alfred Hauf sobre l'humanisme, considerant que aquest corrent entrà als Països Catalans amb més retard que no ho creien els tractadistes del tema, a partir de Rubió i Lluch. En les sessions dedicades a Llengua destacaren les discussions sobre la situació del català avui, tenint en compte les circumstàncies polítiques.

Hom acordà que el pròxim Col·loqui se celebri a Roma, en 1982. L'elecció d'una part de la junta donà la vice-presidència a Giuseppe

Giuseppe Tavani

Tavani; la secretaria a Josep Massot; la tresoreria a N. Stolp; la vice-secretaria a J. Pinell i vocalies a R. Eberenz i Alan Yates, conegut estudiós de la nostra literatura i especialista en temes relacionats amb l'obra de Joan Martorell, *Tirant lo Blanch*.

D'altra banda, hom decidí la creació d'una comissió investigadora que escatesca on són actualment, i en quina situació legal, els materials aplegats per Marià Aguiló per al seu *Cançoner dels Països Catalans*.

Els participants al Col·loqui signaren un escrit puntualitzant alguns aspectes dels Decrets que introdueixen l'ensenyament del català en els sistemes educatius dels diferents Països Catalans.

ANTONI TÀPIES, MEMBRE DE L'ACADEMIA DE BERLÍN

El pintor Antoni Tàpies fou nomenat recentment membre de l'Acadèmia de Berlín, de la qual formen part, entre altres, artistes com els següents: els pintors Hans Hartung i Max Bill; els escultors Joseph Benys i Jean Tinguely; el dramaturg Eugène Ionesco; directors de cinema com Ingmar Bergman i Peter Brook, qualificat teòric del fet teatral també, i músics com Pierre Boulez, Stockhausen i Olivier Messiaen. Atenent la solidaritat que Tàpies ha mostrat sovint amb el País Valencià, en especial, desinteressades col·laboracions en la revista "L'Espill" i participació molt directa en els Premis Octubre a més d'altres actuacions al respecte, ens congratulem d'aquesta distinció.

FLORENCIA: OMAGGIO AI PAESI CATALANI

El Centre Internacional Escarré sobre Minories Ètniques i Nacional (CIEMEN), fundat en 1976 amb la finalitat de fer conèixer millor les reivindicacions dels pobles dits "minoritaris", publica tres revistes: "Minoranze", "Nationalia" i "Ethnos".

El número 14-15 de "Minoranze" conté un *Omaggio ai paesi Catalani*, en forma de volum monogràfic a cura d'Arrel Argemí i amb una introducció del professor italià Sergio Salvi, president del CIEMEN. El professor Salvi visità el País Valencià en 1976, com a membre del jurat dels Premis Octubre i és un home permanentment ocupat per la nostra realitat.

El número de "Minoranze" (74 pàgines molt plenes de text) conté els epígrafs següents: Estructura geogràfica i humana; Història política i social; Els catòlics davant el franquisme; L'Economia avui; Llengua i literatura; Notes sobre l'art; La Nació contrastada. És, doncs, una bona introducció al tema.

SARDENYA: LLIBRES VALENCIANS

ACCIÓ CULTURAL ha regalat recentment a la Universitat de Càller, a l'illa de Sardenya, un lot de llibres valencians. La Universitat de Càller, per la seua proximitat a la població de l'Alguer (on encara es parla català com a record de la dominació catalana a la Mediterrània, durant l'Edat Mitjana) manté un especial interès per la producció bibliogràfica de la nostra àrea.

SARREBRUCK: LA NOSTRA CULTURA AL CONGRÉS DE ROMANISTES ALEMANYS

Els dies 26, 27 i 28 de setembre va tenir lloc a Sarrebruck (República Federal Alemanya) el Congrés dels Romanistes Alemanys. Alemanyans, i catalans vinguts expressament per a aquest Congrés, participaren de manera activa en els diversos actes programats. S'hi estudià la nostra llengua i literatura, les quals frueixen d'una Secció dedicada a aquestes, dirigida pel Dr. Tilbert D. Stegmann, el qual va visitar València l'any passat i va pendre part en l'homenatge de les forces culturals i polítiques a Renau i Estellés. En les conferències i la resta d'actes van participar: Antoni M. Badia Margarit ("La lutte pour la catalanisation de l'université aux Pays Catalans"), Gentil Puig i Moreno ("Contrôle de l'application du Décret de Bilinguisme en Catalogne"), Aina Moll ("Le catalan a Menorca, Mallorca, Eivissa"), Christine Bierbach i Claudia Hartmann ("Comment les militants catalanistes se définissent eux-mêmes?"), Brigitte Schlieben-Lange ("Die Tradition der Sprachglossen in Katalonien oder: Sprachpurismus - eine Gefahr für Katalonien?"), Columba Ll. Batlle ("Das neue Katalanisch-Deutsche Wörterbuch") i Georg Kremnitz, que abordà un tema interessant per als valencians: "El conflicte lingüístic valencià. Estat actual de la qüestió." Tots aquests autors participaren en l'apartat de llengua.

En el de literatura hi hagué ponències de Me Aurèlia Company ("Reflexionar sobre literatura als Països Catalans"), Modest Reixach ("La production éditoriale en catalan"), M. Bensoussan ("Le roman de Xavier Benguerel 'Icària, Icària'"), J. Navarro ("Der ubergang vom subjektiven zum kollektiven Erlebnis in Vicent Andrés Estellés: 'Oratori del nostre temps'"), Tilbert D. Stegmann ("Bewirkt Zensur 'poetischere' Gedichte?") i K. A. Müller ("Das traditionelle katalanische Volkslied in der 'Nova Cançó'").

Una vegada més s'ha posat de relleu l'interès que la nostra llengua i literatura desperten arreu d'Europa. Val a ressaltar especialment les conferències sobre temes valencians: en l'apartat de llengua, la de G. Kremnitz, de la Universitat de Munic, sobre el conflicte lingüístic valencià, i la de Josep Navarro, de la Universitat de Bremen, sobre Vicent Andrés Estellés. Cal dir també que el professor Navarro és valencià.

COLÒNIES D'ESTIU

Amb la col·laboració inestimable del Centre Excursionista de Castelló, del Centre Excursionista de València, del Club Jaume I, hom realitzà la seua Primera Colònia d'Estiu, per a fills de socis, el juliol passat.

Totes les activitats estigueren dirigides per un grup de monitors, auxiliats per excursionistes dels centres esmentats. El control sanitari de la colònia estigué a càrrec d'un grup de metges, membres d'ACCIÓ CULTURAL.

Tot seguit reproduïm un text redactat per l'Equip de la Colònia i un poema dedicat per Miquel Peris Segarra a l'acampada i que hi fou llegit per l'autor en un acte amb els xiquets assistents i els seus familiars.

1ª COLÒNIA D'ESTIU D'ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Aquest estiu, a Sant Joan de Penyagolosa, hem fet la 1ª Colònia d'ACCIÓ CULTURAL i potser no hem fet ni més ni menys que seguir el camí d'aquella Colònia de Sant Pau d'Albocàsser de l'any 1933 que van organitzar un grup de patriotes i mestres valencians. Ara us volem referir en breus paraules com ha estat el nostre torn de colònies i reflexionar amb vosaltres sobre la nostra actuació ja que pensem que la reflexió és penyora de noves experiències que voldríem que s'estengueren per tot el País Valencià en un futur immediat. Del 21 al 31 de juliol, 51 nens i 14 adults van viure una aventura creant una atmosfera d'idees al peu del Penyagolosa. Volíem crear un clima de festa, un nou aire de vida col·lectiva i un lloc on cada xiquet fos un membre actiu de la comunitat.

Així, els xiquets, per atendre la col·lectivitat, han passat pels treballs de cuina i de servei comunitari i han vist que qualsevol eventualitat o dificultat esdevé un problema que demana la col·laboració de tots.

Allí han descobert la natura i també la comunitat humana on vivien: masovers, pastors. I sobretot hem fet jocs, molts grans jocs, on tot el món ens véiem implicats: jocs de nit, de dia, creatius... Alguns dells han resultat apassionants i contradictoris, com per exemple el del bruixot, que ens ha fet discutir tant que les reunions de monitors semblaven també embuixades...

De nit, les vetlades ens agrupaven i ens feien sentir l'impuls creatiu de la vida col·lectiva. Recordem aquella nit de la festa a l'Om de Sant Joan, que deixà en els ulls de tots nosaltres el record d'aquell.

"vell om ja centenari

que fita aquesta vall niu de la pau"

com diuen les paraules del poeta, l'amic de la colònia: Miquel Peris Segarra.

Les cançons, els contes, anaven també a fer de la llengua un fet viu i noves paraules omplien les nostres converses.

El conte prenia a poc a poc el seu lloc dintre de la comunitat. Als nostres xiquets encara els agraden. L'hora de dormir era, en algunes colles, el moment del conte, on els infants reprenien el fil conductor d'unes creacions que han estat pròdigues a la nostra terra. Junt a tot això, els tallers i els racons: els llocs on els nens, reunits voluntàriament, realitzaven una tasca concreta, com ara titelles, linòleum, jocs dramàtics, pintura, macramé, etc., llocs on a més d'aprendre unes tècniques hi havia la possibilitat d'establir uns contactes amb altres companys, encara que molts es van agrupar per afinitat amb altres amics, i no perquè el taller els interessàs.

Ara, en deixar que el pas del temps ens fes perdre el to afectiu que tenien aquells dies per a nosaltres, trobem que algunes coses no es van resoldre tan bé com calia i pensem en el funcionament de les assemblees, en el tractament dels grups, en els pocs jocs menuts que vam fer, etc.; temes que caldrà replantejar per a futures experiències.

La Colònia de Penyagolosa és un camí que hem obert: és un pas que podrà afavorir el reconeixement i la promoció de l'educació en l'esplai, com una important alternativa pedagògica, la qual creiem útil per a tots els xiquets del País Valencià; per això caldrà formar nous equips i propagar la necessitat d'orientar

A l'ombra del vell om ja centenari
que fita aquesta vall niu de la pau,
quan juliol s'esmoreix, potser li escau
el sonet que amanyaga un solitari.

A la vora de l'om, el Santuari.
Gaudint la solitud que als dos els plau,
alliberats del juny d'un món esclau,
obliden l'alenar del calendari.

S'enlaira al cel l'ocell, vola l'alosa,
diuen els pins del bosc: Fraternitat!
I al més amunt, el cim, Penyagolosa,

guaita afermat d'un benvolgut país,
somnia i més somnia un paradís
i escampa al vent son crit de llibertat...

Miquel Peris Segarra

aquests treballs amb una eficàcia renovada i profundament arrelada en la nostra terra. Penyagolosa 1979 ha esta per a nosaltres una fita aconseguida i la represa de l'esperit d'aquella colònia de 1933 a Sant Pau d'Albocàsser.
L'equip de la Colònia

PATRIMONI NATURAL

CONTRA ELS INCENDIS FORESTALS

Com assenyalem al nostre editorial, ACCIÓ CULTURAL decidí ben d'hora oposar una activitat decidida i clara al problema dels incendis que tanta incidència va tenir al nostre país l'estiu passat.

Una de les gestions és la que ressenyem tot seguit, en copiar l'acta d'una reunió celebrada a

la Diputació de València, el 26 de setembre, per iniciativa nostra i que presentarem pròximament a aquest organisme. No cal dir que aquella reunió era sols una primera presa de contacte, que defineix una actitud a seguir en el futur. Conscients d'això, continuarem treballant en aquest sentit tant com calga.

ACTA DE LA REUNIÓ

En el dia de la data, per iniciativa d'ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ, es reuneixen al Palau de la Generalitat de València els següents membres del'entitat, representants, alhora, dels centres que s'indiquen: Vicent Penyafort, Joan Senent i Mª Angels Ull del Centre Excursionista de València; Jordi Bigas, de la Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià; Joan Olmos, d'Aviat; i Miquel de Renzi, Miquel Gil Corell i Antoni Marzo. També assisteixen els senyors Manuel Costa i Ramon Folch, així com el senyor Salvador Lledó, diputat, i el senyor Manuel Tatay, funcionari, ambdós de la Diputació Provincial de València. La temàtica tractada gira entorn del problema suscitat pels nombrosos incendis forestals al País Valencià, sobre el qual, i en base a les experiències concretes aportades per R. Folch, cap de la Unitat d'Ecologia Aplicada de la Diputació de Barcelona, hem cregut oportú de proposar a la Diputació Provincial de València les següents línies d'actuació:

1. Que actue d'element dinamitzador per a la creació d'una junta contra incendis les missions de la qual fossen:
 - 1.1 A mitjà termini, creació d'un cos de bombers professionalitzat i comarcalitzat, depenent de les Diputacions, capaç de fer front a qualsevol tipus de sinistre per incendi (urbà, industrial, forestal).
 - 1.2 A curt termini, nomenar una Comissió de Treball que intentàs fer dotar els parcs de bombers existents de l'utilatge convenient, o eventualment crear-ne de nous, cara a la campanya forestal de 1980 i què tractàs de crear nuclis de primera lluita contra l'incendi forestal (curses de formació, juntes locals, dotació de material bàsic, etc.); aquesta comis-

sió, arribada la campanya, podria actuar de plataforma de coordinació tècnica (oficina centralitzada d'informació, etc.).

2. Que s'obriga un procés de reflexió sobre la política forestal, la reformulació de la qual, feta amb criteris de correcció científica, faria variar a llarg termini els nivells de risc d'incendi, actualment molt alts. Com a normes bàsiques de partida caldrà tenir en compte:
 - 2.1 Les Característiques climàtiques i edàfiques del País no permeten, objectivament, d'alimentar una esperança de producció fustanera comparable a la dels països del Nord d'Europa.
 - 2.2 Que a causa de la gran importància que la moderna investigació científica atribueix al bosc clímax o a les formacions mixtes com a protector i regenerador de sòls, creador d'un paisatge harmònic i purificador de l'atmosfera, sobretot en zones amb una alta contaminació aèria, gran part de l'esforç futur deurà tendir a la reconstitució d'aquestes formacions, en les quals serà necessari conjuminar els criteris ecològics i els econòmics de manera que en casos conflictius es facen prevaler majorment els primers.
3. Que siga creat un organisme consultiu de l'administració pública del País Valencià, la missió del qual siga assessorar-la en matèria de decisions político-administratives tocant a la gestió dels sistemes i/o recursos naturals, de la política pedagògica de coneixement del País, etc. Aquest organisme haurà d'estar constituït per professionals de reconeguda solvència en el tema, grups cívics interessats, etc.

Aquestes propostes són el resultat d'un llarg debat les línies mestres del qual s'adjunten en document annex.

València, 26 de setembre de 1979

GUIES D'EXCURSIONS

S'ha insistit tant sobre la importància de l'excursionisme en el coneixement del propi país que ja no cal insistir-hi més. I ens referim a dues formes d'excursionisme: el de cotxe i el de motxilla, que de vegades van combinats i de vegades són absolutament distints. Voltar per la nostra geografia, conèixer els seus racons és un bon principi per a formes més àmplies de coneixement.

Hi ha, és clar, qui es decanta per l'excursionisme de motxilla, que permet una visió pausada i directa dels paisatges i que ofereix, sempre, l'oportunitat de veure moltes coses que l'automobilista, limitat a les carreteres, mai no assolirà.

Antoni Calero i Picó és un d'aquests excursionistes decidits. Però ell ha volgut donar unes invitacions generals perquè més valencians segueixen els camins que ell ha fressat, fins i tot per llocs on ja no hi ha camins. Antoni Calero ha publicat, en la Col·lecció El Teix, de la qual és director, dues guies d'excursions. Totes dues estan publicades a Alcoi i enguany. Els seus títols són: *Guia excursionista de la serra Aitana* i *Guia excursionista de la Safor*. Es tracta de dos llibres sumament útils, en què els caminants troben descripcions detallades i eficaces dels itineraris a seguir per a assolir pics i indrets remarcables, amb l'ajut de fotografies i plans i amb dades abundoses i sempre interessants sobre les poblacions del trajecte.

La iniciativa de Calero, autor ja d'altres llibres sobre la matèria, és absolutament elogiable. Més encara si tenim en compte que els seus llibres estan redactats en la nostra llengua, l'única viable per a realitzar aquestes excursions.

DE HARRISBURG A COFRENTS

L'Associació Valenciana d'Iniciatives i Accions en defensa del Territori (AVIAT) ha publicat en l'estiu passat un fullet titulat *De Harrisburg a Cofrents*; en són autors Agustí Flor i Francesc Martí; l'edició comptà amb l'ajut d'ACCIO CULTURAL.

Es tracta d'un opuscle, gràficament molt acurat, en què s'exposa, molt breument, l'accident produït fa alguns mesos a la central nuclear de Harrisburg, als Estats Units; les característiques de la central Nuclear de Cofrents (els Serrans) i les conseqüències que es derivarien d'un accident semblant; l'actitud de l'anomenat Plan Energético "Nacional" de l'Estat espanyol, fet públic pel govern en agost de 1978, davant l'energia nuclear; una valoració d'aquesta energia com a "energia del passat"; i, finalment, les alternatives que els autors veuen per resoldre el problema energètic sense haver de recórrer a l'energia nuclear.

El fullet té unes finalitats eminentment didàctiques. Està il·lustrat amb plans i gràfics i resulta una bona introducció al tema tractat.

FOLKLORE

CAMP DE MIRRA: FESTES

Del 21 al 26 d'agost se celebrà al Camp de Mirra una representació teatral en què s'escenificava la firma del tractat d'Almirra, el 26 de març de 1244, pel qual Jaume I i l'infant Alfons de Castella, futur Alfons X, fixaren els límits dels territoris a conquerir per Catalunya-Aragó i per Castella.

ACCIÓ CULTURAL col·laborà a aquesta interessant celebració amb l'edició d'un cartell.

L'AGRUPACIÓ FOLKLÒRICA EL MILLARS

És ben important l'activitat de l'Agrupació Folklòrica El Millars, de Castelló de la Plana, en la qual hi ha integrats diversos membres d'ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ, i entre els animadors de la qual està el nostre consoci Tomàs Escuder i Palau.

A continuació donem dues informacions sobre els treballs d'aquesta entitat.

L'APLEC DE LA DANSA

Diuenge 14 d'octubre se celebrà a Castelló de la Plana el l'Aplec de la Dansa al País Valencià. L'organització estigué a càrrec del grup Millars, sobre una idea del grup Alimara, de València.

En l'aplec hi hagué representacions de Bocarrent, la Vall de Tavernes, la Pobla Tornesa, Xàtiva, Lloc Nou d'En Fenollet, El Genovés, Castelló de la Plana, Carlet i València. Les danses es ballaren a la Plaça Major de la capital de la Plana. Posteriorment hi hagué un debat, en el qual participaren representants de cada grup, així com el dolçainer Joan Blasco. En la discussió es debateren diversos aspectes importants de la nostra dansa. Hom decidí, fi-

nalment, institucionalitzar l'Aplec i donar-li una periodicitat anual. El 1980 es farà a la Vall de Tavernes (la Safor); de la seua organització ha quedat encarregat el Grup de Balls Populars d'aquella població.

"EL MILLARS": VESTITS TRADICIONALS DEL PAÍS VALENCIÀ

A la sala d'exposicions de l'Aula d'Adsuara, sota el patrocini de la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de Castelló, s'ha celebrat, del 2 al 19 d'octubre, una mostra ben interessant, que recollia peces del vestuari tradicional valencià.

L'organització de la mostra anà a càrrec de l'Agrupació Folklòrica El Millars, de Castelló de la Plana, entitat de creació recent però que reuneix persones, algunes de les quals ja porten més de deu anys preocupades per l'estudi del folklore. Segons indica Tomàs Escuder en el programa de l'exposició, l'Agrupació compta amb més de 40 membres, que treballen bàsicament a la regió de Castelló.

Com a complement de la mostra, Salvador Mercado, del Grup Alimara, donà dues conferències, il·lustrades amb diapositives, sobre la indumentària tradicional de l'home i de la dona al País Valencià, del segle XVII al començament del XX.

VESTITS TRADICIONALS DEL PAÍS VALENCIÀ

CAIXA D'ESTALVIS I MONT DE PIETAT DE CASTELLÓ

CASTALLA: ARTESANIA I CULTURA POPULAR

A Castalla (l'Alcoià), el Centre Cultural Castellut, col·laborador de l'ACCIÓ, està realitzant una important tasca, que podria servir de model per a d'altres poblacions del País. Entre les seues darreres activitats cal destacar les següents:

En primer lloc, la mostra de ceràmica popular que, amb la col·laboració de l'Ajuntament de la vila, es celebrà al Poliesportiu de l'11 al 19

d'agost. La mostra contenia, també, manualitats i treballs locals.

En segon lloc, és remarcable la publicació del fullet multicopiat *Retrobament amb la nostra cultura popular*, editat per la mateixa entitat l'octubre passat. El fullet (30 pàgines) conté unes notes sobre el parlar de Castella, de Jordi Colomina i un extens repertori de cançons, endevinalles i refranys utilitzats a Castalla. La replega és obra de Josep-Lluís Bernabeu Picó, el qual ha comptat amb la col·laboració d'un bon nombre de persones de la vila. L'edició ha estat patrocinada per l'Ajuntament i altres entitats locals.

LLENGUA

UNA EXPERIÈNCIA PEDAGÒGICA, L'ESCOLA GAVINA

En el llarg esforç per la renovació pedagògica al País Valencià i per la creació d'una escola autènticament valenciana, amb tot el que això suposa, hi ha hagut diversos centres capdavanters, coneguts de tots: El Rotgle, de Castelló de la Plana; La Masia; Nostra Escola Comarcal, i, d'altra banda, les nombroses iniciatives de mestres i claustrats, a títol particular, en les escoles públiques.

L'Equip de Mestres de l'Escola Gavina ens ha tramés un informe on analitzen els greus problemes que pateix no sols aquesta escola, sinó totes les cooperatives d'ensenyament que funcionen al País Valencià. N'hem extractat els paràgrafs següents.:

"L'Escola Gavina nasqué en setembre del 1975 com una experiència pedagògica dinàmica i valenciana, organitzada en Cooperativa de Serveis, i amb el compromís explícit d'arribar a ser una escola pública.

Els problemes que l'Escola ha hagut de patir des d'aleshores són de dos tipus: lingüístics — fonamentalment la castellanització que regna en el si de moltes famílies, en les quals els pares no dubten a emprar el català en actes públics— i econòmics, com ara el considerable increment del cost per alumne, la qual cosa crea una 'selecció econòmica' ben contrària al principi d' 'escola popular' que es vol dur a la pràctica. L'Escola esdevé, així, una mena d'ikastola, però sense ajut ni de la burgesia autòctona —la que manté aquests tipus de cooperatives d'ensenyament a Catalunya i el País Basc— ni de les institucions oficials per

tal com la política de subvencions s'adreça primerament a les escoles grans, en detriment de les experiències encara embrionàries."

L'informe acaba amb aquestes paraules: "Creiem honradament que fins que arribe l'Escola Pública valenciana arrelada al medi i a la nostra cultura i llengua, l'Escola Gavina —i les altres escoles semblants— tenen una raó d'ésser: la de dur a realització un projecte educatiu estable, la d'ésser ja una experiència en marxa, disposada a ésser reconvertida en el seu moment. Els mestres n'estem convençuts, els pares han d'estar-ho i els nacionalistes del País també. Perquè a tots exigeix el moment una bona dosi d'il·lusió, militància i sacrifici."

INCORPORACIÓ DEL VALENCIÀ A L'ENSENYAMENT

Davant la publicació del Reial Decret que regula la incorporació del valencià a l'ensenyament, ACCIÓ CULTURAL va organitzar una reunió d'entitats interessades en el tema. El primer resultat d'aquesta confluència d'opinions, propiciada per la nostra institució, fou el manifest que tot seguit reproduïm. Diu així: "Les entitats culturals i pedagògiques que signem, preocupades en tot moment per la normalització lingüística del País Valencià, reunides a l'Ajuntament de València el dia 11 de setembre de 1979, ens dirigim a l'opinió pública, al Consell preautonòmic i al Ministeri d'Educació, per a fer-los presents les següents consideracions.

Reconeixem, d'acord amb la Romanística de tot el món, que el valencià és una variant regional de la llengua catalana. Aquesta unitat idio-

talunya i Balears fan obligatori l'ensenyament de les llengües respectives.

- És incongruent que a l'article 2^{on} no s'és-mente la incorporació del valencià al sistema d'ensenyament del BUP mentre que a l'article 4^{on} es parla de la creació de càtedres de llengua i literatura valencianes al Batxillerat.
- Especialment insatisfactòria és la qüestió de les Escoles de Formació del Professorat d'EGB, per a les quals el Decret sols contempla la possibilitat de crear-hi càtedres de llengua i cultura valencianes, quan l'aconseguint de la normalització lingüística a l'escola passa inevitablement per la creació d'un professorat perfectament preparat i això només és possible en aquells centres. Demanem que progressivament s'introdueisca el valencià amb plena normalitat i per a totes les matèries d'estudi en aquestes Escoles Universitàries.
- L'article 7e crea una comissió mixta Administració-Consell encarregada de confeccionar o supervisar el material didàctic. Exposem que les Associacions de professionals de l'ensenyament hi estiguen representades de ple dret.

Per tal de vetlar perquè aquestes exigències, plenament justes, siguen ateses, constituïm una coordinadora permanent de les nostres entitats i per a iniciar esforços cap a l'aconseguint d'una escola plenament valenciana."

Institut Valencià de Filologia.

Facultat de Filologia. Universitat de València.
Departament de Filologia. CUC de Castelló de la Plana.

Departament de Filologia. CEU d'Alacant.

ICE de la Universitat Literària.

ICE del Politècnic.

UNED. "Universidad Nacional de Educación a Distancia" d'Alzira.

Sindicats: STE, USO, CC.OO, UGT, AOA, SU, CSUT i CNT.

Col·legi de Llicenciats de València i Alacant.

Acció Cultural del País Valencià.

Centre Carles Salvador.

Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma.

Fundació Huguet.

Fundació Renau.

Societat Castellonenca de Cultura.

Gestora de regidors d'Ajuntament del País Valencià.

Associació d'Ensenyaments Valencians.

Institut de Renovació Pedagògica.

Secretariat de l'Ensenyament del Valencià als col·legis religiosos.

UTEICO de l'ensenyança.

Seminari de Llengua i Cultura del País Valencià.

Moviment Cooperatiu d'Escola Popular.

Collectius de Mestres de la Costera, la Marina, la Safor i el Baix Vinalopó.

Associació Borriänenca de Cultura.

REUNIÓ DELS PROFESSORS DE LA CAMPANYA CARLES SALVADOR

El 21 de juliol proppassat se celebrà una reunió dels professors de la Campanya Carles Salvador per tal de fer balanç dels cursos, intercanviar experiències i plantejar-se objectius. En l'ordre del dia figuraven tres grans apartats: organització, programació i didàctica; tanmateix, la reunió girà fonamentalment sobre el primer punt, l'organització, aspecte de vital importància en una iniciativa com la de la Campanya, que vol tenir un ampli ressò per tot arreu del País.

Heus ací les conclusions d'aquesta reunió:

Conclusions

1. La matrícula es cobrarà en començar el curs; la matriculació anirà a càrrec dels professors.
2. El responsable del curs treballarà en la seua promoció (sobretot propaganda) i activitats complementàries: preparació de conferències, del 25 d'abril, etc.
3. En lloc de 2 fulls iguals per a matricular i enviar actes, se'n faran 2 distints: el d'ara i un formulari d'acta.
4. Cada professor farà públiques les notes de les avaluacions finals. Així sols els alumnes aprovats hauran d'anar al Secretariat a recollir el diploma. Conveniència de fer paperetes d'examen.
5. Professorat (vegeu crida adjunta a la secció COMUNICATS).
6. Els professors acceptaran unes normes generals: assistència a estatges, reunions de coordinació, obligatorietat de les avaluacions, etc.
7. Per a coordinar els professors s'estableixen les condicions següents:

Reunió de professors de la Campanya

- Un estatge de tot el professorat, abans que comence la campanya.
- Reunions mensuals convocades per un coordinador, en el transcurs de la campanya. Aquest coordinador visitarà els cursos, vetllarà per la qualitat de l'ensenyament i aportarà a l'organització una visió de conjunt.
- 8. Hom tractarà de coordinar els actes culturals perquè arriben a tots els cursos. Subvenció econòmica dels ajuntaments.

- 9. Els cursos tindran de 30 a 35 sessions i començaran a gener.
- 10. Possibilitat que la clausura es faci en un acte general per a tot el país. Estudiar més en detall davant aquesta possibilitat.
- 11. Un equip queda encarregat de preparar el material didàctic de l'Elemental.
- 12. Cal celebrar reunions per discutir i estudiar les aportacions i treballs que s'han de fer i preparar el començament de la campanya.

EL LLIBRE

QUADERNS DE SOCIOLOGIA DE L'IVIS

L'Institut Valencià d'Investigació Social, que patrocina la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt, és una entitat creada fa uns mesos i que ha destacat de seguida per les seues activitats. La dirigeix el professor Damià Mollà. Recentment ha llançat una col·lecció titulada "Quaderns de sociologia". Els volums apareguts són *Qüestions territorials al País Valencià*, de l'arquitecte Gaspar Jaén Urban i la segona edició de *L'opinió pública. Teories i ideologies*, de l'arquitecte Gaspar Jaén Urban i la segona edició de *L'opinió pública. Teories i ideologies*, del sociòleg Rafael L. Ninyoles. Tots dos socis d'ACCIÓ CULTURAL.

L'IVIS anuncia la pròxima publicació de *Model d'escolarització comarcal*, de Josep Piera i *Sociologia electoral al País Valencià*, de Lluís Aguiló Lúcia, també socis d'Acció Cultural. Cal felicitar l'IVIS i la Caixa d'estalvis de Sagunt per aquesta nova aportació al coneixement de la nostra realitat.

AMICS DE L'ORGUE: COL·LECCIÓ DE MONOGRAFIES

L'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue, que dirigeix el Prof. Ros, membre d'ACCIÓ CULTURAL, iniciarà en desembre la publicació d'una col·lecció de monografies sobre orgues del País Valencià. Cada quadern (unes 10 pàgines) presentarà les característiques de l'instrument, la seua història, el seu estat actual, etc. i il·lustracions explicatives.

Cal esperar que aquestes monografies aconseguiran cridar l'atenció pública sobre la necessitat de conservar i restaurar adequadament els orgues que encara hi ha a diversos llocs del

país (Oriola, Morella, Gorga, Almoradí, València, etc.).

L'Associació té el seu domicili a València (6), carrer de Lluís Oliag, 58-7ª; telèfon 334 70 45 i demana l'ajuda de tothom per a aquest projecte que des d'ací saludem.

BUTLLETÍ DEL LLIBRE EN CATALÀ

L'Associació d'Editors en Llengua Catalana, de la qual formen part els editors valencians i de les Illes, ha editat un *Butlletí del Llibre en Català*. Aquest butlletí es proposa acabar amb la desinformació existent, en matèria bibliogràfica catalana, entre els lectors i fins i tot entre els mateixos editors. Es tracta de la reproducció de la "Bibliografia Catalana recent" que publica mensualment la revista "Serra d'Or". Els llibres van agrupats per matèries i dins de cada matèria per ordre alfabètic d'autors. De cada llibre hi ha la fitxa tècnica i àdhuc el preu. Aquest primer número excepcionalment recull tota la bibliografia recent de gener a maig del 1979.

NOVETATS EDITORIALS

- ECOLOGIA

FLORS, Agustí i MARTÍ, Francesc: *De Harrisburg a Cofrentes*, 18 pàgs, 150 pts, Quaderns Estacionals-Estiu 1979, N° A, València, 1979.

- EXCURSIONISME

CALERO PICÓ, Antoni: *Guia excursionista de la Safor*, 97 pàgs. 15 X 10 cms, 175 pts. Col·lecció El Teix. Alcoi. 1979.

Guia excursionista de la Serra Aitana, 70 pàgs, 15 X 10 cms, 175 pts. Col·lecció El Teix, Alcoi, 1979.

- FOLKLORE

BATALLER CALDERÓN, Josep: *Els jocs dels xiquets al País Valencià*: 198 pàgs. 21 X 15 cms. 500 pts. ICE, València. 1979.

- HISTÒRIA

CUCÓ, Alfons: *Sobre la ideologia blasquista*. 111 pàgs. 19 X 12 cms. 350 pts. Col·lecció La Unitat, València, Tres i Quatre, 1979.

FERRER PASTOR, Francesc: *Vocabulari castellà-valencià, valencià-castellà*. L'Estel, València. 1979.

FULLANA MIRA, Lluís: *Vocabulari ortogràfic valencià-castellà*: 637 pàgs. 17 X 12 cms. 350 pts. GAV, Burjassot. 1979.

GINER I FERRER, Jesús: *Aportacions bibliogràfiques en torn a la identitat de la llengua valenciana*: 71 pàgs. 19 X 13'5 cms, 200 pts, Divulgacions culturals - GAV, Gandia, 1979.

VALOR I VIVES, Enric: *Millorem el llenguatge, II* - 172 pàgs, 22 cms, 500 pts, 2.ª Edició Col·lecció Papers Bàsics, Tres i Quatre, València, 1979.

- LLIBRES INFANTILS

BLASCO, Ricard: *Història del País Valencià - il·lustrat* - 121 pàgs. 29 X 22 cms, 1.000 pts, Almodín, València, 1979.

FERRANDO FOLCH, C.: *Cinc contes en Valencià - il·lustrat*. Edicions Marí Montañana, València. 1979.

- POESIA

ANDRÉS ESTELLÉS, Vicent: *Ofici permanent a la memòria de Joan B. Peset, que fou afusellat a Paterna el 24 de maig de 1941*, 57 pàgs, 20 cms, 200 pts. Col·lecció Poesia València, Tres i Quatre, 1979.

MATUTANO, Antoni: *Mites d'engany*: 31 pàgs, 20 X 13 cms, 170 pts, València, Lindes, Quaderns de poesia, 1979.

LLACH, Lluís: *Poemes i cançons*: pr. Joan Fuster, 218 pàgs, 20 cms. 390 pts. Col·lecció Poesia, València, tres i Quatre, Segona edició (ampliada).

BLASCO, Ricard: *Poesia política valenciana. 1802-1938*, 312 pàgs, València, Tres i Quatre, 1979.

FABREGAT I ARMENGOL, Rosa: *El cabdell de les bruixes*. Pròleg de Guillem Viladot. Il·lustracions de Joan Descals. 96 pàgs. 19'5 X 12 cms. 250 pts. Alberic, Jesús Huguet editor, 1979.

PIERA, Josep: *Crits baden la tarda melodiosa*. 12 pàgs, 24 X 15'5, 50 pts, València, Septimomiau, 1979.

RONCARD, Pierre: *El gat (Le chat)*, traducció: Pere Bessó pr. Rafael Ventura Melià, 32 pàgs, 20 X 13 cms, 150 pts, Lindes, València, 1979.

ROSTEBUES: *Poemes*. trad. A. Belinchón i P. Bessó. 32 pàgs. 21 X 14 cms. 100 pts. Fuentenera 2. València. 1979.

- SOCIOLOGIA

JAÉN URBAN, Gaspar: *Qüestions territorials al País Valencià*, 122 pàgs. 40 X 30 cms. Quaderns de Sociologia. Publicació de la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt. Sagunt. 1979.

MARQUÉS, Josep Vicent: *País perplex*, 239 pàgs. 19 X 12 cms, 2ª Edició, 430 pts, Col·lecció la Unitat.

NINYOLES, R. U.: *L'opinió pública*, 82 pàgs. 40 X 30 cms. 195 pts. Quaderns de Sociologia 2ª Edició. Publicació de la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt. Sagunt. 1979.

TALENS, Jenaro: *Esriptura i ideologia: treball artístic i pràctica política*. 71 pàgs, 19'5 X 11'5 cms, 190 pts, Col·lecció Els Quaderns, València, Tres i Quatre, 1979.

- TEATRE

SIRERA, Josep Lluís: *El fet teatral dins la societat valenciana*. 111 pàgs, 20 X 13 cms, 385 pts, Col·lecció Lindes-Assaig, València, 1979.

SERVEI POPULAR DEL LLIBRE

Com havíem anunciat en butlletins anteriors, ha començat a funcionar el Servei Popular de Llibre, que organitza parades de novetats bibliogràfiques, arreu del país, amb motiu de cicles culturals, festes, etc.

Fins ara n'ha fet, entre altres llocs, a Manises, Castelló de la Plana, Sedaví, Riba-roja, Pego, La Font d'En Carròs, Lliria, Petrer, Montcada de l'Horta i Vinaròs.

Les institucions o els grups que estiguen interessats a connectar amb aquest Servei, poden adreçar-se a ACCIÓ CULTURAL.

Cal que tots els socis d'ACCIÓ CULTURAL facen arribar les seues protestes per carta o per telegrama als senyors José Manuel Otero Novas (Ministeri d'Educació, carrer d'Alcalá, Madrid) i Adolf Suárez González (Presidència del Govern, Palau de la Moncloa, Madrid), pel fet que el decret de 3 d'agost, sobre introducció del valencià en l'ensenyament, discrimina greument el País Valencià, en comparació amb els decrets corresponents per a Euskadi, Galícia, el Principat i les Illes (vegeu pàgines 23-25).

ACCIÓ CULTURAL DELS PAÍS VALENCIÀ

Informació: SECRETARIAT DE L'ENSENYAMENT DE L'IDIOMA

Girona, 12
ALACANT
Tel. 21 26 00

Menéndez Pelayo, 26, 2.^{on}
CASTELLÓ DE LA PLANA
Tel. 21 03 15

Moratín, 15, 8.^a
VALENCIA
Tel. 322 58 19

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

JUNY 1980 • BUTLLETÍ INTERN • Núm. 5

EDITORIAL

NOU BUTLLETÍ

Aquest número del nostre Butlletí intern té un caràcter, diríem, de transició, entre la primera època i la segona, que s'obrirà amb el pròxim, seguint un acord de la nostra darrera Assemblea General Ordinària.

En efecte, a proposta d'uns socis, el Butlletí tindrà a partir d'ara periodicitat bimensual. N'eixiran 6 a l'any, descomptant els mesos de vacances i un número doble. Serà també més breu i experimentarà diverses variacions, tant en el contingut com en la presentació formal.

LA RESPONSABILITAT D'ACCIÓ CULTURAL

L'èxit rotund dels actes organitzats per Acció Cultural a Elx el 26 d'abril i a Alacant el matí del 27, col·loquen la nostra entitat davant un gran compromís, que hem d'assumir decididament.

El fet que un acte convocat per Acció Cultural, en Alacant, haja aconseguit aplegar vint mil persones, sumat a l'assemblea general ordinària de la vespra, ha de modificar substancialment la nostra perspectiva d'actuació. Fins ara

ens hem mogut, bàsicament, en la línia d'anar assentant l'entitat i de donar-li difusió a través de petites activitats aci i allà. Era, probablement, una perspectiva correcta per a l'inici, però no podem allargar-la més del necessari. Acció Cultural, amb vora tres mil socis i amb una notable capacitat de convocatòria —per utilitzar una fórmula ràpida d'expressió— ja no és l'associació de fa mig any. El creixement numèric ha suposat —i potser no ens n'adonem suficientment— un salt qualitatiu que ha de ser lúcidament assumit per nosaltres, si no volem que se'ns convertesca en un salt negatiu.

Assumir aquest salt vol dir, en primer lloc, accentuar més i més la participació dels socis en les activitats programades. I en segon lloc, precisament, saber programar amb una amplitud suficient per a cobrir tot el país i cada dia amb activitats culturals coordinades i dirigides a modificar l'actual conjuntura de despersonalització, que està sent aprofitada per una plaga de demagogs objectivament antivalencians.

Ser soci d'Acció Cultural no pot voler dir, simplement, pagar una quota i llegir el butlletí. Ser soci d'Acció Cultural vol dir participar decididament i quotidianament en un projecte de renovació cultural del país, tenint en compte que aquest projecte ha d'anar modificant-se

en els detalls d'acord amb els canvis que el mateix país experimenta.

En l'actualitat s'està procedint a un estudi consciencios dels passos a seguir per a aconseguir una major integració dels socis en les tasques d'Acció Cultural.

Necessitem la col·laboració i l'esforç de tothom i estem segurs d'obtenir-los.

ACCIÓ CULTURAL 5.000

Acció Cultural està preparant una àmplia campanya de difusió, tant per a tot el país com per a certes zones concretes, a les quals la nostra entitat no havia arribat fins ara, sinó molt parcialment. Aquesta campanya començarà la tardor pròxima.

Ara, tanmateix, fem una crida a tots els nostres socis perquè, conscients de la necessitat d'engrandir l'Acció Cultural i de donar-li solidesa encara, col·laboren a l'augment d'inscripcions.

Fa algun temps llançarem la idea d'arribar, en un termini fixat, als 2.500 socis. El projecte fou acomplert de sobres. Ara llançarem l'eslògan "Cap als 5.000 socis", amb la seguretat que també aconseguirà l'èxit que cal. 2.500 socis eren una xifra mínima, la quantitat suficient per a funcionar amb una base adequada. Els 5.000 ens permetran anar molt més enllà, aferrar les iniciatives que ja estan en marxa, promoure d'altres que estan en projecte, encetar altres vies de treball i, fet i fet, projectar la nostra activitat més extensament i més profundament arreu del País Valencià.

En una altra nota d'aquesta secció d'Editorials hem parlat de la responsabilitat d'Acció Cultural. Aquesta responsabilitat quedaria disminuïda i fins i tot podria estar en perill, si detenim el nostre creixement, que no és sols numèric, òbviament, però que depèn, en bona part, de l'augment quantitatiu dels nostres efectius.

Així, tots i cadascun dels socis d'Acció Cultural estem convocats - i, per què no, obligats - a contribuir a aquesta iniciativa aportant-hi nova gent. De tots ho esperem.

INQUISICIÓ I CULTURA

El dia 10 de maig, la ciutat de València, ja tan acostumada, va ser escenari d'un nou episodi de la brutal campanya d'anticatalanisme

que de fa anys mantenen - i esplèndidament - certes forces polítiques que enyoren el règim polític anterior.

El to general dels crítics, que ni la mateixa premsa favorable a la campanya no ha pogut escamotejar, era d'una baixesa que superava de molt - a pesar que era difícil - el de funcions anteriors. Hi hagué tota mena d'insults contra les autoritats democràtiques i, perquè no faltés res, una mena de ninot de falla, que representava el President de la Generalitat de Catalunya, senyor Pujol, fou arrossegat pels carrers i finalment cremat: ell i una bandera amb les quatre barres, com la que Jaume I duia en entrar a València.

Tot això no ens pot sorprendre. La capital del país ja està acostumada a aquesta mena d'espectacles. La tradició inquisitorial, allargada per alguns trabucaires, ha donat ja una bona sèrie de mostres de vida. Cadascú té la seua vocació i la seua política i a elles s'atén.

Ara, no deixa de ser penós que certs elements d'una oficina preautonòmica que hauria - escriu "hauria" - de vetllar per la cultura del país, acompanye alegrement aquesta mena de disbarats, potser creient que compleixen un deure cívic, en tot cas, obeint la consigna d'aquell qui els va donar el càrrec i el sou.

No, la cultura no tenia cap lloc en aquella manifestació. I els que pretenien representar-la haurien de triar: o seguir dedicant-se a actes d'aquest tipus - són molt lliures de fer-ho - o treballar en la defensa de la cultura i de la ciència, que són inseparables. I de la serenitat.

Tot va, però, pel mateix camí, i així veiem que el nomenament d'un cert director general de la Conselleria de Cultura - departament que depèn, com el d'Educació, del senyor Peris Soler - ha creat una veritable commoció, pel que significa d'aliança declarada del partit que governa el Consell - i l'Estat - amb una, diríem, línia cultural que només podem qualificar com a aberrant.

Acció Cultural compta avui amb vora 3.000 socis que no són ni millors ni pitjors que els de moltes altres entitats del mateix sentit i que en comparteixen el mateix ideari. Aquest ideari pot quedar expressat en paraules molt simples: "salvar la identitat cultural (i cultura vol dir moltíssimes coses) del País Valencià, en un règim de llibertat". Acció Cultural es caracteritza per una especial cautela davant certs problemes creats des de Madrid per tal de subvertir el camí natural que el País Valencià havia triat per a retrobar la seua identitat. Mai no hem atacat ningú ni amb paraules ni amb fets, ni pensem respondre les ocurrències

de ningú, per molt fill a papa que siga. La nostra faena és molt distinta. Portem molt de temps treballant pel país i per la seua cultura (de molt abans que existís Acció Cultural) i hem vist ja moltes coses: potser massa. La intransigència, la calúmnia, l'agressió física o la intoxicació informativa no són fenòmens que no hajam conegut abans.

Per tant, ens serà molt i molt difícil perdre la tranquil·litat.

Ara, si que ens sembla estrany que un organisme oficial i que pretén representar la totalitat del País Valencià, com és el Consell preautonòmic (i ja sabem que un nom i un adjectiu poden ser simplement això, un nom i un adjectiu) adopte una actitud de bel·ligerància tan extremadament contrària a la cultura del país.

Ni tan sols les autoritats del règim anterior més antidemocràtiques no van arribar a tant. Mantenien una clara parcialitat, però la disfressaven amb bones maneres. Aquest no és el cas de les conselleries d'Educació i de Cultura, que han adoptat, ja sense més escrúpols, la línia clara i definida, brutal, de la pura contraposició del País. Aquesta línia s'expressa així. Hi havia un acord lingüístic que reconeixia, des del 1932, la identitat amb la resta del territori de llengua catalana: cal recolzar una ortografia inventada pel primer nou vingut que, això sí, siga de dretes, i com més millor. Hi havia una Escola d'Estiu, feta d'abans del franquisme, perseguida per ell i amb una tradició clara de lligams amb la renovació pedagògica: creem-ne una altra i donem-la a qualsevol analfabet que se'ns acoste. Hi havia una sèrie de llibres per als xiquets valencians, editats al País Valencià, escrits per autors valencians i publicats amb el recolzament d'entitats valencianes: ignorem-los i donem als xiquets valencians la primera misèria que poguem conèixer. Hi havia una tradició teatral, musical, editorial, obertament lligada a la defensa del País Valencià, malgrat les persecucions del franquisme: deixem-la de banda i sufraguem qualsevol cosa que no siga aquella. Hi havia, malgrat els entrebancs de l'Estat espanyol, una sèrie d'escoles i, sobretot, de mestres, que ensenyaven la llengua del país: avortem el pla experimental de la primera Conselleria, dirigida per Barceló, i tallem així aquesta evolució.

Tot això s'ha fet i s'està fent amb diners que paguem tots els valencians i per individus que fan la pantomima de posar-se al davant d'una manifestació "valenciana".

La frase habitual de les Catilinàries? No ens cal. Tenim la paciència provada. El valen-

cianisme és el que és i, amb la seua història, migrada i truncada, val el que val. Ja sabem què vol dir ser valencianista, com sabem què vol dir ser antivalencianista. Tant si adopten l'una o l'altra cara, no ens cansarem de designar-los amb el nom que els identifica.

LES NORMES DE L'ACADÈMIA NO SÓN DE L'ACADÈMIA

De fa algun temps i amb una clara voluntat de pertorbació, s'està fent tota mena de maniobres antivalencianes utilitzant unes preteses normes ortogràfiques de l'Acadèmia de Cultura Valenciana (antic Centre de Cultura Valenciana), elaborades per algunes persones que ni tan sols no són "acadèmics" (cas dels senyors Fermin Juanjo i Miquel Adlert).

Recentment, l'Acadèmia ha fet públic un comunicat en què declara no posseir normes pròpies ni recomanar-ne cap en especial.

El fet és molt significatiu. S'ha pretès destruir les Normes signades a Castelló de la Plana el 1932 —i la lliçó que aquelles Normes signifiquen— i per a fer-ho s'ha recorregut a la mentida pura i simple, volent fer creure que l'Acadèmia havia adoptat una altra ortografia, quan en realitat no ho havia fet.

Què s'espera traure amb tot això? Evidentment destruir la llengua. Si féssem cas d'aquests senyors, ens trobaríem que el valencià no té ara cap normativa excepte la que postulen uns quants particulars sense cap prestigi filològic: ens trobaríem que els valencians no podríem llegir en la llengua del país més que quatre pamfletets, que no podríem llegir "correctament" ni Jaume Roig, ni Almela i Vives, ni Carles Salvador ni el Casp de *Volar* o l'Adlert de *La pau*...

En 1932 s'acceptaren unes Normes amb l'advertiment que els filòlegs futurs les millorarien. És el que han fet, després, Carles Salvador, Sanchis Guarner, Enric Valor i d'altres. I seguint aquelles Normes han publicat els seus escrits valencians tots els escriptors posteriors (exceptuat Bayarri) i totes les editorials del país (Torre, Lletres Valencianes, Sicània, L'Estel, Garbí, Tres i Quatre, Jesús Huguet, Societat Castellonenca de Cultura, etc.).

Voler desfer aquesta obra unitària de tants anys és un crim contra l'idioma i contra el país. Pretendre encobrir aquest crim amb el nom de l'Acadèmia, en la qual hi ha diverses personalitats del més alt prestigi intel·lectual, és encara una cosa pitjor.

COMUNICATS

II CONGRÉS DE PEDIATRES DE LLENGUA CATALANA

Com es recordarà, al núm. 4 d'aquest butlletí ja informàvem sobre la realització a Mallorca del II Congrés de Pediatres de Llengua Catalana. Cal insistir, però, en el fet que la participació de metges valencians fou nombrosa i de gran qualitat.

El proper any, 1981, se celebrarà a Ciutat de Mallorca, entre els dies 18 i 21 de juny, i comptarà amb quatre ponències sobre 1) Aplicacions clíniques de la immunologia a la Pediatria. 2) Sociologia de la nutrició infantil. 3) Introgènia medicamentosa. 4) La infermeria pediàtrica avui.

Tots els qui hi estiguen interessats, poden posar-se en contacte amb qualsevol dels membres del Subcomité Organitzador per al País Valencià (vegeu el butlletí núm. 4) o directament amb el Secretari Dr. Lluís Cerveró (C/Reina, 73, València - 11).

CENTRE D'ESTUDIS I DOCUMENTACIÓ

Amb la unió de diversos fons particulars de documentació política produïda de 1933 fins ara, es va constituir fa uns anys el Centre d'Estudis i Documentació, el qual, durant aquest temps, ha treballat en la recollida i ordenació d'aquests materials, tasca sempre difícil per les característiques d'aquesta mena de papers. D'altra banda, el Centre ha estès les seues col·leccions cap a altres èpoques anteriors i es proposa de recollir també documents no estrictament polítics.

Acció Cultural ha col·laborat sovint amb aquesta entitat, com ho han fet la Fundació Jaume Bofill i la Fundació del Congrés de Cultura Catalana i, amb informacions o donacions, diverses persones de València i d'altres punts del País Valencià.

El Centre ens demana que sol·licitem des d'ací l'ajuda de tots els socis d'Acció Cultural que puguen oferir revistes, manifestos, pasquins, etc. Podeu escriure a les nostres oficines, indicant al sobre: "per al Centre d'Estudis i Documentació".

LOCAL PER AL MISTERI

Gudie Lawaetz, autora de la pel·lícula El Misteri d'Elx i sòcia d'honor d'Acció Cultural, ens ha fet arribar una carta en la qual ens informa de la situació per què travessen els cantors, i en general la festa d'Elx, després de l'esfondrament de l'Ermita de Sant Sebastià, lloc on aquests acostumaven de fer llurs assaigs. Ja fa uns anys, els cantors van posar en marxa un fons de diners que permetés la construcció d'una "Casa de la Festa" convenientment acondicionada, ja que l'ermita, a causa de l'estat en què es trobava, no satisfecia de cap de les maneres ni les més urgents necessitats. Aquesta iniciativa, però, quedà en foc d'encenalls per la manca de ressò i consciència col·lectiva sobre el problema.

Ara s'ha obert un compte corrent a la Caixa d'Estalvis d'Alacant, carrer Sagasta, Elx, a nom de la "Casa de la Festa", amb el número 300223990-2, per tal de començar a fer real aquest projecte.

S'obrirà ara tota una sèrie de possibilitats i caldrà anar matisant sobre la marxa; per-

què, com diu en la seua carta, "és absurd i intolerable que el Misteri es quede literalment en el carrer".

VIDA INTERNA

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA

El 26 d'abril, a les cinc de la vesprada, es va constituir als locals del Centre Experimental El Palmerar d'Elx, l'Assemblea General Ordinària d'Acció Cultural, en segona convocatòria.

Assistiren uns cinc-cents socis, vinguts de tot el país.

El president de l'entitat, senyor Fuster, va obrir l'acte amb unes paraules de presentació i demanà la col·laboració de tothom perquè el nombre de socis continuàs augmentant al ritme necessari.

A continuació, el senyor Josep Fibla va llegir l'acta de l'Assemblea Extraordinària celebrada a Castelló de la Plana, en locals de la Caixa d'Estalvis, el 16 de juny de l'any anterior. L'acta fou aprovada.

Després, el membre de la Junta Directiva

senyor Giner Perepérez va llegir la Memòria general de les activitats realitzades per l'entitat durant els darrers deu mesos. Entre altres, el nomenament del pare Rober I. Burns i de Gudie Lawaetz, com a socis d'honor; el funcionament de les Seccions (destacant-ne la de Metges i la de Colònies d'Estiu) i la formació recent de les de Cronistes i de Professors d'EGB; quant al patrimoni natural, informà sobre la nostra col·laboració amb AVIAT, la protesta contra diversos atemptats al patrimoni natural i l'organització, amb la Diputació de València, d'una jornada d'estudis sobre els incendis forestals. A continuació donà notícia de la col·laboració amb diverses institucions d'arreu del país; les donacions a cinquanta biblioteques de lots de llibres valencians; la col·laboració a diverses edicions (llibres, fullets, mapes); l'augment de socis experimentat; l'edició de 50.000 exemplars del fullet **La llengua dels valencians**; les beques concedides:

les campanyes de restitució de topònims a diverses poblacions: les campanyes del 9 d'octubre i el 25 d'abril; la confecció d'un fitxer de regidors i d'un altre de mestres de valencià; les col·laboracions amb actes culturals per tot el país; la marxa del nostre *Butlletí* intern i la projectada campanya d'extensió per les comarques valencianes meridionals.

Tot seguit, el senyor Mansanet, també de la Junta Directiva, va donar lectura a l'estat de comptes, els quals havien estat revisats pels censors nomenats per la Directiva, senyors Enric Tordera Benavent i Antoni Ibáñez Guasch, els quals havien presentat un escrit en què manifestaven la seua conformitat amb els comptes de la societat. El senyor Mansanet va proposar, i la proposta li fou aprovada, que aquests dos socis continuassen per al present exercici, com a censors de comptes de l'entitat.

El senyor Albert va parlar després, per a informar sobre les Colònies d'Estiu organitzades per Acció Cultural. Fèu un resum de la celebrada a Sant Joan de Penyalgosa l'estiu de 1979. Demanà després que fos reconeguda la Secció dintre de la societat i informà sobre els objectius per als mesos pròxims.

Llavors va demanar la paraula el soci senyor Joan Senent, el qual va proposar que la Secció unís els seus esforços als d'altres entitats semblants, com, per exemple, el Grup de Muntanya del Centre Excursionista de València, per a assolir un èxit major.

El soci senyor Lluís Alpera va proposar la multiplicació de les colònies i la seua celebració a diversos llocs del país.

Finalment el secretari general, senyor Climent, informà del bon funcionament de la Colònia de Penyalgosa i demanà que, en nom

dels pares, l'Assemblea felicités els socis organitzadors.

Després va fer ús de la paraula el senyor Jaume Ferrando, per a llegir l'informe sobre la Campanya Carles Salvador: nombre de cursos, poblacions en què es fan i professors que els imparteixen. A sol·licitud del soci senyor Colomer, s'informà que la mitja d'alumnes per curs és de 15-20.

El soci Ferran Martínez Navarro, en nom de la Secció Mèdica, va parlar sobre la participació al Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana a celebrar a Reus, i d'altres activitats, entre les quals la participació dels metges a les Colònies d'Estiu.

El senyor Gonçal Castelló va proposar que la secció canviés el seu nom pel de "Secció d'Estudis sobre la Salut".

El doctor Josep Roig va donar notícia, a continuació, sobre la Coordinadora de Regidors i la seua participació en la Campanya Carles Salvador i en la defensa de l'idioma contra el Decret de Bilingüisme.

El senyor J. Argiles va proposar que es tingués en compte els regidors d'Esquerra Independent de Castelló de la Plana i Esquerra Unida de Gandia.

A continuació s'obrí el torn de ponències presentades. Per la de promoció de l'entitat, s'aprovà una campanya pe a aconseguir 5.000 socis en el termini d'un any.

Per la del *Butlletí* intern, es va arribar a l'acord que aquest tinga una periodicitat bimensual durant el present exercici. Per la d'ensenyament del català, s'aprovà convocar per al 21 de juny una reunió de tots els ensenyants. El senyor Badia i Marín va proposar després la convocatòria del I Aplec de Cronistes del Regne de València. El senyor Argilés

sentà la proposta que fossen anomenats "el País Valencià" i, davant l'explicació del Sr. Badia, segons el qual calia mantenir el nom tradicional, va retirar-la.

Finalment, es va passar al capítol de precs i preguntes. Els socis Sixto, Pla i Bru van proposar que Acció Cultural fes gestions perquè el Misteri d'Elx fos nomenat Festa Major del País Valencià.

El Seminari de Llengua i Cultura, a través del soci senyor Melià, informà sobre la necessitat de crear una comissió que aconseguís els fons per al Seminari.

El senyor Senent demanà ajut per a la Societat Coral "El Micalet".

El senyor Ferrer Pastor parlà després sobre la urgència que Acció Cultural reclame els fons del País Valencià.

El senyor Carmel Lozano exposà el seu punt de vista sobre l'oportunitat que les entitats culturals dels pobles es coordinen per a la

consecució d'ajuts econòmics de les caixes d'estalvi.

Vingué després un prec del senyor Xavier Cantera perquè es rebaixen les quotes als joves i a la gent en atur.

El senyor Josep Dolç sol·licità la creació del carnet de soci.

A continuació, el senyor Llorens Romani demanà que Acció Cultural pressionés sobre la Caixa d'Estalvis de València per haver retirat la subvenció al Concurs Joanot Martorell. En el mateix sentit parlà el senyor Ferrer Pastor.

Finalment, hom suggerí que es canviàs el nom de President de l'entitat pel de "síndic" i que s'estudiàs les possibilitats de fomentar les agrupacions locals.

Acabada l'Assemblea, i a proposta del soci senyor Antoni Pérez Gil, es va constituir l'Assemblea Extraordinària, la qual donà el seu vot afirmatiu perquè la Junta faça les gestions precisades per a aconseguir que l'entitat siga declarada d'utilitat pública.

VISITA AL MUSEU MARIÀ BENLLIURE, DE CREVILLEN

Especialment invitats pel seu director, senyor Alvar Magro, diversos socis d'Acció Cultural van visitar el 26, a migdia, el Museu Municipal Marià Benlliure de Crevillent.

El senyor Alvar Magro mostrà als nostres consocis el riquíssim mostrari d'escultures del destacat artista valencià, al qual es deuen els magnífics passos que ixen cada any al carrer amb motiu de la Setmana Santa crevillentina. El Museu fou creat en 1967, té caràcter monogràfic i és, sens dubte, el més complet

que existeix per a conèixer els treballs de Marià Benlliure i Gil (el Grau de València 1862 - Madrid 1947).

La representació d'Acció Cultural estava presidida pels senyors Sanchis Guarnier i Lluís Guarnier, el primer dels quals va agrair efus-

sivament al director del Museu tant les interessants explicacions tècniques com les atencions que havia dedicat a la nostra entitat.

També l'alcalde de Crevillent, senyor Emili Muñoz, va rebre amablement els expedicionaris, cosa que cal agrair igualment.

SOPAR I HOMENATGE AL MISTERI

Més de quatre-centes persones s'aplegaren a Elx per a celebrar un sopar de germanor i homenatjar el Misteri d'Elx.

Hi hagué parlaments dels senyors Sanchis Guarnier, Josep-Lluís Barceló, i Ramon Pastor.

alcalde d'Elx, el qual va destacar la importància de la labor duta a terme per ACPV.

El nostre president, senyor Fuster, lliurà una placa al del Patronat de la Festa, senyor Josep Ferrández Cruz, el qual va expressar el seu agraïment.

Tanmateix, el moment més emotiu de tot l'acte fou l'actuació dels cantors, "agraïts - va dir el seu delegat, senyor Francesc Garcia Linares- a l'atenció excepcional" que representava la confraternització entre el Misteri i Acció Cultural. Van interpretar un passatge de la Maria, "Nosaltres tots creiem", el Ternari, la Coronació, la Glòria i altres fragments d'aquesta òpera sacra transcendental per a la nostra cultura.

ESTRENA D'UN FILM SOBRE CARLES SALVADOR

Fa alguns números, el nostre Butlletí va informar de la realització d'un film que recull la vida del gran escriptor valencià Carles Salvador i Gimeno, que tant féu pel redreçament lingüístic del País Valencià.

La pel·lícula, dirigida per Alfred Ramos i an Vergara, fou projectada en sessió privada durant la nostra Assemblea General d'Elx, ja que l'Acció Cultural havia col·laborat a la seua difusió.

Carles Salvador (Elogi d'un xiprer) recull memòries de diversos llocs en què va transcórrer la vida del poeta (València, Benassal, Benimaclet, l'ermita de Sant Pau d'Albocàsser). Intervistes amb els seus fills Sofia i Carles i amb els senyors Sanchis Guarnier i Ferrer Pastor, així com distints materials documentals proporcionats per l'historiador Ricard Blasco.

Posteriorment, el film ha estat projectat al pavelló del País Valencià de la Fira de Mostres de València, patrocinat per les diputacions dels Països Valencians, si bé l'estrena oficial es farà durant els actes que l'Associació de Veïns de Benimaclet organitza, en homenatge al qui fou, durant molts anys, mestre d'escola en aquell barri.

SANCHIS GUARNER: DEGÀ DE LA FACULTAT DE FILOLOGIA

Manuel Sanchis Guarnier, membre de la nostra Junta Consultiva, ha estat nomenat recentment degà de la Facultat de Filologia de València. Al seu nomenament, que coincidí amb l'acte inaugural de l'Institut de Filologia Valenciana, assistiren el Director General d'Ordenació Acadèmica, doctor Gandia, el president de la Diputació, Manuel Girona, batlle de València, Ricard Pérez Casado, i vicerectors i degans de la Universitat de València.

No cal parlar —ja de tots és coneguda— de l'extensa i important labor que Manuel Sanchis Guarnier ha desenvolupat al llarg de molts anys ni sobre les repercussions que aquesta labor ha tingut i té en el procés de recuperament de la llengua.

MORT DE MN. ESPASA

El 23 de març de 1980 va morir a Dènia Josep Espasa i Signes, doctor en teologia i canonge de la catedral de València. Hi havia nascut el 9 de gener de 1914. El 1929 ingressà al Col·legi de la Presentació i Sant Tomàs de Villanueva, de València, en qualitat de becari. Uns anys després, en 1933, marxava al Col·legi Espanyol de Roma per doctorar-s'hi en teologia amb una tesi sobre Gregori de València.

Fou ordenat sacerdot en 1937. Passats uns mesos, en 1939, com a rector de Benifallim, fou nomenat professor d'Història Eclesiàstica del seminari de València (1940); rector del Col·legi de la Presentació i catedràtic de Teologia Dogmàtica del seminari esmentat (1945). L'any 1950, després d'unes oposicions accidentals, per les quals perdia la càtedra, assolí una canongia.

Fou professor de religió de la facultat de Filosofia i Lletres (1951-1965). En setembre de 1971, els seus superiors el van dimitir com a rector de Sant Tomàs.

Vuit anys més tard deixava totes les activitats oficials i es retirava a Dènia. El juliol de 1976, diverses entitats del País Valencià li van dedicar un homenatge. Va ser membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural.

AJUDA A BIBLIOTEQUES

En els darrers mesos, aquests són els centres que han rebut l'ajuda d'Acció Cultural en forma de publicacions:

- Associació de Veïns de Pinedo.
- Associació de Veïns de Natxaret.
- Associació de Veïns de Marxalenes.
- Associació de Veïns Tres Forques.
- Associació de Veïns Cabanyal-Canyamelar.
- Biblioteca Pública d'Alaquàs.
- Biblioteca Municipal d'Olocau.
- Biblioteca Catalana de Castelló.
- Biblioteca Pública de Camp de Mirra.
- Biblioteca Municipal d'Enova.

Biblioteca Pública d'Albalat de la Ribera.
 Biblioteca Popular d'Ondara.
 Biblioteca Pública Municipal de Castalla.
 Biblioteca Municipal de Morella.
 Biblioteca Pública Municipal de l'Alcúdia
 de Crespins.
 Col·legi Nacional Alcalde Fabregat.
 Institut Nacional de Batxillerat d'Ibi.
 Escola de Formació Professional La Safor.
 Formació Professional de Sueca.
 Escola Nacional d'Onda.
 Escola La Masia.
 Societat Cultural Carròs.
 Seminari de Llengua i Cultura del País Va-
 lencià.
 Ateneu Cultural d'Alfarb.
 Promocions Culturals Cabanyal.
 Casa Museu la Rectoria de Girona.
 Ajuntament de Vinaròs.
 Ajuntament de Potries.
 Ajuntament de València.
 Falla Cambrils.

ACORDS DE LA JUNTA DIRECTIVA

Des del passat mes de gener, aquests són els principals ajuts que Acció Cultural ha concedit:

Cartells de Lluís el Sifoner per al recital del 25 d'abril.
 Versió per a banda de "La Moixeranga".
 Edició de "Nuclears? No, gràcies".
 Llombriu (quaderns de literatura).
 Compra de llibres de Jesús Hugueta.
 Concurs "Joanot Martorell".

I Mostra de Teatre Escolar de la Plana.
 I Congrés Juvenil.
 Associació Borriana de Cultura.
 Associació Cultural de Benaguasil.
 Edició Anem descobrint (Alzira).
 Fullet de la Coordinadora Antinuclear d'Alzira.
 Associació de Veïns d'Aldaia.
 Amnistia Internacional.
 Lletres de Canvi. Revista de literatura.
 Cairell. Revista de Literatura.
 Revista SAÓ.
 Escola Gavina.
 IV Mostra del Llibre (Ontinyent).
 Grup de Nord-catalans "Cap a casa".
 Associació de Veïns Ciutat Jardí de València.
 Murals Camp de Morvedre.
 Setmana Cultural d'Alfarb.
 Organització Cultural de Catarroja.
 Exposició fotogràfica 25 d'abril Alacant.
 25 d'abril Castelló de la Plana.
 Cicle de Conferències Castelló de la Plana.
 Revista Arguments.
 25 d'abril a Vinaròs.
 Exposició d'Artur Ballester a Llíria.
 Butlletí "Aviat".
 Universitat d'Estiu de Prada.
 Colònies d'Estiu.
 Nostra Escola Comarcal.
 V Escola d'Estiu.
 Falla República Argentina de Gandia.
 I Premis Literaris de Castalla.
 Actes 25 d'abril a Alacant i d'altres ciutats.
 Campanya contra el Decret de Bilingüisme.

NOTICIARI GENERAL

L'INSTITUT DE FILOLOGIA VALENCIANA

El dia 3 de maig s'inaugurarà oficialment, en un acte públic, aquesta entitat la base fonamental de la qual és l'actual Departament de Lingüística Valenciana de la Facultat de Filologia de València. Presidien el director general d'Ordenació Acadèmica, Vicent Gandia, el rector de la Universitat i diverses autoritats civils.

Els objectius de l'Institut són, en general, la normalització lingüística i cultural del País

Valencià. Per això patrocinarà cursos orals i per correspondència, organitzarà cursos de llengua a les diverses facultats i àdhuc a instituts i escoles, i promourà la realització de treballs d'investigació literària i lingüística.

A l'acte inaugural es nomenà oficialment director de l'Institut el professor Manuel Sanchis Guarner (que alhora era nomenat degà de la Facultat de Filologia). Aviat comptarà aquesta entitat amb un Consell Assessor constituït per deu persones especialistes en les distintes matèries que l'Institut abraçarà.

L'any 78 ja havia estat aprovada la seua institució pel llavors Ministeri d'Educació i Ciencia, però fins aquest any no s'havien su- rat els tràmits legals, ni s'havia pogut comp- amb un director nomenat oficialment.

Felicitem, doncs, la creació d'aquest Insti- : indispensable per a impulsar nova vida a tudis i investigacions i donar passos endan- nt en el camí de la normalització lingüística l País Valencià; i felicitem molt especial- ent el seu director, la labor tenaç i fructífera l qual ha fet en gran part possible el naixen- ent de l'Institut.

“QUAN EL MAL VE D'ALMANSA”

Aquest és el nom d'una exposició de foto- afies sobre l'aplec del 25 d'abril a Alacant alitzada pel fotògraf d'El Campello Pere oca. És membre del Club Fotogràfic d'Ala- ant i soci d'Acció.

El material ha estat exposat del 16 al 30 e maig a la sala La Naya d'Alacant. Acció ultural hi ha col·laborat en l'edició de car- ells.

QUAN EL MAL VE D'ALMANSA...

Fotografies de PERE ROCA

SALA D'EXPOSICIÓN LA NAYA ALICANTE

Amb la col·laboració d'ACCIO CULTURAL DEL PAIS VALENCIA

Del 16 al 30 de maig, 1980

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM

Després de les eleccions municipals i com a conseqüència dels resultats que aquestes van donar, l'aparell de la Institució Alfons el Magnànim, creada l'any 47 o 48, es renovà també. I no un simple canvi de noms (la presidència l'ostentava Ignacio Carrau) sinó també de funcionament i d'objectius. A Àrtur Zabala el substituï, en la direcció tècnica, Josep Picó, membre d'Acció Cultural; Manuel Girona n'és el president.

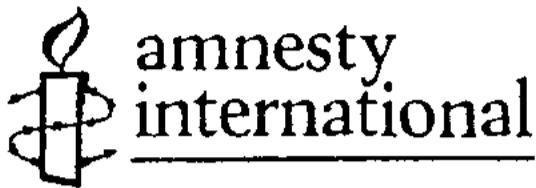
La Institució arribà a tenir fins 22 o 23 instituts amb greus problemes derivats de l'es- cassesa de mitjans de tota mena. En l'actua- litat hom ha reduït aquest número i n'ha aug- mentat el pressupost. L'equip que durà la direcció tècnica de la Institució està integrat "per persones molt vinculades a la problemà- tica del País i amb un prestigi reconegut en llurs respectives matèries", segons afirmava Josep Picó.

Les activitats van a ser de tres tipus: la investigadora, amb una preponderància dels problemes del País Valencià; la publicació, i la cultural, que consisteix en l'organització de conferències, exposicions, etc., pels diversos municipis.

Encara que la Institució és de caràcter provincial, aspira a servir a tot el País: "amb una més gran atenció a la circumscripció pro- vincial de València, es pot i es deu treballar en la perspectiva del País Valencià". I des d'una perspectiva de dur sempre les anàlisis dels temes als àmbits comarcals.

AMNISTIA INTERNACIONAL

De tots són conegudes les activitats que, bé a nivell internacional, bé a nivell de cada nacionalitat concreta, però sempre amb una aspiració universal de defensa i salvaguarda dels drets humans, promou i organitza Amnistia Internacional. Fóra difícil, perquè extens, de detallar cada una de les tasques d'aquesta entitat. Diguem, però, per tal de re- sumir, que Amnistia Internacional compta amb socis i simpatitzants en la pràctica totali- tat dels països del món i que, sobre la base de la defensa dels drets humans, es dedica a una labor de denúncia de tots aquells fets que atempten contra la dignitat de la persona hu- mana (per l'alliberament dels presos de consi- ciència, contra la pena de mort i la tortura).

Ací, al País Valencià, també Amnistia Internacional compta amb un bon nombre de col·laboradors. Prova d'això és l'exposició d'art que, amb la col·laboració de la Diputació i Ajuntament de València i d'Acció Cultural, ha organitzat en la sala Parparlló. L'exposició, que ha durat del 15 d'abril al 4 de maig, ha replegat material de gran quantitat d'artistes del país (un total de quaranta-set).

D'altra banda, Amnistia Internacional està duent a cap una Campanya per l'Abolició de la Tortura a nivell internacional que a casa nostra s'ha concretat en diverses conferències i projecció de pel·lícules durant el mes de febrer. Per a la segona quinzena de maig hom ha promogut, dins aquesta campanya contra la tortura, conferències al voltant del tema "Llibertat d'expressió".

En agraïment a l'ajut prestat per Acció Cultural a l'exposició de la Sala Parpalló, Amnistia Internacional ha fet donació a Acció Cultural d'una obra del pintor Antoni Miró.

SOCIETAT CORAL "EL MICALET": ELECCIONS

Després d'una sèrie de tensions, se celebren eleccions a la Societat Coral "El Micalet", de València. S'hi presentaven dues candidatures. Va guanyar la que representava la continuïtat de la línia renovadora que l'entitat ha vingut mantenint durant els darrers anys, i que l'ha convertida en un focus important de difusió cultural. Estava constituïda pels senyors Frederic Jordan, Josep Morera, Francesc Montesinos, Ferran Morera, Pere Garcia Pinedo, Pasqual Redó, Alexandre Gomis, Vicent Fuertes, Josefina Alberola, Joaquim Michavila, Francesc Dàvila, Emili Mira, Rafael Cervera, Robert Romero, Enric Tàrrega, Josep Gomis i Just A. Calatayud.

Felicitem ben cordialment la nova junta amb l'esperança que segueisca la tasca empresa.

COL·LEGI DE LLICENCIATS: NOVA JUNTA

El passat mes de març entrà en funcions la nova Junta del Col·legi de Llicenciats de València, de la qual formen part: Carles Furió Mas (degà), Mercè Madrid Navarro (vice-degà), Dolors Sánchez Durà, M.ª Jesús Herrera Recasens, Ramon Alós Barberà, Lola Bellvert Martín, Enric Climent Martí; Vicent Alonso Catalina, Olga Quiñones Fernández i Glòria Marcos Martí (vocals de lletres); Enric Jorro Fort, Conxa Sanvalero Albea i Josep Ignasi Navarro Sánchez.

Acció Cultural vol expressar des d'ací la seua felicitació a tots els membres, molts dels quals també són socis de la nostra entitat, i espera que el Col·legi pugua continuar la seua línia de servei al país, iniciada ja fa anys i mantinguda amb esforç.

ALACANT: "A L'ABAST"

Aquest és el nom d'una pàgina de recent creació que apareixerà cada diumenge al diari **La Verdad** d'Alacant i l'equip de redacció de la qual, coordinat per Gaspar Macià, és a Elx. S'hi alternaran seccions d'història, llengua, notícies d'actualitat, novetats bibliogràfiques i discogràfiques, etc., en perspectiva de contribució a "la tasca comuna de normalitzar la nostra cultura", segons explica en l'editorial, que du el nom d'"Acta de naixement".

En aquesta primera pàgina hi ha una entrevista amb el grup **Al Tall** i on, entre altres coses, s'anuncia la preparació d'un disc, dirigit per Joan Fuster i amb textos del poeta Vicent Andrés Estellés, que serà una mena d'història del País Valencià. Una notícia de la presentació del llibre **Òliba de la foscuria**, del poeta Andreu Morell, el 22 d'abril, a l'Ajuntament d'Elx: una secció dedicada a la llengua (una mena de narracions "gramaticals") i una agenda amb les novetats bibliogràfiques i discogràfiques en català: aquest és el material de què consta "A l'abast" en el seu primer número.

La pàgina, que és oberta a tota mena d'escrits o comunicats, d'un màxim d'extensió d'un full i amb la indicació de nom complet, adreça i document d'identitat, té la redacció al carrer Primo de Rivera, 43, entresol, a Elx.

CASTELLÓ DE LA PLANA: HOMENATGE A CASIMIR MELIÀ

El dia 16 de febrer d'enguany tingué lloc a Castelló. l'acte d'homenatge a Casimir Melià, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural, president de la Societat Castellonenca de Cultura, enginyer i escriptor. No cal que parlem ací de tota la valuosa i llarga labor que la Societat Castellonenca de Cultura, i el seu actual president, ha desenvolupat al llarg de 60 anys, però sí hem de recordar que la Societat ha publicat, des de l'any de la seua fundació, el 1920, més de 200 títols i ha aplegat al seu si el bo i millor de la intel·lectualitat castellonenca. Impulsà l'acceptació de les Normes Ortogràfiques de Castelló (1932) per part dels escriptors i intel·lectuals valencians. I tot un seguit d'activitats dirigides al redreçament cultural del País Valencià.

Doncs bé, la Fundació Huguet decidí nomenar Casimir Melià "valencià de l'any" (recordem de pas que l'any passat ho fou el president de la Fundació Ausiàs March, Joaquim Maldonado) en una mena d'homenatge al seu treball i, també, a la de l'entitat que ell representa. A l'acte del lliurament de la placa commemorativa assistiren el batle de la ciutat, senyor Tirado, el tinent d'alcalde, senyor Bellido, el president de la Caixa d'Estalvis de Castelló, En Josep Sánchez Adell, i una comissió en representació d'Acció Cultural: Joan Fuster, Eliseu Climent i Manuel Sanchis Guarner.

Volem des d'ací felicitar en Casimir Melià i la Societat Castellonenca de Cultura.

XVI CONGRÉS DE LINGÜÍSTICA I FILOLOGIA ROMÀNIQUES

El 12 d'abril passat es clausurà a Ciutat de Mallorca aquest congrés que aplegava més de set-cents lingüistes i estudiosos de la filologia romànica de tot el món.

Les realitzacions assolides, participades en XVI Congrés de Lingüística et Filologia romànica, manifesten per mitjà d'elles les progrés ricament obtinguts per la llengua catalana en la via de la normalització amb la creació de nous centres de recerca, l'inspecció de la llengua en l'ensenyament, la multiplicació de publicacions i altres manifestacions culturals, així que l'on s'aténha per sobre les milers de comunicacions realitzades amb l'actitud constant. Són, per tant, demostrats, les tentatives de secessió ideològica efectuades en País Valencià per alguns grups de pressió per les relacions d'opressió de tant fonaments científiques. Se constata, com a exemple de la llengua, a la seua estructura, ben definida, et les realitzacions de XVI Congrés consideren com a inacceptable les tentatives de fragmentació lingüística.

Mallorca, abril 1980

Signature: *[Handwritten signatures]*
 Nom: *[Handwritten names]*
 Universitat de: *[Handwritten university names]*

[List of names and signatures, including: Joan Fuster, Eliseu Climent, Manuel Sanchis Guarner, etc.]

El XVI Congrés, que ha tingut lloc al Palau de Congressos s'inicià el 7 d'abril i ha consistit en una sèrie de reunions de treball al voltant de determinats temes ("Semàntica i lexicologia", "Mètodes moderns, literatura antiga", etc.).

En la taula redona - "Present i futur de la llengua catalana" - que clausurava el XVI Congrés, es feia un balanç positiu sobre l'actual situació de la nostra llengua tot considerant la incorporació de la llengua catalana als diversos nivells de l'ensenyament, la creació de nous centres d'investigació, l'increment de la producció bibliogràfica i d'altres manifestacions culturals com uns avanços importants en el procés de normalització lingüística. Hom deixà constància, però, del rebuig de qualsevol intent de secessió lingüística, en base a criteris

acientífics, que atacàs la unitat idiomàtica del català i entrebancàs el procés de normalització lingüística.

Per tot això, els lingüistes i filòlegs aplegats al XVI Congrés decidiren de signar un manifest a favor de la unitat lingüística de la llengua catalana en el qual s'oposen "als intents de secessió idiomàtica que propugnen al País Valencià cert grups de pressió, per raons desproveïdes de base científica".

Aquest manifest, signat per estudiosos de França, Portugal, Suïssa, República Federal Alemanya, Itàlia, Àustria, Israel, Canadà, Romania, Holanda, Japó, Noruega, Finlàndia, Gran Bretanya, Bèlgica i Brasil, ha estat recentment editat, en forma de díptic, per Acció Cultural.

HOMENATGE A SÁNCHEZ GOZÁLBO

El dia 16 de novembre de 1979 tingué lloc a Castelló de la Plana, el descobriment de la placa que retola la nova plaça Doctor Àngel Sánchez Gozalbo. D'aquesta manera hom ha rendit homenatge a l'home que durant tants anys, incansablement, ha col·laborat al redreçament cultural del país. Durant el transcurs de l'acte es van rebre gran nombre de felicitacions i adhesions. L'homenatge fou convocat per la Societat Castellonenca de Cultura (de la qual Àngel Sánchez fou soci fundador), la Caixa d'Estalvis de Castelló, la Fundació Huguet, el Col·legi Oficial de Metges, la Societat Filharmònica i l'Ateneu entre altres.

No ens estem de felicitar N'Àngel Sánchez, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural, alhora que volem recordar a tots els socis i simpatitzants d'Acció Cultural l'extensa i profunda labor que ha realitzat a través dels anys l'homenatjat: col·laborador habitual del butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura, del "Cuento del dumenche", de la Revista de Castellón, d'Arte y letras, del Crit de la Muntanya i d'El Camí; així com autor de llibres com ara Llauredora, Pintors del Maestrat, Contribució a la història de la pintura valenciana quatrecentista, Bernat Serra, pintor de Tortosa y Morella, Pintores de Morella, Datos para la historia de la pintura valenciana de los siglos XIV y XV, Els Viciàns i la nostra literatura. I a tot aquest treball hom hauria d'afegir tot l'esforç que Sánchez Gozalbo ha realitzat des del seu lloc de cronista oficial de la ciutat. Enhorabona.

CASTELLÓ: CICLES DE CONFERÈNCIES

Acció Cultural va promoure a la capital de la Plana Alta dos cicles de conferències el desembre i el febrer passats, respectivament: el dia 11 de desembre, coincidint amb una presentació d'Acció a càrrec de Josep Fibla, el poeta i professor Jaume Pérez Montaner parlà sobre "La problemàtica lingüística i el decret de bilingüisme"; el 13 d'aquest mes, Vicent Ventura, Josep M.ª Perea, Amadeu Fabregat i Ernest Nabàs, protagonitzaren una taula redona sobre "La premsa i el País Valencià", per últim, el dia 21 Vicent Pitarch i Maite Rambla parlaren sobre "L'ensenyament al País Valencià avui".

El segon cicle s'inicià l'1 de febrer amb una conferència de Josep M.ª Llompart sobre "La cultura catalana a les Illes". El 15, Josep Lluís Albinyana i Francesc de P. Burguera parlaren sobre "La problemàtica autonòmica"; el 25 ho féu Lluís M.ª Xirinacs, sobre el mateix tema, i el 29 Josep M.ª Montaner Pasqual parlà sobre "Economia als Països Catalans".

Recentment, dins el conjunt d'actes que Acció Cultural va organitzar al voltant de la celebració del 25 d'abril, cal fer esment dels realitzats a Castelló de la Plana en un cicle de conferències sobre aspectes concrets de la nostra història o sobre la problemàtica de la llengua catalana al País Valencià.

El 22 d'abril hi hagué una conferència de l'home Pérez Aparicio sobre "La Guerra de Successió"; el 24 una altra de l'escriptor Josep Llomero sobre "Situació actual de la llengua País Valencià".

El dia 25, dissabte, hom inaugurà la placa commemorativa de Domènec Briau i Sañe astelló de la Plana 1664 - Viena 1775), lluitador austracista, al carrer que du el seu nom. L'acte assistí el tinent d'alcalde de la ciutat, i quèl Bellido, en representació de la seua corporació. Seguint amb el cicle de conferències hi hagué, poc després, la conferència d'Arcadi García Sanz sobre "Institucions valencianes en l'època d'Almansa".

Paral·lelament a aquests actes a Castelló hi agué també col·loquis i conferències, al voltant de temes semblants, a Vila-real, Borriana, Jutges, Almenara, la Vall d'Uixó i Vinaròs, totes elles promogudes per Acció Cultural.

ACTES A LA LLIBRERIA "ÀMBITO" DE MADRID

Amb motiu dels recitals que el cantant Raimon va donar recentment a Madrid, un grup de valencians residents en aquella ciutat, agrupats entorn a la llibreria Ambito (C/Emilio Carrere, núm. 3, Madrid - 15), es van reunir amb el cantant, primer en un col·loqui a la llibreria dita, i després en un sopar d'amistat. L'acte se celebrà amb l'assistència de personalitats del món de la cultura que viuen a Madrid, com ara Eusebi Sempere, Joan Genovés, Andreu Cillero, Canogart, Julià García Candau, Manuel Vicent, i l'adhesió de J. Monleón, Pere Altares, Vidal Beneyto, Lluís García Ber-

langua. Durant el sopar, al qual assistiren també membres d'Acció Cultural per tal de presentar l'entitat, es va plantejar la recerca d'un conducte d'eixida i difusió en Madrid a la problemàtica del País Valencià.

MORT DE LLORENC VILLALONGA

El metge i escriptor mallorquí, un dels autors més sobresortints de la prosa catalana d'aquest segle, morí el passat 28 de gener. Havia nascut l'1 de març de 1897 a Ciutat de Mallorca. Llorenç Villalonga, descendent d'una família de militars, exercí com a psiquiatra i en publicà treballs (Dos conferències sobre neurosis, 1931; Orientaciones sobre la clínica mental de Jesús, 1938), encara que ha estat molt més conegut com a novel·lista i autor dramàtic: Mort de dama (1931), Madame Dillon (1937), Bearn (1960); A l'ombra de la Seu (1966, teatre) i una sèrie de peces curtes aplegades en un sol volum amb el nom de Disbarats l'any 1971. Citem només les obres més importants.

En opinió del crític Joaquim Molas, l'obra de Llorenç Villalonga és l'expressió escrita de la decadència de la societat rural mallorquina, de la davallada d'uns valors socials inadequats a les noves realitats: un món, en definitiva, els personatges del qual mai no són capaços de replantejar-se la situació desesperada en què viuen, carregat de matisos i, perquè "intelligent i culte", contradictòriament "insolent".

Acció Cultural vol retre homenatge a un home la labor perseverant i profunda del qual

Eusebi Sempere, Ana-lisa i Raimon, en la presidència dels actes de la llibreria Àmbito.

ha estat una contribució ben important a la consolidació i renovament de les lletres catalanes.

XEST: III SETMANA DEL PAÍS VALENCIÀ

Organitzada pel seminari de Lingüística Valenciana de la Universitat Laboral de Xest, ha tingut lloc, entre els dies 5 i 9 de maig, aquesta tercera Setmana dedicada al País Valencià. Abans, ja se n'havien celebrades dues en les quals s'aconsegüí un alt percentatge de participació i d'interès.

Des del 1975, any en què comença a funcionar el seminari de Lingüística Valenciana, les activitats que s'hi han promogut han estat continuades: cursos de llengua i cultura adscrits a l'ICE de la Universitat de València, actes culturals de tota mena a les setmanes del País Valencià, etc.

Seguint, doncs, la tònica de les dues anteriors, aquesta d'enguany ha comptat amb la participació de Vicent Franch i Ferrer (una conferència: "Problemes de l'autonomia per al País Valencià"), Lluís Miquel i els 4 Z: Josep Palomero, que parlà sobre "Panorama literari actual al País Valencià" i el grup Pluja

de Gandia (amb l'espectacle "Dóna'm la lluna"): Jaume Pérez Montaner i Manuel Rodríguez Castelló, que feren un recital-col·loqui sobre "La poesia jove al País Valencià."

ALCOI: HOMENATGE A RAFAEL SELLES

Al club d'Amics de la UNESCO d'Alcoi se celebrà el 25 d'abril un homenatge a Rafael Sellés, veterà lluitador per la defensa de l'idioma des del Centre Excursionista d'aquella ciutat.

Assistiren unes cinquanta persones i es van rebre escrits d'adhesió de l'alcalde d'Alcoi, Josep Sanús; Rafael Moya, en nom d'UCD; Eliseu Climent, en nom d'Acció Cultural; el Centre d'Estudis Contestans; el PCPV; les Commissions Obreres; les Joventuts Comunistes; el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament; el PSAN; el PNPV, representat per Rafael Terol i Gisbert; i d'altres.

Feren ús de la paraula els senyors Jordi Valor, conegut escriptor, Joan Josep Pasqual i Ricard Vañó, tots els quals glossaren la importància de la tasca duta a terme per l'homenatjat.

Finalment, en un restaurant de Muro del Comtat, es va fer un sopar de germanor.

III SETMANA DEL PAÍS VALENCIÀ

Organitzada pel seminari de Lingüística Valenciana de la UNIVERSITAT LABORAL DE XEST (València)

5-9 de Maig 1980

SETMANA SANTA A L'ALGUER

Com és sabut, del 2 al 7 d'abril d'enguany l'Esplai Popular, amb la col·laboració d'Acció Cultural, organitzà un viatge a l'Alguer. El viatge, que ha estat tot un èxit, tenia una finalitat eminentment cultural i, és clar, també d'esbargiment. Hom va fer-hi diverses excursions i visites a dins i fora de la ciutat i xerrades ("Situació de la cultura catalana a l'Alguer") on participà gent d'Alguer, del País Valencià i del Principat. El dia 6, diumenge, a la nit, hi hagué un recital a càrrec de la Coral Barceloneta d'Alguer i, després, un sopar de germanor.

Del viatge, se n'ha fet diapositives i gravacions i hi ha un grup dels qui hi van anar interessats a organitzar cinefòrums i exposició de diapositives per diverses poblacions del País Valencià.

ASSEMBLEA D'INTEL·LECTUALS, ARTISTES I PROFESSIONALS DEL PAÍS VALENCIA

Al mes de juny, se celebrarà a Xàtiva una Assemblea d'Intel·lectuals, Artistes i Professionals del País Valencià, la qual tindrà com a principals objectius els següents:

- Analitzar la situació creada al país pel fracàs de la reivindicació popular del dret a l'autogovern.

- Estudiar la situació creada en relació a la degradació de la llibertat d'expressió i les conseqüències que es deriven de la passivitat dels partits polítics parlamentaris.

- Fer un balanç dels efectes d'aquesta situació en el retard del redreçament cultural del País Valencià després de la dictadura i de cara al futur.

- Considerar i acordar quines han de ser les postures dels professionals de la cultura en aquesta conjuntura.

- Crear, si l'assemblea ho aprova, uns òrgans que la representen de forma permanent.

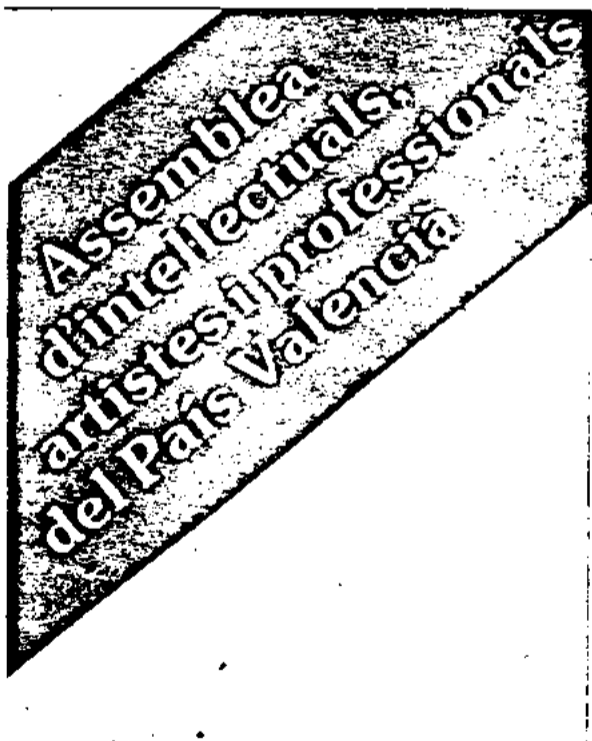
Per tal de convocar els educadors, artistes, escriptors, intel·lectuals, periodistes i professionals d'arreu del país, els promotors de l'Assemblea han llançat un manifest que està difonent-se àmpliament.

PRIMER CONGRÉS JUVENIL ESCOLAR

Al Palau de Congressos de Barcelona, entre el 9 i l'11 de maig passats, va celebrar-se el Primer Congrés Juvenil Escolar que organitzaven el setmanari Rodamón i Acció Escolar del Congrés de Cultura Catalana, amb el patrocini de la Direcció General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya. Estava dedicat a xiquets i xiquetes de segona etapa d'EGB, en representació de les seues escoles.

El tema general del Congrés era "la conservació i el desenvolupament de la nostra ecologia natural i cultural". El president d'honor fou el conegut geògraf i pedagog Pau Vila. Les activitats del Congrés foren possibles gràcies a les aportacions de diverses entitats oficials, entre les quals diversos ajuntaments del País Valencià i el Ministeri de Cultura.

En representació de diverses escoles valencianes assistiren més de 150 xiquets de distintes poblacions: Aiello de Malferit, Ontinyent, Castelló de la Plana, Betxí, Vila-real, Vinaròs i València. El total de participants fou de nou-cents xiquets.

"TRENTA-QUATRE": PROGRAMA DE RADIO D'ONTINYENT

Joan Tormo, Pere Mayor i Dolors Torres són els responsables d'aquest programa que s'emet a Ràdio Ontinyent. Té un contingut eminentment cultural i consta d'un espai dedicat a l'ensenyament de la llengua --"Millorem

el llenguatge"--, on col·labora Enric Valor: un noticiari general (centrat sobretot en notícies de caràcter comarcal i nacional), tot coordinat amb nombrosos intervals musicals.

"Trenta-quatre" s'emet cada dijous en ona normal i freqüència modulada, i té una durada de mitja hora --de 16 a 16'30--.

Acció Cultural col·labora a la realització d'aquest programa.

PATRIMONI ARTÍSTIC

L'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA DE CASTELLÓ

El 18 d'abril passat tingué lloc, a la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de Castelló, l'acte de presentació d'una nova associació arqueològica: "Llansol de Romani". Amb aquest motiu es va celebrar una exposició de materials procedents de la Cova de l'Oret (Eslida) que la dita associació havia cedit al Museu Provincial de Belles Arts.

ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA DE CASTELLÓ

ACCIÓ CULTURAL
DEL PAÍS VALENCIÀ

"Llansol de Romani", que pren el nom d'un erudit valencià del segle XVI, Francesc Llansol de Romani, pretén "el foment i desenvolupament de totes aquelles activitats culturals i científiques que es relacionen amb l'estudi i el progrés de la Història Antiga en general i en especial de totes les actuals comarques de Castelló".

Juntament amb l'exposició de material arqueològic va haver-hi una conferència-col·loqui a càrrec de Carme Aranegui i Miracle Gil-Mascarell, professores del Departament de Prehistòria i Arqueologia de la Universitat de València, sobre el tema "Problemàtica de la civilització ibèrica a les comarques de Castelló".

Acció Cultural hi ha col·laborat des de primera hora.

ALZIRA: ANEM DESCOBRINT

S'acaba d'editar el llibre *Anem descobrint... (II)*, que és el número dos d'un que es va editar dedicat a la ceràmica d'Alzira. Aquest d'ara, sobre l'arquitectura, està patrocinat per la Diputació de València. Acció Cultural i altres entitats i conté un excel·lent material fotogràfic sobre mostres arquitectòniques representatives de diverses èpoques i estils: àrab, gòtic, renaixentista, barroc i modernista.

El text és de Norbert Blasco i el material documental ha estat preparat per alumnes d'EGB i BUP d'Alzira.

Té un plantejament eminentment pedagògic ja que un dels objectius que persegueix aquest llibret és "que els escolars de la Ribera

(continua en pàg. 26)

25 DABRIL

DEFENSA LIBERTAD NACIONAL

25 D'ABRIL

El 25 d'abril s'ha convertit indubtablement en una de les dates més populars del calendari col·lectiu del País Valencià. Enguany, com en ocasions anteriors, ha donat lloc a diversos actes, especialment conferències, per tot el nostre territori.

Donem ací notícia dels actes duts a terme a Alacant i altres poblacions.

LA PREMSA D'ALACANT I ACCIÓ CULTURAL

Acció Cultural està moralment obligada a agrair als diaris d'Alacant, *Información i La Verdad*, que, d'acord amb la seua línia habitual, informaren abundantment i objectivament dels diversos actes protagonitzats per la nostra entitat a Alacant i Elx amb motiu del 25 d'abril i de la nostra assemblea general. No cal dir amb quina satisfacció complim aquest deure.

ADHESIONS ALS ACTES DEL 25 D'ABRIL A ALACANT

Amb motiu dels actes que van tenir lloc a Alacant en commemoració del 25 d'abril, les entitats culturals del País Valencià i gran nombre d'intel·lectuals signaren un manifest que reproduïm a continuació (aquest manifest va ser publicat per la premsa):

Les entitats culturals i intel·lectuals del País Valencià firmants d'aquest escrit, hem vist amb satisfacció, la celebració a Alacant dels actes commemoratius del 25 d'abril d'enguany, als quals cal atribuir una especial significació en l'hora actual del País Valencià.

Amb aquest motiu volem expressar la nostra gratitud a la ciutat d'Alacant, representada per l'excel·lentíssim Ajuntament i pel seu alcalde, senyor Lassaletta, per les atencions i les deferències amb què han rodejat aquests actes.

Cal lamentar que s'hagen produït alguns incidents (agressions i provocacions contra els participants) que tenien com a objectiu entorbellir la claredat d'uns actes d'afirmació cultu-

ral i patriòtica. Aquests incidents foren mínims malgrat alguns intents posteriors de falsejar-ne el sentit i les dimensions i el balanç de la celebració és plenament positiu. Els milers i milers de valencians i valencianes de tot el País que, en pau i en ordre, expressaren els seus desitjos i les nostres reivindicacions col·lectives, així ho proclamaven amb la seua presència.

Associació de Veïns l'Illeta, El Campello. Associació de Veïns "Unjta", Santa Pola. Grup Cultural Espioca, Benifaió, d'Espioca. Amics de la Cultura, Silla. Grup de Dones de la Safor, Gandia, Club de Cine i Foto de la Safor, Gandia, Centre Carles Salvador, València, Fundació Gaetà Huguet, Castelló de la Plana, Fundació Josep Renau, València. Acció Cultural del País Valencià, València. Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma, València. Agrupació de la Juventut Potries, Grup de Teatre Pluja, Gandia. Associació Cultural "Aigües Vives", de Nules i la Vila-vella. Amics de la Costera, Xàtiva. Col·lectiu de mestres de la Costera, Xàtiva. Associació Cultural "La Balaguera", La Pobla Tornesa. Associació Cultural "Julivert", Castelló de la Plana. Centre Excursionista, Castelló de la Plana. Associació Vilanovina de Cultura, Vilanova d'Alcolea. Agrupació Borriana de Cultura, Borriana. Seminari de Llengua i Cultura del País Valencià, València. Centre Cultural Lluís Galiana, Ontinyent. Grup Cultural de Quatretonda. Casa de la Cultura, L'Olleria. Organització Cultural de Catarroja, Col·lectiu Cultural l'Alcavor, Manises. Grup de Teatre "La Guadanya", Alacant. Club d'Amics de la Unesco, Alacant. Junta Directiva de la Federació d'Associació de Veïns de la comarca de l'Horta, València. Associació de Veïns de Sant Marcel·lí, València. Associació de Veïns Abastos-Finca Roja, València. Associació de Veïns Migjorn, Vinaròs. Centre Excursionista, Vinaròs. Centre Cultural i Esportiu, Morella. Associació Cultural "Rella", Vila-real. Nou Teatre Estudi, Vinaròs. Associació de Veïns l'Encarnació, Alzira. Centre Cultural Castallut, Castalla. Centre Cultural Colivenc, Onil. Societat Cultural Carròs, La Font d'En Carròs. Col·lectiu Ecològic de la Safor, Gandia. Centre Excursionista

de la Safor, Gandia. Col·lectiu de Mestres de la Safor, Gandia. Associació Cultural de Càcer. Associació Cultural de Sumacàrcer.

Joan Fuster i Ortells, Escriptor. Raimon Pelegero i Sanchis, Cantant. Vicent Andrés i Estellés, Escriptor. Manuel Sanchis Guarner, Professor. Vicent Peset Llorca, Metge. Eliseu Climent i Corberá, Editor. Josep Renau i Berenguer, Pintor. Vicent Ventura i Beltran, Periodista. Carles Salvador i Monferrer, Pedagóg. Andreu Alfaro, Escultor. Ovidi Montllor Mengual, Cantant. Arcadi Garcia i Sanz, Historiador. Isidor Balaguer i Sanchis, Botiguer. Antoni Bru i Gómez, Advocat. Beatriu Civera, Escriptora. Amadeu Fabregat, Escriptor. Lola Gaos, Actriu. Joan Genovés i Candel, Pintor. Joan Senent i Moreno, Enginyer. Joan F. Mira i Costerà, Catedràtic. Josep Lluís Pitarch i Tortajada, Professor. Antoni Miró i Bravo, Pintor. Vicent Pitarch i Almela, Catedràtic. Enric Valor i Vives, Escriptor. Joan Valls i Jordà, Poeta. Pilar López, Directora de València Semanal. Manolo Boix, Pintor. Francesc Messa, Pintor. Jesús Huguet, Escriptor. Enric Cerdan Tato, Escriptor. Antoni Amorós, Director de Teatre. Josep Vt. Mateo Navarro, Escriptor. Màrius Candela Vicedo, Pintor. Vicent Gonzàlvez Montoro, Escriptor. Josep Bevià, Senador. Enric Llobregat, Arqueòleg. Immaculada Sabater, Regidora. Antoni Alberola, Periodista. Francesc de Paula Seva Sala, Professor i diputat. Josep Cascales, President AA.VV. El Pla d'Elx. Daniel Climent Giner, Professor. Maria Soler López, Professora. Ferran Vallemilla Garcia de Gamarra, Professor. Assumpció Torres, Professora. Trinidad Simó, Professora.

qualsevol Comissió Mixta que no treballa a partir d'aquest reconeixement. En aquest sentit, el sotasignat s'adhereix al manifest signat a Ciutat de Mallorca aquest abril per romanistes de tot el món reunits al XVI Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques. Alacant, 27 d'abril de 1980".

Hom replegà un total de 7.000 signatures.

LA MOIXERANGA, PER A BANDA DE MÚSICA

En els rancurs de l'Aplec, la Banda de Música de la Marina Alta va estrenar la versió per a banda de *La Moixeranga*. Aquesta versió ha estat realitzada, per iniciativa d'Acció Cultural, per un conegut compositor del país.

La música solemne d'una de les danses tradicionals d'Algemesí, convertida en himne popular i reivindicatiu, podrà assolir així una major difusió. Fins ara, *La Moixeranga* era interpretada solament amb tabalet i dolçaina.

CONFERÈNCIES SOBRE EL 25 D'ABRIL

Acció Cultural va commemorar el 25 d'abril d'enguany amb diversos actes, entre els quals cal ressaltar la conferència a càrrec de la professora Carme Pérez Aparicio.

a càrrec de la professora Carme Pérez Aparicio. La conferència se celebrà a l'Aula Magna de la Universitat Literària de València i havia

ELS PARTICIPANTS EN L'APLEC, CONTRA EL DECRET DE BILINGÜISME

Els participants a l'Aplec d'Alacant van signar individualment un escrit que es referia a l'ordre ministerial que ha de desenvolupar el Decret de Bilingüisme. El text era el següent: "El sotasignat, davant la molt possible eventualitat d'una Ordre Ministerial sobre introducció del valencià a l'ensenyament, lesiva per als interessos culturals del poble valencià i feta d'esquena al mateix poble, expressa d'avantguarda el seu rebuig a tota ordre que no reconega el fet que el valencià és una variant de la llengua catalana i, en conseqüència, rebutjarà

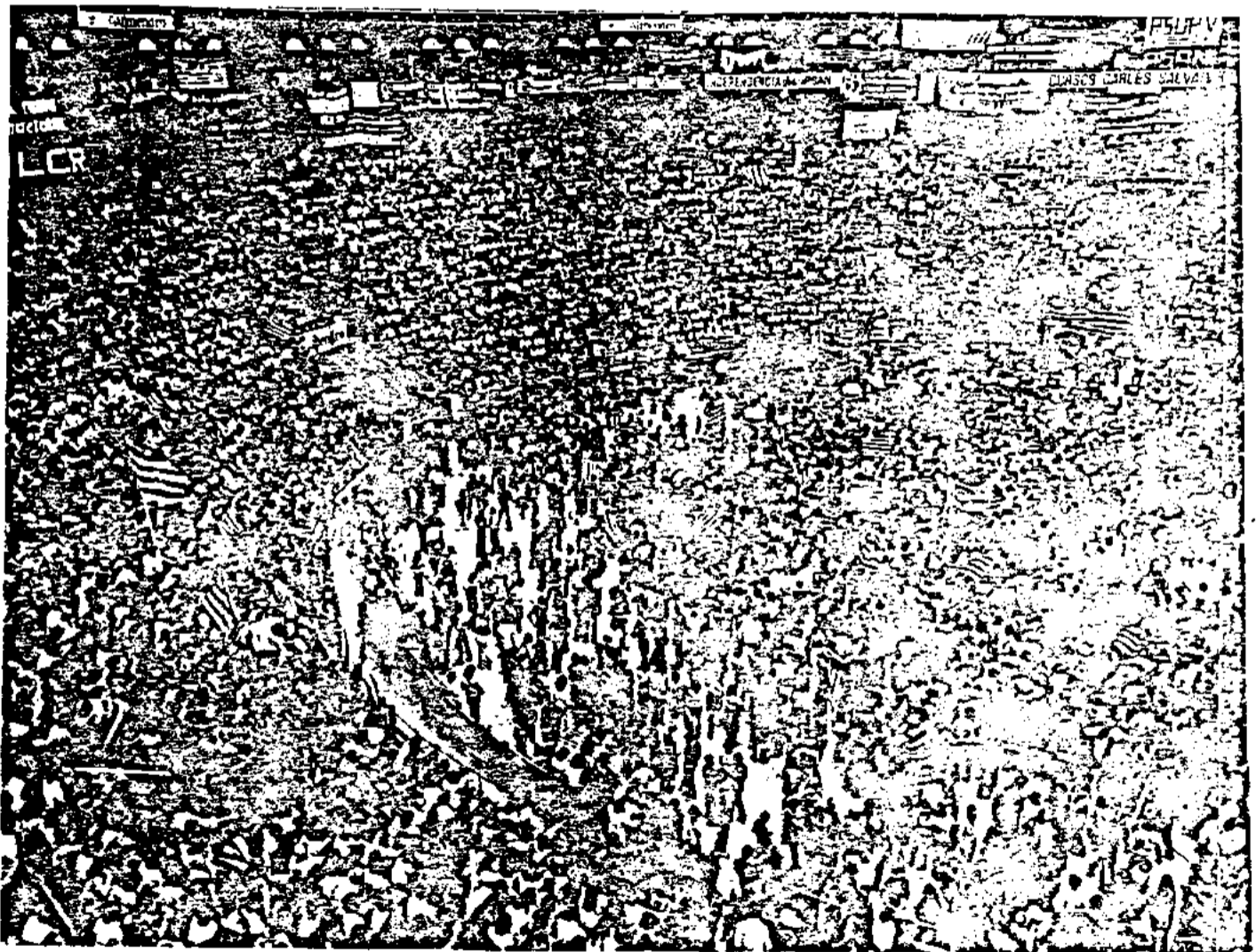

estat organitzada en col·laboració amb aquesta institució acadèmica.

Presidiren l'acte, que fou seguit per un públic ben abundant, els senyors Gil Corell, Joan Fuster, Sanchis Guarner, Eliseu Climent i Sebastià Garcia Martínez, vice-rector de la Universitat, el qual ostentava la representació del rector.

La documentada conferència de la doctora Pérez Aparicio glossà àmpliament tant els fets commemorats com la seua significació.

Organitzades per l'Aula de Cultura d'Acció Cultural, en col·laboració amb entitats locals, hi hagué també conferències sobre el 25 d'abril a nombroses poblacions del país. Entre d'altres, ressenyem les de Vinaròs, Borriana, la Vall d'Uixó, Almassora, Xirivella, Sumacàrcer, Algemesí, Alzira, Sueca, Alaquàs, Beniparrell, Torrent, Almàspera, Albo-

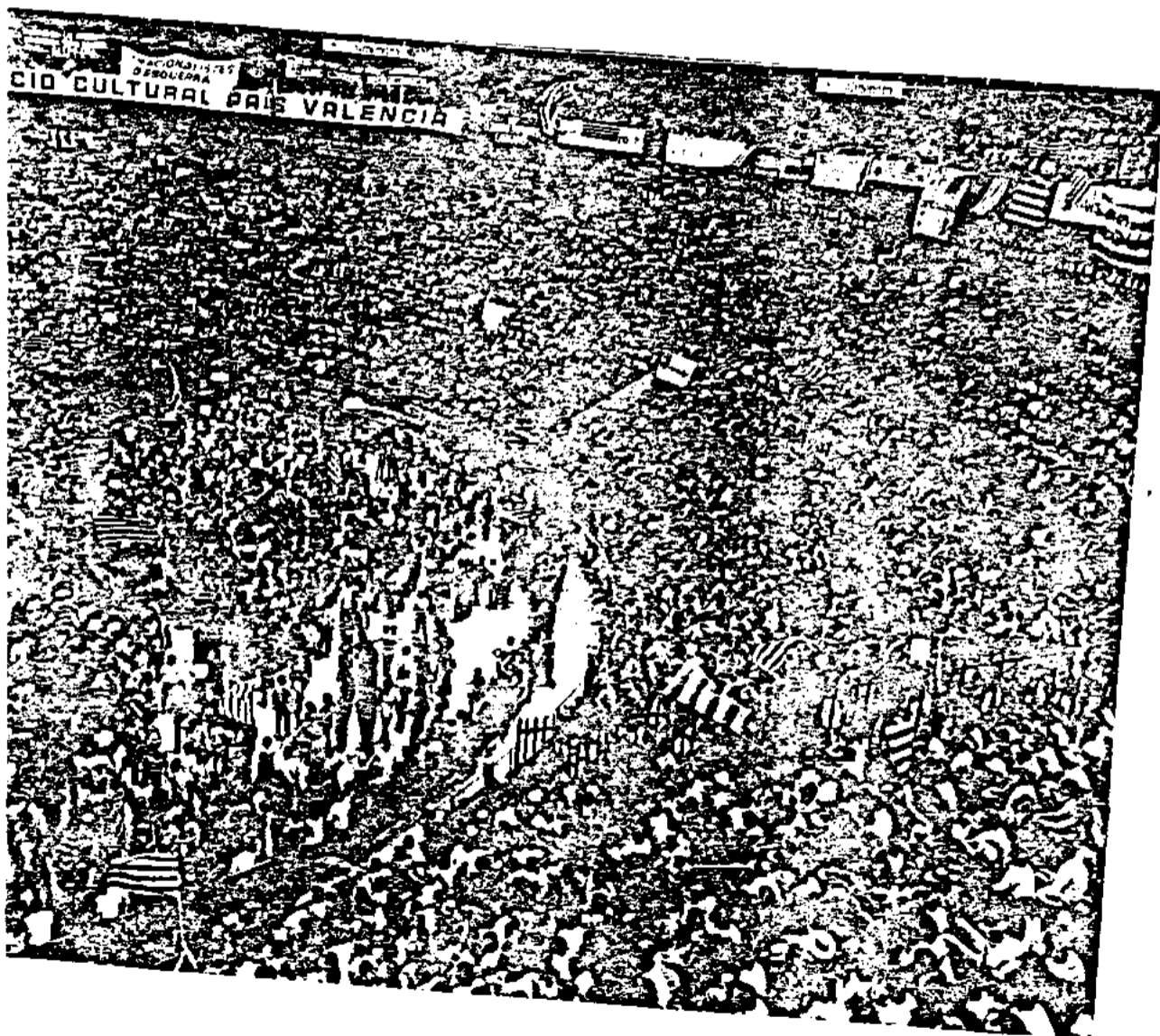

raia i a diverses associacions de veïns de València. Els conferenciants eren, en bona part, membres del seminari d'Història Moderna de la Universitat de València.

APLEC A LA PLACA DE BOUS

De les 11'30 del matí a les 2'30 del migdia es va celebrar a la Plaça de Bous d'Alacant, amb l'assistència de més de 16.000 persones, l'Aplec organitzat per Acció Cultural per tal d'eixugar el gran dèficit produït per la realització de la Campanya Carles Salvador.

Entre altres moltes col·laboracions desinteressades, que seria inacabable d'enumerar, cal ressenyar ben especialment les dels artistes que van actuar en l'Aplec: la Banda de Música de la Marina Alta; el grup Cadafal, d'Elx;

Lluís Llach; el grup Al Tall; la colla de dolçainers La Moma i Raimon.

A la presidència de l'acte hi havia, entre altres personalitats, Joan Fuster, Josep-Lluís Lassaleta, l'escultor suecà exiliat a Cuba Enric Moret, Josep-Lluís Albinyana, l'alcalde d'Elx, Ramon Pastor, el de Crevillent, Emili Muñoz...

La plaça era literalment coberta de senyeres valencianes i de banderes i pancartes de diversos partits i grups de tota mena.

El públic va seguir amb gran interès i amb un alt grau de participació tot el desenrotllament de l'acte, el qual, a banda les actuacions dels artistes esmentats, va consistir també en la lectura d'un Manifest d'Acció Cultural, d'un informe sobre la Campanya Carles Salvador, i en la signatura pels assistents d'un escrit sobre el decret de bilingüisme.

Tot l'Aplec va desenvolupar-se sense cap mena d'incident.

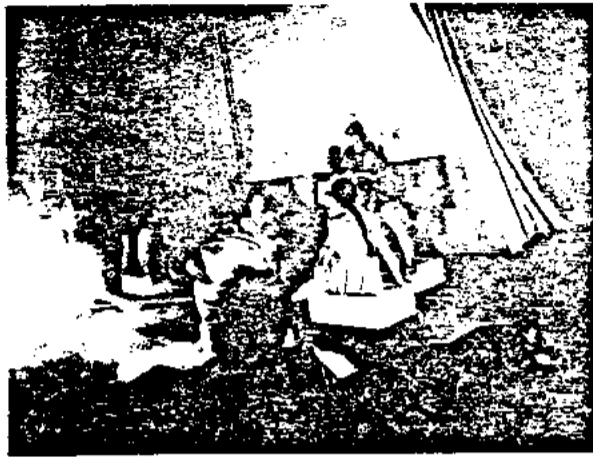
LA MOIXERANGA, PER A BANDA DE MÚSICA

En el transcurs de l'Aplec, la Banda de Música de la Marina Alta va estrenar la versió per a banda de *La Moixeranga*. Aquesta versió ha estat realitzada, per iniciativa d'Acció Cultural, per un conegut compositor del país.

La música solemne d'una de les danses tradicionals d'Algemesi, convertida en himne popular i reivindicatiu, podrà assolir així una major difusió. Fins ara, *La Moixeranga* era interpretada solament amb tabalet i dolçaina.

III APLEC D'ESTUDIANTS D'ENSENYAMENT MITJÀ DEL PAÍS VALENCIA

Coincidint amb els actes que Acció

Cultural organitzà en commemoració del 25 d'abril, tingué lloc a la ciutat d'Alacant aquest III Aplec el dissabte 26. L'organitzà la Coordinadora d'Estudiants d'Ensenyament Mitjà, en col·laboració amb Acció Cultural, i hi participaren grups de Borriana, Castelló, Benicarló, Alzira, Carlet, Canals, Benidorm, Crevillent, Catarroja, València, Gandia, Sagunt, Massamagrell, Xàtiva, Elx, Llíria, Dénia, Alacant, la Vila Joiosa, etc.

El dia del III Aplec, el 26, a les 14'00 hi hagué la recepció a l'Ajuntament d'Alacant i poc després un dinar al Castell de Santa Bàrbara.

A les 18'00 començaven els actes que hi havia programats per a la vesprada: representacions de teatre i de folklore realitzades simultàniament. Al saló d'actes de l'Escola de Magisteri, el Grup de l'Institut d'Alzira representava l'obra *La pau retorna* a Atenes davant unes cinc-cents persones; a l'Institut Miguel Hernández hi havia l'actuació dels grups de danses de l'Institut de Crevillent, "El Tren-call de Carlet" i el grup de dolçainers de Catarroja, amb assistència d'uns set-cents participants.

A la nit, al Poliesportiu d'Alacant, se celebrà una Festa Rock amb la participació del Grup Califat d'Alzira, el Mosto, d'Alacant, l'Orquestra Pirata, també d'Alzira, Paràbolum de Xàtiva. A la festa, que durà de les 23'00 a les 4 del matí, assistiren unes tres mil persones. Durant la seua celebració hi hagué la lectura dels comunicats d'adhesió a l'Aplec: totes les organitzacions juvenils democràtiques del País Valencià, grups ecologistes i antinuclears, grups d'alliberament sexual, organitzacions culturals i juvenils, sindicats de treballadors, etc.

Cal dir també, dins el capítol d'adhesions, que l'Ajuntament de la ciutat d'Alacant col·la-

borà des de primera hora amb l'Aplec: prova d'això és que edità un full informatiu sobre la història d'aquesta ciutat i facilità gratuïtament l'entrada al castell de Santa Bàrbara als estudiants i participants d'aquesta jornada.

Els organitzadors d'aquest III Aplec, impulsats per l'èxit dels actes a Alacant, han constituït el "Col·lectiu cap al IV Aplec". D'aquesta manera hom continuarà promovent els aplecs de joves i estudiants del País Valencià des del treball perseverant i obert a quantes iniciatives s'hi oferesquen dins una línia general del recuperament i retrobament cultural del País Valencià.

MANIFESTACIÓ

El 27 a la tarda, una multitudinària manifestació de més de trenta mil persones (la més gran que mai s'haja celebrat a Alacant) va recórrer els carrers de la ciutat, seguint una convocatòria de nombrosos partits polítics parla-

mentaris i extraparlamentaris, "contra la política antivalenciana d'UCD".

La marxa va partir a les 17'30 de la plaça de l'Ajuntament. L'encapçalava una representació dels partits convocants, duent una enorme senyera del País Valencià. Immediatament venien els participants del PSPV-PSOE, entre els quals es podia veure els dirigents Josep Bevià, Assumpció Cruaïnes, Antoni Garcia Miralles, Alfons Cucó, Albert Pérez Ferré, Manuel Sánchez Ayuso, Jaume Castells, Joan Lerma, els batlles d'Alacant i de València, Lassaleta i Pérez Casado i l'ex-president del Consell, Albinyana.

Venia després el PNPV, amb regidors de diverses poblacions; el PCT i el PCE (VIII i IX Congressos), recentment unificats: MCPV, PSAN, LCR, etc.

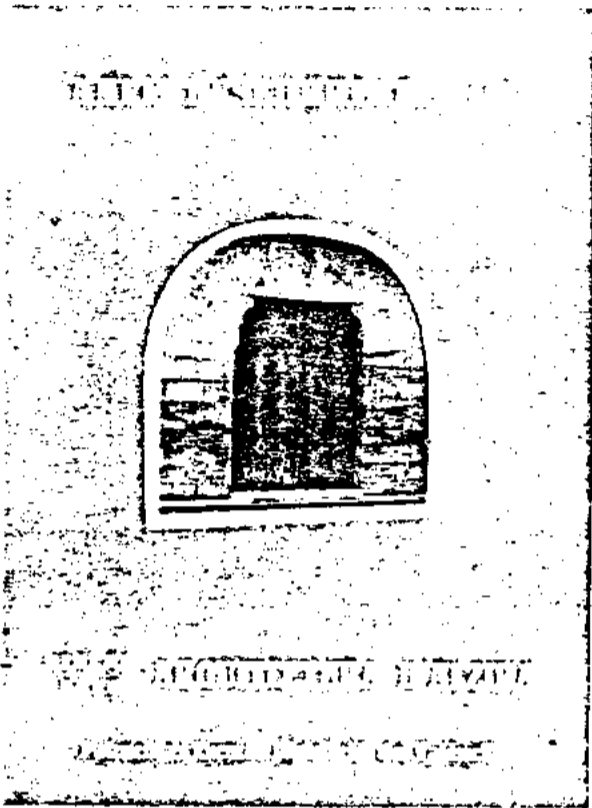
Pel PCPV assitiren, entre d'altres, Emèrit Bono i Pilar Bravo, diputats d'aquest partit.

També hi havia el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament i altres sindicats i grups provinents de poblacions de tot el país.

La premsa d'Alacant va remarcar àmpliament la importància de la manifestació.

**ENVIEU ELS VOSTRES FILLS
A LES COLÒNIES D'ESTIU
D'ACCIÓ CULTURAL**

(ve de la pàg. 18)

tinguen una eina que els pugua servir de referència quan ells vulguen fer treballs semblants" perquè segons explica més avall, "si l'escola no està arrelada al medi, poc podrem fer per mantindre l'autenticitat dels nostres pobles, dels nostres costums, de la nostra història".

JORNADES SOBRE EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC I URBANÍSTIC DEL PAÍS VALENCIÀ

Els dies 8, 9 i 10 de novembre passats tingueren lloc a Alacant les primeres "Jornades sobre el patrimoni arquitectònic i urbanístic del País Valencià" organitzades per les Comissions de Serveis i Informes (CSI) del Col·legi Oficial d'Arquitectes i en col·laboració amb la presidència del Consell.

Comptaren amb la participació de Josep V. Bevià; Josep Ll. Martínez Morales, de la Comissió de Transferències Consell-Estat espanyol; Antoni González, secretari del SERPAC (Servei per a la Protecció del Patrimoni Arquitectònic Català); Manuel Girona, Joan Flors i Antoni Leida, de la Comissió d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sagunt; Fernando

Fuentes Bodelón, redactor de la "Ley de Medio Ambiente"; Vicent Soler, Salvador Forner, Màrius Bevià, Josep Sorribes, Vicent Vidal Vidal, Francesc Roca -del CEUMT-, i les Comissions d'Arxiu Històric i d'Urbanisme d'Alacant, Castelló de la Plana i València.

Uns dos-cents jornadistes -professionals especialitzats sobretot, però també gran nombre de regidors de municipis valencians- seguiren activament la marxa de les sessions. En les reunions es tractaren temes com ara l'estat actual del patrimoni arquitectònic i urbanístic, les competències autonòmiques en matèria de patrimoni, la legislació vigent sobre el tema i les mesures fiscals i econòmiques per a la conservació i reviscolament d'aquest patrimoni.

Les conclusions finals situen aquestes jornades en el marc de la lluita per la recuperació cultural del País Valencià. Hom veié necessària la continuïtat de les jornades i la col·laboració entre professionals per tal d'anar recuperant el patrimoni arquitectònic i urbanístic en base a unes primeres reivindicacions ben concretes.

ENRIC MORET, DE NOU AL PAÍS

L'escultor Enric Moret, nascut a Sueca, i militant del Partit Comunista, viu exiliat a Cuba des del 1939. Allà és actualment director de l'Institut Superior de Belles Arts de l'Havana i té un notable prestigi com a artista. Recentment ha fet una breu estada al País Valencià, la qual ha donat lloc que participés en diversos actes, entre els quals l'Aplec d'Alacant.

Amb aquest motiu, l'Escola de Belles Arts de Sant Carles ha muntat una exposició fotogràfica sobre algunes de les més importants obres de l'escultor.

ORGUES DEL PAÍS VALENCIÀ

L'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue està publicant la sèrie de monografies "Orgues del País Valencià". Els números d'aquesta col·lecció, mensuals, abracen des del passat mes de novembre de 1979 fins el de desembre de 1980, ambdós inclosos.

Cada quadern d'aquests es dedicarà a un sol orgue del País Valencià i contindrà una secció d'apunts sobre les característiques generals de l'orgue. Es pretén així donar un interès divulgatiu a la publicació.

A més a més de les fotografies que s'hi publiquen sobre l'orgue al qual es dedica la monografia, es reproduïxen, en gravats, d'altres que han arribat fins els nostres dies a través de mosaics, monuments funeraris, miniatures, pintures, escultures, etc.

OLOCAU: LA CASA. EL PAISATGE

Aquest és el títol d'un fullet ben interessant publicat recentment amb una introducció de J. Esteban Chapapria, del Col·legi d'Arquitectes de València, i amb la col·laboració d'aquesta i d'altres entitats.

El text i les il·lustracions presenten diversos aspectes de l'habitatge d'aquell poble del Camp de Túria, tot cridant a la seua conservació.

LA PEL·LÍCULA SOBRE EL MISTERI A LA TELEVISIÓ NORD-AMERICANA

Recentment, la cadena de televisió dels Estat Units, Public Broadcasting System, va transmetre, en connexió amb més de 200 estacions el film sobre el Misteri d'Elx dirigit per la sòcia d'honor d'Acció Cultural Gudie Lawwetz i per Michael Dodds.

L'èxit del film ha estat molt notable i nombrosos periòdics nord-americans se n'han fet eco amb elogi.

Acció Cultural té el projecte de promoure la realització d'una versió valenciana del text d'aquest film.

LA "CANTATA DE NADAL". D'AMAND BLANQUER I JOAN VALLS

Els dies 19 i 20 de gener es va estrenar, al Teatre Reial de Madrid, la "Cantata de Nadal", obra musical d'Amand Blanquer sobre textos del poeta Joan Valls y de la Junta Consultiva d'Acció Cultural. Dirigi l'Orquesta Sinfònica de Radiotelevisión Española Enrique García Asensio, el qual, en opinió d'Amand Blanquer, va fer una gran labor en el muntatge de l'obra.

Aquesta estrena mundial de la "Cantata" ha constituït tot un èxit i la premsa n'ha fet un ampli ressò: pràcticament tots els diaris madrilenys li han dedicat un espai en les seues edicions.

El tema nadalenc havia estat utilitzat ja per Amand Blanquer en algunes ocasions en base a textos folklòrics valencians. La "Cantata", però, ha evitat tots els possibles tòpics al respecte, i ha tractat el tema amb originalitat, amb un llenguatge propi i actual. "He procurat que el text poètic hi quedàs exposat amb summa claredat i que les paraules no es perguessen, malgrat la complexitat orquestral. La melodia, tan característica de la meua obra -així com l'harmonia, el contrapunt i els més imprevisibles xocs sonors-, no fan sinó acreïxer l'exigència del text: la seua tendresa, la seua vivència i el colorit d'aquell universal missatge bíblic". Aquestes paraules de l'autor de la música ens poden donar un indici de la seua obra.

Cal esperar, doncs, que ben prompte poguem els valencians participar directament de l'important esdeveniment que han protagonitzat els dos artistes alcoians, amb la possibilitat de poder sentir la "Cantata" al País Valencià.

PATRIMONI NATURAL

BUTLLETÍ DE COORDINACIÓ ANTINUCLEAR AL PAÍS VALENCIÀ

Acaba d'eixir aquest Butlletí corresponent als mesos de març i abril que fa (és doble) els números 4 i 5 de la sèrie. Entre altres coses, denuncia el fet que es descarregaren 100 tones d'urani al port de València destinats a Cofrents entre finals de febrer i principis de març, i que això passàs sense haver-hi cap autorització per part de l'Ajuntament de la ciutat, ni cap mesura de seguretat per a la població ni cap informació prèvia als habitants de la Vall d'Aiora. La història es repeteix diàriament: la llei del silenci i de l'embut. L'omnipotència de les grans companyies i el silenci còmplice dels mitjans d'informació (i quins altres interessos velats o encoberts?) contra una vida sana en una terra habitable. Què els pot importar, als responsables de la nuclearització, la supervivència del País Valencià? "Un tresor tan car i perillós —es refereix a l'urani— exigia adequada protecció. Mesures de seguretat per al mineral, no per als homes. L'hipotètic incident del qual tenen por és el que podria afectar l'urani, no la població. Trenta vehicles de la Guàrdia Civil el protegien (contra qui?)".

Des de la inevitabilitat dels fets consumats però en un projecte esperançador de futur el Butlletí interroga: "Serà, una vegada més, el 'caràcter muelle y dócil' que deia el d'Olivares?".

Acció Cultural, perquè creu que la recuperació del País Valencià també passa pel dret sobirà a decidir quina vida volem, vol sumar-se al moviment de protesta que encapçalen els grups antinuclears i ecologistes contra aquests atacs al medi ambient i la vida de tots el valencians.

25 DE MAIG: JORNADA ANTINUCLEAR

A proposta de la Coordinadora Antinuclear d'Alzira, el dia 25 de maig se celebrà a Alzira un aplec, amb més de 3.000 participants. La jornada té un caràcter mundial i s'inscriu dins els acords de la IV Conferència Internacional del moviment antinuclear.

Aquests acords, al País Valencià, es concreten en les següents consignes: paralització de la central nuclear de Cofrents, devolució de l'urani; les nuclears, font d'energia? font d'atur!; pla energètic valencià; l'OTAN és nuclear; no volem aigua contaminada. Hi hagué grups de discussió, les resolucions dels quals foren després exposades a tothom. Finalment hi hagué una manifestació.

1.ª SETMANA ECOLÒGICA A CATARROJA

L'Organització Cultural de Catarroja (l'Horta), a través de la seua Vocalia Ecològica, organitzà la 1.ª Setmana Ecològica a Catarroja. Del dilluns 19 fins el diumenge 25 els ecologistes de Catarroja desenvoluparen un extens programa d'actes com ara col·loquis ("Introducció a l'ecologia", "Nuclears i energies", "Alimentació i contaminació"), projecció de diapositives, de diverses pel·lícules ("Biotipo"), jocs per a xiquets, representacions teatrals a càrrec de la Vocalia de Teatre de l'OCC. Hi van participar, a més dels organitzadors, el Centre Excursionista de Catarroja, el Comitè Antinuclear de València, el grup AVIAT, l'equip d'arquitectes municipals "Veges tu" i "Mediterrània" i diversos especialistes en el tema ecològic (sociòlegs, metges naturistes, especialistes en dietètica, químics, tècnics en agricultura biològica). El diumenge 25 fou la cloenda de la 1.ª Setmana i hom va organitzar una "Marxa cap a l'Albufera". En el tríptic que anunciava els actes, els ecologistes de Catarroja exposaren les raons de la lluita ecològica perquè "l'Albufera es mor, la Mediterrània cada volta està pitjor; hi ha contaminació pertot arreu (productes químics en els aliments, etc.), hi ha centrals nuclears perilloses i aquest estiu s'ha cremat mig País Valencià". Raons de pes i que palesen a bastament que l'ecologia no és només "el color verd i les macetes" sinó un plantejament per a una vida més neta i lliure.

QUÈ FEM A L'ESTIU ?

L'estiu és una època particularment favorable per a dur a terme activitats culturals que en la resta de l'any són difícils o impossibles, sobretot fora de les grans ciutats del país. Festes populars, cicles de conferències, curssets, campaments, etc., poden servir perfectament per a animar la vida cultural de les comarques en un temps que hi ha més temps lliure i més trànsit de persones d'un lloc a l'altre.

Ací donem informació sobre algunes només algunes-- activitats possibles. No cal dir que la imaginació i les circumstàncies de cada cas i cada lloc concrets donaran origen a unes altres iniciatives.

COLÒNIES D'ESTIU D'ACCIÓ CULTURAL

Seguint l'experiència de l'any passat, sobre la qual vam informar al número 4 del nostre Butlletí, enguany hi haurà novament Colònies d'Estiu per a fills de socis d'Acció Cultural.

Hi ha prevista la celebració de dues colònies, al Penyagolosa (com en 1979) per a xiquets d'edats compresas entre els vuit i els dotze anys, dividits entre els dos llocs d'acord amb criteris pedagògics, per edats.

Com en 1979, les colònies aniran a càrrec de monitors preparats per l'Acció Cultural i comptaran amb un servei mèdic, proveït per facultatius consocis nostres. Cal advertir que la nostra darrera Assemblea General va felicitar tots els qui havien participat en l'organització de l'anterior colònia.

Es faran la segona quinzena de juliol, amb una durada possible de dotze dies.

Les inscripcions cal fer-les a les nostres oficines. Com que les colònies tenen limitacions de nombre de xiquets s'admetran segons ordre d'inscripció.

Els xiquets que prengueren part a la colònia de Sant Joan de Penyagolosa en 1979, han realitzat després dues excursions. Una, en gener, a Olocau (amb projecció de pel·lícules sobre la festa dels pares i l'aplec dels xiquets) i una altra a Portaceli.

A més de les colònies pròpies, Acció Cultural en promourà dues més, una a Morella i una altra a la comarca Els Serrans.

COLÒNIA D'ESTIU A MALLORCA

Del 18 al 31 d'agost se celebrarà a l'Alberg d'Alcúdia (Mallorca), una Colònia d'Estiu Infantil dels Països Catalans. Hi participaran cent xiquets de 12 a 14 anys. El preu per participant és de 11.000 pessetes, incloen-hi el trasllat des del port de Ciutat de Mallorca o de l'aeroport de Sant Joan fins a l'Alberg. Aquesta colònia està organitzada per l'Obra Cultural Balear. Hom calcula que hi assistiran 20 xiquets de les diverses comarques del País Valencià.

Per a més informació hom pot adreçar-se a l'Obra Cultural Balear, Impremta 1, principal, 2.ª (Ciutat de Mallorca) o bé a Acció Cultural.

L'equip de dirigents i animadors és format per persones procedents del Centre d'Estudis de l'Esplai i dels Escoltes de Mallorca.

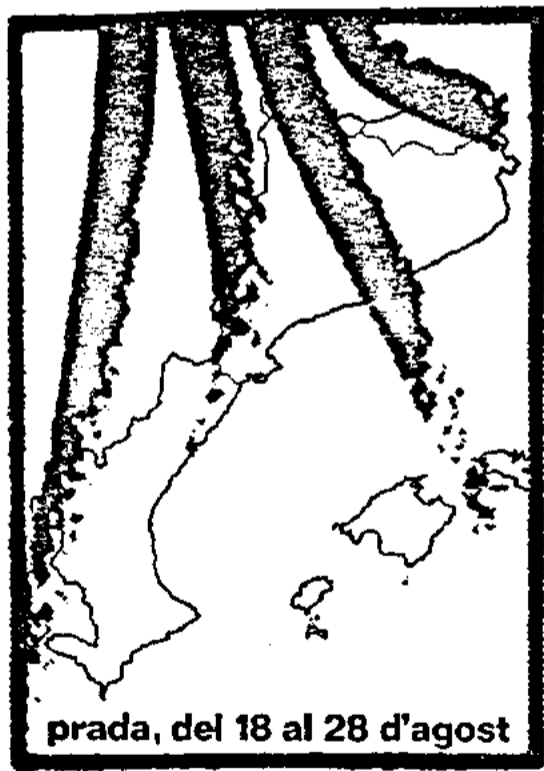
Se seguirà una metodologia activa. Cadascú dels participants rebrà abans una enquesta, que haurà de contestar, amb suggeriments propis. Diàriament, en el transcurs de la colònia, hi haurà una assemblea per tal d'anar millorant el seu funcionament.

Hi haurà activitats dirigides a l'intercanvi de coneixements sobre les comarques i llocs de procedència dels xiquets, excursions per l'illa, festes, focs de camp, etc.

UNIVERSITAT DE PRADA

De fa anys, la Universitat d'Estiu, que se celebra a Prada de Conflent (Catalunya del Nord), en un bell marc geogràfic, s'ha constituït com una de les més renovadores activitats de la nostra vida cultural. L'assistència de valencians als cursos de la UCE, com a professors o com a alumnes, ha estat permanent. Esperem que enguany també tindrem una bona representació.

universitat catalana d'estiu 1980

Cal advertir que el programa de la Universitat és molt variat. Cursos sobre els més diversos temes, excursions, visites a monuments, teatre, projecció de films, recitals de cançó i de poesia, xerrades, debats, etc., omplen les jornades universitàries, que permeten l'intercanvi d'experiències entre gentes de molt distinta procedència geogràfica.

Hi haurà seccions de llengua i literatura, antropologia sexual, cinema, història, ciències socials, economia, ciències físiques, químiques i matemàtiques, agricultura i cooperativisme, teatre, problemàtica política, expressió dinàmica, expressió musical, folklore, disseny, etc. També, grups de treball sobre diversos temes.

La Universitat funcionarà del 18 al 28 d'agost, al Liceu Renouvier, de Prada.

Acció Cultural ha dotat 20 beques.

Tant per a sol·licitar beques com informacions suplementàries, així com per a inscriure-s'hi podeu adreçar-vos a les nostres oficines.

V ESCOLA D'ESTIU DEL PAÍS VALENCIÀ

L'Escola d'Estiu del País Valencià, en les quatre edicions que ja ha realitzat, respon a una necessitat viscuda des de fa anys per diversos grups d'ensenyants. Havien estat molts, els estudiants de Magisteri, professors d'FCGB i BUP, que durant la darrera dècada s'hun agrupat per tal de realitzar trobades, estatges, publicacions, etc., amb el fi d'aconseguir una autoafirmació pedagògica, estudiar i divulgar noves tècniques didàctiques i de conèixer millor la realitat socio-cultural del nostre país.

La complexa problemàtica professional dels ensenyants i la pràctica escolar, feien palesa la necessitat d'unes trobades més àmplies on aprofundir en aquelles qüestions bàsiques de renovació pedagògica i estructura educativa. La realitat del País Valencià i l'abisme entre aquesta realitat i l'escola, urgien la necessitat d'un plantejament de l'ensenyament arrelat al medi mitjançant la introducció dels trets característics d'aquest país.

V Escola d'estiu

del 30 de juny al 6 de juliol al País Valencià

València: C. Sant Colze - Avg. Germanes Maristes s/n,
Dénia: C. N. M. Montgó - Pça. Rei En Jaume I s/n

INFORMACIÓ: Col·legi de Doctors i Llicenciats, C/ Tiro de Molins, 3
Tel. 96/3492918 - 96/3404138 - València-9

La confluència dels diversos grups d'ensenyants va fer possible la realització de la primera Escola d'Estiu l'any 1976 i de les successives, que han constituït des del primer moment una plataforma d'enriquiment i difusió cultural, un mitjà d'intercanvi d'experiències i una eina al servei de la normalització lingüística i de la recuperació del País Valencià.

Recordem que, a grans trets, els objectius de totes les Escoles d'Estiu han estat, i són, els següents: la formació professional dels ensenyants, la recerca de noves tècniques pedagògiques i l'elaboració d'una política educativa que responga a la realitat social i nacional del País Valencià.

Quant a l'assistència a les Escoles d'Estiu cal dir que més d'un 50 per cent de participants han estat ensenyants en exercici i, d'aquests, la major part professors d'EGB. Un 45 per cent el constituïen estudiants. El primer any es va atènyer el nombre de 960 cursistes i ultrapassà el miler el segon any, xifra que s'ha incrementat sempre tot i mantenint els percentatges anteriorment esmentats.

Al llarg dels quatre anys que funciona l'Escola d'Estiu, les aportacions personals o les col·laboracions d'entitats han estat moltes i diverses, tant pel que respecta a l'organitza-

ció de les Escoles com a altres qüestions. Esmentem, si de cas, la col·laboració a diferents nivells que han prestat organismes com Aoció Cultural, Conselleria de Cultura (l'any passat), Ajuntaments de València i Dénia, Federació d'Entitats Culturals, Diputació de València, ICE de la Universitat Literària i Associació de Consumidors del País Valencià.

Enguany, una vegada més, tindrà lloc l'Escola d'Estiu del País Valencià en la seua cinquena edició a les ciutats de València i Dénia, entre el 30 de juny i el 5 de juliol, amb l'organització d'uns 120 cursets sobre els més diversos aspectes relatius a l'ensenyament i una atenció especial —com s'ha esdevingut en les quatre Escoles realitzades fins ara— als temes generals de debat. Esperem que aquesta V Escola d'Estiu del País Valencià assoleisca, si més no, l'èxit de les edicions anteriors, i que continue sent un dels moviments capdavanters en el procés de reivindicació de l'escola valenciana.

LES FESTES A CAMP DE MIRRA

Entre els dies 22 i 26 d'agost hi ha les festes en aquest poble de l'alcoià. És també en aquests dies que hom representa el tractat d'Almirra. La firma del dit tractat —el 26 de març de 1244— significava el pacte pel qual Jaume I i l'infant Alfons de Castella fixaven el límit dels territoris a conquerir pels seus respectius regnes. El tractat es mantingué vigent fins a la sentència de Torrellas, l'any

1304, en què foren incorporats al regne de València, Oriola, Alacant i Elx (que n'havien quedat fora), però perdurà com a límit de les governacions de València i Oriola fins al 1707 i entre aquestes diòcesis fins al 1957.

COLÒNIA AL VALLESPÍR

L'Association Departamentale des Pupiles de l'Enseignement Public des Pyrénées Orientales realitzarà aquest estiu, entre altres diverses activitats, una colònia en català, per a xiquets i xiquetes, a Sant Llorenç de Cerdans. La colònia durarà del 13 d'agost a l'11 de setembre pròxims i el preu per participant és de 1.590 francs nous.

Per a més informació hom pot adreçar-se a l'escola La Bressola, Km. 1, Ruta d'Elna, 66000 Perpinyà.

EL MISTERI D'ELX

"La Festa" d'Elx, a la qual Acció Cultural ha retut homenatge recentment coincidint amb la celebració de la nostra Assemblea General i els actes del 25 d'abril, és considerada per molts com una obra (obra col·lec-

tiva, de tot un poble) d'incalculable, perquè universal, valor artístic: expressió fidedigna d'una tradició que revifa cada any.

Enguany, una volta més, tindrem l'oportunitat de participar-hi: el dia 10 d'agost hi ha "La Prova de l'Àngel"; el 13, un assaig general (amb la representació completa del Misteri); el 14 i 15, són els dies de la representació de la primera i segona part, respectivament.

CAMPANYA CARLES SALVADOR: CURSOS D'ESTIU

La Campanya Carles Salvador ofereix enguany la novetat que dura els dotze mesos, en quatre fases. La primera, amb el contingut tradicional de les anteriors campanyes; la segona, de primavera, amb cursos intensius; la tercera, amb cursos d'estiu; i la quarta, per a la tardor.

Els cursos d'estiu poden muntar-se a qualsevol localitat del país on estiguen assegurats els condicionants següents: local, professor i un alumnat suficient (de 15 a 20 alumnes).

Els qui vulguen organitzar-ne un, comptant amb la seguretat esmentada, han de posar-se en contacte amb els organitzadors de la Campanya, a les nostres oficines, els quals els donaran materials de propaganda, programes, etc.

PREMIS

CONVOCATÒRIA "IX PREMIS OCTUBRE"

La Llibreria Tres i Quatre organitza els Premis Octubre, que enguany assoleixen la seua novena convocatòria. En 1979 van ser premiats Josep Lozano, per la seua novel·la *Crim de la germania* i Joan Barceló, pel recull de poemes *Diables d'escuma*: totes dues obres han estat publicades recentment.

Els premis convocats són els següents: Joan Fuster, per a obres d'assaig (150-200 folis) dotat excepcionalment amb 300.000 pessetes, per acumulació del de 1979, que fou declarat desert; Vicent Andrés Estellés, per a reculls de poesia de la llargada normal d'un llibre de la col·lecció "Poesia" de 3 i 4, dotat

amb 75.000 pessetes; i Andròmina, per a novel·les o reculls de narracions (150-200 folis), dotat amb 175.000 pessetes.

El termini de recepció d'originals (cinc còpies de cada obra) acaba el 15 de setembre. Han de ser remesos a la Llibreria Tres i Quatre, Pérez Bayer, 7, València (2).

L'adjudicació es farà en el transcurs d'un sopar, a la ciutat de València, el 25 d'octubre. El jurat serà anunciat oportunament.

Com en anys anteriors, els Premis Octubre d'enguany estaran emmarcats per un cicle d'actes culturals que també s'anunciarà en el seu moment.

CONVOCATÒRIA "PREMIS DE XATIVA"

L'Ajuntament de la capital de la Costera ha convocat els premis literaris Ciutat de Xàtiva, en dues modalitats. La d'Assaig, per a treballs de tema històric, artístic, etnogràfic, etc. sobre el País Valencià, dotada amb 100.000 pessetes, per a originals d'una extensió mínima de 150 folis mecanografiats a doble espai per una cara, i màxima de 200. La de narrativa curta premiarà narracions o reculls de narracions amb una extensió mínima de 30 folis de les mateixes característiques, i màxima de 60.

Els treballs han de ser enviats abans del 31 de juliol d'enguany, a la Casa de la Ciutat de Xàtiva i a nom del regidor Marià González, ponent de Cultura. Per a informacions complementàries hom pot dirigir-se a la Comissió de Fira de l'Ajuntament.

Els originals han de ser redactats en valencià.

CONVOCATÒRIA DE "PREMIS DE LA FUNDACIÓ JAUME BOFILL"

La Fundació Jaume Bofill ha fet pública una convocatòria de premis per a monografies sobre el tema Països Catalans (1938-1975) amb les següents característiques i condicions:

- El tema d'aquestes monografies és lliure i pot referir-se a persones, moviments, episodis i empreses cíviques, econòmiques i culturals que s'hagen desenvolupat durant aquests anys i sempre dins l'àmbit dels Països Catalans en el seu conjunt o sectorialment, així com a l'exili.

- S'adjudicaran dos premis de 150.000 pessetes cada un a les dues millors monografies segons el veredict del Jurat que estarà format per Narcís Jordí Aragó, Albert Balcells, Manuel Lladonosa, Gregori Mir i Josep Termes.

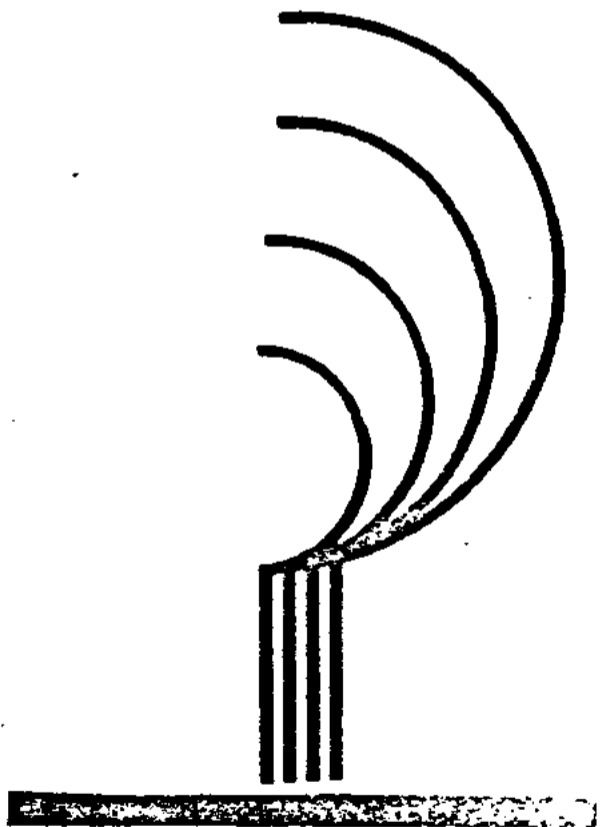
- Les monografies seran inèdites, redactades en llengua catalana, i la seua extensió serà com a mínim de 150 fulls holandesos. Els originals hauran de trametre's, per triplicat, a la Fundació Jaume Bofill (Rambla del Prat, 21. 1er, Barcelona 12), abans del 31 de desembre de 1980. El veredict del Jurat serà fet públic abans del 31 de gener de 1981.

- Els treballs premiats seran propietat del seu autor o autors, que podran publicar-los, fent-hi constar el Premi rebut. Els altres originals podran retirar-se fins el 31 de març de 1981.

- Els Països Catalans han sofert durant la nostra època unes condicions polítiques anòmales que han dificultat i sovint impedit la normal divulgació de les idees i empreses d'importància col·lectiva que es produïen. Aquest fet ha ocasionat un gran desconeixement sobre aquests anys i propicia unes síntesis força superficials donat que manquen els estudis sectorials que haurien de permetre posteriorment l'elaboració d'una història general fonamentada. Aquest buit és el que motiva la present convocatòria que pretén estimular la producció de monografies sobre aquests anys.

ALFARO: PREMI JAUME I

L'escultor valencià Andreu Alfaro, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural, ha estat guardonat, el maig passat, amb el Premi Jaume I, que convoca la Fundació Carulla-

Font. de Barcelona. El jurat estava compost pels senyors J. M. Ainaud de Lasarte, Joaquim Maluquer, Oriol de Bolòs, Oriol Martorell, Tomàs Garcés, Albert Manent, Francesc de B. Moll, Joan Triadú i Eliseu Climent.

El premi es concedeix en reconeixement de la vàlua de la labor de l'artista i de la seua tasca al servei dels Països Catalans.

JAÉN URBAN, PREMIAT

El poeta i arquitecte Gaspar Jaén Urban (Elx, Baix Vinalopó, 1952) ha aconseguit la Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona per la seua obra **Poema per a ben morir**.

Gaspar Jaén era ja conegut pels seus llibres de poemes **Cadells de la fosca trencada** (1976) i **Les flors de bruc** (1978) així com per la seua labor com a urbanista. És autor d'una guia d'arquitectura d'Elx i, amb altres companys, del projecte de l'Avinguda de la Llibertat, per a la mateixa ciutat. Fou coordinador per al País Valencià dels àmbits d'Ordenació del Territori i Arquitectura i Disseny dintre del Congrés de Cultura Catalana (1976-77) i ha publicat **Qüestions territorials al País Valencià** (1979).

CONCESSIÓ "I PREMIS LITERARIS DE CASTALLA"

Vicent Escrivà, amb la seua obra **Narracions de Macolim**, i Joan M. Puigvert —**Quadern de manuscrits a sota veu**— són els guanyadors d'aquests premis de narrativa i poesia: del "Foia de Castalla" i l'"Enric Valor i Vives" respectivament.

L'han organitzat el Centre Cultural Castallut (que en certa manera volia homenatjar l'escriptor Enric Valor, natural d'aquest poble) i la Biblioteca Pública Municipal en col·laboració amb diverses entitats com ara l'Ajuntament de Castalla i Acció Cultural.

El dia 3 de maig a la nit, en el transcurs d'un sopar al qual assistí Enric Valor, l'homenatjat, i el regidor de cultura de l'ajuntament, es lliuraren aquests premis.

Vicent Escrivà havia quedat finalista anteriorment dels premis "Malva-rosa" i "Joanot Martorell" i havia publicat com a narrador i com a assagista en diverses publicacions (molt recentment a **Cairell** i a **Valencia Semanal**). El coneixiem també per la seua participació

en l'Escola d'Estiu en qualitat de professor i animador literari.

Joan M. Puigvert, poeta gironí, havia guanyat en 1979 el premi "Recull" de poesia, amb **Pleniluni**, que ha estat recentment publicat.

CONCESSIÓ "PREMIS VALÈNCIA" DE LA DIPUTACIÓ

Museu de Cendra, obra de Jaume Pérez Montaner, ha obtingut el Premi València de Poesia de la diputació. D'aquest poeta ja coneixiem **Adveniment de l'odi**, publicat a **Tres i Quatre** l'any 1976 dins la col·lecció de poesia, i reculls (originals i traduïts de l'anglès) de poemes a diverses revistes de literatura.

El premi corresponent a teatre, però, no fou adjudicat. Aquesta és la tercera vegada que roman desert el premi. El jurat, que considerarà que no hi havia cap obra digna de ser premiada, féu una proposta de canvi de les bases del premi tot recomanant que s'hi considerassen altres punts que podrien ampliar eventualment la significació d'un text escrit (la representació, per exemple). De moment, aquesta interessant proposta queda pendent de ratificació dels organismes competents.

PREMIS PROMETEO DE LITERATURA

Convocats per l'Editorial Prometeo i l'Ajuntament de València, es fallaren el passat mes de febrer, durant el transcurs d'un sopar a la Llotja, els premis "Blasco Ibáñez", "Gules" (de novel·la i poesia en castellà, respectivament) i "Jaume Roig", "Jordi de Sant Jordi", "Malva-rosa" i "Fontana Rosa", en català.

Joan Pla, amb el seu **No fiqueu llorer sobre el meu nom**, guanyà el "Malva-rosa" de contes, dotat amb cent mil pessetes. El "Jordi de Sant Jordi", de poesia, el guanyà Josep Palomero per la seua obra **Crònica carnal**. El premi estava dotat amb cent mil pessetes també.

El premi "Jaume Roig" fou atorgat a Isa Tròlec per la seua novel·la **Bel i Babel**. Compitava amb una dotació de cinc-centes mil pessetes. Josep Vicent Marqués, sociòleg i escriptor, guanyà el premi d'assaig "Fontana Rosa" amb la seua obra **No és natural**.

CAMPANYA CARLES SALVADOR

III CAMPANYA CARLES SALVADOR

Aquesta III Campanya, que com se sap començà el febrer passat, ha representat un avanç evident respecte de les dues anteriors: per l'increment del nombre d'alumnes i professors --i, és clar, també de cursos-- com a conseqüència de la seua implantació a poblacions on fins ara no se'n feien, per la incorporació del Curs Superior, que ha possibilitat l'accés d'un bon nombre d'alumnes a nivells més qualificats de l'estudi de la llengua. Comparant algunes dades de caràcter general trobem que: de 212 cursos realitzats, l'any passat, a 128 poblacions, enguany se n'han fet 329, repartits entre 191 poblacions.

A més a més hi hagué, els dies 26 y 27 de gener, un I Estatge de Professors i Organitzadors de la III Campanya amb sessions de treball referents a la didàctica de la llengua (sobretot) i de la literatura, la geografia i la història. Fou un encontre --on assistiren professors i coordinadors de la pràctica totalitat de les comarques del País Valencià-- preparatori de tot el que després ha estat aquesta III Campanya, ja que serví per posar en contacte tota la gent que hi ha participat (si més no, en l'organització) i coordinar esforços i iniciatives.

D'altra banda, la III Campanya Carles Salvador ha comptat aquesta volta amb l'assessorament tècnic de la Universitat Literària de València i el suport de la Coordinadora de Regidors (aquest recolzament ha estat un fet a pobles com ara Alcoi, Gandia, Xàtiva, Alaquàs, Castelló de la Plana, Ontinyent, L'Olivera, Silla, Pobla de Farnals, Quatretonda o Manises, on els diversos ajuntaments hi han col·laborat des de primera hora): sense oblidar l'extensa labor realitzada per Associacions de Veïns, grups i entitats culturals, biblioteques municipals, partits polítics i sindicats, etc., en l'organització dels cursos i difusió de la Campanya.

Passem ara a detallar exhaustivament la relació de cursos per comarques i poblacions tot indicant el nivell de cada un d'ells (E = elemental; M = mitjà; S = superior).

EL BAIX MAESTRAT

Alcalà de Xivert	1E	
Benicarló	1E	
Peníscola	1E	
Vinaròs	2E	1M

L'ALT MAESTRAT

Tirig	1E	
Vilafranca	1E	1M

LA PLANA ALTA

Almassora	1E	1M
Borriol	1E	
Castelló	9E	4M
la Pobla Tornesa	1E	
Torreblanca	1E	
Vilafamés	1E	
Vilanova d'Alcolea	1E	

L'ALCALATÉN

L'Alcora	1E	
Figueroles	1E	

LA PLANA BAIXA

Almenara	1E	1M
Betxí	2E	
Borriana	1E	1M
Eslida	1E	
Moncofa	1E	
Nules	1E	1M
Onda	1E	1M
Sueras	1E	
Tales	1E	
la Vall d'Uixó	1E	1M
Vila-real	2E	1M 1S
Xilxes	1E	1M

ELS PORTS

Morella	2E	1M
---------	----	----

L'HORTA				Sant Joan de l'Énova	1E	
Aldaia	1E			Senyera	1E	
Alaquàs	2E	1M		Sumacàrcer	1E	
Alboraia	1E	1M		Torís	1E	
Alfafar	1E					
Alfara del Patriarca	1E			EL CAMP DE MORVEDRE		
Benetússer	1E			Canet d'En Berenguér		1M
Bonrepòs	1E			Estivella	1E	
Burjassot	2E	1M		Port de Sagunt	2E	
Carpesa	1E	1M	1S	Sagunt	1E	1M
Castellar	1E					
Catarroja	1E			LA RIBERA BAIXA		
Godella	1E	1M		Almussafes		1M
Manises	2E	1M		Corbera de la Ribera	1E	
Massalfassar	1E			Cullera	1E	
Massamagrell	1E	1M		Polinyà de la Ribera	1E	
Massanassa	1E	1M	1S	Riola	1E	1M
Meliana/Albalat dels				Sollana	1E	1M
Sorells	1E			Sueca	1E	1M
Mislata	1E					
Montcada	1E			LA COSTERA		
Museros	1E			l'Alcúdia de Crespins	1E	1M
Païporta	1E	1M		Barxeta	1E	
Paterna	2E			Canals	1E	
Picanya	1E			Cerdà/Llanera	1E	1M
Picassent	1E	1M	1S	el Genovés	1E	
la Pobla de Farnals	1E			Lloc Nou d'En Fenollet	1E	
Puçol	1E			la Llosa de Ranes	1E	1M
el Puig	1E	1M		Moixent	1E	
Quart de Poblet	1E	1M		Sallent de Xàtiva	1E	
Rafelbunyol	1E	1M		Vallada	1E	
Rocafort	1E			Xàtiva	2E	
Sedaví	1E					
Silla	1E			EL CAMP DE TÚRIA		
Torrent	1E	1M	1S	Benaguasil	1E	
València	29E	11M		Casinos	1E	
Vinalesa	1E			l'Elia	1E	
Xirivella	1E	1M		Llíria	1E	
				Pobla de Vallbona	1E	1M
LA FOIA DE BUNYOL				Riba-roja de Túria	1E	
Bunyol	2E					
				LA VALL D'ALBAIDA		
LA RIBERA ALTA				Agullent	1E	
Alberic	1E			Albaida		1M
Alcúdia de Carlet	1E	1M		Aielo de Malferit	1E	
Alfarb	1E			Benigànim	1E	
Algemesí	1E			Bocairent	1E	1M
Alginet	1E	1M		Castelló de les Gerres	1E	
Alzira	2E	1M		Fontanars	1E	
Beneixida	1E			Llutxent	1E	
Benifaió	1E	1M		l'Olleria	1E	
Benimodo	1E			Ontinyent	1E	1M
Benimuslem	1E			la Pobla del Duc	1E	
Carcaixent	1E	1M		Quatretonda	1E	
Carlet	1E	1M				
Castelló de la Ribera	1E	1M		LA SAFOR		
Catadau	1E			Alfuir	1E	1M
Cotes	1E			Almoines	1E	
l'Énova	1E			Alqueria de la Comtessa	1E	
Gavarda	1E			Bellreguard	1E	
Guadassuar	1E	1M		Beniarjó	1E	
Manuel	1E					

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

TERCERA
CAMPANYA
CARLES
SALVADOR

500 cursos
de llengua i cultura
del país valencià

gener/maig 1980

ACCIO CULTURAL
DEL PAIS VALENCIA

La Font d'En Carròs	1E	1M
Gandia	4E	1M
Lloc Nou de Sant Jeroni	1E	
Oliva	1E	
Potries	1E	
Rafelcofer	1E	
Simat de Valldigna		1M
la Vall de Tavernes	1E	1M
Vilallonga	1E	1M
Xeraco		1M
Xeresa	1E	
LA MARINA ALTA		
Beniarbeig		1M
Benidoleig	1E	
Dènia		1M
Gata		1M
Ondara	1E	
Parcent		1M
Pedreguer		1M
Xàbia		1M
la Xara	1E	
LA MARINA BAIXA		
Altea	1E	
Benidorm	1E	1M
Benissa		1M
la Vila Joiosa	1E	
Benimantell	1E	
L'ALCOIÀ		
Alcoi	4E	1M
Banyeres	1E	
Castalla	1E	1M
Ibi	1E	
Onil	1E	

EL COMTAT

Concentaina	1E	1M
Planes de la Baronia	1E	

L'ALACANTÍ

Alacant	4E	
El Campello	2E	1M
Mutxamel	1E	
Sant Joan d'Alacant	1E	
Sant Vicent del Raspeig	2E	

EL BAIX VINALOPÓ

Crevillent	1E	
Elx	1E	1M
Santa Pola	1E	1M 1S

LES VALLS DEL VINALOPÓ/

L'ALT VINALOPÓ		
Monòver	1E	
Petrer/Elda	2E	1M

SECCIONS

Tenim la satisfacció d'informar sobre l'entrada en funcionament de tres noves seccions d'Acció Cultural, tot cridant els nostres socis a participar-hi i a crear-ne d'altres.

NOVA SECCIÓ: HERÀLDICA

Per iniciativa del senyor Pere Maria Orts i Bosch, membre de la Junta Consultiva i autor del conegut estudi *Història de la Senyera al País Valencià*, prepara el seu funcionament una nova secció d'Acció Cultural, que aplegarà aquells socis que estiguen interessats per les qüestions d'Heràldica.

Entre altres tasques, la nova secció es proposa d'assessorar aquelles institucions que ho demanen, sobre els temes de la seua especialitat.

Tots els socis que vulguen participar en aquestes activitats poden demanar més informació a les nostres oficines.

AULA DE CULTURA D'ACCIÓ CULTURAL

Tal i com ja vam fer al mes d'octubre, Acció Cultural ha coordinat per als actes commemoratius del 25 d'abril una sèrie de conferències i col·loquis a realitzar en aquelles poblacions en què se'n sol·licitaven. El treball ha consistit a fer la distribució de conferenciants, que versaven sobre temes relacionats amb la història del País Valencià la majoria d'ells.

d'acord amb les propostes que ens arribaven des de diversos llocs.

És clar que no s'han cobert, ni de bon tros, totes les necessitats que hi havia plantejades. Per això una Aula Cultural permanent, que comptés amb els mitjans escaients (de difusió, de persones capacitades, especialitzades en diversos temes, de pressuposts suficients, etc.) per tal de promoure i enriquir la nostra vida cultural és una iniciativa que posarem en pràctica a partir de la propera tardor.

ESCOLA D'ESPLAI

Acció Cultural ha patrocinat una iniciativa que creiem de molt interès. Es tracta de l'Escola d'Esplai, que té com a objectiu bàsic la formació de monitors per a activitats infantils i juvenils.

Fins ara, l'Escola d'Esplai ha realitzat un estatge, el 3 i el 4 i el 18 i el 19 de maig, amb la participació de 29 monitors. El quadre de professors dels estatges ha estat format per 12 persones.

En aquestes sessions de treball s'ha tractat sobre els més diversos aspectes que aquests encarregats han de tenir en compte per a coordinar activitats com ara les Colònies d'Estiu que Acció Cultural, i d'altres entitats, organitzen arreu del país: jocs, danses, cançons, tècniques d'animació, dinàmica de grups, vetllades, tallers d'expressió, didàctica, etc.

OFERIMENTS

CARTELLS DEL 25 D'ABRIL

Acció va editar, per a la commemoració del 25 d'abril, aquest cartell el format del qual és de 75 per 110 centímetres i que reproduïx un segell editat per la Joventut Valencianista l'any 1915, obra de F. Mellado.

Tots els socis que ho desitgeu, podeu demanar-lo als Secretariats de l'Ensenyament de l'Idioma a Alacant, Castelló de la Plana o València.

LLIBRET ANTINUCLEAR

La Coordinadora Antinuclear d'Alzira, amb la col·laboració de l'Ajuntament i d'Acció Cultural, ha editat aquest llibret de protesta antinuclear il·lustrat i dissenyat per Manuel Boix, Adrià Pina, Enric Solbes i Joan Verdú i amb una extensa documentació sobre els perills de la nuclearització, en concret, al País Valencià. El text és de Joan A. Llinares i Vicent J. Esteve.

ANEM DESCOBRINT... (II)

Un altre llibret editat a Alzira que —el títol ho diu ben clar— pretén de recuperar el patrimoni artístic i arquitectònic de la ciutat de la Ribera (vegeu la secció Patrimoni Artístic). També hi ha col·laborat la nostra entitat.

LA LLENGUA DELS VALENCIANS

Acció Cultural reedita aquest tríptic en què vint-i-tres acadèmics de la llengua i de la història es defineixen per la unitat lingüística de la llengua catalana. N'hi ha 10.000 exemplars a disposició de tots aquells socis que desitgen disposar-ne.

XVI CONGRÉS A MALLORCA

Un díptic on s'arreplega les conclusions del XVI Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques sobre la llengua catalana i en contra de la sedició idiomàtica que alguns pretenen al País. Amb signatures de congressistes d'arreu del món.

MAPES DEL PAÍS VALENCIÀ

Ja disposem de mapes muts del País Valencià amb la distribució comarcal i la indicació dels pobles i ciutats més importants de cada comarca. Tenen, evidentment, un sentit didàctic i són recomanables sobretot per a desenvolupar activitats pedagògiques.

EL LLIBRE

La recuperació cultural del país va indissolublement unida al llibre valencià. En els últims temps s'ha pogut observar un augment en l'aparició de títols i en el volum dels tiratges. Això vol dir que el llibre ha eixamplat la seua àrea de difusió. No cal dir, però, que aquesta àrea és encara extremadament reduïda. Cal multiplicar els esforços per la promoció dels llibres del país: publicació, crítiques, exposicions, conferències, muntatge de biblioteques, etc. són tasques que ara com sempre haurien de ser prioritàries.

LLIBRES EN CATALÀ

Editat per l'Associació d'Editors en Llengua Catalana i el Gremi d'Editora de Catalunya, el novembre passat, aquest llibre-guia dels llibres en català és especialment recomanable per a biblioteques públiques. Preguem als socis relacionats amb les biblioteques —o escoles, hemeroteques, etc.— que es posen en contacte amb Acció Cultural si volen adquirir-ne exemplars. El nombre d'aquests llibres és limitat.

IV MOSTRA DEL LLIBRE A ONTINYENT

De l'1 al 10 de maig ha tingut lloc la IV Mostra del llibre a Ontinyent organitzada pel Centre Cultural Lluís Galiana. Al mateix temps que la mostra, hom ha organitzat una sèrie d'actes culturals: el primer dia de la mostra (1 de maig) Vicent Franch i Enric Valor, escriptors, en dugueren a cap la presentació oficial amb una xerrada-col·loqui; el 3, dissabte, hi hagué una festa per a xiquets (lliurament de premis del II Concurs infantil "Rondalla de

Rondalles" i actuació del Petit Teatre de València amb l'obra *Una història tan de menta*) i la representació de *Dóna'm la lluna*, el darrer muntatge del grup Pluja de Gandia.

I també hi hagué l'exposició de pintura "D'Almansa ençà...", d'Alberola de l'1 al 10, dia en què féu la cloenda d'aquesta IV Mostra amb la projecció de *Salut de lluita*.

PARADES DE LLIBRES I EXPOSICIONS

El 23 de desembre de 1979 fou inaugurada a Petrer, organitzada pel grup EXEO, patrocinada per l'Ajuntament de la ciutat i amb la col·laboració d'Acció Cultural, la VI Mostra del Llibre, que recollí una interessant col·lecció de textos sobre literatura en general, novel·la, poesia, contes i llibres infantils, tots ells escrits en català.

En aquest mateix sentit, Acció Cultural ha promogut exposicions de llibres valencians, amb motiu de diverses celebracions, a les poblacions següents: Vilafamés, Picanya, Xàtiva, Manises, Alacant, Massalfassar, València i Madrid.

NOVES REVISTES

Cairell

El novembre passat va eixir aquesta revista de literatura dirigida pel poeta Eduard J.

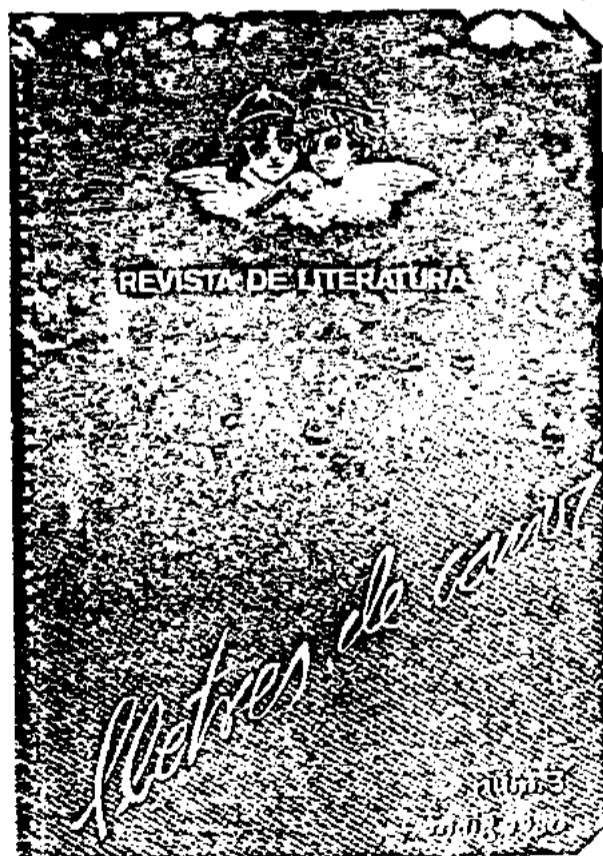
Verger i amb un equip de redacció format per Josep Lluís Bonet, Marc Granell, Josep Lluís Seguí, Josep Piera i Adolf Beltran, tots ells escriptors coneguts entre nosaltres.

Fins el moment ja són tres els números que Cairell ha publicat, amb caràcter bimensual. La revista dona cabuda a tot l'espectre de la producció literària (poesia, narrativa, assaig) amb una especial atenció a traduccions de poetes forans, ressenyes i comentaris.

Lletres de Canvi

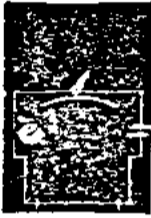
Una nova revista de literatura el primer número de la qual, dedicada a la poesia, sortí el gener passat. El segon, que aplegava producció poètica, narrativa i crítica, correspon al mes de febrer. Coordinen la revista Josep Solves, Manuel Rodríguez Castelló, Jordi Botella, Gemma Lluch i Rafael Sornosa.

El tercer número, que ha experimentat alguns canvis quant al format, presenta a la portada un dibuix d'Eduard Ibáñez.

CAIRELL

3

revista de literatura

Trellat.

CRÍTICA CULTURAL I POLÍTICA
1/

EDITORIAL EL MOTI "TRELLET"	GUSTAU MUÑOZ CONTRA EL PERIODICISME	JOAN ALVAREZ INDICADORES DE LA UTOPIA
RAMIR REIG LA CRISI ORGANICA DEL GOVERN DE ESPANYA	RUDOLF BARRIO AUTOREVISTA	RAFAEL SOLBES I JOAN A. TOLEDO LLETRES DE HISTORIA
UDAO BALAGUER TRES NOTES SOBRE CULTURA NACIONAL	JOSEPH BARTHES CIVILISACIO DE SEU MARXISME	JOSEPL LLUIS SIRERA EXPERIENCIA PUBLICA TEATRAL A VALENCIA
FREDERIC G. HERRAIZ AL VOLTANT DE LA GEOGRAFIA JAZZISTICA	JOSE PERIS LES COMES DONNA VALOR	JOSEPL LLUIS SIRERA COM ESTE L'EXPERIENCIA TEATRAL I POLITICA

Trellat

"Crítica, cultural i política", aquesta nova revista trimestral naix com un projecte per a contribuir a l'elaboració, col·lectiva i plural, de les bases d'una renovació cultural i nacional, segons afirma en la seua ditorial.

El primer número acaba d'eixir aquesta primavera i té articles (tots ells amb un caràcter eminentment crític i de debat) de Ramir Reig, Doro Balaguer, Frederic G. Herraiz, Gustau Muñoz, Josep Renau, Joan Àlvarez, Rafael Solbes i Joan A. Toledo, Josep Lluís Sirera i Manuel Peris. Com es pot veure, es tracta de noms ben coneguts dins el nostre panorama cultural.

NOVETATS EDITORIALS

ANTROPOLOGIA

Escuder Palau, Tomàs: *Xodos*, Materials per a l'estudi antropològic d'un poble de l'Alcalatén. 84 pàgs., 20'5 X 13'5 cms., 250 pts. Col·lecció "Biblioteca de Contemporanis", Castelló de la Plana, Societat Castellonenca de Cultura, 1979.

ARQUITECTURA

Aguilar, Immaculada: *Demetri Ribes*, 220 pàgs., 18'5 X 12'5 cms., 550 pts. Col·lecció "Papers Bàsics". València, Tres i Quatre, 1980.

Anem descobrint... (II). Arquitectura d'Alzira, 16 pàgs. 21'5 X 15'5 cms., 125 pts. Text de Norbert Blasco. Patrocinat per la Diputació de València. Alzira, 1980.

ASSAIG

Fuster, Joan: *Notes d'un desficiós*, 64 pàgs. 11 X 17 cms., 100 pts. València, Almadín, 1980.

ECOLOGIA

Càra/creu. Il·lustracions i disseny de M. Boix, A. Pina, E. Solbes, J. Verdú. Text de J. A. Llinares i V. J. Esteve. 21'5 X 15'5 cms. Alzira, Coordinadora Antinuclear, 1980.

ECONOMIA

Martinez Serrano, J. A.: Reig, E.: Soler, V.: Sorribes, J.: *Introducció a l'economia del País Valencià*, 248 pàgs., 21'5 X 15'5 cms., 550 pts. Col·lecció "Papers Bàsics". València, Tres i Quatre, 1980.

FOLKLORE

Arazo, María Angeles; Jarque, Francesc: *Nuestras fiestas (nostres festes)*, 345 pàgs., 31'5 X 23'5 cms., 5.500 pts., València, Vicent García Editores, S.A., 1980.

HISTÒRIA I GEOGRAFIA

Blasco, Ricard: *Revoltats i famolencs*, 11 X 17 cms., València, Almodín, 1980.

Estudis d'història contemporània del País Valencià 1, 530 pàgs., 21'5 X 15 cms., 800 pts., València, Departament d'Història Contemporània, 1980.

Pérez Casado, R.; Rosselló, V.; Ardit, M.; Belenguer, E.; Llobregat, E.; Pérez Moragon, F.: *País Valencià; geografia i història*, 240 pàgs., 21'5 X 15'5 cms., 550 pts. Col·lecció "Papers Bàsics". València, Tres i Quatre, 1980.

Orts i Bosch, Pere M.^a: *Història de la senyera al País Valencià*, 330 pàgs., 24 X 16 cms., 1.300 pts. Col·lecció "Biblioteca d'estudis i investigacions", 2.ª edició, València, Tres i Quatre, 1979.

Tintó Sala, Margarita: *Cartas del Baile General de Valencia, Joan Mercader, al rey Fernando de Antequera*, 388 pàgs., 24 X 16'5 cms., 1.500 pts., València, 1979. Institut Valencià d'Estudis Històrics, Institució Alfons el Magnànim.

LLENGUA

Ferrer Pastor, Francesc: *Diccionari de la rima* (vol. 1 A-E), 1.050 pàgs., 20 X 14 cms., 4.500 pts., 2.ª edició, València, 1980.

Sanchis Guarner, Manuel: *Aproximació a la història de la llengua catalana*, 254 pàgs., 23 X 15 cms., 800 pts. Estella, Salvat Editores, 1980.

Simbor Roig, Vicent: *Els orígens de la Renaixença Valenciana*, 220 pàgs., 19'5 X 13'5 cms., 700 pts. "Monografies i assaigs 3". València, Institut de Filologia Valenciana, 1980.

Valor i Vives, Enric: *Curs mitjà de gramàtica catalana, referida especialment al País Valencià*, 342 pàgs., 21'5 X 15'5 cms., 750 pts. Col·lecció "Papers Bàsics", 2.ª edició, València, Tres i Quatre, 1979.

LLIBRES INFANTILS

Chesa Albertina; Romero Conxa: *Daniel, un xiquet de l'Horta*, 62 pàgs., 21'5 X 27'5 cms. Torrent, Caixa d'Estalvis, 1979.

Els xiquets i les xiquetes escriptors, pròleg de Maria Conca, 28 pàgs., 21'5 X 15'5 cms., 125 pts. Concurs Infantil "Joanot Martorell" (1969 i 1974). Sueca, Federació d'Entitats Culturals del País Valencià, 1979.

NARRATIVA

Mira, Joan F.: *Els cucs de seda*, 144 pàgs., 18'5 X 12'5 cms., 300 pts. Col·lecció "La Unitat", 2.ª edició, València, Tres i Quatre, 1980.

Lozano, Josep: *Crim de Germania*, 248 pàgs., 18'5 X 12'5 cms., 500 pts. Col·lecció "La Unitat", València, Tres i Quatre, 1980.

Pla, Joan: *No fiqueu llorers sobre el meu nom*, 152 pàgs., 18 X 13 cms., 400 pts. València, Prometeo, 1980.

Sánchez Cutillas, Carmelina: *Matèria de Bretanya*, 198 pàgs., 18'5 X 12'5 cms., 450 pts. Col·lecció "La Unitat", 2.ª edició, València, Tres i Quatre, 1980.

Tròlec, Isa: *Bel i Babel*, 200 pàgs., 18 X 11 cms., 390 pts. València, Prometeo, 1980.

Tròlec, Isa: *Mari Catúfols*, 18'5 X 12'5 cms., 450 pts. Col·lecció "La Unitat", 2.ª edició, València, Tres i Quatre, 1980.

Tròlec, Isa: *Ramona Rosbif*, 18'5 X 12'5 cms., 400 pts. Col·lecció "La Unitat", 3.ª edició, València, Tres i Quatre, 1980.

Recollim contes populars, pròleg de Marisa Lacuesta, 44 pàgs., 21 X 16 cms., 150 pts. Concurs Infantil "Joanot Martorell" (1970). Sueca, Federació d'Entitats Culturals del País Valencià, 1980.

POESIA

Andrés Estellés, Vicent: *Cant temporal, obra completa 5*, 304 pàgs., 18'5 X 12'5 cms., 600 pts. Col·lecció "La Unitat", València, Tres i Quatre, 1980.

Andrés Estellés, Vicent: *Manual de conformitats, obra completa 3*, 280 pàgs., 18'5 X 12'5 cms., 500 pts. Col·lecció "La Unitat", 2.ª edició, València, Tres i Quatre, 1980.

Barceló, Joan: *Diables d'escuma*, 72 pàgs., 19'5 X 14'5 cms., 200 pts. Col·lecció "Poesia", València, Tres i Quatre, 1980.

Fabregat i Armengol, Rosa: *Temps del cos*, pròleg de Montserrat Roig, 100 pàgs., 21 X 14'5 cms., 300 pts. Alberic, Jesús Huguet, 1980.

Morell, Andreu: *Òliba de la foscuria*, 64 pàgs., 19'5 X 14'5 cms., 150 pts. Col·lecció "Poesia", València, Tres i Quatre, 1980.

Palomero, Josep: *Crònica carnal*, 80 pàgs.,

18 X 12 cms., 275 pts. València. Prometeo. 1980.

TEATRE

Alcover Campos, Vicent: **El tonto de la butxaca**, 48 pàgs., 16'5 X 12 cms., 130 pts. València, 1980.

Martorell, Joanot: **Tirant lo Blanc**, adaptació teatral de M.ª Aurèlia Capmany, 56 pàgs., 19'5 X 14'5 cms., 200 pts. Col·lecció "Teatre". València, Tres i Quatre, 1980.

Sirera, Rodolf i Josep Lluís: **El capvespre del tròpic**, 88 pàgs., 19'5 X 14'5 cms., 250 pts. Col·lecció "Teatre". València, Tres i Quatre, 1980.

SOCIOLINGÜÍSTICA

Treballs de Sociolingüística Catalana, 3. Anuari del Grup Català de Sociolingüística. València, Tres i Quatre, 1980.

REVISTES

L'ESPILL 4. Revista trimestral dirigida per Joan Fuster, 156 pàgs., 24 X 16'5 cms., 475 pts. València, Tres i Quatre, hivern 1979.

Llombriu. Quaderns de literatura, 16 pàgs., 21'5 X 15'5 cms., 50 pts. Núm. 10, València, febrer 1980.

Caïrell. Revista de literatura, 72 pàgs., 24 X 17 cms., 200 pts. Núm. 3, València, març 1980.

Trellat. Crítica cultural i política, 54 pàgs., 30 X 19'5 cms., 200 pts. Núm. 1, València, primavera 1980.

Lletres de Canvi. Revista de literatura, 34 pàgs., 24 X 17 cms., 125 pts. Núm. 3, València, maig 1980.

Quaderns de cultura de Sueca, 152 pàgs., 22 X 15'5 cms., 200 pts. Núm. 1, Sueca, Ajuntament, març 1980.

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Informació: SECRETARIAT DE L'ENSENYAMET DE L'IDIOMA

Girona, 12
ALACANT
Tel. 212600

Menéndez Pelayo, 26, 2.º
CASTELLÓ DE LA PLANA
Tel. 210315

Moratín, 15, 8.º
VALENCIA
Tel. 3225819

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

SETEMBRE 1980 • BUTLLETÍ INTERN • Núm. 6

EDITORIAL

NOU D'OCTUBRE

No sempre és fàcil de definir el significat d'una data històrica, quan cadascú vol donar-li un contingut distint i de vegades antagònic amb el que uns altres volen donar-li.

El 9 d'octubre és una data que recollirem de l'arxiu polsegós i mig abandonat de les celebracions municipals dels ajuntaments franquistes i a la qual els partits democràtics, les centrals sindicals, les associacions de veïns, les institucions culturals i, en fi, tota mena d'entitats, han volgut donar un sentit obert cap al futur i arrelat en el més viu de les reivindicacions valencianes presents.

¿Fins a quin punt això s'ha aconseguit? Del 9 d'octubre superunitari del 1977 al 9 d'octubre de les bandes fascineroses i antidemocràtiques de 1979, passaren moltes coses. I algunes estan encara per aclarir. Per exemple, les agressions contra les autoritats municipals de València.

Cada commemoració ha de portar el seu anhel reivindicatiu, perquè les circumstàncies del país varien d'un any a l'altre. No tant, de vegades, com voldríem, ni el sentit que ens

agradaria, però varien. ¿Per què, per a què es commemora enguany el 9 d'octubre?

Fent una mica de broma podríem escriure: perquè no perdem encara més del que hem perdut. Fóra una broma sinistra, però tanmateix prou realista. Els valencians tenim l'obligació i la necessitat d'aferrar-nos a allò que tenim, si no volem perdre-ho tot d'una volada. O si no volem que ens ho desfiguren els valencianistes de diumenge al dematí, bandereta i insult, o aquells altres, tan tradicionalistes, que volen un país que només tindria cabuda en la vitrina d'un museu mig apagat o en el programa de cors y danzas de qualsevol festa de poble.

I els valencians tenim tres coses a les quals aferrar-nos ben especialment: la llengua, la cultura i la nostra voluntat de recuperació com a poble. No tenim res més que ens puga unir i és per això que tracten de crear el conflicte entorn d'aquests tres temes. Inventant una llengua nova, «distinta» de la catalana; separant-nos de la nostra àrea cultural, donada per la història, i canviant la voluntat recuperadora del poble per una misera descentralització vergonyosa y humiliant.

Esperem que els polítics que representen la majoria del poble sabran trobar la fórmula perquè el poble no quede decebut. Nosaltres

no ens ocupem de política, sinó de cultura i aci no podem callar. Els qui creuen que les mentides es fan veritats a força de repetir-les s'enganyen ells, a més de voler enganyar-nos.

Aquesta pot ser la lliçó del 9 d'octubre de 1980. Ens hem d'aferrar al que tenim i hem de propagar, aliò on calga i pels mitjans adequats, la nostra exigència que ens siga respectat i que ens siguen donades les millors vies possibles per a defensar-ho i augmentar-ho. Com qualsevol altre poble.

UNA COMISSIÓ MIXTA

Sobre la Comissió Mixta encarregada de diverses tasques relacionades amb l'ensenyament del valencià es planteja, d'entrada, una interrogant que a primera vista podria semblar irònica, però que no ho és gens: ¿mixta, de què?

En efecte, quins elements s'hi barregen per a constituir aquesta Comissió que, a força de ser mixta, temem que arribe a ser mistificadora? I encara deixant-nos anar pel camí de les similituds verbals: ¿no serà una comissió més aviat «mestissa»?

I no ho diem pels representants del Ministeri d'Educació, sinó més aviat per certs representants nadius que tenen la seua faç més perfecta en la figura del senyor Vicente Ramos, copresident de la Comissió.

En efecte, no hi ha res en la biografia del senyor Ramos que li done autoritat per a participar en aquesta entitat. Ni té res a veure amb l'ensenyament ni, menys encara, amb el valencià. Fet i fet, ni tan sols té res a veure amb la «llengua valenciana» que tant pretén defensar. Vicente Ramos és un producte perfecte de la castellanització voluntària y entusiasta i un còmplice d'aquesta castellanització. Ni parla valencià ni ha escrit en la seua vida una ratlla en valencià. I això sense entrar en tot els anys que ha dedicat a inventar un Alacant a part quan el País Valencià no podia respondre-li com calia.

Estant així les coses: ¿per què se l'ha col·locat al front de la Comissió Mixta? No hi ha una altra explicació sinó que es tracta d'una clara provocació al País Valencià en bloc. Es tracta d'una provocació de caràcter polític. L'únic que ens preguntem és si UCD sap exactament quina és la ideologia política exacta del senyor Ramos, perquè potser es trobarien amb alguna sorpresa si llegien certes col·laboracions

seues a la premsa d'Alacant en dates molt recents.

Quan es vol desfer una cultura sotmesa, els opressors sempre troben el «moro amigo» que els faça el paper de còmplice, ben sovint a canvi d'algun estipendi substancial. El senyor Ramos ha estat un d'aquests còmplices durant el franquisme, com a agent de la castellanització més bèstia i com a impulsor del trencament del territori del País. Ara, en el postfranquisme, continua fent el mateix paper al front d'una Comissió Mixta que ràpidament ha desvetllat no ja les sospites sinó la franca oposició de milers i milers de valencians que pensen com nosaltres: mixta, sí, però ¿de què?

I en aquest pensament ens acompanyen gentes de totes les àrees, fins i tot d'UCD.

NOU BUTLLETÍ

Aquest número del nostre Butlletí té un caràcter relativament conjuntural, obligat sobretot per la necessitat de preparar l'actitud de la nostra entitat de cara al 9 d'Octubre pròxim i de cara al tema de l'ensenyament de la llengua durant el curs 1980-81, havent aparegut recentment l'ordre ministerial que desenvolupa el real decret sobre aquest ensenyament.

Aquest últim tema ens ha plantejat una sèrie de dificultats que el lector ha d'acceptar d'entrada. En efecte, tots sabem la importància que, per a l'aplicació d'aquesta ordre, té la Comissió Mixta Consell-Ministeri d'Educació. Per la premsa diària, els socis d'Acció Cultural ja deuen conèixer els episodis que han rodejat la creació i els primers passos d'aquesta Comissió, amb la qual la nostra entitat no pot estar en absolut d'acord, ja que hi ha algunes persones que no tenen la més mínima preparació per a la tasca que se'ls encomana. Les vacances d'agost i el temps natural de preparació del Butlletí poden fer que entre la seua redacció i la seua arribada als socis es produeixen fets que nosaltres, ara, no podem preveure. En tot cas, a través de les reunions que en aquest Butlletí es convoquen, i a través d'altres comunicacions, Acció Cultural es proposa accentuar el seu esforç —que vol dir el de tots els seus socis— a favor de l'ensenyança valenciana correcta i integral.

D'altra banda, hem enllestit ja la preparació de la nova època d'aquest Butlletí, a partir d'una sèrie de canvis i millores de tot tipus, segons l'acord de la nostra darrera Assemblea General, celebrada a Elx l'abril passat.

ORDRE MINISTERIAL SOBRE EL DECRET DE BILINGÜISME

La legislació avui existent sobre la introducció del valencià a l'ensenyament suposa un motiu d'importantes reflexions per a tots els valencians preocupats pel redreçament cultural del nostre país.

En efecte, es tracta de la primera vegada que l'Estat reconeix oficialment l'ensenyament de i en la nostra llengua en l'àmbit valencià.

Això, en principi, és motiu d'esperança per a tots els qui en els anys difícils han mantingut aquesta reivindicació: des dels pocs mestres supervivents de la dècada de 1930 que ja aleshores lluitaren per introduir el valencià a l'escola fins als qui durant les dècades de 1960 i 1970 aprofitaren les esquetxes del sistema franquista per a llançar les bases de l'escola valenciana, des dels Estatges de Mestres, des dels cursos de l'ICE, des del Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma, des del Col·legi de Llicenciats, des dels sindicats i des d'altres plataformes.

Durant molts anys, hem lluitat per a aconse-

guir que es pogués ensenyar el valencià i es pogués ensenyar en valencià als centres docents del país. Ara, en certa mesura, ho hem aconseguit. El problema és en quines condicions l'Estat ens ha reconegut aquest dret. Val a dir que les condicions no poden ser més desfavorables, per obra, en bona part, tant de la mateixa administració de l'Estat com del partit que ocupa el govern i d'altres formacions polítiques encara més a la dreta. La constitució de la Comissió Mixta és una prova evident que algú té interès a entrebancar l'ensenyament del valencià des de les mateixes plataformes que haurien d'afavorir-lo. La responsabilitat d'aquesta maniobra antivalenciana apunta molt clarament a determinats alts càrrecs d'UCD.

Tanmateix, tenim l'obligació històrica d'aprofitar —ara com abans— totes les possibilitats que se'ns donen, fins i tot en les condicions més difícils, fins i tot quan aquestes possibilitats ja vénen enverinades des de l'origen.

GUIA DE LA COORDINADORA D'ENSENYANTS D'ACPV PER A LA SEUA APLICACIÓ

La publicació de l'Ordre Ministerial deixa definitivament establert que hom no ha atès totes les reivindicacions que Acció Cultural i altres institucions (sindicats, ajuntaments, col·legis professionals, Universitat, entitats culturals, etc.) havíem formulat.

Davant d'aquesta situació, absolutament perillosa per al nostre país, cal posar en pràctica la decisió adoptada per la Coordinadora d'Ensenyants, en reunió celebrada a València el 21 de juny d'enguany:

1.— Aprofitar al màxim els aspectes positius de l'Ordre Ministerial.

2.— Substituir els seus aspectes negatius per una política lingüística més acostada a les necessitats del país.

A fi d'impulsar aquesta doctrina, la Coordinadora treballarà en conjunció amb d'altres

iniciatives que es puga llançar per altres entitats.

Ara mateix és una majoria el percentatge d'ensenyants que estan en contra de les maniobres de desfeta de l'idioma, tant si tenen com a vehicle la pura i simple castellanització com si s'amaguen darrere els intents de secessió lingüística, amb unes preteses normes de l'Acadèmia de Cultura Valenciana que no han existit mai.

Des d'aquesta Coordinadora d'Ensenyants del País Valencià llancem una crida a tots els treballadors de l'ensenyament per tal que es posen en contacte amb nosaltres, participen en les reunions que organitzarem (les primeres vénen anunciades en aquest Butlletí) i, en definitiva, perquè actuen en defensa de la integritat cultural del País Valencià.

Per tal d'iniciar el treball, hem elaborat la present guia sobre diversos aspectes del Decret i de l'Ordre Ministerial (textos legals que reproduïm en apèndix).

ENSENYAMENT DEL VALENCIÀ

1.— A partir del curs actual s'incorpora obligatòriament l'ensenyament de la llengua en preescolar, EGB, BUP i Formació Professional de primer grau, sense que calga cap autorització prèvia ni posterior dels pares dels alumnes ni del director (art. 1).

2.— Es reconeix la validesa acadèmica del pla experimental del curs 1978-79, organitzat per l'anterior conselleria (art. 1)

3.— A la Comissió Mixta se li atribueixen moltes i molt delicades funcions: selecció de professorat i dels diplomes anteriors que habiliten per a l'ensenyament del valencià, organització de cursos de formació de mestres; aprovació de textos escolars, de programes d'ensenyament i de sol·licituds d'exempció, etc. Si aquesta Comissió, en la qual la representació de les tres Universitats del país compta amb un sol vot, es planteja com a objectiu l'ensenyament d'una llengua pretesament distinta de la catalana —amb totes les variants valencianes que cal reconèixer i ensenyar— suposarà un entrebanc gravíssim per a la normalització idiomàtica del país. A la vista dels noms que inicialment componen aquesta Comissió i dels episodis que han rodejat les seues primeres sessions, és de tèmper que actue en aquest sentit de secessió lingüística. Caldrà per tant que la Universitat i, en general, totes les institucions culturals del país, compromeses amb la revalencianització de les nostres terres, vigilen atentament els treballs d'aquesta Comissió.

Resulta evident que la Comissió Mixta, atesa la importància de la seua missió, hauria d'estar guiada per criteris estrictament científics. I és també indubtable que aquests criteris científics abonen, des de tots els punts de vista, la catalanitat del valencià, tal i com des de fa mig segle reconeixen tots els filòlegs valencians i en general tots els nostres escriptors i intel·lectuals, prenent com a data inicial la firma de les Normes Ortogràfiques de Castelló de la Plana, en 1932.

4.— En preescolar, EGB i BUP s'impartiran 3 hores setmanals, en Formació Professional 2 hores. Caldrà fer una distribució horària nova. Per a EGB l'ordre n'indica la següent:

	1, 2, 3	4, 5	segona etapa
Castellà	5	5	4
Idioma modern	—	—	3
Valencià	3	3	3
Matemàtiques	5	5	—
Mat. i ciències nat.	—	—	6
Àrea d'experiència	5	8	—
Ciència social, educació cívica i religió	—	—	4
Àrea dinàmica i plàstica	7	4	—
Tecnologia i educació artística	—	—	3
Educació física i esports	—	—	2
TOTAL	25	25	25

Per a BUP:

Llengua i literatura espanyoles	4 hores setmanals
Llengua estrangera	4 hores setmanals
Valencià	3 hores setmanals

En Formació Professional:

Valencià	2 hores setmanals
Altres assignatures	no varien

5.— El caràcter d'aquesta assignatura és el mateix que el de les altres, pel que fa a promoció de curs, avaluacions, etc. (art. 5, 3).

6.— A les «zones castellanoparlantes» s'introduirà el valencià de forma progressiva i d'acord amb la voluntat expressada pels pares dels alumnes. Això vol dir que haurèm de treballar profundament en l'explicació, als pares, dels motius i els avantatges que els seus fills estudien valencià.

A hores d'ara, i tenint en compte la constitució primera de la Comissió Mixta, resulta especialment alarmant la fórmula «zones castellanoparlantes» i que siga aquesta Comissió la que haja de delimitar-les. Aquest plantejament sembla tendir a retallar substancialment l'àrea geogràfica del valencià. Cal recordar, d'altra banda, que no es compta, d'entrada amb cap estudi real sobre l'extensió del valencià ni el seu ús a les zones que puguen resultar conflictives (Port de Sagunt, València, Alacant...)

7.— Respecte de les exempcions de l'assignatura (art. 4,3) cal tenir una especial atenció

perquè els motius d'exempció que hom aduesca siguen reals, tenint en compte que l'aprovació o desaprovaçió de les sol·licituds recau sobre la Comissió Mixta.

8.— L'ordre diu que no es computaran les qualificacions de l'assignatura quan s'haja produït un trasllat d'expedient fora del País Valencià (art. 4,4). Atenen el fet que la llengua del País Valencià, les Illes i el Principat és la mateixa, cal considerar aquesta norma com a lessiva per als interessos de la comunitat idiomàtica i, en últim extrem, tal il·lògica com una altra, hipotètica, segons la qual les qualificacions del castellà d'un alumne de Valladolid no fossen tingudes en compte, en traslladar-se a Albacete.

9.— Segons l'ordre, als centres de les comarques valenciano-parlants en què hi haja una proporció alta de població castellano-parlant, les qualificacions negatives no constaran a l'expedient acadèmic. Aquesta norma resulta tan absurda com ho seria una altra que prescrivís que les qualificacions negatives d'idioma estranger no constassen a l'expedient acadèmic... allà on aquest idioma no fos matern. Es a dir, en tot el territori de l'Estat. En última instància, pot semblar que es pretén rebaixar la categoria del valencià en comparació amb la de les altres assignatures.

10.— Els programes i orientacions seran elaborats pel Ministeri d'Educació, la Conselleria i la Comissió Mixta (i provisionalment la Comissió Mixta podrà fer-ho ja). Es obvi que caldrà vetllar atentament perquè aquests programes i orientacions coincideixen amb la realitat lingüística del país i, en general, amb els nostres interessos com a valencians. Això val igualment per al fet que els textos hagen de ser aprovats per la Comissió Mixta (art. 5, 1; 8, 1 i 15).

LA COMISSIÓ MIXTA

L'1 d'agost es va constituir al Palau de la Generalitat la comissió mixta Estat-Consell encarregada de regular l'aplicació del reial decret sobre ensenyament del valencià. En són membres el conseller Josep Peris Soler; els representants del Ministeri d'Educació Solange Castro, José Costa Ribas, José Antonio Iniesta, José Antonio Pérez Franco, José Hernández Belando i José Carlos del Campo Lobit; Amparo Cabanes, Ricard Roca, Josep Faus i Josep Boronat, pel Consell; Vicente Ra-

mos, per la conselleria d'Educació, i Manuel Sanchis Guarner representant provisionalment les Universitats del País Valencià.

La presència en aquesta Comissió de noms com els de Ramos i Boronat —i en menor mesura, Cabanes— va crear una gran commoció entre els ensenyants i els nacionalistes del País Valencià. Algunes forces consultades ho van interpretar com una clara provocació al País Valencià. D'altres consideraren que aquesta provocació tenia com a finalitat la de crear, ja d'entrada, enfrontaments i dificultats en l'ensenyament del valencià, com a forma d'impedir-lo.

Naturalment, diverses personalitats d'UCD no podien estar d'acord amb aquestes designacions, efectuades des d'un sector del mateix partit. El president del Consell, Enric Monsonís, el diputat Muñoz Peirats i altres centristes destacats, s'afanyaren a mostrar públicament que no sols no hi tenien res a veure sinó, alguns, que fins i tot les rebutjaven. Un dels membres de la Comissió, el professor Ricard Roca (PCPV), home lligat al valencianisme de fa molts anys, també va mostrar en públic les seues discrepàncies amb la tendència majoritària en el nou organisme.

Per la seua part, sis regidors (socialistes i comunistes) de l'ajuntament d'Alacant hi presentaren la següent moció, que fou aprovada per majoria.

MOCION

«Ayer, 31 de julio, el Consell del País Valencià, en su sesión celebrada en Jávea, aprobó la designación de sus representantes en la Comisión Mixta que ha de poner en marcha y vigilar el cumplimiento del llamado Decreto de Bilingüismo.

Sin entrar en consideraciones personales sobre los designados, sino profesionales y políticas, nos parece algunas de tales designaciones un tremendo error que puede dificultar la necesaria normalización de la lengua hablada por buena parte de los valencianos, así como el clima de serenidad y concordia que debiera presidir la solución del grave problema de estancamiento de nuestra autonomía. Algunos de los designados se vienen significado públicamente por una posición de enfrentamiento en cuanto a las señas de identidad de nuestro pueblo, con desprecio, en ocasiones, de las decisiones de instituciones democráticas

valencianas, como es el caso de decisiones de este Ayuntamiento de Alicante e, incluso, del mismo Consell del País Valencià que los nombra ahora sus representantes, creemos que por error y desconocimiento. Estas mismas personas muestran reiteradamente su desprecio por la autoridad científica de quienes como los académicos de la Real Academia Española de la Lengua, el reciente Congreso Europeo de Filología, o el acuerdo suscrito por lo más prestigioso de nuestra lingüística en Castellón, en 1932, se han pronunciado con claridad sobre el tema lingüístico valenciano.

Es vejatorio también para la Universidad de Alicante, la primera del País Valencià en impartir enseñanzas en nuestra lengua, el que se designe a dos personas no vinculadas a la misma y en abierta contradicción con la seriedad y rigor que caracteriza al «alma mater», máxime en un tema de tanta trascendencia y donde, por mor del citado Decreto de Bilingüismo, la presencia universitaria, a un sólo representante por las tres Universidades valencianas, decidiendo una Comisión de estas características los textos y quienes deberán aplicarlos.

Por todo ello, proponemos a V.E. los siguientes acuerdos.

1) Manifestar nuestra contrariedad por la designación efectuada por el Consell de sus representantes en la Comisión Mixta que ha de aplicar el Decreto de Bilingüismo.

2) Elevar dicho acuerdo al Consell del País Valencià y solicitar del mismo una rectificación de una decisión que estimamos sumamente desacertada».

V.E., no obstante, resolverá.

ENSENYAMENT EN VALENCIÀ

L'ensenyament «en» valencià es possible, d'acord amb l'ordre ministerial, seguint el següent procediment:

a) Sol·licitar permís a la Comissió Mixta. Ha de fer-ho el director del centre (i, en l'ensenyament privat, l'entitat titular)

b) Cal adjuntar la sol·licitud còpia de l'acta del claustre en què s'haja aprovat l'ensenyament en valencià i, en el mateix sentit, la de l'associació de pares. Si no hi ha associació, caldrà presentar una sol·licitud signada pels pares dels alumnes.

c) Estudi de l'alumnat del centre en relació al seu coneixement i ús del valencià.

d) Relació del professorat que desenrotllarà els programes en valencià i les seues titulacions.

e) Pla pedagògic i d'organització:

— cursos i nombre d'alumnes que seguiran el pla

— àrees (assignatures) que es donarà en valencià

— distribució horària de totes les matèries.

La Comissió Mixta podrà demanar informacions complementàries, resoldrà sobre la sol·licitud i comunicarà la seua resolució a les direccions generals del Ministeri implicades.

QUI I COM POT ENSENYAR VALENCIÀ

1.— Només podran encarregar-se de l'ensenyament del valencià els mestres i llicenciats que puguen ensenyar llengua i literatura (s'entén que són els llicenciats en lletres) i que tinguen cap d'aquests títols:

— Llicenciat en Filosofia i Lletres, secció d'Hispaniques, de les universitats de València o Alacant.

— En Filologia, secció d'Hispaniques, de les mateixes universitats.

— En Filologia, secció de Romàniques, de les mateixes universitats.

I l'ordre afegeix: «otros equivalentes de otras universidades», la qual cosa cal interpretar com les llicenciatures de Barcelona i de Mallorca, especialment les de llengua catalana, ja que en les ordres ministerials semblants, corresponents al Principat i a les Illes, es reconeix les llicenciatures d'universitats del País Valencià.

També seran reconeguts els diplomes i certificats de les institucions que el Consell autoritze, «previo informe de la Comissió Mixta». Totes les reserves que la constitució d'aquesta Comissió Mixta ha suscitat fan d'aquest punt un dels més conflictius de l'ordre. Cal aconseguir que la Comissió autoritze exclusivament els títols de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de València, i no els de determinades institucions que es guien per criteris lingüístics absolutament falsos.

Igualment conflictiu: pot ser el fet que també siguen acceptats com a professors de valencià els d'EGB «que acrediten suficientment, a judici de la Comissió Mixta, su conocimiento de la lengua valenciana» (art. 11).

Pel mateix motiu podria resultar contraproductiu la norma que preveu que la Comissió

Mixta organitzarà cursos de formació i perfeccionament subvencionats pel Ministeri (art. 12). Si aquests cursos no estan guiats per criteris científics, caldrà desaconsellar-los a tots els nostres companys i, en definitiva, utilitzar tots els canals legals perquè siguin substituïts per cursos més adequats a la funció que aquests pretenen cobrir.

PLANTILLES DELS CENTRES

1.— En EGB ha d'haver un professor per cada 8 unitats (8 unitats x 3 hores setmanals = 24 hores), tant en preescolar com en les etapes primera i segona. Als centres de BUP i de Formació Professional, segons els mòduls de dedicació normal, plena i exclusiva.

Però, l'ordre especifica que «siempre que ello no suponga un aumento de las plantillas». Això vol dir que hem de dedicar tots els nostres esforços a cobrir aquesta assignatura, renunciant si calgués a aquella que actualment ens ocupe.

2.— L'assignació de professors de valencià es farà pel procediment següent:

a) Si al centre hi ha professors especialitzats en nombre suficient —o considerats com a tals per la Comissió Mixta— ells s'encarregaran de l'assignatura.

b) Si no n'hi ha i existeix alguna vacant, es contractarà professors interins per a ensenyar valencià.

c) Si no hi ha professors especialistes ni vacants, per a enviar un interí, les delegacions provincials, a proposta de les inspeccions tècniques, podran acceptar **permutes**. I amb caràcter excepcional el Ministeri, a petició del delegat provincial i previ informe de la Comissió Mixta, contractarà algun professor especialista (art. 13).

3.— En conclusió: hem de ser nosaltres, tots els professors de les plantilles actuals, els qui hem d'exigir que se'ns permeta impartir l'assignatura i, en tot cas, utilitzar tots els mitjans necessaris i legítims perquè si es contracta algun professor de valencià tinga la preparació adequada.

NIVELLS

1.— Segons la disposició transitòria 3.ª, tots els alumnes començaran pel mateix curs, a excepció dels qui van participar al pla experi-

mental, els quals continuaran en el nivell que hagen assolit. Això és incongruent. ¿Començaran pel mateix nivell —continguts, metodologia, etc.— els alumnes de preescolar que els de setè de bàsica o els de tercer de batxiller, per exemple?

La disposició és més absurda si es considera que hi ha molts alumnes que ja han estudiat valencià, bé perquè hi ha hagut professors que per pròpia iniciativa l'han ensenyat, bé perquè hi ha hagut escoles amb plans especials com és el cas de l'experiència de la Safor o el de certes escoles nacionalistes.

APÈNDIX

REAL DECRETO 2003/1979, de 3 de agosto, por el que se regula la incorporación de la Lengua Valenciana al sistema de enseñanza del País Valenciano.

La Constitución protege a todos los españoles y pueblos de España en el ejercicio de los derechos humanos, sus culturas y tradiciones, lenguas e instituciones.

La lengua es el símbolo y salvaguardia de una Comunidad y constituye uno de los vínculos más importantes de unión entre sus miembros. El lenguaje se forma en el seno de la Sociedad y en ella lo aprende el individuo, si aspira a integrarse plenamente en la misma. Precisamente por su sustancial valor simbólico, el lenguaje es lo más peculiarmente humano en la vida social.

Desde ese entendimiento de la lengua como la expresión cultural más completa de la Comunidad, nuestra Constitución reconoce la riqueza de las distintas modalidades lingüísticas de España como un patrimonio cultural que ha de ser objeto de especial respeto y protección. Ello implica el establecimiento de un criterio superador de cualquier controversia, mediante el cual la proclamación del castellano como lengua española oficial del Estado no es incompatible con el carácter también oficial que se reconoce a las demás lenguas españolas en el seno de las respectivas Comunidades autónomas, de acuerdo con sus Estatutos.

Las singulares manifestaciones con que se produce el fenómeno bilingüe aconsejan establecer un tratamiento diferenciado para cada Comunidad y a tal propósito responde el presente Real Decreto, mediante el cual se regula la incorporación de la Lengua Valenciana al sistema educativo en el País Valenciano, du-

rante la actual situación transitoria hasta la promulgación del Estatuto de esa Comunidad autónoma. En su elaboración se han tomado en consideración las circunstancias sociales y lingüísticas existentes en el territorio, así como las características peculiares del sistema escolar en las provincias que integran la mencionada Comunidad y la disponibilidad de profesorado en condiciones de proporcionar la enseñanza de la Lengua Valenciana.

El propósito de asegurar la eficacia de esta norma y su carácter transitorio se reflejan en el amplio margen de flexibilidad que implica la autorización resultante de su disposición final segunda, mediante la cual se podrán afrontar cuantos supuestos e incidencias suscite la propia aplicación de la norma.

En su virtud, a propuesta del Ministro de Educación y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día tres de agosto de mil novecientos setenta y nueve.

DISPONGO:

Artículo primero.— Además de la enseñanza de la lengua oficial del Estado, que se verificará conforme a los planes de estudio, en todos los Centros docentes del País Valenciano con objeto de que todos los alumnos adquieran el dominio oral y escrito de la misma adecuado a su edad, el Ministerio de Educación asume como obligación propia la introducción de la Lengua Valenciana en el sistema educativo del País Valenciano.

Artículo segundo.— La enseñanza de la Lengua Valenciana se incorporará a los planes de estudio de Educación Preescolar, Educación General Básica y Formación Profesional de primer grado en el País Valenciano, a cuyo efecto se tendrán en cuenta las condiciones sociales y lingüísticas existentes, las distintas situaciones pedagógicas que puedan presentarse y, en todos los casos, las circunstancias personales de los mismos.

Artículo tercero.— Uno. El Ministerio de Educación, oído el Consejo del País Valenciano, podrá adoptar las oportunas medidas a fin de facilitar que la enseñanza, en los niveles educativos de Preescolar, Educación General Básica y Formación Profesional de primer grado, se base en la lengua materna, castellana o valenciana de los alumnos, cuando se disponga de los medios adecuados para ello.

Dos. A tal efecto, en los Centros docentes estatales y no estatales se podrán desarrollar programas en lengua castellana o valenciana,

en atención a la lengua materna de la población escolar, a las opciones manifestadas por los padres y a los medios de que se disponga.

Artículo cuarto.— En los Institutos de Bachillerato se procederá a la creación de cátedras de Lengua y Literatura Valencianas, con objeto de lograr la progresiva incorporación a los planes de estudio de Bachillerato de la enseñanza de la Lengua y Cultura Valencianas.

Artículo quinto.— En las Escuelas Universitarias de Formación del Profesorado de Educación General Básica se crearán cátedras de Lengua y Cultura Valencianas, con objeto de formar Profesores de esa Lengua, a través de la realización, entre otras actividades, de programas lingüísticos y pedagógicos para los alumnos de dichas Escuelas.

Los Profesores de Educación General Básica que hayan cursado con aprovechamiento tales programas, quedarán habilitados para impartir, también en Lengua Valenciana, las enseñanzas propias de cada nivel.

Artículo sexto.— El Ministerio de Educación, oído el Consejo del País Valenciano, podrá reconocer los estudios impartidos por otros Organismos e Instituciones que tengan por objeto la enseñanza de Lengua Valenciana al profesorado. Asimismo, podrá habilitar para impartir la enseñanza de dicha lengua al profesorado que acredite suficientemente su conocimiento mediante la superación de las pruebas que al efecto se establezcan.

Artículo séptimo.— La autorización de los libros de texto y material didáctico destinado a las enseñanzas de la Lengua Valenciana, así como la de las versiones en dicha lengua de los demás libros de texto, se realizará por una Comisión Mixta, constituida por representantes de la Administración del Estado y el Consejo del País Valenciano, quienes en su actuación se atenderán, con carácter general, a lo dispuesto en el Decreto dos mil quinientos treinta y uno/mil novecientos setenta y cuatro.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera.— Hasta tanto se cuente con el profesorado suficiente para dispensar las enseñanzas de Lengua Valenciana, el Ministerio de Educación organizará, en colaboración con el Consejo del País Valenciano, cursos de formación y perfeccionamiento del profesorado.

Segunda.— Con objeto de que la incorporación de la Lengua Valenciana al sistema de enseñanza en el País Valenciano se produzca de

forma gradual, los efectos académicos de las previsiones establecidas en el presente Real Decreto quedarán aplazados hasta el curso mil novecientos ochenta-ocho y uno.

DISPOSICIONES FINALES

Primera.— El presente Real Decreto entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

Segunda.— Se autoriza al Ministerio de Educación y, en su caso, al Ministerio de Universidades e Investigación, para desarrollar lo establecido en el presente Real Decreto y regular, consultando al Consejo del País Valenciano, su ámbito territorial y sus efectos académicos. Igualmente se les autoriza para que, en la actual situación transitoria, arbitren los cauces de colaboración con el Consejo del País Valenciano, mediante los oportunos acuerdos con él, con objeto de conseguir la mejor realización de los fines establecidos en los artículos anteriores.

Tercera.— Los derechos adquiridos por el profesorado numerario de los Centros docentes serán respetados, de acuerdo con la legislación vigente.

Cuarta.— En el ámbito territorial del País Valenciano queda derogado el Decreto mil cuatrocientos treinta y tres/mil novecientos setenta y cinco, por el que se reguló, con carácter experimental, la incorporación de las lenguas nativas en los programas de los Centros de Educación Preescolar y de Educación General Básica, así como cuantas disposiciones, de igual o inferior rango, se opongán a lo dispuesto en el presente Real Decreto.

Dado en Palma de Mallorca a tres de agosto de mil novecientos setenta y nueve.

JUAN CARLOS R.

El Ministro de Educación
JOSE MANUEL OTERO NOVAS

ORDEN de 7 de julio de 1980 por la que se desarrolla el Real Decreto 2003/1979, de 3 de agosto, que regula la incorporación de la lengua valenciana al sistema de enseñanza del País Valenciano.

Ilustrísimos señores:

El Real Decreto 2003/1979 de 3 de agosto, por el que se regula la incorporación de la len-

gua valenciana al sistema de enseñanza en el País Valenciano, autorizó en su disposición final segunda al Ministerio de Educación para desarrollar lo establecido en el mencionado Real Decreto y para regular, consultando con el Consejo del País Valenciano, sus efectos académicos territoriales, así como sus implicaciones respecto a los alumnos a que afecta su articulado.

En su virtud, este Ministerio, previa consulta con el Consejo del País Valenciano, ha tenido a bien disponer:

Art. 1.º La incorporación de la enseñanza de la lengua valenciana a los planes de estudio de Educación Preescolar, Educación General Básica, Formación Profesional de primer grado y Bachillerato se llevará a cabo en el curso 1980-81, de acuerdo con lo dispuesto en la presente Orden.

No obstante, se reconocen los efectos académicos pertinentes respecto de los Centros que participaron en el plan experimental durante el curso 1978/79, en función de las calificaciones obtenidas por los alumnos de dichos Centros.

Art. 2.º La enseñanza de la lengua valenciana o el desarrollo de programas escolares en valenciano no supondrá, en ningún caso, limitación en los niveles que, de acuerdo con la normativa vigente, deban alcanzar los alumnos en el dominio escrito y oral del castellano.

Asimismo, no excluye la obligación de introducir en los programas escolares el aprendizaje de un idioma extranjero, de acuerdo con las disposiciones que rigen en cada nivel de enseñanza.

Art. 3.º 1. La Comisión creada en el artículo 7.º del Real Decreto 2003/1979, de 3 de agosto, constará al menos de diez miembros, con número igual de representantes del Ministerio de Educación y del Consejo del País Valenciano. Estos serán propuestos por la Consejería de Educación, y entre ellos habrá un representante de pleno derecho de las Universidades del País Valenciano, elegido de común acuerdo por la Junta de Gobierno de dichas Entidades. La presidencia será desempeñada simultáneamente por un representante de la Consejería de Educación del Consejo del País Valenciano. La Comisión deberá constituirse en plazo máximo de quince días a partir de la publicación de esta Orden en el «Boletín Oficial del Estado». La sede de la Comisión estará situada donde radique la Consejería de Educación del Consejo del País Valenciano.

2. A fin de lograr una mayor rapidez y efi-

encia en el tratamiento de los asuntos que se le confíen, la Comisión Mixta podrá contar con los asesoramientos que estime necesarios para el mejor desarrollo de sus funciones.

3. En el plazo máximo de quince días desde su constitución, la Comisión Mixta establecerá las normas de régimen interno, que necesariamente deberán regular el procedimiento adecuado para el supuesto de empate en las votaciones, así como las atribuciones de la presidencia.

Art. 4.º 1. La incorporación de la lengua valenciana y su enseñanza tendrán la consideración de obligatoria en los diversos planes de estudios de Educación Preescolar, General Básica, Formación Profesional de primer grado y Bachillerato Polivalente con el alcance concreto que para cada nivel se especifica en esta Orden ministerial.

2. En las zonas castellano-parlantes, la introducción de la enseñanza de la lengua valenciana se hará de forma progresiva y de acuerdo con la voluntad expresada por los padres de los alumnos y en la forma que establezca la Comisión Mixta.

La delimitación de dichas zonas castellano-parlantes se hará por la Comisión Mixta.

3. Cuando los padres de los alumnos declaren la temporalidad de su residencia en el País Valenciano o cuando se den otras circunstancias justificativas, podrán solicitar que se excluya a sus hijos de esta enseñanza, siempre que dicha declaración se realice al formalizar la inscripción en el Centro o, en todo caso, al comienzo del curso académico. La resolución correspondiente será competencia de la Comisión Mixta.

4. No se computarán las calificaciones recaídas sobre estas materias cuando se hubiere producido un traslado del expediente académico fuera del ámbito territorial del País Valenciano.

5. En el supuesto de que se realicen calificaciones de conjunto de ejercicios, pruebas o exámenes, los alumnos que hubieran sido declarados exentos de las enseñanzas previstas en esta orden no sufrirán alteraciones en sus calificaciones globales por falta de puntuación derivada de dicha exención.

Art. 5.º 1. El Ministerio de Educación y la Consejería de Educación del País Valenciano, conjuntamente y a través de la Comisión Mixta, elaborarán y publicarán los programas y las orientaciones pedagógicas y metodológicas para el desarrollo de la enseñanza de esta ma-

teria, determinando los contenidos y niveles básicos de conocimiento oral y escrito que los alumnos hayan de alcanzar en los distintos niveles y cursos.

2. En tanto se proceda a dar cumplimiento a lo establecido en el apartado anterior, la Comisión Mixta podrá autorizar provisionalmente los programas y las orientaciones pedagógicas y metodológicas que estime precisas.

3. A efectos de evaluación e incorporación al expediente del alumno, la enseñanza de la lengua valenciana se someterá a los distintos criterios y normas que rigen para todas las áreas y materias obligatorias a partir del año 1980-1981, salvo en aquellos Centros que participaron en el plan experimental durante el curso 1978-79, cuyos alumnos ya obtuvieron la correspondiente calificación con efectos académicos.

Educación Preescolar y Educación General Básica

Art. 6.º 1. En el nivel de Educación Preescolar, la enseñanza de estas materias se impartirá con una dedicación semanal de tres horas.

2. En el nivel de Educación General Básica esta enseñanza se impartirá dentro del horario lectivo, con una dedicación aproximada de tres horas semanales para los alumnos. A estos efectos se establece con carácter indicativo la siguiente distribución horaria de las distintas áreas de Educación General Básica, quedando sin efecto para el País Valenciano el horario aprobado por la Orden de 2 de diciembre de 1970.

	1.º, 2.º y 3.º de EGB	4.º y 5.º de EGB	Segunda etapa de EGB
Lengua castellana . . .	5	5	4
Idioma moderno	—	—	3
Lengua valenciana . .	3	3	3
Matemáticas	5	5	—
Matemáticas y Ciencias de la Naturaleza	—	—	6
Area de experiencia	5	8	—
Ciencia social, Educación cívica y Religión	—	—	4
Area dinámica y plástica	7	4	—
Tecnología y Educación artística	—	—	3
Educación Física y Deportes	—	—	2
	25	25	25

Art. 7.º Para los alumnos de la primera etapa la consignación de los resultados de la evaluación en libro de escolaridad se incluirá en la evaluación global, en el caso de recuperación, se enunciará de forma expresa «Lengua valenciana» en la parte correspondiente. En la segunda etapa de Educación General Básica se asignará la calificación intercalando «Lengua valenciana» entre «Lengua castellana» y «Lengua extranjera»; procediendo como en la primera etapa en el caso de recuperación.

Bachillerato

Art. 8.º 1. En los Institutos se procederá, conforme a las dotaciones de que se disponga, a la creación de cátedras de Lengua y Literatura valencianas. Los programas a desarrollar por éstas se ajustarán a las orientaciones pedagógicas emanadas del Ministerio de Educación, previa consulta al Consejo del País Valenciano.

2. Estas enseñanzas serán impartidas dentro del horario escolar de los alumnos, destinando tres horas semanales en cada uno de los cursos de Bachillerato. Se mantendrá el horario semanal vigente para cada una de las materias del plan de estudios, con las siguientes excepciones referidas al primer curso:

Lengua y Literatura españolas: Cuatro horas semanales.

Lengua extranjera: Cuatro horas semanales.

3. Las enseñanzas de Lengua y Literatura valencianas tendrán el carácter de materia común dentro del plan de estudios, siendo objeto de idéntica consideración y surtiendo iguales efectos que las restantes materias en lo referente al procedimiento de valoración, promoción de curso y obtención del título de Bachiller, salvo lo dispuesto en el artículo 1.º, respecto a los efectos académicos del plan experimental.

Formación Profesional

Art. 9.º En los Centros de Formación Profesional del primer grado se establecerá la enseñanza de la lengua valenciana. A esta enseñanza se dedicarán dos horas semanales en cada uno de los cursos, manteniéndose el horario señalado.

Art. 10. 1. Para dar cumplimiento a lo dispuesto en el artículo 3.º del Real Decreto 2003/1979, de 3 de agosto, los Centros de Educación Preescolar, General Básica y For-

mación Profesional de primer grado que deseen desarrollar programas en lengua valenciana, en atención a las características sociolingüísticas de la población escolar y dispongan de los medios adecuados para ello, lo solicitarán de la Comisión Mixta, teniendo en cuenta las opciones manifestadas por los padres.

2. La solicitud deberá ser formalizada por la Dirección del Centro en los Centros estatales o por la Entidad titular en los no estatales. A la solicitud deberán acompañar:

Acta del claustro y, en su caso, de la Asociación de Padres de Alumnos o documentación considerada equivalente a juicio de la Comisión Mixta.

Estudio del alumnado del Centro, en relación con el conocimiento y uso de la lengua valenciana.

Relación del profesorado responsable del desarrollo de los programas escolares en lengua valenciana, adjuntando los títulos o diplomas que habilitan para ello.

Plan pedagógico y de organización que incluya:

a) Los cursos y el número de alumnos que siguen la enseñanza en lengua valenciana.

b) Las áreas que incluyen en dichos programas.

c) La distribución horaria en todas las materias.

3. La Comisión Mixta, recibida la solicitud con la documentación señalada y los informes que estime convenientes, comunicará su resolución, a los efectos oportunos, a las correspondientes Direcciones Generales del Ministerio de Educación.

Profesorado

Art. 11. 1. Podrán desarrollar la enseñanza de la lengua valenciana en los Centros de Educación Preescolar, Educación General Básica, Formación Profesional de primer grado y Bachillerato los profesores que, además de reunir los requisitos legales para impartir la enseñanza de Lengua y Literatura en cada uno de los niveles respectivos posean algunos de los siguientes títulos o diplomas:

a) Títulos:

Licenciado en Filosofía y Letras, Sección Hispánicas, de la Universidad de Valencia o de Alicante.

Licenciado en Filología, Sección Hispánicas, de la Universidad de Valencia o de Alicante.

Licenciado en Filología, Sección Románicas por la Universidad de Valencia o de Alicante.

Otros equivalentes de otras Universidades.

b) Diplomas o certificados:

Los de aquellas Instituciones que autorice el Consejo, previo informe de la Comisión Mixta, en la que figuran representadas las Universidades valencianas, como se ha expresado en el artículo 3.º.

c) Los profesores de Educación General Básica que acrediten suficientemente, a juicio de la Comisión Mixta, su conocimiento de la lengua valenciana.

Art. 12. 1. Los cursos de formación y perfeccionamiento a que se refiere la disposición transitoria primera del Real Decreto 2003/1979, de 3 de agosto, se realizarán en los Centros que la Comisión Mixta considere idóneos, con la distribución, horario, materias y pruebas que establezca la citada Comisión y con la financiación del Ministerio de Educación.

2. Finalizados los cursos de perfeccionamiento, se llevarán a cabo las correspondientes pruebas que garanticen la adquisición de los niveles requeridos, concediéndose los oportunos certificados de capacitación.

Art. 13. Las Delegaciones Provinciales del Ministerio de Educación tomarán las medidas oportunas para la adscripción del profesorado, asegurando que en cada Centro estatal de Educación General Básica exista, al menos, un Profesor titulado o habilitado para la enseñanza del valenciano por cada ocho unidades o fracción, incluidas las unidades de Preescolar, siempre que ello no suponga aumento de las plantillas de los Centros.

Con esta finalidad, las Delegaciones Provinciales, previa clasificación de las plantillas de los Centros, según el módulo indicado, procederán de la siguiente forma:

a) Si en el Centro existen Profesores especialistas en número suficiente, se confiará a ellos esta enseñanza.

b) Si el Centro no dispone de suficientes Profesores especialistas y existen plazas vacantes, se cubrirán en la proporción indicada, por Profesores provisionales o interinos que reúnan los requisitos que establece la presente Orden.

c) Si en el Centro no existen plazas vacantes

ni dispone de Profesores especialistas, las Delegaciones Provinciales, a propuesta de las Inspecciones Técnicas, podrán realizar permutas temporales del profesorado, con la conformidad previa de los interesados.

d) Cuando haya necesidad de nombrar Profesores interinos y no estén cubiertas las plazas de la especialidad se dará prioridad a los aspirantes que estén en condiciones de impartir tales enseñanzas.

e) Cuando por ninguno de los procedimientos indicados pudieran cubrirse dichas plazas, el Delegado provincial respectivo lo manifestará el Ministerio, que, previo informe de la Comisión Mixta podrá autorizar, con carácter excepcional, la contratación de personal especializado dentro de los créditos disponibles.

Art. 14. Los Inspectores de Educación General Básica del Estado, para coordinar las actuaciones sobre todos los aspectos pedagógicos y didácticos de estas enseñanzas, en colaboración con los Servicios Educativos del Consejo del País Valenciano, velarán de manera especial por la aplicación de lo dispuesto en la presente Orden, y de conformidad con la legislación en vigor orientando a los Centros y Profesores de sus zonas respectivas.

En cada Inspección Provincial se constituirá una ponencia especializada para coordinar las actuaciones sobre todos los aspectos pedagógicos y didácticos de estas enseñanzas, en colaboración con los Servicios Educativos del Consejo del País Valenciano.

Libros de texto y material didáctico

Art. 15. Corresponderá a la Comisión Mixta la autorización de los libros de texto y del material didáctico destinados a las enseñanzas que regula la presente Orden ministerial, así como de las versiones en la lengua valenciana de los demás libros de texto, ateniéndose en su actuación en tales supuestos a lo establecido en el Decreto 2531/1974.

DISPOSICIONES FINALES

Primera.— Las Direcciones de Educación Básica, de Enseñanzas Medias, de Personal y de Programación e Inversiones podrán dictar, de acuerdo con la Comisión Mixta, en el ámbito de sus respectivas competencias, las instrucciones oportunas para la aplicación de lo dispuesto en la presente Orden, que entrará en vigor al día siguiente en su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

Segunda.— Quedan derogadas todas aquellas disposiciones de igual o inferior rango que estén en contradicción con lo establecido en la presente Orden.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera.— En tanto no se transfieran las oportunas competencias, este Ministerio, previa consulta a la Conserjería (sic) de Educación del Consejo del País Valenciano, adoptará las resoluciones oportunas y arbitrará las medidas precisas para el mejor desarrollo y aplicación de los preceptos que se contienen en la presente Orden.

Segunda.— En los Centros de las zonas valenciano-parlantes donde exista una alta proporción de población de castellano-arablante, las calificaciones negativas no constarán en el expediente académico. Este período de adaptación será fijado por la Comisión Mixta, a propuesta de los Colegios afectados.

Tercera.— A los efectos de incorporación de la lengua valenciana al sistema de enseñanza del País Valenciano, regulado por esta Orden, todos los alumnos empezarán por el mismo curso, con excepción, en su caso, de quienes participaron en el plan experimental 1978-79, de acuerdo con lo que se establece en el artículo 1.º de la presente disposición.

Lo que comunico a VV. II.
Madrid, 7 de julio de 1980

OTERO NOVAS

Ilmos. Sres. Directores generales de
Educación Básica y de Enseñanzas Medias

NOU D'OCTUBRE

FULLET SOBRE EL 9 D'OCTUBRE

Acció Cultural ha editat 100.000 exemplars d'un tríptic explicatiu sobre la commemoració ívica del 9 d'octubre i sobre el seu significat.

En aquest tríptic es parla de la història d'aquesta data i del seu contingut actual, tot

UNA OPINIÓ AUTORITZADA: LA DE JOSEP-LLUÍS BARCELÓ

El senyor Josep-Lluís Barceló, soci d'Acció Cultural, va ser el primer conseller d'Educació del País Valencià i, des del seu càrrec, va fer una tasca ben important per a la creació d'una política educativa valenciana, incloent-hi la integració de l'idioma als centres docents, tasca que fou totalment oblidada en ser substituït per Peris Soler.

Barceló va aconseguir el respecte de totes les forces polítiques del país —ell, un home d'UCD— per al seua voluntat d'equilibri i, sobretot, pels seus esforços a favor de la normalització lingüística. Barceló fou, de més a més, l'autor d'un acord del Consell —no derogat— en què es reconeixia la unitat de la llengua catalana i la pertanyença del valencià a aquesta unitat.

Sobre la Comissió Mixta, Barceló ha opinat com segueix:

«Considere que certs noms de la Comissió Mixta, i ben particularment el de Vicente Ramos, constitueixen un greu error de plantejament, que ja d'entrada fa perillar qualsevol intent de normalització lingüística dels centres docents del País Valencià. Resulta obvi que aquests nomenaments no sols inclouen persones que res tenen a dir sobre la qüestió y algunes deixen al marge persones molt més vinculades a la lingüística i la docència, persones que han passat molts anys lluitant per la valencianització de l'ensenyament.

Es especialment greu que es vulga fer jugar a la Universitat un paper de segona fila, un paper de minoria perpètua. Cal dir que confie en l'esforç de l'admirat filòleg Sanchis Guarner, que representa la màxima institució docent del país en aquesta Comissió, per a introduir-hi criteris científics. Ara, li ho han posat massa difícil. Sincerament opine que el millor que podria fer aquesta Comissió, tal com està constituïda, és desaparèixer».

recordant-nos quin és el llegat de Jaume I: la llengua, la cultura, la bandera i un sentit específic de les llibertats del País Valencià.

Aquest full es reparteix gratuïtament. Tots els socis que en vulguen exemplars poden passar a replegar-los per les nostres oficines.

EL CARTELL PER AL 9 D'OCTUBRE

Com en commemoracions passades, Acció Cultural ha editat un cartell propi, destinat a propagar el missatge cívic del 9 d'octubre. Se n'ha fet un tiratge de 20.000 exemplars.

La concepció del cartell és molt simple. D'una banda, la menció «9 d'octubre de 1238» es refereix a la data tradicionalment recordada com a dia en què Jaume I va entrar a la ciutat de València, lliurada a les seues mans per l'últim rei musulmà, inaugurant així un capítol absolutament nou de la Història d'aquestes terres.

La imatge central del cartell reproduïx fotogràficament el Penó de la Conquesta, senyera que es conserva a l'Arxiu-Museu Municipal de València i que, segons la tradició, fou la que els musulmans vençuts hissaren a la muralla de la ciutat com a signe de la seua rendició. Hi hem llevat la inscripció «Año 1238» que alguna mà indocta afegí en temps més recents.

Finalment reproduïm, degudament actualitzades unes paraules de la Crònica de Jaume I. La frase sencera diu: «I quan vingué l'endemà, a hora de vespres, enviàrem a dir al rei i a rais Abu Alfamalet que, per tal que els cristians sabessen que València era nostra, i per tal que no els fessen cap mal, posàrem la nostra senyera a la torre que ara és del Temple. I ells

digueren que els plaïa. I nós fórem a la rambla, entre el reial i la torre; i quan veiérem la nostra senyera dalt de la torre, descavalcàrem, i ens giràrem vers orient, i ploràrem deis nostres ulls i besàrem la terra per la gran mercè que Déu ens havia fet».

La frase elegida és una de les més emocionants de la nostra història col·lectiva. Recorda el moment just en què el rei Jaume I tingué consciència que la ciutat ja era seua.

Aquesta frase, amb la imatge del Penó, té un sentit claríssim, en recuperar dos detalls fonamentals de la data commemorada: la impressió del monarca conqueridor i la Senyera que, onejant sobre els murs de València, presidia la jornada.

AULA DE CULTURA

Com en ocasions anteriors, l'Aula de Cultura d'ACPV ha organitzat una sèrie de conferències i actes públics a celebrar arreu del país, en aquells llocs en què se sol·licite la nostra intervenció.

El contingut d'aquests actes està tot relacionat amb la celebració del 9 d'octubre i amb les circumstàncies presents del País Valencià.

Els membres d'Acció Cultural que estiguen interessats a organitzar aquests actes a les seues poblacions, cal que es posen en contacte, immediatament, amb les nostres oficines.

CENTRE D'ESTUDIS I DOCUMENTACIO

El Centre fa una crida a institucions i particulars perquè hi facen arribar, a través d'Acció Cultural, butlletins, revistes, cartells i pro-

paganda de caràcter cultural o política, a fi de ser incorporada als seus arxius.

VIDA INTERNA

CAMPANYA 5.000 SOCIS

Iniciem en aquest Butlletí la promoció de la Campanya 5.000 socis.

La motivació d'aquesta Campanya és molt senzilla. Es tracta de continuar augmentant el nombre d'inscripcions, obrint-les cap a nova gent i noves zones del País Valencià. Fins ara

SI ESTEU D'ACORD AMB ELS TERMES EN QUÈ ESTÀ ELABORADA AQUESTA GUIA I VOLEU TREBALLAR PER L'ESCOLA VALENCIANA, OMPLIU AQUESTA FITXA I FEU-NOS-LA ARRIBAR IMMEDIATAMENT

COORDINADORA D'ENSENYANTS DEL PAÍS VALENCIÀ

Nom i cognoms		Poblatió on treballa	
Edat	Professió	Adreça particular	Telèfon
		Adreça del treball	Telèfon
		Poblatió	Telèfon
		Nom de l'empresa (o col·legi, etc.)	
Sou professor? En cas afirmatiu feu una creu on calgui: 1. — EGB			
	FP	BUP	Universitat
	Privada	3. — En actiu	En atur
		matèries que imparteix (especificats)	
5. — Potrà donar classes de valencià? Si			
	No	En cas afirmatiu, de quines matèries?	
		Tant si sou professor com si no, contesteu	
		Actitud dels centres docents que coneixeu respecte de la llengua (claustru, professors, associacions de pares, etc.)	
		Actitud de l'ajuntament, sindicats, associacions de veïns, partits, etcètera (adjunteu fulls suplementaris si cal)	

hem treballat sobre uns pressupòsits que provenien de la nostra experiència anterior, fins i tot, a la mateixa existència d'Acció Cultural. Ara es tracta d'arribar allà on no havíem arribat mai. Per a aconseguir-ho esperem continuar comptant amb la col·laboració de tots els socis.

Perquè ens explique el sentit i les dimensions d'aquesta Campanya parlem amb el nostre president, Joan Fuster.

JOAN FUSTER PARLA SOBRE LA CAMPANYA

El nostre president, l'escriptor Joan Fuster, ens ha donat, per a aquest Butlletí, les seues opinions sobre el contingut de la Campanya.

— Senyor Fuster, ¿què és exactament aquesta Campanya?

— Per fer-ho curt, un mitjà per a assolir dos objectius bàsics. El primer, assegurar les possibilitats d'actuació de la nostra entitat, amb un dispositiu econòmic suficient. Fins ara hem aconseguit molt, no cal dir-ho, i els nostres consocis ja ho saben. Tanmateix, hi ha projectes que queden sense realització per manca de recursos. Les necessitats actuals del País Valencià ens obliguen a estar presents a tot arreu amb una capacitat de maniobra adequada. Aquesta capacitat de maniobra queda condicionada pel nombre de socis a cada lloc del país i, alhora, pels diners que podem aplicar a cada projecte. Els primers 5.000 socis suposaran que haurem assolit una presència bàsica arreu de les nostres comarques i que comptarem amb un mínim pressupost eficaç.

El segon objectiu és la propagació de les finalitats d'Acció Cultural. La nostra entitat només serà coneguda gràcies al nostre esforç i encara passant per damunt de certes maniobres tendents a donar-ne una imatge falsa. La Campanya servirà també per a donar-nos a conèixer entre un nombre més ampli de valencians.

— La gent ¿per què es fan socis d'Acció Cultural?

— Crec que, fonamentalment, perquè Acció Cultural suposa una superació de la fragmentació del País i unes línies ben definides de treball per la recuperació del nostre patrimoni, sense gestos histèrics, sense manipulacions i sense trampes. També perquè Acció Cultural suposa la continuïtat d'una sèrie d'esforços mantinguts durant una pila d'anys en aquest

mateix sentit. A aquests esforços han col·laborat moltes persones que ara es troben dins d'Acció Cultural.

—¿Qui portarà endavant aquesta Campanya?

—L'organització d'Acció Cultural en contacte permanent amb tots els socis. Si cadascú

dels membres de l'entitat en fa un altre, augmentarem positivament les nostres activitats. Es tracta d'una labor de captació ben fàcil per a tothom. En tot cas, la Campanya està muntada sobre la previsió d'una sèrie de programacions successives, que anirem posant en marxa en els moments oportuns.

CAMPANYA CARLES SALVADOR

CAP A LA QUARTA CAMPANYA

Acció Cultural, en coordinació amb altres entitats, està acabant la preparació de la Quarta Campanya Carles Salvador, de cursos de llengua i cultura del País Valencià.

Les Campanyes Carles Salvador, el fet és innegable, representen un gran pas endavant en l'esforç per a normalitzar el panorama lingüístic i cultural del nostre país, a pesar dels nombrosos entrebancs que dia a dia se'ns plantegen a tots els qui treballem en aquest sentit, que no és altre que la revalencianització del país.

En la Quarta Campanya Carles Salvador

comptarem, com en les anteriors ocasions, amb el concurs d'un gran nombre de professors i d'animadors culturals d'arreu de les nostres comarques. Tanmateix, i atès el creixement quantitatiu i qualitatiu de la Campanya, encara ens cal l'ajut de molta més gent. És per aquest motiu que Acció Cultural crida tots els interessats a participar, com a alumnes, com a professors o com a coordinadors, en aquesta iniciativa. D'altra banda, Acció Cultural crida ja des d'ara totes les institucions del país perquè col·laboren amb la campanya, moralment i materialment, amb el seu suport.

En el pròxim Butlletí donarem més informació sobre el particular.

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Informació: SECRETARIAT DE L'ENSENYAMENT DE L'IDIOMA

Girona, 12
ALACANT
Tel. 20 56 67

Major, 87, 1.º
CASTELLÓ DE LA PLANA
Tel. 23 69 04

Moratín, 8.º
VALENCIA
Tel. 322 58 19

Acció Cultural del País Valencià

Novembre 1980 • Butlletí intern • Núm. 7

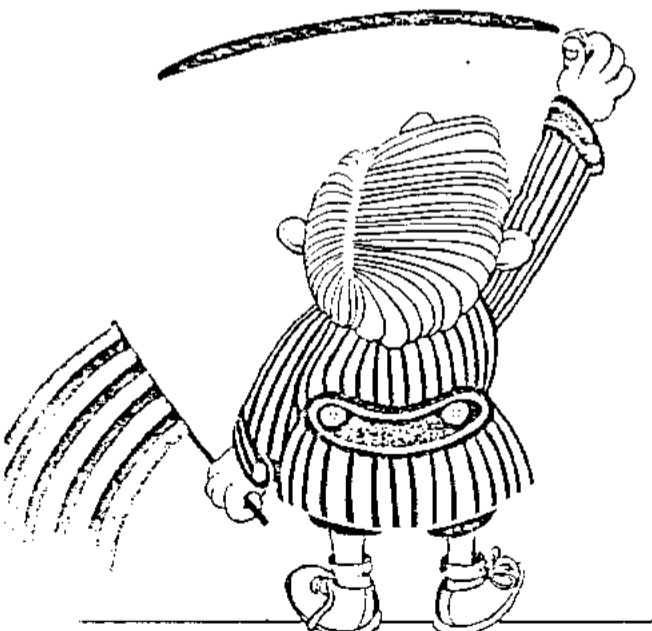
Escola d'Espai

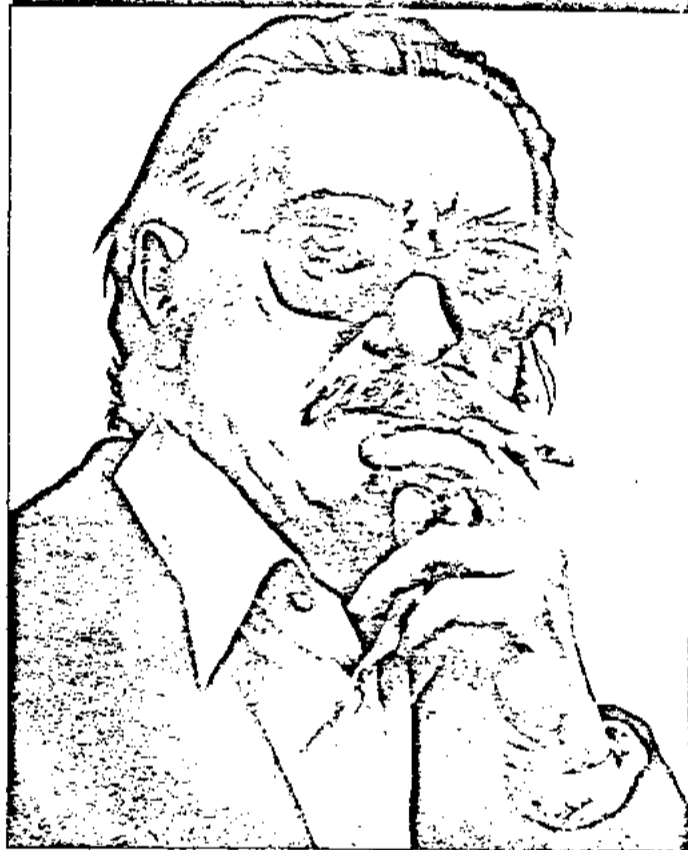
Acció Cultural 501010

necessitem
un altre
com tu

Suplement d'Ensenyament

Premis Octubre

Joan Fuster

FUENC SIA DEL AMO

REPRODUÏM el discurs amb què Joan Fuster va cloure el sopar dels Premis Octubre. Les paraules del President d'Acció Cultural, lluny de ser una reflexió individual, resumeixen l'opinió global dels moments que estem vivint. Amb aquest text, convertit en editorial, comença la nova etapa del portaveu d'Acció Cultural.

"La unitat de l'idioma, mentre hi haja algú que el parle i tinga consciència de parlar-lo, no quedarà mai a mercè d'una ortografia grotesca ni de la ignorància vociferant d'un grup de paranoïdes"

Les meues paraules d'aquesta nit seran particularment breus. I no per falta de tema: és clar. Per desgràcia, la situació valenciana actual i més en concret la relacionada amb la cultura, donaria peu a comentaris amargs o sarcàstics, que no vull fer en veu alta perquè sé que la majoria de vosaltres ja us els heu fets. Hem assistit a una sèrie d'operacions deliberadament insidioses contra l'idioma, enfront de les quals no s'han alçat tantes ni tan clares respostes com hauria calgut. No sé si per negligència o per timidesa, potser per manca de convicció en sectors que hi estaven obligats, però el cas és que la barrabassada que s'intenta exigir de tots nosaltres una reacció més decidida, més eficaç, més rotunda. Hi ha hagut excepcions, i ben honorables. ¿Eren suficients? ¿Han trobat la ressonància militant de què eren mereixedores? ¿O és que hem perdut la noció del perill?

He dit que la maniobra va "contra l'idioma". Podríem dir-ne també, "contra la unitat de l'idioma". Tanmateix, ja "unitat de l'idioma", mentre hi haja algú que el parle i tinga consciència de parlar-lo, no quedarà mai a la mercè d'una ortografia grotesca ni de la ignorància vociferant d'un grup de paranoïdes, per més recursos de què disposen o més agressivitat que manifesten. La "unitat de l'idioma" és un fet objectiu, i ell mateixos, a la seua manera, la confirmen només en obrir la boca. Parlar "en valencià" és parlar "en català", els agrada o no; la fauna que s'autonomena "anticatalanista", quan parla "en valencià" —que ho és sempre, ni tan sols sovint—, està parlant "en català", encara que no ho vulga o no ho sàpia. El problema és tot un altre. El problema és que volen ofegar el "valencià", tracten d'extirpar-lo, de matar-lo, de postergar-lo definitivament a la condició de patuès insalvable, prolongant així una tàctica multiseccular de la nostra classe dominant.

La història, naturalment, no és nova. I és la història d'una "mala fe" absoluta, tradicional, que juga amb la passivitat i amb la ingenuïtat d'unes capes populars ja malformades pel franquisme i pels precedents del franquisme. L'estratègia consisteix a crear un confussionisme d'ame, en el qual no creuen ni els mateixos que el protagonitzen. ¿Qui no recorda que, entre els instigadors de la campanya, hi ha persones que han participat més d'una vegada en la festa dels Premis Octubre? I ací mai no hem enganyat ningú. Des del primer dia, i ja fa quasi una dècada un darrere l'altre, els Premis Octubre han estat una límpida afirmació nacional: un acte de fidelitat a la llengua i d'esperança per restaurar-la en tots els usos d'una "cultura" vàlida de cara al futur.

I no solament són els Premis Octubre. Afortunadament, són moltes més les iniciatives que van per aquest camí. El procés de recuperació idiomàtica, que és també el procés de recuperació nacional dels valencians, té els seus orígens a principis de segle, i últimament ha pres una consistència lucida i una expansió inesperada. Amb una indigència de recursos materials escandalosa, hem aconseguit el que hem aconseguit: no encara coagular un moviment massiu que puga imposar-se per la seua exacta força democràtica, però sí una força social àmplia i voluntariosa, capaç, per fi, de resistir la campanya sistemàtica de "desnacionalització" a què ens volen sotmetre. Jo no tinc costum de practicar el "triomfalisme". No. Però pense en els temps de les catacumbes sota la II Dictadura, pense en la persecució que hem patit, pense en les dificultats no superades, i tanmateix possibles de superar. Si els polítics valencians avui poden plantejar unes reivindicacions "autonòmiques" és gràcies a això.

No entraré ni eixiré en les perplexitats dels polítics. Ací, no. Però si els nostres polítics es deixen embolicar —i quan dic els "nostres", accepteu-me cautelosament el possessiu—, si els nostres polítics, dic, es deixen embolicar pels "altres" polítics, la primera víctima podria ser la llengua. I per aquí no passarem. Si ens forcen a la insolència, insolència tindran. I si, al capdavant, es fan còmplices, per ànsia de "pactar", d'una humiliació més infligida al poble valencià col·laborant a "desnacionalitzar-lo", nosaltres continuarem en el nostre reducte: amb les acusacions òbvies. Tinc por que, ara, el pas a donar no siga la consumació de l'antic projecte: el de convertir-nos en "provincians" addictes i suaus. Volen reduir el "valencià" al nivell del bable o de la fabla aragonesa, o al de l'andalús dels Quintero. Hi posaré una mica d'èmfasi: el català dels valencians és Ausiàs March, és Jaume Roig, i és el *Trair*; i és Rois de Corella... I és l'Estellés. I són tots els altres. I és el poble escampat i dialectal.

Podria, i voldria, acabar amb aquesta "cua de peix" retòrica, i que no és gens retòrica en la intenció. Però no em sé estar d'afegir-hi alguna cosa més. L'argument que, de tant en tant, apareix en la premsa local és que hi ha "alguns" que volen dividir els valencians. Caldria començar per preguntar-se què vol dir això. Els valencians estem dividits en classes, estem dividits ideològicament, estem dividits per les nostres decisions nacionals. I no ho estem perquè sí. Són uns antagonismes que tenen la seua raó de ser en causes profundes de la nostra societat: d'estructures i d'història. Jo sóc dels qui creuen que només

Pense en els temps de les catacumbes sota la II Dictadura, pense
en la persecució que hem patit ... Si els polítics valencians avui
poden plantejar unes reivindicacions "autonòmiques" és gràcies a això."

na una línia salvadora: la que pugua unir les aspiracions
sistes —de les classes populars—, la llibertat màxima
i redreçament nacional. És una opinió privada, pro-
blement utòpica. Però les evidències quotidianes ens
loquen davant una realitat: "ells", tots units, els ma-
ros neguen les tres reivindicacions solidàriament. No
neguen una: neguen les tres. Tot s'ha de dir, és lògic
els neguen. I qui vulga entendre, que ho entenga.
Ja us he cansat prou. I ja m'he cansat jo. El 81, si no
tre, els 7 emis Octubre compliran deu anys. El dis-
set més o menys final que sempre m'heu adjudicat, ja
ria fer-lo alguna altra bona ànima. Ha arribat l'hora de
llarme, i l'ocasió de l'aniversari amb números rodons
litara el rellevament. Jo ja sóc un vellet arxivable, i

em fallen les forces. En una recapitulació final, no estic
descontent del que he fet i del que he dit. Hi he ajudat
tant com he pogut i sabut. I trobar-vos a vosaltres ací,
tants i tan entusiastes, és per a mi la millor recompensa.
No em farà ser optimista. Em costa ser optimista. Deu
ser una qüestió de les artèries, que es lignifiquen. Però
tots vosaltres, i els qui com vosaltres us vàreu manifestar
entorn del 9 d'Octubre amb una decisió diàfana, amb
una bandera, amb una llengua i amb una implícita il·lusió
revoucionària, sereu sempre els "meus". No diré, per
acabar, allò de *la commedia è finita!* No és una comèdia,
sinó un drama, i probablement una tragèdia. Però sí que
us dic "adéu" Ara: això sí, un "adéu" de confiança...

'Només hi ha una línia salvadora: la que pugua
unir les aspiracions de les classes populars,
la llibertat màxima i el redreçament nacional.'

Vida interna

Ajudes fetes per l'entitat

Tal i com acostumem de fer detallem les ajudes fetes per Acció Cultural. Per motius d'espai no podem explicar millor cada una de les ajudes.

Convocatòria Congrés de Pediatres en Llengua Catalana.
Assessoria didàctica llibres d'ensenyament.
Llansol de Romani. Associació Arqueològica de Castelló.
III Apiec d'Estudiants.
Beques cursos d'estiu de català a Mallorca.
Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue.
Colònia d'Estiu a Penyagoiosa.
Colònia de Toixa.
Colònia de Mallorca.
Colònia de Xulilla.
Colònia de Tombatossais.
Conferències 25 d'abril.
Institut de Filologia Valenciana.
Grup teatral L'AUCA d'Ontinyent.
Revista *Carrell*.
Programa radiofònic Ràdio 34 d'Ontinyent.
Concurs Joanot Martorell.
Beques Universitat Catalana d'Estiu.
Organització Cultural de Catarroja.
Revista SAÓ.
Representació teatral Camp de Mirra.
Publicació *Una fita històrica al País Valencià*.
Escola Gavina.
Setmana cultural Rafelcofer.
Cartells 9 d'octubre.
Campanya decret de bilingüisme.
Revista *Llombriu*.
Certamen cinema Vilafamés.
Revista *Guala*.
Grup Cultural Les Valls.
Confecció del cartell i tarja del 25 d'abril.
Celebració dia del Sol.
Secció d'agricultura de la UCE.
Revista *Tribuna*.
Video-Servei del País Valencià.
Associació Cultural Els Ports.
Grup Cultural Quatretonda.
Biblioteca Municipal d'Onda.
Associació de Veïns de Nàquera.
Festa Comarcal a Bètera.
Setmana cultural a Castelló de la Ribera.
Biblioteca de l'Associació de Veïns de Finestrat.
Setmana cultural Castelló de les Gerres.
Setmana 9 d'octubre a l'Associació de Veïns de Torretiel.
Setmana 9 d'octubre a Castelló de la Plana.
II Encontre de Poesia Catalana a Crevillent: Elx i Santa Pola.
Coordinadora de Joves del Botànic.
Associació de Veïns Ciutat Jardí. Setmana cultural.
Collectiu de Mestres de la Costera.
Concurs de jocs i cançons. Seminari de Llengua i Cultura.
Grup Plomall de poetes.

Noves normes per a ajuts

LA Junta Directiva d'Acció Cultural ha aprovat unes normes referents a la qüestió d'ajuts i subvencions. La funció d'aquestes normes és organitzar millor l'ajuda que ofereix l'entitat a iniciatives culturals al nostre país. Aquestes normes són les següents:

1. Les sol·licituds de subvenció es dirigiran al president o secretari general de l'ACPV, per escrit on es farà constar el nom, l'adreça i el telèfon del sol·licitant, o en el seu cas l'entitat que representa i el càrrec que ocupa.

Així mateix cal aclarir l'objecte de la petició i en el seu cas la quantitat que es demana. També cal incloure una justificació, preferiblement documentada, del motiu de la sol·licitud.

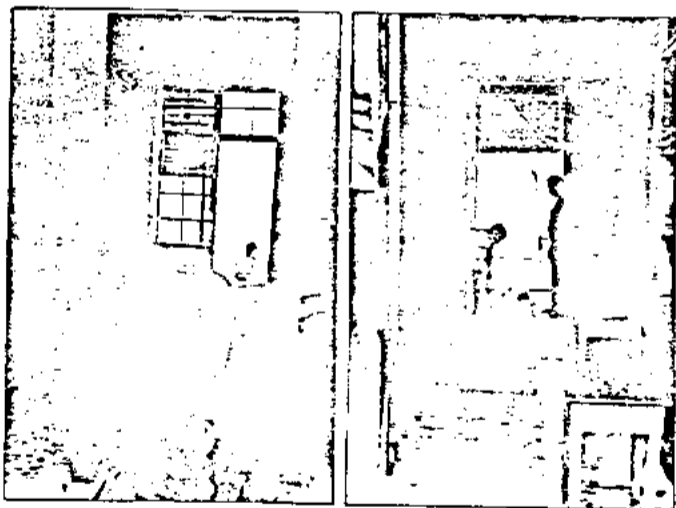
2. S'ha de demanar, almenys, amb un mes d'antelació.

3. És imprescindible que el sol·licitant siga membre d'ACPV.

4. No s'atendrà cap ajut a activitats ja realitzades.

5. La Junta Directiva dictarà la resolució on concedirà o denegarà la petició després de l'estudi de l'informe corresponent.

6. Transcorregut un mes de la comunicació de la subvenció al sol·licitant sense que aquest haja passat a recollir-la, caducarà l'import de la mateixa.

L'Associació Cultural de la Safor ha obert un local al carrer Legionario Bernabeu, 18, de la ciutat de Gandia.

El centre social serà, quan les obres seran acabades, una llar no sols d'activitats culturals sinó també un racó on trobar-se.

En aquest sentit, les idees i suggerències no falten i possiblement aviat el paper de la seu de l'Associació puga ser un bon lloc on poder impulsar un gran nombre d'activitats de tot caire.

Emissora Radiofònica d'Acció Cultural

Acollint-se a les noves normes del Ministeri de Cultura, Acció Cultural ha presentat la documentació exigida per a demanar la concessió provisional d'una emissora de ràdio en freqüència modulada (F.M.).

La sol·licitud preveu que l'emissora s'instal·larà al municipi de Benetússer, i el seu àmbit d'audiència normal arribarà a tota la comarca. Ara és el govern i el Ministeri de Cultura qui decidirà la concessió d'aquesta mitjà de comunicació.

Donada la importància que per a la nostra llengua pot significar el fet de disposar d'una eina com és una emissora en el nostre idioma, convidem a tots els socis a fer caliu al projecte i a recolzar aquesta sol·licitud.

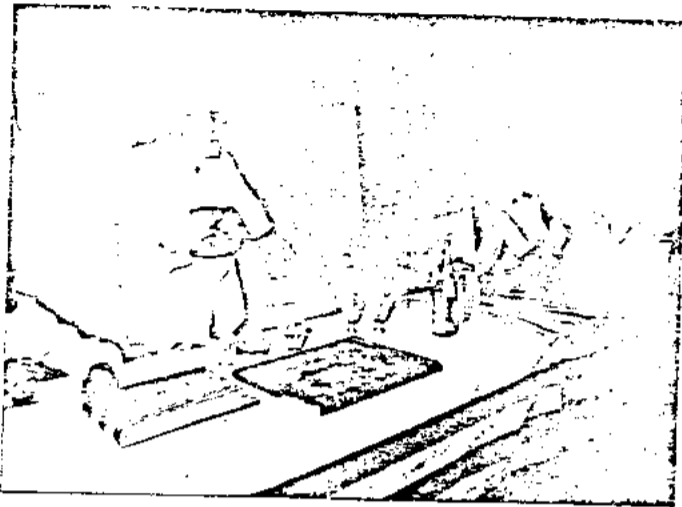
MORT DE JOSEP SALORT

Josep Salort i Server, soci d'Acció Cultural, ha mort.

En un accident un cap de setmana, un petit tall al dit qual no se li va donar importància, va portar unes complicacions posteriors i finalment va morir.

Pep Salort era un jove professor d'institut nat a Miraflores (La Marina Alta) i farà trenta anys, catalanista i lluitador, i col·laborar amb Acció Cultural així com amb altres organismes de redreçament cultural i nacional.

Carles Salvador, consoci i amic d'en Pep, ens ha recalat unes petites notes que diuen: "Tenim un greu buit amb Pep Salort. Un treball lluita i treball. La cultura s'ha d'omplir de vida".

Carcaixent

Homenatge a Víctor Oroval

Amb motiu de la seua jubilació, el dissabte 3 d'octubre a la ciutat de Carcaixent, el professor Víctor Oroval i Tomàs ha rebut un càlid homenatge.

Arxiver, bibliotecari, cronista i animador de curses d'idioma, Víctor Oroval va rebre amb els seus setanta anys un homenatge en el transcurs d'un sopar acompanyat per unes setanta persones de la ciutat de la Ribera.

Durant la trobada van prendre la paraula, entre altres, Joan Josep Tomàs, Enric Casassús i Francesc Giner Pérez que en representació de la Junta Directiva d'Acció Cultural va lloar la tasca realitzada per Víctor Oroval, que és membre de la Junta de fundadors de la nostra entitat.

Víctor Oroval, que veiem en la fotografia, va expressar el seu agraïment així com la seua voluntat de continuar en la tasca d'escriure una història de Carcaixent.

Reunions de treball d'Acció Cultural

Les reunions de socis d'Acció Cultural amb caràcter d'equip de treball per a plantejar activitats culturals a curt i mitjà termini estan a l'ordre del dia. El passat 2 d'octubre se'n va celebrar una a Vinaròs i ara donem notícia de la que es va fer a Alacant el passat 30 de setembre.

En el transcurs de la reunió, en la qual va participar un centenar de socis, va ser discutit a fons el tema del Decret de Bilingüisme i l'Ordre Ministerial. "Aquest any —declarà Eliseu Climent— serà l'any de la llengua. Volem que la Campanya Carles Salvador siga

per a nosaltres la cosa més important".

D'altra banda, es va llançar la idea de fer un concurs escolar de redacció i dibuix sobre el Misteri d'Elx així com quatre cicles de conferències suggerint el muntatge d'una mini-campanya dins de la IV de Carles Salvador.

A més, el fil de la reunió va ser centrat a partir de les enquestes preparades per recollir dades i opinions. Les perspectives culturals sanaven perfilant a poc a poc, el gimnàs del Col·lectiu Rafael Ait, mira anava adquirint un aire

La reunió de treball d'Acció Cultural a Vinaròs, una de les més importants per a impulsar el treball de l'entitat.

Agraïment dels ajuntaments

La nostra entitat va enviar a tots els ajuntaments del país el llibre de Pere Maria Orts i Bosch *Història de la Senyera al País Valencià*.

El motiu d'aquesta iniciativa —com podeu imaginar— era ajudar que els ajuntaments tinguen al seu abast un llibre imprescindible per aclarir quina és la història de la nostra Senyera i que pugui estar a disposició dels veïns a les biblioteques municipals.

Entre els ajuntaments que ens han fet arribar el seu agraïment, tor animant-nos en la nostra tasca, destaquen els de Dénia, Manises, Elda, Puçol, Ribarroja, Alacant...

SAGUNT

El passat 29 de setembre a l'Aula de cultura de la Caixa d'Estalvis de Sagunt es va reunir el col·lectiu de socis d'Acció Cultural de la comarca del Camp de Morvedre. Com a conclusió de la trobada es va fer una distribució de tasques per impulsar activitats culturals a la comarca.

Noticiari cultural

El Conseller de Cultura de Catalunya, a València

Tal i com estava anunciat, Max Cahner, membre del Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya va fer una visita oficial al País Valencià.

Si bé moltes vegades Max Cahner ha estat a València i és un gran conegedor de les nostres terres, en aquesta ocasió la seua estada a València ha estat com a Conseller de Cultura. En exercici del seu càrrec, l'editor i professor universitari es va entrevistar amb l'alcalde de València, Ricard Pérez Casado, i amb el President de la Diputació Provincial de València, Manuel Girona. En la seua visita al palau de la Generalitat va signar al llibre d'honor de la casa.

Max Cahner

Així mateix el Conseller de Cultura va aprofitar la seua estada a València per a visitar el doctor Vicent Peset, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural, en una clínica on es troba internat per tal de recuperar-se d'una malaltia. També va mantenir una llarga conversa amb Santiago Ninet i Casanoves, membre de la Junta Directiva d'Acció Cultural, el qual també està recuperant-se d'una operació.

Celebrat a la ciutat de Reus

Congrés de Metges i Biòlegs

Amb una àmplia participació de professionals es va iniciar el passat 25 de setembre l'Onzé Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Hi va participar un nucli de professionals de les comarques valencianes.

La història del Congrés és llarga. El primer (Barcelona, juny de 1913) aplegà més de cinc-cents participants i creà l'Associació General de Metges de Llengua Catalana que s'ocupa des d'aleshores de l'organització del Congrés i que ara s'intentarà revifar. Com ja vam dir en aquestes mateixes pàgines, el doctor Joan Peset participà en aquest primer Congrés.

La celebració dels congressos es va segar amb la guerra d'Espanya, que impossibilità el projecte de celebrar el desé Congrés a la ciutat de València tal i com estava previst.

Va ser necessari esperar 40 anys perquè l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, junt amb la Societat Catalana de Biologia, convocassen el desé Congrés a Perpinyà. Quatre anys després el Congrés s'ha celebrat a la capital del Baix Camp.

La temàtica

Tal com s'esperava, el contingut del Congrés va tenir dos grans blocs. El primer va tractar sobre els aspectes bàsics de la recerca del càncer així com l'estudi dels factors epidemiològics i el seu tractament. El segon bloc va ser dedicat al tema d'ecologia i salut.

Dins la primera ponència sobre el tema "Bases biològiques de la terapèutica oncològica" va participar com a ponent el doctor Alfrèd Giner-Sorolla, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural.

També dins d'aquesta temàtica, un equip de metges i metgesses de València van presentar una comunicació a propòsit de l'"Epidemiologia de les leucosis al País Valencià". El contingut de la comunicació desenvolupada pels doctors Josep Ferris, Victòria Castel, Empar Verdeguer, Francesc Cervera, Joaquim Donat, Rafael Fernández-Delgado, Enric Mut, Josep Badia i Josep Mata, era l'anàlisi dels resultats obtinguts de l'estudi de leucèmies infantils dels xiquets residents al país durant els anys 1970-1979.

Un altre grup de metges valencians va presentar un estudi descriptiu sobre la "Mortalitat del càncer al País Valencià, Catalunya i les Illes Balears". El treball, obra dels doctors Ferran Martínez, Josep-Antoni Manrique Martorell, Manuel Pérez Martín, Pere Boix Ferrando, González Monte i Ferrandis Ferragut va ser un dels pocs estudis presentats que abraçava els tres països germans.

Acabada la discussió de la ponència sobre el càncer va tenir lloc la presentació de l'Índex Farmacològic de l'Acadè-

mia de Ciències Mèdiques, sota la presidència d'Oriol Cassasas. També va ser presentada l'Associació de Joventuts Mèdiques de Catalunya i Balears que, per cert, va aprovar un comunicat contra l'agressió que pateix la llengua al País Valencià.

Posats en contacte amb el doctor Ferran Martínez Navarro, vice-president del Congrés, cap provincial de Sanitat de València i membre d'Acció Cultural, ens ha declarat, fent referència al balanç del Congrés que "cal emmarcar-lo dins de la perspectiva de modernització de la llengua com a mitjà de comunicació científica i expressió mèdica, com a llengua moderna i unificada. Tanmateix cal remarcar la línia professionalitzada dels debats, que quedaren molt lluny de la vessant política que tingué el passat Congrés celebrat a Perpinyà l'any 1976".

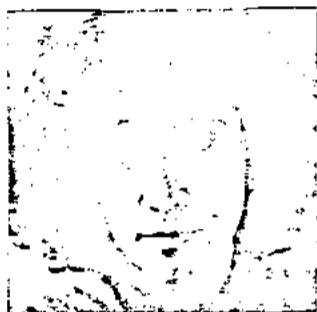
CALENDARI D'ACCIÓ CULTURAL

Acció Cultural està editant un calendari per a l'any proper, amb imatges de la Senyera del País Valencià en distintes representacions històriques: el Penó de la Conquesta, el cèlebre retaule atribuït a Marçal de Sax (Victoria and Albert Museum, de Londres), l'escut de Xàtiva, el Llibre d'Hores d'Alfons el Magnànim i dos dels àngels que decoren salons del Palau de la Generalitat de València.

Al calendari aniran remarcades nombroses dates que cal recordar, festes i devocions populars, commemoracions cíviques, etc., cadascuna de les quals portarà adjunta una explicació sumària del seu significat.

Les novel·les de Nadal

Miserrat
Roig

L'hora violeta

"La darrera novel·la de l'autora d' El temps de les cireres i Ramona, adéu".

Cremades
Arlandis

La regina de la pobla de les fembres peccadrius

"La vera història de la Regina de la Pobla de les fembres peccadrius, lo molt anomenat bordell de València, contada pel virtuós poeta i lletraferit Cremades i Arlandis".

Joana
Escobedo

Amic, amat

Novel·la finalista Premi Sant Jordi

La història de una relació amorosa que té com a rerefons la quotidianitat barcelonina, les estades a ran de mar i el contrapunt d'una Nova York eixorivida i lluminosa en el record.

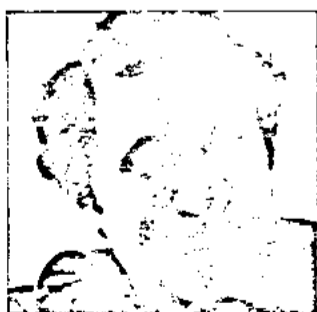
Maquim
Soler

Camil i Adelf

Una novel·la que ens planteja la problemàtica de dos germans bessons: competència, amor-odi, afirmació de la personalitat, desenvolupament sexual, etc.

Seguí
Lluís

Quadra de cavalls i altres narracions

Edicions 62

Provença, 278, telèfon 216 00 62. Barcelona-8

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

EL MÓN DEL SABER

El "Món del saber" és una enciclopèdia temàtica d'una concepció molt moderna. Pensada perquè faci servei a totes les famílies, i d'una manera especial als estudiants i als qui vulguin formar-se per compte propi una cultura o ampliar-la, contindrà un conjunt de més de mil cinc-cents pàgines, distribuïdes en vint volums. Cada volum, escrit d'una manera accessible i atraient per un o diversos especialistes, consta de diversos capítols, cada un dels quals ofereix, sota un text seguit, un vocabulari que explica o amplia paraules-clau indicades al text amb un tipus de lletra diferent. D'altra banda, concedeix un espai considerable a les imatges: diagrames, il·lustracions, fotografies en negre i sobretot a tot color, cosa que en facilita la lectura i n'afavoreix la comprensió.

L'Univers
Els orígens de la Història
El món animal
La Terra
El desenvolupament de les civilitzacions
El món vegetal
• El cos humà
• El món del transport
• El món de la tecnologia
• L'home i la medicina

• En preparació

- Format 32,5 x 24 cm.
- 125 il·lustracions a tot color a 64 pàgines
- 50.000 paraules: text, glossari, peus de foto, index.
- Relijadura de tela estampada, amb sobrecobertes a tot color i plastificades.

Distribució: **L'Arc de Berà**
Centre Difusor d'Edicions Catalanes
Lluï, 10,14 · Tel. 300 32 51 / 300 33 00 · Barcelona-5

camp de Morvedre

Homenatge als agermanats

En ocasió de la setmana del 19 d'octubre el Grup Cultural La Tella de les Vallis (Camp de Morvedre), el dissabte 4 d'octubre va celebrar uns actes a la creu del terme que orda la deserta dels agermanats a la batalla d'Almerara. Els membres del Grup Cultural van netejar el monument que es conserva pràcticament intacte a excepció de part alta de la creu que furtivament va desaparèixer el 1930.

El monument recorda la gesta dels agermanats dels 13 dies de València i dels pocs de l'Horta en 1521. En la batalla moriren més de 100 agermanats dels 5.000 que van fer front a l'enemic. En el lloc dels fets el grup cultural ha col·locat un quadre gegantí obra de l'artista local Greg Espinosa, amb una inscripció que diu: "En homenatge als agermanats 1521-1980".

A la col·locació de la placa assistí D. Lluís Guarner, el qual comenta alguns detalls de la trajectoria del monument. Després de l'acte Vicent Badia i Marín, membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural, va donar una conferència als locals de l'Ajuntament de Quartet, sobre els fets de les Germanies i una visió global de la història del país. També va informar de l'estat actual del Decret de Bilingüisme, la Comissió Mixta i els problemes i entrebancs que el Ministeri i la Conselleria d'Educació estan posant en els pobles de les Vallis on ja funcionaven altres cursos del Pla Experimental.

El debat que seguí a la conferència fou molt interessant ja que en la reunió es trobaven els pares i mares dels xiquets i xiquetes afectats pel problema.

NOUENES JORNADES L'EMENI

El 14 d'agost van tenir lloc a l'Alfama de Sant Miquel de Riudor (Catalunya Nord) les novenes Jornades del Centre Territorial Escarré per a les llengües Ètniques i Nacionals (EMENI).

El motiu dels debats d'aquest any sobre la llengua i els mitjans de comunicació han estat com a resultat unes conclusions entre les quals es demana la imposició "del bilingüisme institucionalitzat, ja que les normes legals impedeixen l'actuació del dret a la regió voluntària a les comunitats nacionals dels immigrants que s'hi radiquen".

Els participants pertanyents a Bretanya, el Poble Bubi, a Friül, a Friül, a Galícia, a Letònia i a Letònia i Occitània

i a la Vall d'Aosta. Del País Valencià van participar, en el tema d'escola i llengua, Rosa Serrano, i en el de llengua i mitjans de comunicació, Alfons Llorens i Vicent Franch.

CURSOS PER A ESTRANGERS

La recentment constituïda Universitat d'Alacant ha dut a terme dins dels cursos d'espanyol per a estrangers, un programa de tres conferències sobre literatura catalana. Les conferències i autors varen ser els següents: "Trets generals de la literatura catalana de la Renaixença", a càrrec de Josep Maria Llompart; "Dues figures de la literatura de la postguerra: Salvador Espina i Mercè Rodoreda", a càrrec de Lluís Alpera; "La narrativa valenciana dels setanta", a càrrec de Rafael Alemany.

Elogi d'un xiprer

Tal i com estava previst, el passat 25 a la sala CEM de València s'estrenava, amb la presència del seu fill, la pel·lícula dedicada a Carles Salvador, dirigida per Aldred Ramos i Joan Vergara.

Produïda per la Comissió Pro-homenatge Carles Salvador i per Acció Cultural, la cinta, amb una durada de 30 minuts, té un ampli repertori de col·laboradors.

I com que el motiu d'aquesta ressenya era fer una fitxa tècnica del film, fem llistat de tots els qui d'una manera o altra han fet possible la pel·lícula.

El guió ha estat fet per Francesc Pérez, Joan Vergara i Alfred Ramos. La fotografia ha estat a càrrec de Mario-Marco Jesús, Jesús de Val i Alrons Álvarez. Del so directe se n'ha encarregat L. F. Lizarán. El material d'arxiu procedeix de la família Salvador i de Ricard Blasco.

Així mateix, han col·laborat Andreu Alfaro, Euseu Climent, Joan Campos, Escola Gavina, Francesc Ferrer i Pastor, Alfons Llorens, Joaquim Michavila, Manuel Sanchis Guarner i veïns de Benimaçlet.

El contingut del film és una aproximació a la personalitat

i l'obra de Carles Salvador com a gramàtic, creador literari i lluitador. Així, el documental inclou exterior de Benassal, on va ser mestre Carles Salvador, Sant Pau d'Albocasser, Castelló de la Plana, Benimaçlet i València.

Pel que fa al so de la pel·lícula, citarem la veu en orf de Toni Mestre i Rosa Balaguer i la música de Brahms, el *Collected Works* de Vicent Asensio, *Litvanians* d'Adam Ferrero i el Quintet de vent de València, l'adaptació de Joaquim Serra sobre *La messe de Litta*, l'Ària *en sol menor*, Suite número 3 de Bach i trossos d'Al Tall i Lluís Miquel.

El material d'arxiu inclou fragments de material d'arxiu de 1910 filmat per Cuesta sobre l'Exposició Regional Valenciana, de Primo de Rivera, d'A. Pou, un miting republicà del 32 i de la guerra d'Espanya. Com ja hem dit aquest material ha estat cedit per Ricard Blasco.

Sens dubte la pel·lícula d'Alfred Ramos i Joan Vergara, de 16 mm i so magnètic serà un treball que rebrà una bona acollida ja que l'absència d'unes eines pedagògiques és cada volta més palesa.

Els Ports

III Aplec comarcal

El darrer diumenge de juliol es va celebrar la III festa comarcal d'Els Ports al municipi de Villores, un poble de 130 habitants al cor de la comarca.

Com tots sabeu, la comarca d'Els Ports amb 7.000 habitants, és una de les contrades amb més problemes d'emigració del país. Celebrar una festa comarcal té, per tant, una important dimensió de solidaritat. Tots els pobles tenen festes però faltava una trobada de tots els qui comparteixen els mateixos neguits. Tal i com diuen en la fulla de presentació "no ens salvem tots o la comarca s'ofegarà en el més cediós silenci, la seua desaparició com a comunitat humana que esdevindrà reserva espiritual".

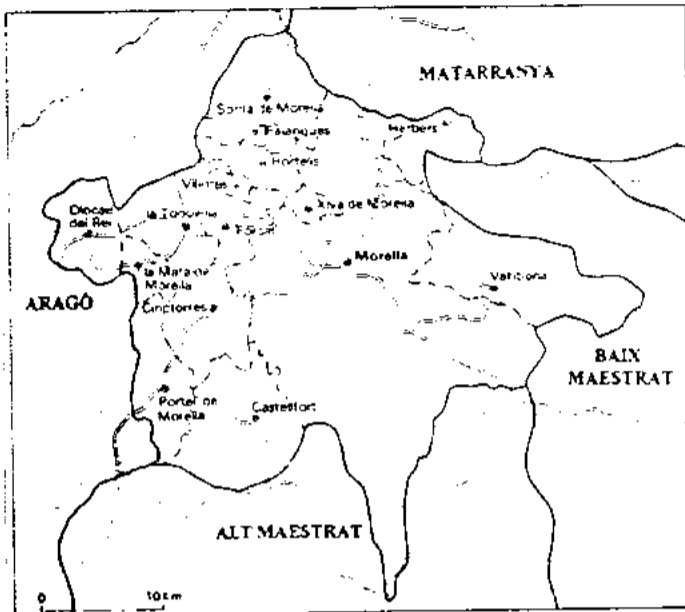
Calia que una festa comarcal servís perquè la gent es trobés per a xarrar, per a fer festa i per donar a conèixer la voluntat de viure a la terra. Un emprenedor grup de

veïns s'ha fet càrrec d'organitzar la trobada que enguany s'ha celebrat el 27 de juliol a Villores amb l'aiut de la nostra entitat.

El contingut de les activitats celebrades correspon al caràcter festiu i reivindicatiu esmentat. Pel matí va començar el cercavila amb el dolçainer, el grup de danses de la Pobla i jocs per a xiquets.

Al migdia, durant el dinar (acompanyat amb "sidra-en-vi", la beguda pròpia de la cooperativa), va ser el moment de fer la xerrada. Per la vesprada la canço va ocupar la festa amb l'actuació de Lluís Miquel i els 4 Z. Més tard, es va omplir la panxa dels qui no l'havien omplerta a l'hora de dinar.

En acabar el berenar, i per a moure un poc el cos, l'orquestra va imprimir el caràcter final de la festa. La música recordava que encara estem vius i que els portencs estan disposats a fer un llarg camí.

La comarca d'Els Ports és la més deshabitada de tot el País.

La seua població ha passat de 21.000 persones en 1900 a 7.500 en l'actualitat. El motiu de l'emigració a les àrees costaneres és el desmantellament de l'agricultura de supervivència i les dificultats per a continuar vivint a la comarca.

L'extensió territorial dels quinze municipis que formen el seu territori (Castelfort, Cinciores, Forcall, Herbers, Montells, la Mata de Morella, Morella, Olocau del Rei, Palanques, Portell de Morella, Santa, La

Todoiella, Vallibona, Villores, Xiva de Morella) és de 910 quilòmetres quadrats.

El riu principal és el Bergantes, que rep les ramblas de Cantavella i de Sellumbres i forma part de la conca de l'Ebre.

Morella, amb 3.500 habitants és la capital indiscutida de la comarca i manté tradició d'indústria tèxtil de caire artesanal.

La població disseminada en masos, es dedica essencialment al sector primari ja que manquen indústries on treballar.

II Encontre de poesia catalana a Elx

QUAN encara no està tancat el programa del II Encontre de Poesia Catalana que es celebrarà al Baix Vinalopó els dies 6, 7 i 8 de desembre, l'espectació entre els lletraferits ja és prou estesa.

Podem ja avançar una llarga llista de poetes que han confirmat la seua assistència tot esperant que no ens oblidem de cap nom.

Deis poetes de les Illes podem dir que sis han anunciat la seua participació. Són Josep Albertí, Pere Gomila, Damià Huguet, Antoni Mari, Àngel Terron i Andreu Vidal.

Peri que fa als del Principat us podem avançar els noms de Vicenç Altaió, Xavier Bru de Sala, Narcís Comadira, Feliu Formosa, Miquel de Palol, J. M. Sala Valldaura, Aïex Susana, Jaume Pont, Maria Mercè Marçal, Francesc Parcerissas, Segimon Serrallonga, Pere Fons i Vilardell, Ramon Pinyol, Marta Pessarodona, Salvador Oliva, Lluís Solà i Jaume Vallcorba Plana.

Del nostre país podem anomenar: Eduard Verger, Josep Piera, Salvador Jafer, Jaume Pérez Montaner, Fina

Cardona, Andreu Morell, Adolf Beltran, Josep-Lluís Seguí, Josep Lluís Bonet, M. Rodríguez Castelló, Marc Granell, Joan Navarro, Gaspar J. Urban i Josep Palomero.

A banda dels poetes esmentats estaran invitats a l'encontre coneguts escriptors catalans així com personalitats polítiques del País Valencià.

El contingut de la trobada serà la discussió de quatre ponències que, preparades prèviament, seran un dels centres del debat. Entre altres actes programats hi ha la presentació d'un llibre que recull poetes joves de la comarca. Així mateix, un grup teatral farà una lectura de poemes dels autors.

A banda aquestes activitats que tindran lloc a Elx, Crevillent i Santa Pola, es farà la presentació de l'últim disc d'Ovidi Montllor, que també hi participarà con a convidat.

Per adreçar-vos als organitzadors (Maria Sempere Montiel, Andreu Morell i Marco i Joan Caries Martí) tan sols hem de cridar al telèfon 965 20.56.67 o escriure al carrer Girona, 12 d'Alacant.

Dènia i València

✓ Escola d'Estiu

La cinquena Escola d'Estiu

al País Valencià ha tingut lloc per segona vegada simultàniament a les ciutats de Dènia i València. Quaranta i set cursos, respectivament, i 250 professors i mil tres-cents matriculats són les xifres.

L'Escola d'Estiu d'enguany respecte de les anteriors edicions podem dir que, preveiem una estabilització de volum, junt a aquest element és un fet destacable la participació de gent nova i joves, amb que s'han seguit

actes paral·lels als cursos: teatre, els diferents actes com el cinema, teatre cançó i conferències destaca l'homenatge a Vicent Andrés Estelles, que juntar un bon nombre de noies. El cantant Celdoni Folch féu un recital, amb poemes d'Estelles, que va cloure de l'homenatge.

Com tots els anys i com ja costum dins les escoles d'estiu que es celebren arreu hi ha hagut un tema de debat mograt, que enguany ha estat "L'ensenyament a València enfront de la legislació educativa", tractava d'analitzar el paper de l'ensenyament aprovades pel ministeri i pel parlament espanyol.

Aquesta temàtica va ser tractada en quatre apartats: "Debat de bilingüisme i normalització lingüística", "Implicacions morals de l'Estatut de Centres", "Implicacions pedagògiques de l'Estatut de Centres", "Estatut de Centres i control social a l'escola".

Les conclusions d'aquests apartats que en aquests moments estan a punt d'eixir editades, s'oponen a aquests temes de debat actualitat des d'una perspectiva de reivindicació d'una escola valenciana i és important la importància actual i futura en la me-

sura que aquestes experiències imposades per les necessitats de cada moment, s'han d'anar enriquint i renovant tot consolidant un projecte obert on la participació siga també l'expressió d'una creació lliure i alliberadora.

L'Escola d'Estiu de Dènia i València és, a més un lloc on trobar-se, donada la dispersió amb que l'ensenyament s'imparteix, i permet un canvi d'impressions a banda del fet que de la seua funció de formació permanent i de les jornades i xerrades projectes que faran camí durant el curs.

Aquest any l'escola ha estat organitzada pels col·lectius de mestres de la Marina, la Safor, la Ribera i Baix Vinalopó; Institut de Renovació Pedagògica; Moviment Cooperatiu d'Escola Popular; Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma; STEPV; CCOO-P.V. i CNT.

A banda dels organitzadors han col·laborat: Acció Cultural del País Valencià, Universitat de València, ICE de la Universitat Literària i de la Politécnica, Col·legi de Llicenciats, diputacions de València i Alacant, ajuntaments de València i Alacant, així com d'altres entitats i organismes.

IX JORNADA DE LA COORDINADORA D'ENSENYAMENT I LLENGUA CATALANA

El passat 14 i 15 de juny es va celebrar a Castelló la novena trobada de la Coordinadora d'Ensenyament i Llengua Catalana. El contingut del programa va incloure conferències i l'estrena d'un audiovisual sobre l'escola catalana acompanyat d'una conferència sobre el paper de l'audiovisual a l'escola.

Novament en agost

La Universitat de Prada

A Prada de Conflent (Catalunya Nord) ha tingut lloc la dotzena convocatòria de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE).

En contínua transformació i a la recerca de ser un instrument útil per a totes les persones que acudeixen aprofitant les vacances d'estiu, la UCE d'enguany (del 18 al 28 d'agost) ha introduït un nou enfocament en incorporar deu grups de treball dins de les ja tradicionals seccions que inclouen una disciplina universitària. Aquesta ha estat l'experiència més interessant de les viscudes per la UCE, que mai no ha estat al marge dels batecs de les terres de llengua catalana.

Enguany, gràcies a la col·laboració dels Secretariats de l'Ensenyament de l'Idioma del País Valencià i a les beques i ajuts d'Acció Cultural, 150 valencians han assistit als cursos de Prada. A banda dels alumnes, un bon grapat de professors del país han estat a la UCE.

Entre altres, podem destacar els escriptors Josep Piera, Josep Lluís Seguí i Adolf Beltran, que parlaren sobre la cultura catalana actual al País Valencià.

Dins del grup quatre, Josep Guia i Rafael Xambó parlaren sobre els Països Catalans, i centraren els seus debats sobre la piràmide imperialista i la consciència de la unitat de 1714 fins al període franquista.

Així mateix, cal remarcar la participació d'un grup de llauradors valencians dins la secció d'agricultura i cooperativisme.

Podem dir, per a fer un resum, que la UCE d'aquest any s'ha reafirmat en la seua voluntat d'Universitat popular oberta a tothom i com una eina de redreçament

Milers d'hectàrees destruïdes

El País continua sent cremat

Aquest estiu el país s'ha cremat pels quatre costats. La temporada d'incendis —tècnicament té aquest nom— va començar amb bones perspectives i es confiava que els nous mitjans, humans i tècnics, serie suficients per tallar el foc. El clima també ajudava i el fet que ja són pocs els boscos que no s'han cremat.

Però la bona sort, en la qual encara confien molts, va desaparèixer i aquest any, hem d'afegir, als boscos cremats, cinc vides segades en l'extinció dels incendis.

S'han de buscar les raons. Cal respondre als ciutadans amb arguments seriosos i convincents al voltant d'allò que sesdevé amb el patrimoni forestal.

La premsa i Aitana han dedicat moltes pàgines al tema. En definitiva es tractava de fer-nos creure que els incendis es produeixen per la presència d'interessos ocults, estranys, que volen la perdició de la nostra terra. En efecte, ningú no pot negar que és veritat que darrere del foc estan amagats uns incendiaris —la major part són provocats— que d'una manera sistemàtica actuen amb impunitat.

És veritat, insistim, que d'una manera o altra es pot constatar com els culpables no són castigats i que tan sols, sense la claredat informativa escaient, algun militant d'extrema dreta ha estat detingut per les autoritats sense que se'n sàpiga quasi res.

Però també és veritat que aquesta gentola treballa sobre segur. Que els nostres boscos son senzillament una "cordà" a punt de pegarse foc. I el que és pitjor els mitjans per a apagar el foc son pocs i sense coordinació. Ens referim al servei d'extinció d'incendis.

Així mateix cal anar a l'arrel de la qüestió buscant les raons últimes del desgavell dels nostres boscos. Perquè si no faren demagogia.

Buscar aquestes arrels és parlar —en definitiva— de les

directius de l'organisme encarregat de la cura dels espais forestals. Des de la seua creació, ICONA ha estat encarregada de l'administració de tots els terrenys forestals, les vies d'aigua i les zones protegides per la Llei d'Espais Naturals. També part del seu pressupost és destinat a la caça, la pesca i la salvaguarda d'espècies animals i vegetals.

Segons acusacions dels ecologistes aquest organisme ha contribuït activament a la degradació ambiental ja que, a banda de fer poc, ha pres decisions que, per falta de visió i assessorament científic, han estat desastroses. En nom d'una lluita contra la desertització s'ha dedicat a introduir espècies estranyes als indrets on ha actuat eliminant així el bosc autòcton.

En definitiva, la política de repoblació no tan sols ha estat magra sinó que també ha tingut com a objectiu produir fusta a baix preu, per a embalatge o per a fer pasta de paper, i obtenir guanys econòmics en condicions ambientals i climàtiques desfavorables per a la producció de bona fusta comercial.

Aquest és un dels grans factors que fa possible que un incendi s'estenga prenent grans dimensions ja que les coníferes són un bon combustible. Així s'ha constatat aquest estiu a la Serrana, quan moltes de les muntanyes que s'han cremat eren planes ja ptes repoblats.

Al quadre podem veure els diferents elements i factors que interdiexen en els incendis forestals

Causes menors

Negligència de campistes

Invasió del medi forestal per vehicles

Agents naturals afavorits per l'artificialitat del bosc

Crema de rostoll

**I
N
C
E
N
D
I
S**

Causes majors

Desestabilització política

Especulació del sol (urbanitzacions)

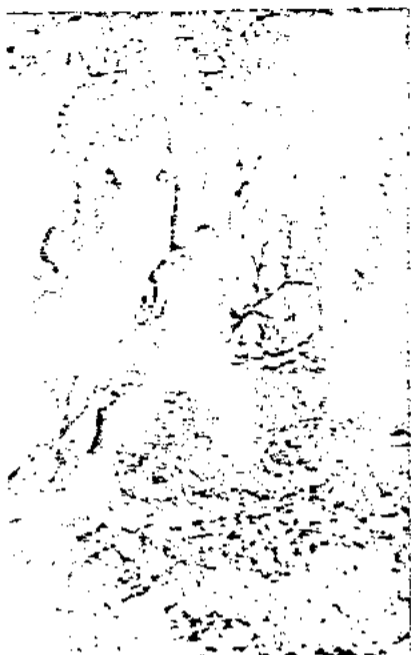
Especulació amb la fusta

Perdua del dret de caça

Perdua de pasturatge dels ramaders

Deslindament dels camps

Responsabilitat de l'administració
Legislació lesiva a la gent del camp.
Falta de mesures de precaució i deficients serveis d'extinció. Política de repoblació.

Llengua de la mar comença als els espais naturals d'interès no són respectats. L'incrementa "mortal" de cementis al marjal és una mostra més de la urbanització salvatge basada en interessos especulatives.

Quin s'impedirà la urbanització del marjal?

Quan estaran creant zones amb les de l'Estat manes que impedisquen la urbanització del litoral, creant zones aquies bé usats com a element prioritari dins de l'ordenació del territori.

La fotografia està presa al Parc de la Peña d'una peña d'una roca que si no s'impedira serà engolida per grans edificis. L'Associació Ecològica AVIAT fa un cridament al respecte de la vida i respecte la seua salvaguarda. (Foto J. Ciscar.)

Junt al factor esmentat podem apuntar tot un seguit de temes que tenen la mateixa temàtica. En el quadre els temes especificats encara que l'iga la pena d'estendre's en gran dels.

L'actual legislació referent a propietat del bosc és un otium molt gran de queixa de la població que viu del treball a la terra. El desdénament entre bosc i conus, la llei de Producció Forestal, la falta de control municipal i per part dels veïns, la maderia extensiva, xoca sovint amb una legislació que un nombre de biòlegs i científics denunciaren fa un parell anys.

Tot aquests elements fan veure moltes voltes la població i les comarques tinga una actitud d'oposició a les activitats d'ICONA i a que les seues interessos sense cap compensació i amb un sol camí de negociacions i llargues negociacions.

En aquest sentit moltes queixes han assenyalat que l'actual sistema anomenats guardes forestals no és la més escaient i que no s'ha de buscar entre els funcionaris del Ministeri d'Agricultura —ens depara Maria Àngels Ullí, biòloga i ecologista— sinó més aviat una formació que reben i en forma d'una Escola Valenciana de guardes forestals.

Altres crítiques van encara més lluny i proposen la desmilitarització del cos així com la informació puntual i clara de totes les activitats d'ICONA a cada municipi.

ELS EFECTES

Moltes vegades les xifres són fredes. Les 40.000 Ha que es van cremar en 1978 o les 70.000 Ha. en 1979 o les 25.000 que portem cremades aquest any diuen poc a molts lectors.

La catàstrofe es difícil d'avaluar. No es pot amidar en metres cúbics de fusta cremada. Cal trobar la verdadera dimensió a través de les paraules de Miquel Gil Corell quans ens diu que el bosc "és l'única garantia per a la conservació del sol. Constitueix el factor essencial de la regulació de l'aigua i de protecció contra les catàstrofes aringudes que el País Valencià coneix amb tanta freqüència. Representa un factor imprescindible per a la regulació del clima perquè manté l'equilibri dels canals hídrics generals i perquè mitiga les diferents temperatures temporals i estacionals. Per últim és una necessitat ecològica absoluta per a l'home sobretot en les zones mediterrànies superpoblades i superexplorades."

Les paraules del doctor haurien de ser suficients per tal de palesar la gravetat dels fets que tenim entre mans: el gran problema de la desertització, que no sols afecta a un patrimoni paisagístic o un recurs econòmic com la silvicultura. És ja una qüestió de supervivència per al nostre país.

Si seguim per aquest camí, en l'espai de quinze anys totes les nostres terres seran un desert. Si es continuen repoblant les mateixes espècies i amb la mateixa quantitat mai no recuperarem els boscos que tenim fa cinc anys, per no anar més lluny. Per tal de rectificar aquest camí cal fer cas als científics i els ecologistes que exigeixen a curt termini un bon

servei d'extinció dels incendis per tal de poder tallar al foc des del seu començament; una nova política forestal que recupere els nostres boscos autòctons; un traspass de competències i una reorganització dels serveis forestals per tal que la tasca especialitzada pugua estar prop del ciutadà amb la seguretat que si el poble té consciència que els boscos són de tots els valencians sabrà defensar un patrimoni comú que amb ràbia i desassosseg veiem morir als mesos d'estiu.

El cantant ho diu en aquella cançó: "Pare si no hi ha arbres no hi ha pinyons ni abelles ni mel". Si no hi ha arbres no hi haurà vida.

A PARTIR D'ARA PORTAREM PUBLICITAT

El tiratge del butlletí, les seues importants despeses, ens han fet incloure publicitat. Publicitat cultural, publicitat comercial que obrirà les portes als anunciantes. Per a informació de les tarifes i les insercions dirigiu-vos al telèfon: 322 58 19, c/ Moratín, 15, 8. València.

Estem al vostre servei.

Patrimoni artístic

En el municipi de Guardamar

Importants troballes

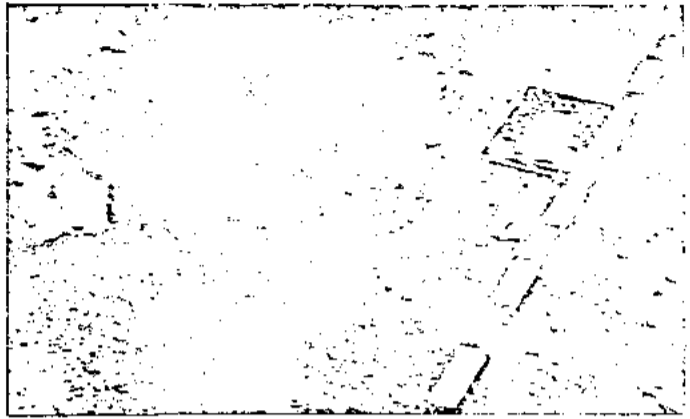
Entre el 22 de setembre i el 12 d'octubre han estat fetes excavacions arqueològiques al Cabeço Lucero, terme municipal de Guardamar (Vega Baixa del Segura). Organitzades pel Museu Arqueològic Provincial d'Alacant van ser dirigides per un equip internacional integrat per representants del Museu d'Alacant com ara el doctor Enric Liobregat de la Facultat de Lletres d'Alacant, J. Uroz de la Universitat de Burdeos, P. Rouillard, i del CNRS, A. Jodin. A més van col·laborar estudiants de València, Alacant, Montpel·lier, a banda de l'equip del Museu d'Alacant. Molts dels participants valencians són membres d'Acció Cultural.

El jaciment ja era conegut des de fa més d'un segle per unes excavacions que va fer un aficionat de Redován i que foren publicades per Pierre Paris, fundador de la casa de Melazquez, centre d'investigació

hispano-mances. El 1941, el rector J. Belda, director del Museu d'Alacant, hi recollí fragments d'escultures ibèniques de braus, conservades al Museu. L'indret semblava prou important per a fer-hi una excavació que deixés aclarits alguns aspectes de la cultura ibènica més antiga.

Hom hi ha excavat dues zones: la de poblament al nord del tossal, sobre un meandre del riu Segura que ha proporcionat una considerable quantitat de restes d'àmfores ibèniques i bona quantitat de fragments de ceràmica grega d'importació. Tot el conjunt es pot datar en la primera meitat del segle IV a.C.

L'altra excavació ha estat dedicada a la necròpoli (la primera que s'excava al sud del país des de fa 50 anys). S'han oberts dues àrees de 150 metres quadrats cadascuna, separades per un espai semblant. La característica més notable ha estat l'existència d'unes pla-

Cabeço Lucero. Conjunt d'enterraments ibènics. Secció IV a.C.

taformes de pedra de bones dimensions (2,5-3,5 metres) molt arruinades, sobre les quals hom pot suposar, amb prou certesa, que hi havia escultures d'animals sagrats, bous, lleons, que representen els genis funeraris protectors de les tombes. S'hi troben dues formes distintes d'enterraments, tots incinerats. Les més riques i possiblement les més antigues i contemporànies de les escultures es presenten com una col·lecció d'ofrenes o d'aixovar funerari compostes per espases, llances, mànecs d'escut, fermalls per als vestits i copes i d'altres ceràmiques d'importació fabricades a Grècia. Aquests enterraments van lligats a les plataformes amb escultures. En un moment lleugerament posterior hom fa

enterraments sense una urna i sovint falcades amb pedres que provenen de les destruccions de les plataformes. En conjunt el que ha estat trobat es pot marcar com a fites màximes el 430 i el 350 a.C.

La importància d'aquesta necròpoli és excepcional tant per les troballes com pels fragments d'escultura, d'una gran qualitat artística.

Fruits d'un cursset d'etnografia

Recentment s'ha constituït la secció etnogràfica del Centre Excursionista de València. Aquesta nova tasca del Centre és fruit del cursset d'etnografia que va organitzar-se del 25 de març al 2 de maig.

El programa del cursset consistia de deu conferències a càrrec de Josepa Cucó, Joan Francesc Mira, Josep Lluís Ros, Alfons Lorenc i Alfons Guirau.

El primer curs d'iniciació a l'etnografia va complir el seu objectiu: "fornir un coneixement bàsic de conceptes i tècniques a tots aquells interessats en aspectes generals de l'etnologia i l'antropologia i especialment a aquells que voldran treballar en aquesta ja inajornable tasca de recollida i es-

tudi de la nostra cultura popular."

Inajornable tasca ja que la cultura popular del país ha es-

tat, malgrat la seua importància, un dels camps més oblidats i cada dia més en perill d'extinció per l'alienament del sistema de vida modern o per la desaparició física dels seus protagonistes.

A banda de les sessions del cursset el treball fet no s'ha limitat a ser un treball teòric ja que un grup es va desplaçar a Planes el 24 de maig per tal d'estudiar la festa del Xop, que hem ajudat a recuperar. L'equip format per fotògrafs filmadors i amb magnetòfons va recollir un material viu d'una festa que es trobava en perill d'extinció. De la festa reproduïm una instantània.

DEMETRI RIBES

Portada del catàleg editat amb motiu de l'exposició "Demetri Ribes" celebrada el passat juny al Col·legi d'Arquitectes. Amb motiu de l'exposició es va fer una taula redona en la qual es va presentar el llibre d'Immaculada Aguilar sobre l'arquitecte modernista valencià.

d'Octubre

Foto: Jesus Cuatrecasas

Dia Nacional del País Valencià

Jaigu hagues volgut en quany assistir a tots els res celebrats amb motiu del a Nacional, ben segur que hauria estar impossible. Així ateix, si haguésem visitat res les poblacions que han algun acte en commemoració de l'entrada a València el Rei Don Jaume coneixem tots els racons del país m a pam.

Feina hem tingut per a por aplegar notícies de tots els res de que informem a continuació. Amb tot i això estem gurs que es possible que alguna vila haja quedat al marge aquesta crònica que ens demostra que encara estem vius que estem disposats a donar olta guerra.

Comencem per Castelló. El jurts c, en col·laboració amb ajuntament, Acció Cultural organitzar una taula redó sobre la comarcalització en qua, van prendre la paraula an Francesc Mira i Castorà, icent Ventura i Joan Matheu que conegué una bona atència. Al dia següent qui enia la palestra era Josep Pich sobre l'ensenyament de diària a les escoles i el De- et de Bilingüisme. Facollida i l'auditori va ser ampla.

De la reflexió sobre el nose present passem a una de s maneres en que la per- alitat dels valencians esta ratificant. Ens referim a dos res sobre la dansa. Un d'ells a girar entorn de la visió unes diapositives d'Alimara sobre els vestits populars que in servir aquests magnífics plloristes. L'altre va ser la aliada amb el grup de caste- onenes "Mullers" i "Faena" esta d'Alimara. Unes 500 per- ones es van acompanyar tot- ora a la Plaça Major de la apra de la Plana.

LA quantitat d'insults, paraules afegides i manipula- cions que han hagut de patir els cartells editats per Acció Cultural amb motiu del 9 d'Octubre, sobrepassa de molt, el que podem imaginar. Alguns van aparèixer, un dia amb la frangeta blava pintada damunt el Penó de la Conquesta. ¡El Penó de la Conquesta amb blau! Uns altres foren pintats amb les paraules "Viva Aragón". I tant! Sobretot perquè Aragó ha sabut defensar, millor que molts valencians, la Senyera reial que ens és comu- na, amb les quatre barres. D'altres, encara, reberen pinta- des grolleres que parlaven prou clarament de l'educació dels qui les feien i del respecte amb què certa gent tracta la memòria del rei Jaume I i de la Conquesta de Valèn- cia. Els exemples d'agressió al nostre cartell podrien con- tinuar, tots ells extrets, és clar, de la ciutat de València. I, tanmateix, el cartell era d'una significació per damunt de qualsevol controvèrsia: el Penó de la Conquesta, símbol de la data commemorada, i una frase de la Crònica de Jaume I, en què el rei manifesta la seua joia i reconeix com a seua la bandera gloriosa. Això són fets d'història, de la nostra història original. ¿Qui pot negar-los, amb documents a la mà, serenament? Ningú: d'ací la histèria.

A altres pobles de les co- marques del nord es van fer tot un seguit d'actes per ini- ciativa dels consistoris muni- cipals. A Vilanova d'Alcolea, en col·laboració amb l'Agrupació Vilanovina de cultura i a càrrec

del professor Santiago Vila- nova, el divendres 10, va tenir lloc una conferència sobre el sentit actual del 9 d'Octubre. Amb el mateix tema i amb la col·laboració de l'Associació Cultural Aigües Vives, el ca-

tedràtic Josep Pasqual Gil va parlar a La Vilavella. Així mateix, a la Vall d'Uixo, Arcadi García Sanz va fer-hi una con- ferència el divendres dia 10.

A banda de les conferències ressenyades cal no oblidar les xarrades que han tingut lloc als centres d'estudi com l'Insti- tut d'Onda o el Col·legi Jaume I de Castelló.

Pel que fa a la ciutat d'Ala- cant la major part dels actes han estat centrats al voltant de les Associacions de Veïns de diferents barris com ara el de la Verge del Remei, del Casc Antic i de Pla Carolines. A les tres esmentades van tenir lloc conferències com la que va donar Ximo Lloret sobre cultura i autonomia: festes com la de la Plaça d'Estècia o discor- fórum com el realitzat el dia deu sobre la cançó valenciana.

A Santa Pola va haver di- versos actes. A banda de la projecció de pel·lícules com la de *Terras d'arabès*, tres conferèn- cies, un concert de la Banda Unió Musical de Santa Pola i l'actuació del grup de danses "Baix Vinalopó", al recinte del castell es va organitzar un concurs de dibuix escolar sobre el 9 d'Octubre i un concurs de redacció. Un bon programa d'actes.

A Xixona el doctor Lluís Alpera va prendre la paraula a l'Aula de Cultura del Treball glossant la significació històrica del Dia Nacional. Amb un tema semblant Acció Cultural va organitzar una Conferència a Benissa a càrrec de Jordi Colomina.

Un altre acte que ressenyem és l'organitzat a l'Aula Bernat de Sarrià on es parlà sobre el tema naixement i mort de les nacions. Visió històrica a càrrec de Ricard Sancho, Joan Fornsada, Rafael Escobar i Daniel Solbes.

Dibuix de la portada del programa de la setmana cultural organitzada amb motiu del 9 d'Octubre a València. L'autor és Manolo Boix.

Altres indrets on va haver antes va ser a Alcoi, Elx, Novelda, Monóver...

Una altra iniciativa en marxa va ser l'exposició i venda de llibres de la llibreria itinerant d'Acció Cultural.

A un programa d'actes de Pucol, anunciant la Setmana del País Valencià organitzada pel Lloc de Cultura i patrocinada per l'Ajuntament de l'Horta es deia: "comencem a despertar després de la gran nit".

Amò aquest esperit la setmana de Pucol va realitzar un plegat d'actes entre els quals ressenyem la conferència sobre l'autonomia, diverses taules redones, un sopar popular, la inauguració dels carrers i algunes actuacions musicals. Tot plegat un extens programa d'activitats.

A Xàtiva, el dia 8, el Professor Sanchis Guarnier donava una conferència. El dia següent era el professor Vicent Ros qui parlava de música a Montcada. El dia 10 a Marenys de

Balanç del que hem fet, la tasca d'Acció

Amb motiu del dia nacional del País Valencià la entitat, tal i com tenia programat, ha editat 20.000 cartells amb la reproducció del penó de la conquesta.

L'efecte gràfic d'aquest cartell, que s'ha enganxat pels murs dels pobles i ciutats, ha estat important i ha rebut grans mostres d'aprovació pel seu evident contingut: fer conèixer als ciutadans una veritat històrica irrefutable.

A banda del cartell s'han editat 40.000 tríptics que s'han escampat per totes les comarques del país. El seu missatge, una recensió històrica de l'aniversari del naixement del País Valencià, ha estat ben rebuda com un instrument per a divulgar als quatre vents tot un plegat de fets no tan sols desconeguts sinó sovint amagats.

Els diferents apartats del triptí-

tic, història, institució, supressió, i represa, ocupen la primera plana. Després, el llegat de Jaume I, el País Valencià en la Corona Catalano-Aragonesa, la senyera del rei Jaume, bandera de llibertat, l'idioma, furs i institucions pròpies, clouen el text, que ha quedat configurat amb un llenguatge pedagògic i precís.

Tanmateix, la nostra entitat ha col·laborat amb la Diputació de València en l'edició del petit opuscle *El dia nacional del País Valencià* amb text de Josep Palàcies i dibuixos de Manolo Boix. D'altra banda Acció Cultural ha pres part activa en la preparació de molts actes —de l'Aula Cultural en fem referència en aquesta mateixa pàgina—, en gestions destinades a organitzar activitats i en subvencions econòmiques a qui ho ha sol·licitat.

L'Aula Cultural

ARRAN del 9 d'octubre en molts punts del nostre país s'organitzen setmanes culturals per a donar a conèixer el missatge alliberador de la consciència nacional. Acció Cultural ha fet possible que amb la seua col·laboració milers i milers de ciutadans poguessen escoltar als homes i a les dones que d'una manera permanent es dediquen a la recerca o a l'ensenyament. Professionals dedicats a l'estudi del país han pogut adreçar-se als ciutadans preocupats pel coneixement de la realitat que ens envolta.

Això ha estat possible gràcies a l'Aula Cultural i als animadors culturals que estan sorgint en cada poble i barri del País Valencià.

Aquesta política de difusió cultural ha aconseguit que durant el mes d'octubre s'organitzassen una cinquantena d'actes en diferents contrades. En citem unes quantes perquè us feu una petita idea del que això significa: La Vall d'Uixó, Vilanova d'Alcolea, La Vilavella, Castelló, Onda, Xixona, Benissa, Santa Pola, Benidorm, Alacant, Elx, Foios, Xàtiva, Marenys de Barraquetes, Alzira, Alaquàs, Alginet, Llombai, Montcada...

L'Aula Cultural continua al vostre servei.

Durant el XXI Ajunt. del País Valencià a la Cella Vella dels Xonets de València. Els xonets intentaren el tres de set arxat per baix, en era carregant i descarregant la ra de can i put van a poder escoltar la música que acompanyava l'explicació de les terres que bastren.

Actuarem també La Trinitat, Al Tall i el Museu de la Marina, el Col·lectiu la Marina, Pego tres els marcs i de Vilanova els ensenys.

Es realitzaren també el dia 10 del mes d'octubre del SOC d'Alcalá, Benicarló, Denia, l'Alzira, Castelló d'Enliva, Anton Serra de les Illes, i de la Coordinadora d'Ensenya Normalitzada.

Barraquetes el professor Francesc Giner Perepérez feia la seua d'història.

A Foios el 2 d'octubre Vicent Badia i Marin parlava sobre notes d'història del país.

En aquest mateix poble, dies després parlarien Josep Corell sobre el Llibre del Repartiment a banda d'altres taules redones.

A la Ribera Alta Vicent Ventura i Vicent Simbor prendrien la paraula a Alzira el mateix dia nou. A Alginet, organitzat per les forces progressistes del municipi, es desenvoluparia un conjunt d'actes culturals.

Actes polítics i manifestacions

A banda de les activitats culturals i cíviques a diverses contrades del país, els partits polítics van organitzar actes reivindicatius relacionats amb el Dia Nacional.

A més a més de debats va haver actes al carrer a Vinars i a Borriana organitzats pels partits d'esquerra. A la Ribera Alta, concretament a Aiguemolí, els valencianistes radicals van fer una concentració manifestació pel "dret d'autodeterminació, la llibertat nacional, el socialisme i contra l'Estatut Botifler".

A la ciutat d'Alacant, organitzat per MCPV, CES, SPV, PCUPV, PTPV, la Federació d'Associacions de Veïns i independents es va fer un homenatge a Miquel Grau al cementiri d'Alacant. Així mateix es va retolar amb el nom de l'assassinat un carrer d'Eix.

Castelló va ser el lloc de

concentració del Partit Nacionalista del País Valencià on va tenir lloc un acte polític a un conegut cinema de la capital de la Plana.

Pel que fa a la ciutat de València, el dia 9 durant la baixada de la bandera de la ciutat es van desenrotllar noves agressions contra les personalitats democràtiques d'esquerra. Els aldarulls foren organitzats pels elements de sempre capços a pesar del seu reduït nombre de crear una estratègia de tensió i entorbidament de la vida cívica.

Per la vesprada a la Plaça del País es va celebrar una concentració convocada pels partits de l'esquerra municipal PSPV (PSOE) i PCPV. En el transcurs de la concentració, a la qual es va dirigir el batlle de la ciutat en Ricard Pérez Casado i els secretaris generals dels dos partits, escarments d'ele-

ments d'extrema dreta van ferir a unes quinze persones, algunes d'elles greument. L'acte va quedar finalment col·lapsat per la violència de les persones que procedien del "Te Deum" de la catedral. Mentrestant, a l'edifici de la Generalitat el President del Consell oferia a un miler d'invitats una recepció.

Aquesta mateixa nit es va celebrar una festa organitzada pels ajuntaments de l'Horta Sud a Picanya. La mateixa nit la Diputació de València va organitzar l'espectacle "Les dones diuen" a càrrec d'Empar Ferrer.

Pel que fa al XXI Aplec del País Valencià organitzat per la Coordinadora d'Esquerra Nacionalista (FEN, LCR, MCPV, NI, PSAN i PTPV) va constituir, junt a la manifestació, l'acte més nombros d'aquest 9 d'octubre.

La Banda de Bona de València actua en el pas de set, davant al mig i a l'esquerra, per recordar a l'assassinat de l'assassinat de Miquel Grau. Els assistents no van poder veure el resultat de la manifestació.

Un dels moments de la Banda de València de mares i cristians. De dalt a baix: Jesús Ciscar.

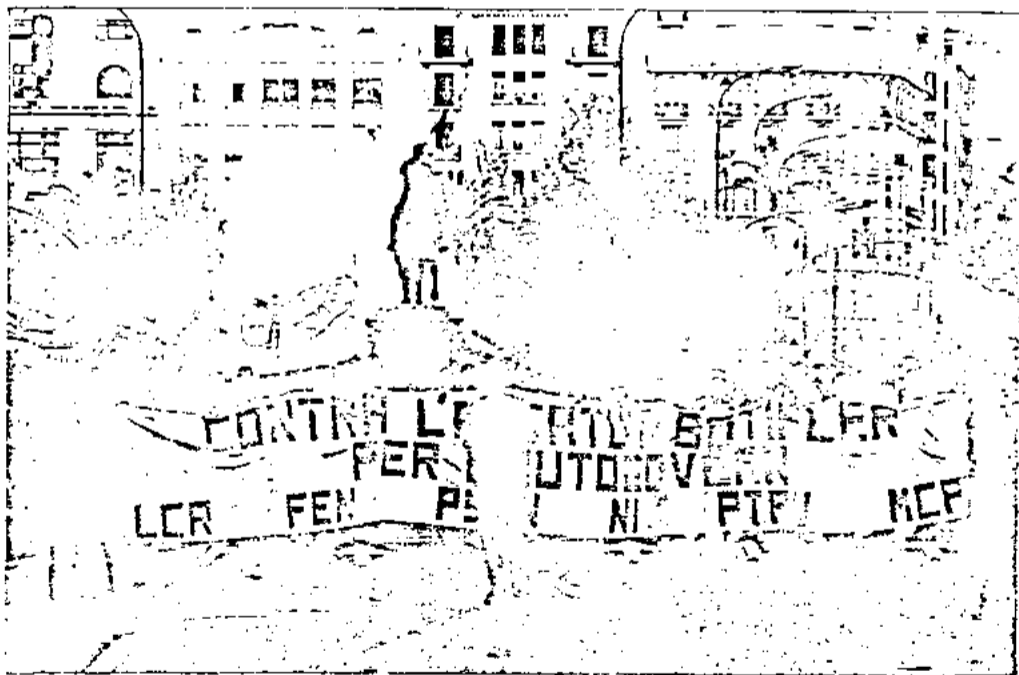
Un dels moments de la Banda de València de mares i cristians. De dalt a baix: Jesús Ciscar.

actes. Entre altres, un concurs de dibuix per als xiquets i noies.

A l'Alcúdia a banda de la tradició de la Moixeranga es va fer una obra de corones (llibre a l'aube).

Però no tot han estat de celebracions. A el Puig, per exemple, la festa ha estat de manera d'expressar el sentiment col·lectiu dels valencians ients.

Pel que fa a la ciutat de València voldríem ressaltar el treball d'algunes A.A.VV. com la Ciutat Jardí.

Un grup gran de milers de persones es van manifestar per la retirada de l'Estatut Botifler a la Ciutat de València. Convocats per la Coordinadora d'Esquerra Nacionalista amb els lemes per l'autodeterminació i per la llibertat del País Valencià. Al final de la marxa, a la Plaça del Fies, va prendre la paraula Valentí Miralles. Gratem Grati, després de la manifestació, va rebre el premi dels punys per tal de millorar els organitzadors amb dos milers de pessets. Foto: Jesús Ciscar.

Premis literaris

IX Premis Octubre

Molt més que una festa literària

En aquesta ocasió també els Octubre han sorpres. Si mes no, pel fet que el premi d'assaig "Joan Fuster" quedés desert, per segon any consecutiu. Mes sort hi hagué en el de poesia, "Vicent Andrés Estellés", que va ser atorgat a Dionís de Pere Rovira, que cant finalista *Fiebras de vent* de Joaquim Poveda, i destacant *Luzes del arcebispe*, de Joan Terol. També en el de narrativa que fou concedit a *Honorable* de R. d'Ignasi Riera, mentre quedava com a finalista *Alhambra* de Josep Franco i Martínez.

El jurat del "Vicent Andrés Estellés" era constituït per Joan Brossa, Josep M. Muñoz, Miquel Porter, Jaume Pont i Gaspar J. Urban, els quals hagueren de decidir sobre els seixanta-cinc reculls de poemes presentats.

El jurat del premi "Andròmina" era format per Victor Mora, Maria Aurèlia Capmany, Montserrat Roig, Tilbert D. Stegmann i Josep Iborra, els quals treballaren sobre els deu originals presentats.

Joan Senent Josa, Gustau Muñoz, Alexandre Cirici i Pellicer, Joan F. Ivars i Sebastià Garcia Martínez foren els membres del jurat del premi "Joan Fuster", al qual havien concoregut quatre obres.

El sopar dels Octubre

També com cada any es va repetir el ritu, centenars de persones esperant per entrar, guaitant aci i enllà, reconeixent-se. Per a molts, reunir-se aquella nit dels Octubre és no sols un costum sinó també una bona manera de reafirmar, civicament, la voluntat de seguir endavant. Entre els presents hi havia escriptors, polítics, directors de teatre, pe-

Un any més, els Premis Octubre s'han convertit en la festa literària més important del País Valencià. Aquest certamen, que organitza la llibreria Tres i Quatre de València, ha estat alguna cosa més, però, que una simple festa literària. D'una manera o altra, en les més diverses circumstàncies, des que s'iniciaren en 1971, els Octubre constitueixen una fita anual en el llarg camí que, marginat d'entrebancs, fa via cap a la llibertat nacional i l'absoluta normalitat cultural i lingüística.

(Foto Jarque)

riodistes i, sobretot, gent que segueix la nostra literatura amb atenció i amb interès, gent que treballa per a consolidar-la.

Entre els presents citarem Manuel Girona, Adolf Pizcueta, Ricard Blasco, Josep-Lluís Albinyana, Josep Lluís Barceló, Vicent Ventura, Gonca Castelló, la vídua de Joan Senent, Sofia i Carles Salvador i Montferrer, Miquel Tarradell, Al-

fons Cucó, Lluís Alpera, Francesc de P. Burguera, Adela Pla, així com un nodrit grup d'escriptors del Principat, que els dies anteriors havien assistit a diferents actes, com veurem en un altre lloc.

Hi hagué, com es habitual, parlaments. El primer fou el de Manuel Sanchis Guarner que va afirmar, entre altres

coses, "el turur es amprivel porque els enemics de la llengua catalana ocupen llocs de poder". I afegí: "ells són forts, però nosaltres també".

Després l'illustre filòleg va fer esment de persones i moments claus per a la normalització idiomàtica valenciana: les Normes de Castelló de la Plana, en 1932 —assenyalant el paper determinant que hi va jugar Adolf Pizcueta—, Carles Salvador, la revista *Gorg*, etcètera. Sanchis Guarner va esmentar també la presència de Max Canher al sopar, ja que l'actual conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya és un habitual assistent als Octubre i coneix "poble a poble i home a home" el País Valencià.

A continuació prengué la paraula Aina Moll, mallorquina, actual directora general de política lingüística de la Generalitat de Catalunya, la qual va remarcar: "estem al costat dels valencians en la reivindicació de la llengua. Els mallorquins no poden admetre que ens facin a trossets".

El president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Josep Maria Castellet, va parlar a continuació, per a dir als valencians: "no heu d'agraïres. Nosaltres, com vosaltres, som aci per lluitar i defensar-nos".

També hi parlà l'escriptora mallorquina Maria Antonia Oliver, la qual va acabar el seu parlament declarant-se "valenciana de Mallorca". També va recordar el recentment traspasat Joan Ballester i Canals, que sempre havia vingut als Octubre.

Montserrat Roig es va limitar a contar un acudit.

Maria Aurèlia Capmany va tornar a fer purar el terme, mentre de la trobada tot pla-

(Foto: Jarque)

atise que moltes vegades difícil convencer les persones que no volen escoltar. mateix insisti que el nostre caràcter "vol convèncer a través de la poesia, la novel·la, el conte però no hi ha cosa més sòlida, més pètria ni més estable que l'estupidesa". "Ens haurem de tornar a unir per fer coses que quin aquesta solidesa" va dir després el llarg parlat del professor Tilbert

D. Stegmann, el qual va fer referència a la importància del català dintre de les llengües europees, en particular entre les no oficials.

Finalment, va parlar Joan Fuster, el qual feu un discurs, vertaderament emocionant, que aconseguí aplaudiments dels qui l'escoltaven (vegeu-lo al nostre editorial).

Les notes de *La Manxanga* van cloure l'acte.

(Foto: Jarque)

Els guanyadors

Un dels dos guanyadors no s'obava a València al moment de concedir-se els premis i ara Riera, que ha aconseguit l'"Andròmina" amb la seva *Honorable mister R* és tot i terànt d'una important editorial barcelonina. Ha treballat al setmanari *Trebull* i bé a *Arca*, *L'Hora* i altres diaris. D'ell mateix ha dit: "en el tons, un moralista dels missioners populars i dels deixebles d'Horaci". I que fa a la seua novel·la a través dels personatges corren

pel Baix Llobregat, la meua segona pàtria. M'agrada que la novel·la la publicui Eliseu Climent, excellent amic i editor amb grapa, que ha estat capaç de navegar anys i panys contra-corrent."

Pere Rovira, guanyador del premi de poesia "Vicent Andrés Estellés", té en l'actualitat trenta-tres anys i és professor a la Universitat de Lleida, on treballa com a lingüista, si bé ell és nascut a terres tarragonines.

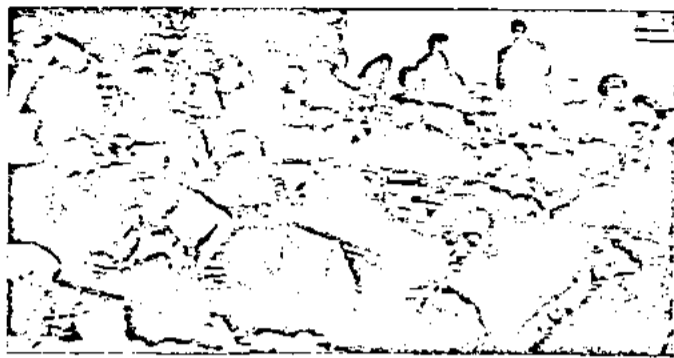

Foto: Jarque

Al voltant dels premis

Setmana cultural

El cicle va començar el dia 23, amb la presentació, a la Facultat de Ciències (Burassot) de la revista *Ciència* que recentment ha publicat el seu número 2. Hi participà el seu director, l'historiador i científic Joan Senent-Josa.

A continuació, i a la mateixa facultat, un vinarossenc il·lustre, Alfred Giner Sorolla, cap del Drug Development Laboratory a l'Sloan Kettering Institute for Cancer Research de Nova York, va desenvolupar el tema *Quimioteràpia experimental del càncer*.

A la tarda del mateix dia, un altre vinarossenc resident a Estats Units, Josep Maria Segarra Obiols, cap del Departament de Neuropatologia del Veteran Hospital de Boston, va parlar sobre *Cervell, consciència i món físic*, a la Reial Societat d'Amics del País, de València.

El 24, la facultat de Filosofia de la universitat de València serví d'escenari a dos nous actes del cicle. A les onze, el crític Josep Maria Castellet, com a president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, parlà de *Sociologia de la literatura catalana*. A les vuit del vespre hi hagué un *Debat sobre literatura catalana actual*, en el qual participaren literats i crítics: Maria Aurèlia Capmany, Josep M. Castellet, Víctor Mora, Joan Oleza, Jaume Pérez Montaner, Jaume Pont, Montserrat Roig i Jaume Vidal Alcover.

Encara divendres 24 a la nit i al saló del Centre Escolar

i Mercantil, el crític Miquel Porter Moix parlà sobre *El salvament del patrimoni cinematogràfic*, amb projecció de pel·lícules del Principat i del País Valencià.

L'endemà al dematí, també a la facultat de Filosofia, es va presentar oficialment al País Valencià el Centre Català del Pen Club, associació mundial d'escriptors. L'acte estigué a càrrec de l'escriptora Maria Aurèlia Capmany, presidenta d'aquest organisme i dels membres de la junta directiva Alex Broch i Joan Rendé.

A la tarda, va tenir lloc l'estrena oficial de la pel·lícula *Carles Salvador. Eligi d'un xiprer*, al CEM. Hi assistiren els fills de l'il·lustre gramàtic i, entre altres personalitats, l'escriptor Enric Soler i Godes, company de Carles Salvador en nombroses empreses de recuperació lingüística a l'escola i a fora.

Finalment el 27, va celebrar l'acte d'adjudicació dels Octubre, el crític i historiador Alexandre Ciric Pellicer, president de l'Associació Internacional de Crítics d'Art, va parlar a la facultat de Filosofia sobre *Lliri musical de 1968 a l'actualitat*.

Amb aquesta serie d'activitats complementàries, es pot afirmar que s'ha conseguit l'objectiu previst: donar la màxima ressonància cultural a la trobada d'intel·lectuals d'arreu de les nostres terres i de fora que els Premis suposen.

Premis Literaris

La informació dels premis literaris sempre té dues vessants. Una es, naturalment, informar sobre la seua convocatòria. L'altra és donar notícia sobre la seua concessió. Al butlletí, sempre que podem, ho notifiquem tot.

Hem dit sempre que podem perquè encara no rebem tota la informació per poder fer un calendari de tots els premis. D'altra banda per motius d'espai no podem donar informació de les bases de participació. Informació que per obtenir-la cal adreçar-se als organitzadors.

Ens agradaria poder assabentar-vos dels premis i certàmens amb l'antellació suficient per tal de poder ser útils. Amb aquest fi demanem als organitzadors de premis que ens envien tota la documentació tan aviat com puguen fer-ho. Així mateix els preguem que ens facen arribar les actes dels jurats.

PETRRER

L'Ajuntament de Petrer ha convocat el premi de poesia "Paco Moïlla". Els reculls de poemes poden ser presentats fins el 28 de febrer. Hi poden concorrer tots els qui ho desitgen i ho poden fer en castellà i en català. Els premis estan dotats amb 75.000 pessetes cada un.

II EDICIÓ PREMIS VILA DE CATARROJA

Convocats i organitzats per l'Organisme Cultural de Catarroja (OCC) van ser lliurats el passat 20 de setembre, els segons premis de poesia "Pasqual Astns", el d'historia "Pellegri, Lluís Llorens i Raga" i el de fotografia "Josep Renau". El segon premi de narrativa "Bertomeu Llorens" va quedar desert.

Els autors premiats de la modalitat de poesia van ser Toni Beneyto i Bertomeu Costa. El premi d'historia va recaure en un estudi d'historia local a càrrec de Josep Sargès i Guzmán i el de fotografia a Rafael

I CERTAMEN LITERARI DE LA VILLA D'ONDARA

El passat primer d'octubre als salons d'actes de l'Ajuntament d'Ondara va tenir lloc la proclamació dels premis.

El jurat va escollir, dels 14 textos de narrativa, l'obra de Carles Mulet titulada *Els nous d'Artur*, va rebre un accésit l'obra d'Antoni Roderic *El meu amic Pasqual i dos contes més*.

De dotze llibres d'assaig presentats, Robert Miralles i Cebrià, va guanyar el premi amb *Demografia i economia d'Ondara al segle XX*. L'accessit va anar a parar en mans de Ricard Perez Ivars i Josep Ivars Perez autors de *La Xarxa i el llit del segle XX*.

Els premis de poesia desltriats entre 39 obres presentades van recaure en Antoni Prats i Gracia amb *Enganyament*. L'accessit va ser per a Jesús Montagut i Massip amb l'obra *Caravel·les*.

Aquests primers premis s'havien vist envoltats per l'oposició de la UCD local ja que els organitzadors els convocaren per a llengua catalana, actitud que aplaudim per la seua fermesa.

ALCOI

Neu obres s'han presentat al premi de teatre "Ciutat d'Alcoi". Els títols dels textos presentats, en llengua catalana, són: *La vida eterna*, *La dona de mitjà*, *Els companys*, *Quatre insòlites d'Amor per a la Reina Germana*, *Hem perdut la casa de tant i més*, *El retorn*, *Sòcrates*, *La culpa i Llàtzer*, *lívia i anarquisme*.

Els membres del jurat són Boronat Vercet regidor Joan Valls, poeta, Antoni Revert, escriptor, Manu Silvestre, director de teatre, Jaume Borda, actor, Xavier Fabregas, periodista i director de l'Escola i Museu de Teatre de Barcelona, i Antoni Tordera Benavent, professor de teatre de la Facultat de Filologia de València. El premi en metàl·lic, és de 200.000 pessetes.

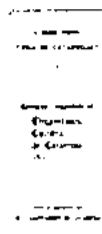
El nom dels autors de les obres són a dins d'un sobre que acompanya les obres presentades. Cal recordar que el premi de teatre "Ciutat d'Alcoi" és el més important guardó, en el seu gènere, de la cultura catalana.

PRIMER CERTAMEN LITERARI CIUTAT DE MONÓVER

Convocats per l'Ajuntament de Les Valls de Vinalopó, els premis estan dotats amb 50.000 pessetes.

Podran participar-hi tots els autors que ho desitgen. Els treballs de narrativa curta escrits en valencià han de tenir una extensió mínima de 7 fulls.

L'admissió de treballs finalitzarà el proper 21 de novembre a les 24 hores. Els premis es lliuraran el 25 de novembre en un acte que oportunament s'anunciarà.

CIUTAT DE SILLA

Organitzat per Amics de la Cultura i la penencia de cultura de l'Ajuntament de Silla s'han lliurat els primers premis de la ciutat.

Quatre han estat els premis entregats el passat 9 d'agost. En la convocatòria de narrativa "Ofèlia Gadea" ha estat Josep Franco, amb l'obra *Regals* el guanyador.

Dins del premi de poesia "Artur Simó" els jurats Vicent Andres Estelles, Jaume Pérez Montaner i Fina Cardona van premiar el títol *Evolution d'estiu* de Toni Beneito.

Marina Zaragoza amb un estudi del conreu de l'arròs a l'Horta es va fer amb el premi d'Investigació i Història.

El premi fotogràfic va ser repartit en tres parts i en resultà guanyador Xon Gallat amb la instantània titulada *La Mama!*.

VILAFAMÉS

El jurat del II Certamen de Cine Amateur al País Valencià celebrat a Vilafamés va donar a conèixer el cinc d'octubre la concessió dels premis.

Entre les pel·lícules guanyadores destaquen les de Josep Serrano, Francesc Fabregat i Àngel Rodríguez, tots tres de Castello, així com la de Francesc Vidal, de Vilafamés.

El Certamen organitzat per l'Associació cultural "Eixarment" ha rebut el suport d'Acció Cultural.

EDICIONS TRES I QUATRE

NOVETATS

SEBASTIÀ GARCIA MARTÍNEZ
Bandolers, corsaris i moriscos

JOSEP LLUÍS SEGUÍ
Projecte per a destruccions

JOAN F. MIRA
Introducció a un país

JOAN FUSTER
Antologia de la poesia valenciana (1856-1955)

VICENT SALVADOR
Argiles

LLUIS ALPERA
Dades de la història civil d'un valencià

L'Espill 6-7
Revista dirigida per Joan Fuster
Amb articles de Joan Fuster, Alan Yates, Vicent Pitarch,
Isabel Morant i Damià Mollà, i textos literaris de Salvador
Jàfer, Eduard J. Verger, Isa Tròlec i Joan F. Mira

REEDICIONS

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS
Llibre de meravelles (5.ª edició)

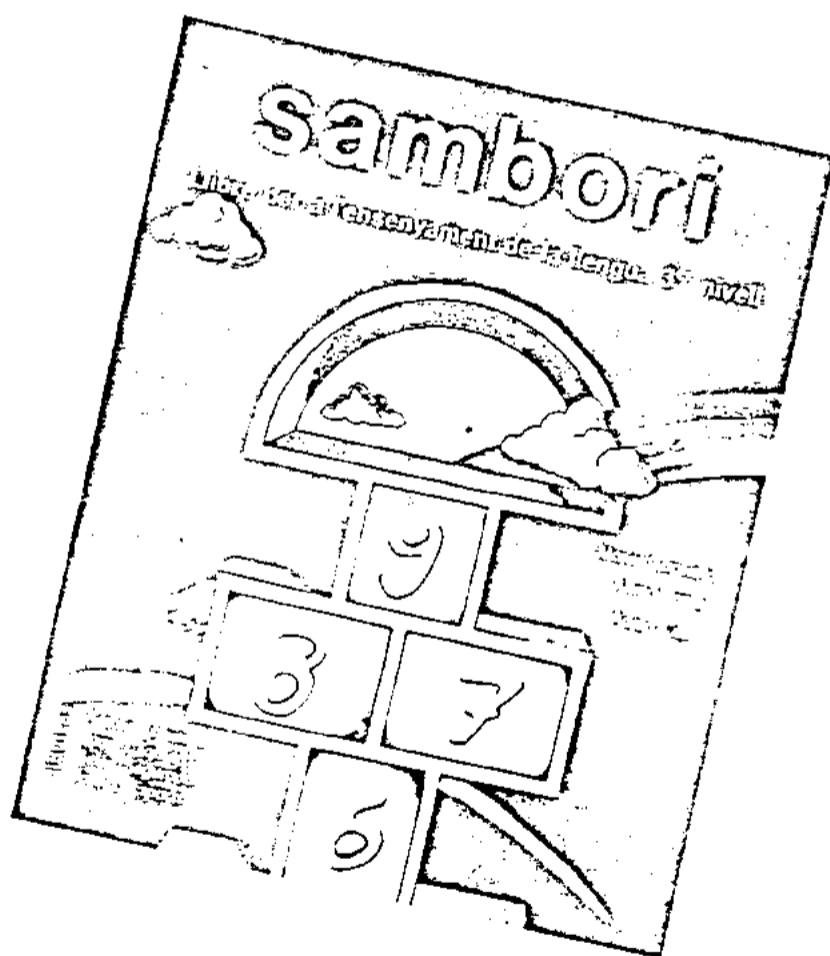
M. SANCHIS GUARNER
La llengua dels valencians (7.ª edició)

ISA TRÒLEC
Ramona Rosbif (4.ª edició)

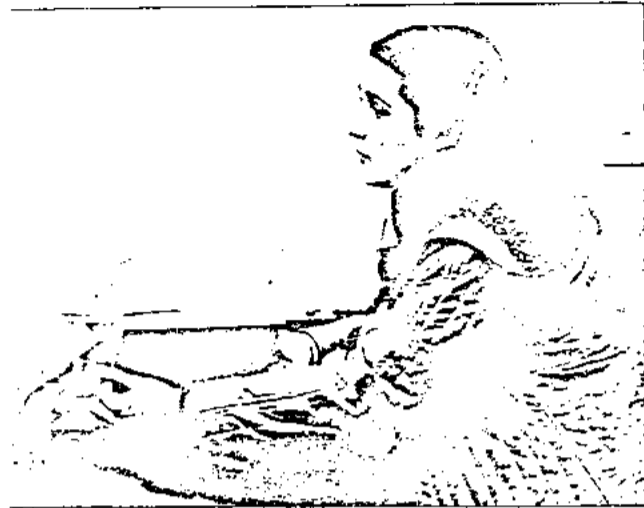
LLUÍS LLACH
Poemes i cançons (4.ª edició)

Sambori és el primer llibre de la Col·lecció “Descobrim el llenguatge” que abastarà tots els nivells de l’Ensenyament General Bàsic.

És una iniciativa de la Diputació Provincial de València amb la col·laboració de la Institució Alfons el Magnànim.

Campanya Carles Salvador

(Foto: I. V. Rodríguez)

La IV Campanya ja està en portes

A hores d'ara, quan redactem aquestes notes, la IV Campanya Carles Salvador ja està oberta en els seus trets generals.

Com l'any passat, el gros de la Campanya s'iniciarà a partir de desembre, encara que en alguns indrets els cursos de llengua i cultura del País encara ja estiguen fent camí. L'estructura bàsica dels cursos s'organitza a través dels nivells: bàsic, mitjà i superior, que amb trenta sessions a l'un d'ells, inclou una producció per passar de l'elemental al bàsic.

Els objectius continuen sent els mateixos encara que en un any són més ambiciosos per tal del positiu balanç de la Campanya. Per tal que això sigui possible es farà una forta campanya de publicitat del treball que l'anterior. Un treball gran, així com d'altres nous i triptics, amb la finalitat de tenir un ampli ventall de persones s'animen a donar el pas a l'aprendre a escriure i llegir en la llengua del país.

Cal no oblidar que tot això implica un gruix de despeses considerable i que aconseguir els diners es necessàriament una tasca de tots. En aquest lloc, de l'organització,

la qual, a través de moltes gestions, cerca la col·laboració de les entitats que d'una manera generosa col·laboren en aquesta tasca cultural. També l'organització s'adreça als ajuntaments d'arreu del país en demanda d'ajuts que després serviran per al pagament dels professors i el finançament de les despeses generals de propaganda i organització.

Els assistents als cursos abonaran mil pessetes en formalitzar la inscripció i els animadors i coordinadors dels cursos faran per tal d'obtenir els ingressos necessaris per a organitzar les activitats extra-cursets.

I per acabar aquesta primera aproximació a la IV Campanya volem insistir en aquest aspecte: cal que els cursos facen notar la seua existència a l'indret on es desenvolupen. Que no hi haja cap sentiment de catacumbisme i que no tinguen por de plantejar obertament la seua labor, que tinguen present que la supervivència de la nostra cultura i identitat nacionals depenen en gran mesura del que fem tots plegats. Amb aquest fi cada curs Carles Salvador ha de ser una llum dins la foscor a que alguns ens volen sotmetre.

Anàlisi de les memòries dels cursets

Després de la lectura de les memòries presentades pels cursos Carles Salvador podem fer un balanç força positiu ja que hi trobem unes paraules que es repeteixen moltes vegades i ens indiquen que aquesta és una tasca on clarament es veu l'esforç d'una gent que vol aprendre no solament el seu idioma sinó també unes mínimes nocions de geografia, història i literatura.

Aquests objectius mínims han estat aconseguits per la III Campanya Carles Salvador junt amb altres avanços considerables. Podem trobar, dins les memòries esmentades, cursos organitzats en una gran diversitat d'indrets, des d'una

central sindical fins a una empresa, passant per una associació de veïns o un centre cultural. La diversitat no sols la trobem en aquest aspecte, també és present en l'alumnat, molt heterogeni. Hi ha estudiants i ensenyants, però també hi ha treballadors jubilats i mestresses.

En la majoria dels cursos a banda de les classes de gramàtica i cultura, que són la norma general, hi ha un ambient de relació personal que fa que les activitats no acaben amb les classes. Sopars, excursions, debats oberts al veïnat, tots ells de caràcter valencià, es desenvolupen al voltant dels cursos.

Com organitzar un curs?

PER organitzar un curs de Carles Salvador cal en primer lloc aplegar un mínim de 15 persones interessades a un lloc de treball, un barri o una vila.

Aquestes alumnes deuran abonar una matrícula de 1.000 pessetes i a canvi rebran 30 sessions d'una hora i mitja cada una.

El curs Carles Salvador tindrà a més el seu corresponent professor i un coordinador que usualment és un alumne més del curs.

El professor té els requisits mínims per a impartir les lliçons: ha de disposar del títol superior de l'ICE, ha de ser acceptat pel Centre Carles Salvador i pot ser requerit pel centre o pel coordinador.

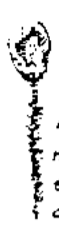
El seu paper, a banda d'impartir les sessions, amb un programa mínim de treball, és assistir a les reunions de coordinació de professors que l'organització de la campanya convoque i fer arribar les fitxes de tot l'alumnat.

El paper del coordinador és essencial. La seua feina consisteix a fer arribar al curs tota la documentació sobre els diversos aspectes que la campanya desenvoluparà així com fer-se càrrec de la seua publicació al barri o poble tot cercant els mitjans que hi calguen. Així mateix ha de trobar el local adequat per tal d'impartir-hi el curs, sense oblidar que ha d'estar en contacte amb l'organització per tal d'assistir a totes les reunions que es convoquen.

Colònies d'estiu

CANYA
Podem trobar-la
sembrada tota arreu.
Arriba a arribar
3 metres.

CARD PER CARDAR
Llans, quan no hi
molen cardadores
era així com es
cardava la llana

JONCS
El trobem
quasi a la mateixa
aigua. Vora els
pantans i grans
bassals.

Anem fent camí. Si l'estiu passat donàvem notícia de la colònia de Penyagolosa, enguany podem donar notícia de les cinc realitzades a: Toixa (Tuéjar), les dues de Penyagolosa (Marinet i Tombatossals) la de Mallorca i la de Xulilla. Els animadors i animadores ens han fet arribar unes petites cròniques que transcrivim. Les publiquem tal i com ens les han fetes arribar.

Colònia de Mallorca

Allà pel més de juny ens va arribar la notícia de l'organització per part de l'Escola d'Esplai de les Illes, d'una primera colònia d'estiu. Es tractava, segons els organitzadors, de replegar a xics i xiques de 12 a 14 anys de tot arreu dels Països Catalans.

Quan arribà la segona quinzena d'agost unes quaranta persones, a més de dotze animadors, pogueren fer realitat el projecte.

L'escola d'Esplai del País Valencià aportà, junt a les xiques i xics que hi anaven, dos animadors que serien la nostra petita participació dins de la colònia.

Com ho passarem?

En realitat, per a nosaltres, la colònia havia començat ja lalt del vaixell on vam poder jugar a l'amagatall, endevinalles, penyores... fins la Ciutat de Mallorca ens donà la benvinguda amb els seus molins de vent.

Després d'haver replegat els companys i companyes de l'aeroport que venien del Rosselló i de Menorca marxarem cap a la Badia d'Alcúdia, on passarem uns dies molt divertits i

L'Escola d'Esplai

LA concepció i estructuració de l'Escola d'Esplai d'Acció Cultural va sorgir després de la celebració de la primera colònia realitzada a Penyagolosa l'any passat. La positiva experiència recollida va empènyer un grup d'animadors a engegar una tasca encaminada a oferir als xiquets i xiquetes una possibilitat de conviure durant l'estiu en comunitat, aprendre el gust pel treball manual, a descobrir les possibilitats de comunicació en la natura i aconseguir un contacte entre xiquets i xiquetes de diferents contrades membres de la nostra comunitat nacional.

Tots aquests objectius formatius no ixen del no-res. Una llarga experiència i activitats, com el curs de d'animadors, les diferents trobades de xiquets o les mateixes colònies, han estat la base per tal de poder-se plantejar una activitat organitzada per a tot l'any.

Fruit d'aquest plantejament és un dens programa d'activitats que tenen com a fita final la celebració de les colònies pel mes de juliol de 1981. Aquest calendari presenta dues vessants: una, la continuació de cursos de formació d'animadors; l'altra, les trobades amb xiquets que han assistit a les colònies d'enguany.

Els principis que manté l'Escola d'Esplai des del seu naixement continuen invariables. El seu caràcter respectuós envers la religió, sense impartir cap ensenyament al respecte, la coeducació, impulsar l'esperit cooperatiu, no competitiu, crític i d'aprenentatge de les responsabilitats col·lectives. Tots els elements bàsics d'una pedagogia progressista.

Per tal de fer realitat tot això els animadors s'han dotat de tres crosols: un coordinador, un altre d'animació, i el d'Esplai. Tots ells formen conjuntament l'Assemblea de l'Escola d'Esplai. Però de tot això, junt a les activitats programades per a tot el curs, en parlarem al proper número.

plens d'alegria. Encara avui podem recordar les festes, vetllades, balls, jocs i excursions. De totes les activitats val la pena remarcar-ne el treball fet en grups per tal de conèixer un poc el lloc en què ens trobàvem. Allà en deien descoberta.

Fruit del treball fet durant dos dies va ser el Museu propi que muntarem a la sala del

llibre. Fotografies, herbari, pegatines fetes pels xiquets, gronotaris, auques, poemes a Pollentia, història local de la Ciutat d'Alcúdia. Tots aquests elements van conformar una singular exposició

Després de la seua inauguració oficial es celebrà un ball de germanor on es podia beure aigua de llimona, polioll, timonet amb mel i d'altres begudes.

També va ser molt interessant el dia que anàrem per tota la Serra Tramuntana. A la dreta de la carretera ens saludava el Puig Major amb els seus 1.415 metres desafiant i immensos. És paregut al Penyagolosa però vora la mar.

Tot els dies s'editava un diari anomenat *Companys*, on podíem trobar anuncis, endevinalles, cançons i fins i tot notícies de la vida de la colònia, així com programes de les nostres festes, olimpíades i excursions.

Quan marxava el vaixell cap a València al nostre pensament se li acudien tota mena de records, cançons, contes i rialles que havíem anat fent junts tots aquells dies.

Uns versos d'Estellés "Assumirás la veu del teu poble / i seràs per sempre poble" ens van fer adonar-nos que val la pena continuar fent aquestes experiències.

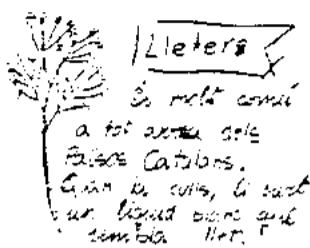
Colònia de Marinet

Els tres autocars han parat a l'ombra de l'om. Tot estava ple de senyeretes i els grups d'animadors amb els seus vestits blancs i cares pintades ens feren una acollida agradable.

Cinquanta-sis xiquetes i xiquets anàvem a passar 13 dies al voltant de l'om de Sant Joan. Després de trobar el lloc per a dormir i deixar-hi les nostres motxilles vam anar corrent a la font de la Pregunta, l'aigua més freda de tot el país.

Al matí, mentre l'om ens donava el bon dia anàvem acudint als tallers, un lloc de servei a la comunitat.

Avui 21 de juliol, Marinet i la colònia Tombatossals celebrem la festa de l'om. Des de l'any passat és quelcom més que una festa, és l'homenatge a la llengua, a la nostra

Lleters

Si, molt comú
a tot arreu dels
Països Catalans.
Quan hi cal, li surt
un líquid blanc que
sembla llet.

Fulla de Foll

Correspon a
un arbre que
hi ha a les
muntanyes dels
Països Catalans.

Mata

És un arbust que
creix a les zones
de muntanya dels
Països Catalans.

Després d'uns companys de la Colònia de Mallorca

a junt a la germanor de
que convidem a la festa.
nglany quasi dues-centes
sones ens vam ajuntar en
at de l'arbre.

la estat una bona desco-
a. Ens referim al llibre que
i fet, el quadern de cançons,
els dies anem anotant per
la del dibuix i l'escriptura
el que mereix ser destacat,
allò que considerem im-
tant.

vas, boira?
vas?
queta de fum?
baixa del cel?
mplir la vall
Sant Joan.
vejeja de l'om?
vas boira d'or,
esta nit de juliol?
saps que fem
esta de l'om?

l'onomatopèia de cançons i el
cançons ha estat una de les
les més importants de la
tra colònia i anàvem om-
a amb noves paraules i a
tra conversa.

Després de dinar, la migdia-
a a tots els que vo-
el repòs. Altres, a poc a
nieren més, preferien l'en-
t del conte explicat per
animadora o animador.

pel que fa als mitjons so-
nis desaparellats, un cenar
que eren recollits durant
combrada de les cambres.
Així, com més encisadora
la colònia, més curts eren
els dies. Fins que un dia sense
vam posen carregàvem les
noves a l'autocar. Les nos-
algunes no amagaven la
ciutat d'aquells dies.

Colònia de Tombatossals

En les terres on el mític ge-
niet Tombatossals fou engen-

drat cinquantes persones vam
formar un petit poblet al llarg
de tretze dies.

Les casetes de tela, disperses
sota els pins incitaven a la in-
dependència i a la vida pròpia
de cada colla.

El gegant ens va visitar al-
gunes nits fent coses estranyes
encara que ningú va tenir loca-
sió de veure'l.

La vida d'aquest poblet depen-
nia al principi un poc del
poble veí, Marineta, ja que la
cuina, el menjador i les dutxes
estaven en l'altra colònia. Més
avant ens vam construir un
menjador i vam instal·lar-hi la
dutxa del sistema "poala" per

tal de donar més convivència
i agilitat.

Però Marineta també era part
de nosaltres i comparem junts
moltes activitats: jocs, vetllades,
olimpiades i festa de l'om reu-
nia els habitants dels dos po-
blets.

Quan vam acabar la colò-
nia vam marxar un poc tristes
a casa, a la ciutat. No enten-
niem com un poblet que ha-
viem estimat tant havíem ara
de desmuntar-lo. Tombatossals
tampoc no hi estava d'acord i
ara no fa més que queixar-se
enviant cartes per correus.

A part l'extraordinària pu-
jada al Penyagolosa, la festa

Colònia de Toixa

Un grup de 47 entre grans i menuts vam con-
viure durant vuit dies a Toixa. Allí enmig del pins i acompanyats pel riu
Turia compartírem jocs i aprenguerem amb el goig que suposa
sentir-se part de la natura.

L'aventura va començar el mes de maig quan membres de
l'OC de Paiporta varen participar al curs de monitors orga-
nitzat pel grup d'Esplai d'Acció Cultural. Els animadors de
Paiporta junt als animadors de l'Escola d'Esplai van organitzar
aquesta colònia.

Els objectius que ens marcàrem eren la vida en grup, el
retrobarment en la natura, la recerca de la cultura, i el creix-
ment personal.

Història de la colònia

Diumenge, 17 d'agost: Eixida de Paiporta i arribada al campament
de Zagra III.

Dilluns: Dia dels indis. Tots ens vam fer els nostres vestits i
ens vam ficar les nostres plomes.

Dimarts: Dia dels exploradors i excursió. Ambaixada mora fent
l'anunci del dia següent.

Dimecres: Dia dels moros. Tots ens vam fer el nostre capell i
vam preparar filades i torneigs. (També hi havia alguns
cristians.)

Dijous: Dia de descans. Ens vam dedicar a millorar el campa-
ment per tal de fer-lo més còmode amb motxillers i saba-
teres.

Dijous: Dia de les olimpiades. Els atletes van tenir una dura
jornada mentre RTVT (Ràdio televisió de Toixa-Canal in-
dependent) retransmetia els esports.

Dissabte: Dia dels pares. Vam muntar una fireta.

Diumenge: Plegada de tendes, excursió al naixement del riu
Toixa en autobús així com visita al poble i tornada a Paiporta.

de l'om i les olimpiades, un
parell de grups feren unes ex-
cursions.

Un grup de dotze xiquets
i tres animadors feren una ex-
cursió al país veí d'Aragó,
arribant al poble de Puerto-
mingalvo. Un altre de set xi-
quets i una animadora van
arribar fins el mas de Nimo
"el pastor" i hi feren vida co-
muna amb els masovers du-
rant tres dies.

L'observació de la natura, un element
essencial en la tasca formativa.

Colònia de Xullilla

Caldria remarcar l'esforç fet
pels animadors d'aquesta colò-
nia que amb poca gent i molt
treball van tirar endavant per
tal que l'aventura fos realitat.

La comunicació dels xiquets
dins la colònia va ser afavori-
da, tal vegada, pel reduït nom-
bre de xiquets i xiquetes.

L'acomodació, en tot mo-
ment, de les activitats a les ne-
cessitats dels 25 xiquets deixant
de banda el programa previst, és
el fet més característic d'aquesta
trobada que va resultar un èxit.

Els xiquets, procedents de
Llíria, Olocau i de pares d'Ac-
ció Cultural van barrejar-se a par-
tir de la primera nit aconseguint
una ràpida i positiva convivència

Mitjans de Comunicació

(ciència)

El passat dia 23, dins la setmana de cultura organitzada a voltant dels Premis Octubre per la Llibreria Tres i Quatre va ser presentada la revista *Ciència* a la facultat de Ciències a Burjassot.

Amb dos números al carrer, de periodicitat mensual, es s'ha donat la novetat més destacada dels últims mesos pel que fa a les publicacions en llengua catalana. El seu subtítol, revista catalana de ciència i tecnologia resumeix l'abast temàtic del seu contingut.

Naix *Ciència* com un instrument, una eina, al servei de la normalització lingüística i concretament cobreix un paper dins del gènere del periodisme científic.

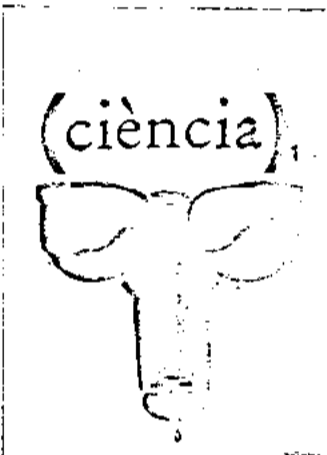
El camp de les publicacions científiques en la nostra llengua era fins ara cobert per revistes especialitzades destinades a disciplines estanques. A partir d'ara tenim una revista no tan sols per a la intercomunicació dels científics que treballen en diferents especialitats, sinó també per a tot un plegat de professionals i ciutadans en general que mantenen una inquietud cap aquests temes.

"Efectivament — ens declara Joan Senent Josa, el seu director — vivim un fet contradictori. Per un costat estem envoltats per la tecnologia. D'altra banda estem allunyats del coneixement dels fenòmens i processos d'aquesta tecnologia.

"Això està fent mal ja que cal no caure ni en l'irracionalisme de rebutjar la ciència ni molt menys pensar que la ciència es una nova religió.

"En aquest sentit incideix *Ciència* aproximant els lectors al paradigma ciència i vida quotidiana. Evidentment això comporta un problema com-

plex. Tal es la dificultat de fer una revista on un lector amb una inquietud pot trobar-se desorientat per no tenir els suficients coneixements per captar tota la terminologia o temàtica. Però també és clar que no podem defugir de buscar tot aquest públic.

"El nostre model, lluny de les revistes usuais a l'abast del lector, busca un equilibri en el sentit del problema que acabe de plantejar. És fruit d'un any d'estudi que inclou l'assistència a una reunió europea de premsa científica. Es tracta de fer una publicació alimentada amb una producció pròpia i de traduccions amb cinc o sis articles de fons i un parell d'editorials que reflexen la nostra voluntat d'intervenció.

"Així mateix, hi ha una sèrie de seccions fixes com la de "Tast i flaire" sobre la manduca i relats breus de ficció inspirats pels problemes de la ciència."

Tan sols ens queda remarcar que a pesar de les dificultats que hi han hagut per a fer possible l'aparició de *Ciència* moltes han estat les persones que han donat suport a la iniciativa. Amb el seu treball i l'acolliment dels lectors esperem tenir *Ciència* per molt temps.

Revistes

Benicadell, una proposta comarcal

Benicadell es el nom d'una proposta per a fer una revista de la Vall d'Albaida. El projecte de cobrir la inexistència d'una premsa comarcal arreplega una iniciativa anterior nascuda amb uns fins semblants als que ara es proposen: fer un mitjà de comunicació que fomente la consciència comarcal.

Les característiques de la revista de periodicitat mensual són les pròpies d'una publicació normalitzada de distribució en quioscos. El seu ideari ha estat resumit sota tres conceptes clars: independent, democràtica i valenciana.

Per tal d'assolir una bona base econòmica hom pot seguir diferents camins per la participació. Un d'ells és fer-se subscriptor-fundador de la revista. Amb aquest fi — fan falta 400 subscriptors inicials — s'han editat uns butlletins de subscripció.

Els qui hi estiguen interessats poden adreçar-se a l'apartat 140 d'Ontinyent.

NÚMERO 4 DE CAIRELL

La revista de literatura *Cairell* ha publicat recentment el seu número 4, amb narracions d'Antoni Serra i Cristòfor Agudo, poemes de Josep Albertí i Rafael Matoses i assaigs de Josep Piera, Pere Rosselló i Vicent Escrivà, a més de ressenyes i comentaris de Rodolf Sirera, Àngel Terron, Alex Broch i Ferran Cremades.

QUADERNS DE PEGO

El segon número de la miscel·lània *Quaderns de Pego* acaba d'aparèixer. El seu sumari comprén un article de la sèrie "Música popular a la vila de

Pego", de Josep Cendra, un altre sobre "Geografia de la vall de Pego", de Josep Costa i Mas i una secció de novel·lats bibliogràfics, a càrrec de Josep Vicens.

L'equip d'aquests quaderns està constituït per Josep Cendra, Josep Vicens, Eiad Tortalba, Josep Hortolà, Josep Ferrer i Salvador Pascual.

L'ESPILL, NÚMERO 5

La revista trimestral *L'Espill* ha publicat el seu número 5, que conté articles de Vicent M. Rosselló, Antoni Seva, Francesc Pérez i Moragon; poemes de Josep Piera, una obra de teatre de Rodolf Sirera; i cròniques sobre esdeveniments culturals i altres qüestions, de Ferran Martínez Navarro, Adnà Miró, Sebastià Garcia Martínez així com una extensa necrològica sobre mossèn Josep Espasa — que fou membre de la Junta Consultiva d'Acció Cultural. El fascicle porta, a més, les habituals ressenyes bibliogràfiques i un noticiari.

FILATELIA

Un mata-segells commemoratiu dedicat al "Mes de solidaritat ciutadana" i un segon de corró, han estat emprats per l'administració principal de correus de València, anunciant, del 6 d'octubre al 6 de novembre l'esmentat mes de solidaritat ciutadana organitzada per l'Ajuntament de València.

I en fem referència perquè es tracta dels primers segells d'aquest tipus escrits en català al País Valencià.

De Carles Salvador

Descobriment d'una obra desconeguda

El soci d'Acció Cultural Albert Thous ha descobert a la biblioteca que fou del seu pare el poeta Maximilià Thous i Llorens València (1903-1957), un important manuscrit de Carles Salvador fins ara desconegut. Es tracta de l'obra *La vida nostra*, datada a Benassal el 1920. Té caracter autobiogràfic i l'autor hi parla de la seua evolució ideològica quant a la seua comprensió del fet nacional al País Valencià. Escrita quan Carles Salvador tenia vint-i-set anys, *La vida nostra* ofereix perspectives ben interessants per al millor coneixement de la biografia d'un dels escriptors més importants del segle XX valencià.

A. Thous llurà còpia del manuscrit al Centre d'Estudis i Documentació. N'ha fet la transcripció Francesc Pérez i Miragón i s'espera que aviat siga publicat.

D'altra banda, diversos estudiosos estan treballant sobre l'obra de C. Salvador Ricard Blasco prepara una edició de la seua poesia, a editar per la Institució Alfons el Magnànim. Vicent Simbor està enllestint la seua tesi doctoral sobre la vida i els escrits salvadorians.

TAULA REDONA SOBRE LA COMARCALITZACIÓ AL PAÍS VALENCIÀ

La Diputació Provincial de València ha publicat recentment el primer volum d'una col·lecció de dos, en la qual es recullen els materials de la taula redona que se celebrà a València del 5 al 9 de novembre de 1979, sobre el tema enunciat. El text que s'edita correspon als treballs presentats, seguint el debat a les sessions de debat i a les conclusions.

El volum aporta treball, entre altres, de Ninyoles Roselló, Pérez Gil, Barnabé Mestre, Antoni Ferrer, Martínez Navarro, Vicent Ventura, Albert Peñín, Col·lectiu de Mestres "La Sator", Lluís Aguiló i Max Cahner, molts dels quals són socis d'Acció Cultural.

VICENT FRANCH ESTUDI SOBRE EL NACIONALISME VALENCIÀ

El nacionalisme agrarista valencià (1918-1923), amb el subtítol *Reportaje de Vicent Tomás i Martí (1898-1924) al nacionalisme valencià*, es una de les darreres novetats bibliogràfiques sortides de premses valencianes. El seu autor és Vicent Franch i Ferrer. Es tracta de dos grossos volums amb il·lustracions ben interessants, que constitueixen, sense cap mena de dubte, una molt bona aportació al coneixement del nacionalisme al nostre país, en les primeres dècades del segle actual. L'edició ha estat patrocinada per l'Ajuntament de València.

PARATGES DEL PAÍS VALENCIÀ

Aquesta obra de Tomás Escuder conté ressenyes de diverses excursions per llocs característics de les nostres terres. Ha estat publicat per l'Abadia de Montserrat, dintre d'una interessant col·lecció de llibres de divulgació per a muntanyers i excursionistes.

EL CONTE DEL DIUMENGE

Se'ns ha informat que s'espera l'aparició del número 1 del setmanar, *El Conte del Diumenge*,

per a una data molt pròxima. Aquest primer quadern correspon a una reedició de la narració breu d'Ernest Martínez Ferrando "La paret blanca", amb proleg de Ricard Blasco i il·lustracions d'Andreu Alfaro.

REEDICIÓ D'ANTOLOGIA DE LA POESIA VALENCIANA DE FUSTER

Acaba d'aparèixer la segona edició d'*Antologia de la poesia valenciana* de Joan Fuster. La primera datava de 1956. En aquest volum l'autor cobreix el període comprès entre Teodor Llorente (1836-1911), com a cap de fila i més genuí representant de la manera poètica vuitcentista i els poetes que començaven a publicar una mica abans de 1955.

Es tracta d'una obra sumament important pel llarg pròleg que l'encapçala i per la tria dels autors inclosos.

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM. PROJECTES EDITORIALS

La Institució Alfons el Magnànim, renovada ja poc, ha fet públics els seus projectes en

diversos àmbits de la seua activitat: en un títol titulat *Programa 1980-1981*. Del seu contingut cal remarcar ben especialment tot allò que es refereix a l'edició "Les publicacions —diuen— ompliran, a poc a poc, tres camps: a) La difusió d'obres d'investigació o estudis específics d'interès general que pel seu contingut siguen difícils de publicar per qualsevol editorial; b) Una col·lecció titulada "Biblioteca d'autors valencians"; c) Dues col·leccions de fullers titulades "Descobrim el País Valencià" i "Fullers per a l'escola", ambdues de gran divulgació, que abastaran temes generals i específics. Les publicacions es faran indistintament en castellà o valencià, tret dels fullers que apareixeran tots en valencià.

NOU LLIBRE DE SEBASTIÀ GARCIA MARTÍNEZ

Baudiles, cascos i moriscos és el títol d'un nou llibre de l'historiador Sebastià Garcia Martínez, el qual hi estudia aquests importants fenòmens i la seua incidència al regne de València durant el regnat de Felip II, sobretot vistos des de l'angle de la seua repressió pels virreis i les altres autoritats.

PROGRAMES RADIOFÒNICS EN VALENCIÀ

- Ràdio Alcoi: *Crida*. Dilluns, de 21 h. a 22 h.
- Ràdio Castelló: *Castelloneries*. Dissabte, de 15 a 16 h.
- Ràdio Nacional en València: *Ara i Adé*. De dilluns a divendres de 12.10 a 12.25 h.
- Ràdio Popular de La Plana: *Moli la font*. Dilluns de 19 a 19.30 h.
- Ràdio Popular de La Plana: *Nosaltres de valencians*. Dimecres de 19 a 19.40 h.
- Ràdio Popular de València: *Dimarts d'actualitat conversada*. Dimarts a les 15 h. F.M. i a les 23 h. O.M.
- Ràdio Ontinyent: *Ràdio 34*. Dimecres de 12.10 a 12.40 h.

Acció Cultural 5000

Necessitem un altre com tu • Necesitem un altre com tu • Necesitem un altre

Una Campanya en marxa...

En aquest número continuem la promoció de la Campanya Acció Cultural 5000 que té per finalitat arribar, en un espai de temps molt breu, a la xifra de 5.000 socis d'Acció Cultural. Anteriorment ja n'havíem parlat i benignepte en rebreu més notícies i més detalls.

En el nostre Butlletí anterior reproduïem les opinions d'este president, Joan Fuster, sobre aquesta Campanya. Ens plau de cedir la paraula a diversos valencians, coneguts en les seues àrees de treball, a fi que, junt des de la visió distinta i concreta que cadascuna de les seues àrees d'activitat els dona, ens diguen de quina manera el creixement d'Acció Cultural —aquest immediat creixement que la Campanya preveu— podrà contribuir en la millora de les nostres realitzacions de cara a l'avanguardia del folklore, el camp, el muntanyisme, bre, etc.

Les paraules d'aquests interlocutors tenen un valor i ben directe. Com ells, i referides a altres temes, podran dir-les d'altres. També a ells els arribarà l'ocasió de fer-ho.

Quatre d'Acció Cultural, dels quals recordem els més destacats en el moment de la primera sessió col·lectiva dels valencians.

Carles Salvador i Monferrer. Mestre en anys, fill de Carles Salvador.

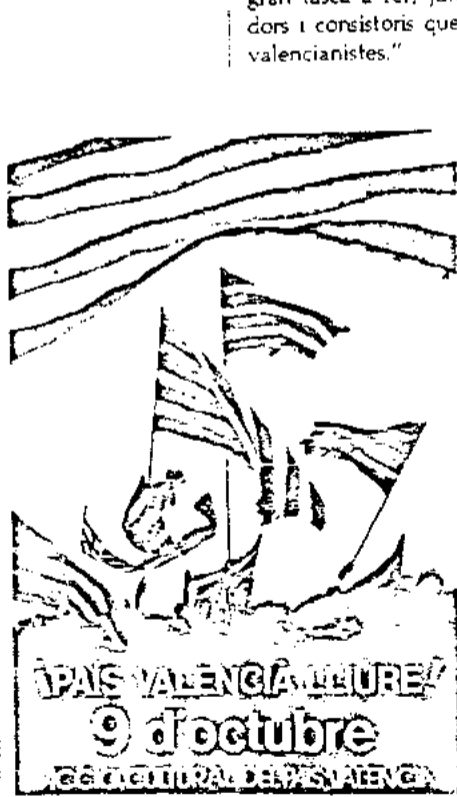
Cèlia Ibàñez i Miró. Llibrera. Regenta una llibreria a Alacant.

“La campanya Acció Cultural 5000 és, al meu parer, fonamental i bàsica per al redreçament cultural del País Valencià. I en això està la meua il·lusió: donar un gran pas per aconseguir la normalitat que necessitem per a sobreviure com a poble.

També crec que aquest esforç podria ajudar a fer més activitats culturals en els pobles, per tal d'augmentar el seu pes, de cara a fer pressió sobre la ciutat de València. En aquest sentit, els membres d'Acció Cultural tenim una gran tasca a fer, junt als regidors i consistoris que se senten valencianistes.”

“A nivell econòmic, si arribem a 5.000 socis, podrem incidir en els mitjans de comunicació. És un dels temes que més em preocupen. Necesitem ràdio en valencià i que l'idioma siga cada volta més el mitjà de relació social.

A banda d'aquest tema, hi ha moltes iniciatives que podrien abordar-se en el futur. Una d'elles es l'ajut als nostres escriptors per a poder professionalitzar-se. Una altra és la urgent necessitat d'una gramàtica per a castellanoparlants. Per últim, cal fer més seminaris de cultura i acollir iniciatives petites però amb un efecte multiplicador. Un exemple d'això pot ser l'edició d'una pegatina per a les tendes, aconsellant la utilització del nostre idioma.”

Necessitem un altre com tu • Necessitem un altre com tu • Necessitem un altre

Joan Ramon Peris. Secretari General de la Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià. Viu a un poble de l'Horta de València.

“Caldria partir del que ja ha fet Acció Cultural, malgrat les seues limitacions, per a atreure al món rural i produir un efecte molt positiu, efecte que no sols ha fet créixer la consciència nacional sino que també ha produït un reforçament de la promoció integral del poble i dels llauradors i ramaders com a part d'ell.

Ara quan em demaneu unes ratlles sobre la Campanya Acció Cultural 5000, no puc deixar de pensar en la utilitat de tenir una institució tan nostra com al servei de tots. Els que viuen del seu treball a la terra n'exiran beneficiats.”

Hector Verdú. Treballador de banca i President de la Federació Valenciana de Muntanyisme. Viu a la capital de la Vall d'Albaida.

“És ja significatiu que estiguem treballant per a ser 5.000, i el que ja hem fet significa una conquesta important.

Per tirar endavant la campanya, farà falta la col·laboració absoluta de tots els socis, entre els quals val la pena d'incloure tots i totes els qui, a través del muntanyisme, expressen una estimació al país i al territori.

Una Acció Cultural forta podrà plantejar-se l'edició de guies de muntanya, amb la recuperació de la toponímia i l'edició de cartells de conscienciació per a la salvaguarda de la natura. Aquestes són unes petites contribucions que es podran assolir.”

Xavier Fabregat. Administratiu, membre del Centre Cultural Recreatiu de Morella, regidor i promotor de l'Associació Cultural d'Els Ports.

“Estem en un moment que, d'una manera peremptòria, cal unir tots els esforços i fer col·laborar tota la gent mínimament interessada en les tasques culturals.

Des d'Els Ports hi ha dues iniciatives que Acció Cultural podrà fer seues, si augmentem el nostre pes. Una d'elles és promocionar viatges per tal que els veïns de la comarca puguen conèixer altres indrets del país i acabar amb l'aïllament, enfortint la consciència col·lectiva. Una altra iniciativa important és organitzar trobades als pobles de la comarca i aconseguir una autoestimació de la pròpia identitat.”

Elvira Ferrer. Ramonera d'un taller, regenta un comerç de roba Viu a Gandia i es animadora de l'Associació Cultural de La Safor.

“Hem de reconèixer que la vida cultural a la comarca de La Safor està un poc apagada. Capdavanters en el passat necessitem un pla de reviscolament, al qual vol col·laborar l'Associació Cultural. Més que mai, cal sumar esforços i així fer possible que iniciatives que queden en projectes puguen veure la llum.

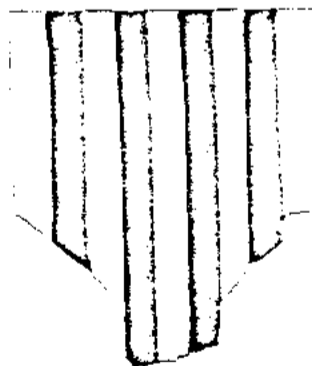
Si els qui som d'Acció Cultural ens multipliquem, podrem respondre a les exigències del moment. La iniciativa de la campanya pot ser l'impenta per a fer realitat el que moltes voltes no hem pogut fer per falta de diners.”

¡VALENCIANS!

EL RECORD DE LA DERROTA D'ALMANSA ENS OBLIGA A LA VICTÒRIA

9 d'Octubre, 1238

“...quan veurem la nostra senyera dalt de la torre, descavalcarem...i plorarem dels nostres ulls i besarem la terra...”

Jaume I

Per a més informació, veurem a l'annunci de la pàgina 14

Imatges

En representació de 150 entitats mossarrià del País Valencià el 20 de setembre una comissió formada per Manuel G. Correll, Eusebi Climent, Sabina Corral, Joaquim Maldonado Arocas, Rafael Monserrat, Adolfo Pizarro, Valentí Ferrer, Mercè Madral, Albert Soriano, Adolfo Viana, Lluís Freixas, Jordán Domínguez, Francesc Ferrer, Ramon Ferrer, Antoni Valentí Bala i Manuel Miquel i Emmau Monserrat, president de l'Órdre Mossarrià del País Valencià.

El motiu era l'expressió pública de les seues preocupacions i la seua protesta davant el desmoronament de les seues institucions, així com les mesures adoptades contra la unitat de la llengua. Així mateix el document demanava la resolució de la Comissió Mixta i el compliment de l'Ordre Mossarrià del País Valencià. (Foto: J. Ciscar.)

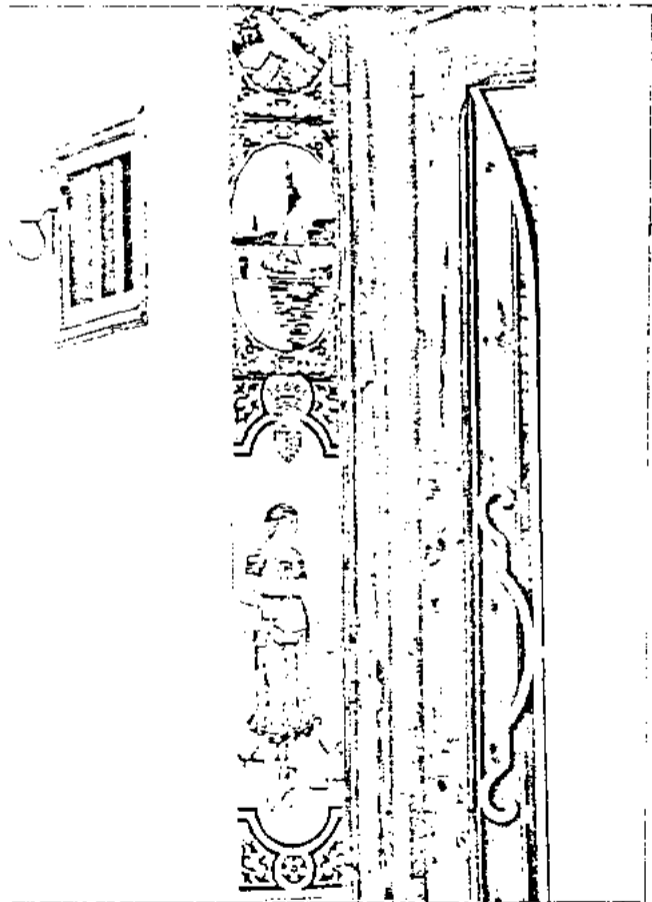
El passat 10 d'octubre va tenir lloc la segona reunió d'actes dels premiers de diari que després d'ara s'anomenarà Diari de València a una reunió per Joaquim Maldonado (president de la Unió de Periodistes Valencians), president del Consell d'Administració, Joan Josep Pérez (coordinador director), Carles Riso (conseller delegat), Sánchez Ayuso (Consell d'Administració) i Cerdí Climent (Consell d'Administració), va reunir el conseller de cultura un dia intercedent del mateix dia demorant, però, i València, es tractava d'una reunió de 1981 diari al País Valencià augmenten la cobertura dels diaris per a tots les temes valencians. (Foto: Loper Lull.)

imatges, una nova secció del butlletí, pretén recollir fotografies

ocedents dels diferents concursos que es celebren al País Valencià

«i com fotografies d'actualitat cultural de les nostres terres.

Acabant ja els mesos de setembre i 11 d'octubre un incendi destruí una bona part de la Devesa del Saler. Aquest espai —antigament propietat dels valencians i acuí en dia prohibida— ha estat cremat d'una manera deliberada i programada. Els culpables continuen sense haver estat pres de la justícia. (Foto: J. Ciscar.)

Una de les Lliuretes Rosa Corral va ser el Premi de Fotografia de Cultura de València organitzat per l'Organisme Cultural de Catalunya.

El premi de fotografia 'Casa de Solà' va ser rebut per tres fotos i resultà com a primer guardonat No. Corral amb el rebu final La Marjal.

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Informació: SECRETARIAT DE L'ENSENYAMENT DE L'IDIOMA

Girona, 12
ALACANT
Tel. 20 56 67

Major, 87. 1.^a
CASTELLÓ DE LA PLANA
Tel. 23 69 04

Moratin, 15. 8.^a
VALENCIA
Tels. 322 58 19
322 58 02